

**DYREKTYWA 2006/48/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
I RADY**

z dnia 14 czerwca 2006 r.

**w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez
instytucje kredytowe (wersja preredagowana)**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,
w szczególności jego art. 47 ust. 2 zdania pierwsze i trzecie,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecz-
nego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego ⁽²⁾

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. odnosząca się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe ⁽⁴⁾ została kilka razy w istotny sposób zmieniona. W związku z nowymi zmianami w powyższej dyrektywie, w celu zachowania przejrzystości wskazane jest dokonanie przekształcenia jej tekstu.
- (2) W celu ułatwienia podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe zachodzi potrzeba usunięcia stwarzających największe przeszkody różnic w ustawodawstwach Państw Członkowskich dotyczących zasad, którym podlegają te instytucje.
- (3) W sektorze instytucji kredytowych, z punktu widzenia zarówno swobody przedsiębiorczości, jak i swobody świadczenia usług finansowych, niniejsza dyrektywa stanowi zasadniczy instrument dla urzeczywistnienia rynku wewnętrznego.
- (4) W komunikacie Komisji z 11 maja 1999 r. zatytułowanym „Wprowadzanie w życie ram dla rynków finansowych: plan działania” zostały określone różne cele, które powinny zostać osiągnięte dla realizacji rynku wewnętrznego usług finansowych. Celem określonym przez Radę Europejską obradującą w dniach 23-24 marca 2000 r. w Lizbonie jest wdrożenie planu działań do 2005 r. Ważnym elementem planu działań jest nowe sformułowanie postanowień odnoszących się do funduszy własnych.
- (5) Do celów zarówno ochrony oszczędności, jak i stworzenia równych warunków konkurencji między instytucjami kredytowymi, środki służące koordynacji działalności tych instytucji powinny mieć zastosowanie do nich wszystkich. Powinno się jednak odpowiednio uwzględnić obiektywne różnice w statutach tych instytucji i w odpowiednich celach tych instytucji, przewidzianych w ustawodawstwach krajowych.

⁽¹⁾ Dz.U. C 234 z 22.9.2005, str. 8.

⁽²⁾ Dz.U. C 52 z 2.3.2005, str. 37.

⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 28 września 2005 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 7 czerwca 2006 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 126 z 26.5.2000, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2006/29/WE, (Dz.U. L 70 z 9.3.2006, str. 50).

▼B

- (6) Dlatego też zakres wspomnianych środków powinien być jak najszerszy, obejmując wszystkie instytucje, których działalność polega na przyjmowaniu od ludności środków podlegających zwrotowi zarówno w postaci depozytów, jak i w innej postaci, na przykład poprzez ciągłą emisję obligacji i innych porównywalnych papierów wartościowych, oraz udzielaniu kredytów na własny rachunek. Powinno się uwzględnić konieczność stosowania wyjątków w przypadku niektórych instytucji kredytowych, do których przepisy niniejszej dyrektywy nie mogą mieć zastosowania. Przepisy niniejszej dyrektywy nie powinny naruszać możliwości stosowania ustawodawstw krajowych, które wymagają od instytucji kredytowych specjalnych zezwoleń dodatkowych na prowadzenie określonych rodzajów działalności czy też na podejmowanie określonych czynności.
- (7) Właściwym jest dokonanie jedynie zasadniczej harmonizacji w zakresie niezbędnym i wystarczającym, aby zapewnić wzajemne uznawanie zezwoleń i systemów nadzoru ostrożnościowego, co umożliwiałoby udzielenie jednolitego zezwolenia uznawanego w całej Wspólnocie oraz stosowanie zasady, iż nadzór ostrożnościowy sprawowany jest przez Państwo Członkowskie pochodzenia. Dlatego też wymóg opracowania programu działalności należy rozumieć jedynie jako czynnik umożliwiający właściwym organom podjęcie decyzji na podstawie informacji bardziej precyzyjnych, przy zastosowaniu kryteriów obiektywnych. Jednakże powinno się dopuścić pewien stopień elastyczności w odniesieniu do wymogów dotyczących formy prawnej instytucji kredytowych odnoszących się do ochrony nazw związanych z bankowością.
- (8) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, to jest wprowadzenie przepisów dotyczących podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz ostrożnościowego nadzoru nad nimi nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, natomiast ze względu na rozmiar i skutki niniejszej proponowanych działań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Wspólnoty – Wspólnota może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (9) Zachodzi konieczność wprowadzenia równoważnych wymogów finansowych dla instytucji kredytowych w celu zapewnienia podobnej ochrony dla oszczędzających i sprawiedliwych warunków konkurencji między porównywalnymi grupami instytucji kredytowych. Do czasu dalszej koordynacji powinny być sformułowane odpowiednie wskaźniki bilansowe umożliwiające śledzenie, w ramach współpracy między organami krajowymi i zgodnie z metodami standardowymi, sytuacji instytucji kredytowych porównywalnego rodzaju. Takie postępowanie powinno spowodować stopniowe zbliżenie systemów współczynników ustalonych i stosowanych przez Państwa Członkowskie. Należy jednak odróżnić współczynniki mające zapewnić bezpieczne zarządzanie instytucjami kredytowymi od tych, które zostały ustalone do celów polityki gospodarczej i pieniężnej.
- (10) Zasady wzajemnego uznawania i nadzoru w rodzimym Państwie Członkowskim wymagają, aby właściwe organy Państwa Członkowskiego odmówiły udzielenia zezwolenia lub cofnęły zezwolenie w przypadku, gdy takie czynniki jak treść programu działalności, rozmieszczenie geograficzne działalności lub faktycznie prowadzona działalność wyraźnie wskazują, że instytucja kredytowa wybrała system prawny danego Państwa Członkowskiego w celu uniknięcia bardziej wymagających norm obowiązujących w innym Państwie Członkowskim, w którym instytucja ta zamierza prowadzić lub już prowadzi większą część swojej działalności. O ile nie wynika to w sposób jednoznaczny

▼B

z warunków, a większość aktywów przedsiębiorstw należących do grupy bankowej znajduje się jednak w innym Państwie Członkowskim, którego właściwe organy sprawują nadzór skonsolidowany, w związku z art. 125 i 126 zmiana właściwości sprawowania nadzoru skonsolidowanego może być dokonana wyłącznie za zgodą wymienionych właściwych organ. Instytucja kredytowa nie będąca osobą prawną powinna uzyskać zezwolenie w tym Państwie Członkowskim, w którym ma ona siedzibę zarządu. Ponadto Państwa Członkowskie powinny wymagać, aby siedziba zarządu instytucji kredytowej zawsze znajdowała się w jej rodzimym Państwie Członkowskim i faktycznie tam działała.

- (11) Właściwe organy nie powinny udzielić zezwolenia lub przedłużyć zezwolenia instytucji kredytowej wówczas, gdy skuteczne wykonywanie ich funkcji nadzorczych może zostać uniemożliwione przez bliskie powiązania, które istnieją między tą instytucją i innymi osobami fizycznymi lub prawnymi. Instytucje kredytowe posiadające już zezwolenia powinny również spełnić wymogi właściwych organów w tym zakresie.
- (12) Powyższa wzmianka o skutecznym wykonywaniu funkcji nadzorczych przez organy nadzorcze obejmuje również nadzór skonsolidowany, który powinien być sprawowany nad instytucją kredytową w przypadkach przewidzianych przepisami prawa wspólnotowego. W takich przypadkach organy, do których wpływa wniosek o udzielenie zezwolenia, powinny być w stanie wskazać organy w zakresie sprawowania nadzoru skonsolidowanego nad daną instytucją kredytową.
- (13) Niniejsza dyrektywa umożliwia Państwom Członkowskim lub właściwym organom stosowanie wymogów kapitałowych na podstawie nieskonsolidowanej i skonsolidowanej oraz na odejście od stosowania zasady nieskonsolidowanej, jeśli uznają to za właściwe. Nadzór nieskonsolidowany, skonsolidowany i transgraniczny skonsolidowany stanowią użyteczne narzędzia nadzorowania instytucji kredytowych. Niniejsza dyrektywa umożliwia właściwym organom wspieranie instytucji transgranicznych poprzez ułatwienie współpracy między nimi. W szczególności powinny one nadal korzystać z art. 42, 131 i 141 w celu koordynowania swojej działalności i wymaganych informacji.
- (14) Instytucje kredytowe posiadające zezwolenie udzielone w rodzimym Państwie Członkowskim powinny mieć możliwość prowadzenia w całej Wspólnocie któregośkolwiek lub wszystkich rodzajów działalności wymienionych w załączniku I, przez zakładanie oddziałów lub świadczenie usług.
- (15) W przypadku instytucji kredytowych zatwierdzonych przez właściwe organy, Państwa Członkowskie mogą ustalić również bardziej rygorystyczne zasady niż te przewidziane w art. 9 ust. 1 akapit pierwszy, w art. 9 ust. 2 i art. 12, 19 – 21, 44 – 52, 75 i 120 – 122. Państwa Członkowskie mogą również zwrócić się z wnioskiem, aby art. 123 był przestrzegany indywidualnie lub w oparciu o inne zasady, a subkonsolidacja opisana w art. 73 ust. 2 była stosowana w odniesieniu do innych poziomów w ramach grupy.
- (16) Właściwe jest rozszerzanie zakresu zasady wzajemnego uznawania na rodzaje działalności wymienione w załączniku I, gdy są one prowadzone przez instytucje finansowe będące przedsiębiorstwami zależnymi instytucji kredytowych, pod warunkiem jednak, że owe przedsiębiorstwa zależne objęte są skonsolidowanym nadzorem przedsiębiorstw dominujących i spełniają pewne ściśle określone warunki.
- (17) W związku z realizacją prawa przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług przyjmujące Państwo Członkowskie powinno mieć możliwość wymagania zgodności ze szczególnymi przepisami krajowych ustaw lub rozporządzeń od instytucji nieposiada-

▼B

jących zezwolenia na prowadzenie działalności instytucji kredytowej w swoich rodzimych Państwach Członkowskich i w odniesieniu do rodzajów działalności niewymienionych w załączniku I, pod warunkiem, że, z jednej strony, takie przepisy są zgodne z prawem wspólnotowym, a celem ich jest ochrona dobra publicznego, a z drugiej strony takie instytucje lub rodzaje działalności nie podlegają równoważnym przepisom w ramach ustaw lub rozporządzeń w ich rodzimych Państwach Członkowskich.

- (18) Państwa Członkowskie powinny zapewnić, iż nie ma żadnych przeszkód w prowadzeniu działalności objętej wzajemnym uznaniem w taki sam sposób, jak w rodzimym Państwie Członkowskim, o ile działalność ta nie narusza przepisów prawnych chroniących dobro publiczne w przyjmującym Państwie Członkowskim.
- (19) Zasady określające status i działanie oddziałów instytucji kredytowych mających siedzibę zarządu poza Wspólnotą powinny być analogiczne we wszystkich Państwach Członkowskich. Jest rzeczą ważną, aby określić, że takie zasady nie mogą być bardziej korzystne od tych, które są ustalone dla oddziałów instytucji z innego Państwa Członkowskiego. Wspólnota powinna mieć możliwość zawierania umów z państwami trzecimi przewidujących stosowanie zasad, które zapewniają takim oddziałom takie samo traktowanie na całym obszarze Wspólnoty. Oddziały instytucji kredytowych posiadających zezwolenie uzyskane w państwach trzecich nie powinny korzystać ze swobody świadczenia usług zgodnie z art. 49 ust. 2 Traktatu, ani też ze swobody przedsiębiorczości w Państwach Członkowskich poza tymi, w których jednostki takie już założyły.
- (20) Porozumienie powinno zostać osiągnięte, na zasadzie wzajemności, między Wspólnotą i państwami trzecimi w sprawie umożliwienia w praktyce wykonywania skonsolidowanego nadzoru na możliwie najszerszym obszarze geograficznym.
- (21) Obowiązek nadzorowania stabilności finansowej instytucji kredytowej, w szczególności jej wypłacalności, powinien spoczywać na Państwach Członkowskich pochodzenia. Właściwe organy przyjmującego Państwa Członkowskiego powinny być odpowiedzialne za nadzorowanie płynności oddziałów i polityki pieniężnej. Nadzór nad ryzykiem rynkowym powinien być przedmiotem bliskiej współpracy między właściwymi organami przyjmujących Państw Członkowskich oraz rodzimych Państw Członkowskich.
- (22) Sprawne działanie rynku wewnętrznego w dziedzinie bankowości wymaga nie tylko odpowiednich przepisów prawnych, ale również ścisłej i regularnej współpracy oraz istotnego zbliżenia praktyk w zakresie uregulowań prawnych i nadzoru między właściwymi organami Państw Członkowskich. W tym celu, w szczególności rozpatrywanie problemów dotyczących poszczególnych instytucji kredytowych i wzajemna wymiana informacji powinny odbywać się w ramach Komitetu Europejskich Nadzorców Bankowych ustanowionego decyzją Komisji 2004/5/WE⁽¹⁾. Procedura wzajemnego przekazywania informacji w żadnym wypadku nie powinna zastępować współpracy dwustronnej. Nie tracąc swoich uprawnień do sprawowania właściwej kontroli, właściwe organy przyjmujących Państw Członkowskich powinny mieć możliwość z własnej inicjatywy w sytuacjach nagłej potrzeby albo z inicjatywy właściwych organów rodzimych Państw Członkowskich weryfikacji działalności instytucji kredytowych założonych na ich terytoriach w zakresie przestrzegania przez te instytucje odpowiednich ustaw oraz zasad zdrowych procedur administracyjnych

(¹) Dz.U. L 3 z 7.1.2004, str. 28.

▼B

i rachunkowości, jak również stosowania adekwatnych mechanizmów kontroli wewnętrznej.

- (23) Właściwym jest, aby umożliwić wymianę informacji między właściwymi organami oraz organami lub ciałami, które z racji swojej funkcji przyczyniają się do wzmacniania stabilności systemu finansowego. W celu zachowania poufnego charakteru przekazywanych informacji lista adresatów powinna pozostawać ściśle ograniczona.
- (24) Niektóre zachowania, takie jak nadużycia finansowe oraz przestępstwa popełnione w związku z wykorzystaniem informacji poufnych, mogą wpłynąć na stabilność systemu finansowego, w tym również na rzetelność jego funkcjonowania, nawet wówczas, gdy zachowania te dotyczą instytucji innych niż kredytowe. Konieczne jest określenie warunków, na jakich wymiana informacji w takich przypadkach będzie dozwolona.
- (25) Gdy zostało ustalone, że informacje mogą być ujawnione wyłącznie za wyraźną zgodą właściwych organów, powinny mieć one możliwość w stosownych przypadkach uzależnić swoją zgodę od spełnienia rygorystycznych warunków.
- (26) Należy również zezwolić na wymianę informacji między, z jednej strony, właściwymi organami i, z drugiej strony, bankami centralnymi i innymi organami pełniącymi podobną funkcję w zakresie ich uprawnień jako organów monetarnych, jak również, gdy jest to stosowne, innymi organami publicznymi odpowiedzialnymi za nadzór nad systemami płatniczymi.
- (27) W celu wzmocnienia nadzoru nad instytucjami kredytowymi oraz ochrony klientów instytucji kredytowych biegli rewidentzi powinni być zobowiązani do niezwłocznego powiadomienia właściwych organów w każdym przypadku, gdy w trakcie wykonywania swoich zadań wejdą oni w posiadanie informacji o niektórych stanach faktycznych, które mogą mieć poważne konsekwencje dla sytuacji finansowej instytucji kredytowej lub dla funkcjonowania służb administracji i rachunkowości takiej instytucji. Z tego samego względu Państwa Członkowskie powinny również określić, że taki obowiązek dotyczy również wszystkich okoliczności, w których biegły rewident stwierdza takie stany faktyczne podczas wykonywania swoich zadań w jednostce blisko powiązanej z instytucją kredytową. Sam obowiązek biegłych rewidentów, aby w stosownych przypadkach powiadomić właściwe organy o niektórych stanach faktycznych i decyzjach dotyczących instytucji kredytowej, stwierdzonych podczas wykonywania zadań w podmiocie niefinansowym, nie powinien zmieniać charakteru ich zadań w takim podmiocie ani też wymaganego sposobu wykonywania tych zadań.
- (28) Niniejsza dyrektywa stanowi, że dla niektórych pozycji funduszy własnych należy określić kryteria kwalifikacyjne, nie umniejszając możliwości stosowania przez Państwa Członkowskie przepisów bardziej wymagających.
- (29) W zależności od charakteru pozycji wchodzących w skład funduszy własnych, niniejsza dyrektywa rozróżnia, z jednej strony, pozycje funduszy własnych podstawowych, a z drugiej strony pozycje stanowiące fundusze własne uzupełniające.
- (30) W celu odzwierciedlenia faktu, że pozycje stanowiące fundusze własne uzupełniające mają inny charakter od pozycji stanowiących fundusze własne podstawowe, kwota funduszy uzupełniających zaliczona do funduszy własnych nie powinna przewyższać kwoty funduszy podstawowych. Ponadto kwota niektórych pozycji zakwalifikowanych do funduszy własnych uzupełniających nie powinna przewyższać połowy funduszy własnych podstawowych.

▼B

- (31) Aby zapobiec zniekształceniu konkurencji, publiczne instytucje kredytowe nie powinny zaliczać do swoich funduszy własnych gwarancji otrzymanych od Państw Członkowskich lub władz lokalnych.
- (32) W każdym przypadku, gdy w trakcie sprawowania nadzoru zaistnieje konieczność wyliczenia skonsolidowanych funduszy własnych grupy instytucji kredytowych, takie wyliczenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy.
- (33) Szczegółowe techniki rachunkowości stosowane przy wyliczaniu funduszy własnych, adekwatności w stosunku do ryzyka, na które narażona jest instytucja kredytowa oraz przy ocenie wysokiego ryzyka powinny uwzględniać przepisy dyrektywy Rady 86/635/EWG z dnia 8 grudnia 1986 r. w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków i innych instytucji finansowych⁽¹⁾, która zawiera pewne modyfikacje przepisów dyrektywy Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych⁽²⁾ lub rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1606/2002 z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości⁽³⁾, zależnie od tego, którym z nich podlega zgodnie z prawem krajowym prowadzenie księgowości w instytucji kredytowej.
- (34) Minimalne wymogi kapitałowe odgrywają kluczową rolę w nadzorowaniu instytucji kredytowych oraz we wzajemnym uznawaniu technik nadzoru. W tym kontekście przepisy w sprawie minimalnych wymogów kapitałowych należy rozpatrywać w połączeniu z innymi właściwymi instrumentami także służącymi do harmonizacji podstawowych metod nadzoru instytucji kredytowych.
- (35) Należy zatem ustanowić wspólne minimalne wymogi kapitałowe w celu zapobiegania zniekształceniu konkurencji i wzmocnienia systemu bankowego na rynku wewnętrznym.
- (36) W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu wypłacalności należy ustanowić minimalne wymogi kapitałowe, według których aktywom i pozycjom pozabilansowym przypisuje się odpowiednie wagi w zależności od stopnia ryzyka.
- (37) W tym celu, Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego przyjął w dniu 26 czerwca 2004 r. ramową konwencję w sprawie międzynarodowej konwencji pomiaru kapitału i wymogów odnośnie do funduszy własnych. Postanowienia niniejszej dyrektywy w sprawie minimalnych wymogów w odniesieniu do funduszy własnych instytucji kredytowych oraz minimalne wymogi kapitałowe zawarte w dyrektywie 2006/49/WE z dnia 14 czerwca 2006 w sprawie adekwatności kapitałowej przedsiębiorstw inwestycyjnych i instytucji kredytowych⁽⁴⁾ stanowią odpowiednik postanowień Ramowej Konwencji Bazylejskiej.
- (38) Należy zatem uwzględnić różnorodność instytucji kredytowych we Wspólnocie, ustanawiając alternatywne metody obliczania minimalnych wymogów kapitałowych w odniesieniu do ryzyka kredytowego uwzględniające różne poziomy wrażliwości na ryzyko i wymagające różnych stopni złożoności. Stosowanie zewnętrznych ratingów i własnych oszacowań instytucji kredytowych dotyczących poszczególnych parametrów ryzyka kredytowego stanowi istotne wzmocnienie wrażliwości na ryzyko

(1) Dz.U. L 372 z 31.12.1986, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2003/51/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 178 z 17.7.2003, str. 16).

(2) Dz.U. L 193 z 18.7.1983, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2003/51/WE.

(3) Dz.U. L 243 z 11.9.2002, str. 1.

(4) Patrz: str. 201 niniejszego Dziennika Urzędowego.

▼B

i ostrożnościowej pewności zasad ryzyka kredytowego. Instytucje kredytowe powinny otrzymać odpowiednie zachęty do stosowania metod bardziej wrażliwych na ryzyko. Jeżeli instytucje kredytowe, stosując przepisy niniejszej dyrektywy, wykorzystują do oceny ryzyka kredytowego własne oszacowania, powinny dostosować swoje wymogi dotyczące opracowywania danych do uzasadnionego interesu swoich klientów dotyczącego ochrony danych, zgodnie z obowiązującymi przepisami wspólnotowymi w zakresie ochrony danych. Należy jednocześnie ulepszyć procedury instytucji kredytowych odnoszące się do oceny i zarządzania ryzykiem kredytowym, w celu opracowania metod określania kontrolno-prawnych wymogów odnoszących się do funduszy własnych instytucji kredytowych, uwzględniających różne procedury poszczególnych instytucji kredytowych. Opracowywanie danych odbywa się zgodnie z przepisami dotyczącymi przekazywania danych osobowych, określonymi w dyrektywie 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych⁽¹⁾. Z tego względu, opracowywanie danych klientów w zakresie przyznawania i zarządzania ekspozycjami kredytowymi obejmuje również opracowanie i zatwierdzenie systemów zarządzania i oceny ryzyka kredytowego. Służy to w ten sposób zarówno uprawnionym interesom instytucji kredytowych, jak i celowi niniejszej dyrektywy, jakim jest stosowanie ulepszonych procedur pomiaru i sterowania ryzykiem oraz wykorzystanie ich do celów regulacji funduszy własnych.

- (39) Stosując zarówno zewnętrzne jak i własne oszacowania instytucji oraz ratingi wewnętrzne należy uwzględnić, że jedynie te ostatnie są sporządzane przez jednostkę – samą instytucję finansową – podlegającą wspólnotowemu procesowi licencjonowania. W odniesieniu do ratingów zewnętrznych sięga się po produkty tzw. uznanych agencji ratingowych, które obecnie nie podlegają w Europie procesowi licencjonowania. Ze względu na duże znaczenie ratingów zewnętrznych dla obliczania wymogów funduszy własnych w ramach niniejszej dyrektywy, konieczna jest stała kontrola przyszłych procesów licencjonowania i nadzorowania agencji ratingowych.
- (40) Minimalne wymogi kapitałowe powinny być proporcjonalne do poszczególnych ryzyk. W szczególności wymogi powinny odzwierciedlać zmniejszenie poziomu ryzyka wynikające z dużej liczby stosunkowo niskich ekspozycji.
- (41) Postanowienia niniejszej dyrektywy są zgodne z zasadą proporcjonalności, ponieważ uwzględniają w szczególności różnice pomiędzy instytucjami kredytowymi w odniesieniu do ich wielkości i skali działania oraz zakresu prowadzonej działalności. Zgodność z zasadą proporcjonalności oznacza również, iż dla ekspozycji detalicznych stosuje się możliwie najłatwiejsze procedury ratingowe, również w metodzie IRB.
- (42) Ewolucyjny charakter niniejszej dyrektywy pozwala instytucjom kredytowym na dokonanie wyboru pomiędzy trzema metodami o zróżnicowanej złożoności. W celu umożliwienia w szczególności małym instytucjom kredytowym wybrania bardziej nastawionej na ryzyko metody IRB właściwe organy stosują, w uzasadnionych przypadkach, przepisy art. 89 ust. 1 lit. (a) i (b). Przepisy te powinny być rozumiane w taki sposób, aby klasy ekspozycji, o których mowa w art. 86 ust. 1 lit. (a) i (b), obejmowały wszystkie zaangażowania, które – pośrednio lub bezpośrednio – są traktowane na równi z nimi w niniejszej dyrektywie. Ogólną zasadą jest, że właściwe organy nie dyskryminują żadnej z trzech metod, jeśli chodzi o proces kontroli

⁽¹⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, str. 31. Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1.).

▼ B

nadzorczej, to znaczy, że instytucje kredytowe działające w oparciu o metodę standardową nie powinny być nadzorowane w ostrzejszy sposób wyłącznie z tego względu.

- (43) Techniki ograniczania ryzyka kredytowego powinny być powszechniej uznawane w ramach uregulowań mających na celu zapewnienie wykluczenie negatywnego wpływu niesłusznie uznanych metod na wypłacalność. Dopuszcza się stosowane obecnie w niektórych Państwach Członkowskich stosowne zabezpieczenia wykorzystywane zwykle przez banki w celu zmniejszenia ryzyka kredytowego w metodzie standardowej, jak również w innych metodach.
- (44) W celu właściwego uwzględnienia ryzyka i zmniejszenia poziomu ryzyka wynikającego z działań sekurytyzacyjnych i lokat kapitałowych instytucji kredytowych przy obliczaniu ich minimalnych wymogów kapitałowych należy przyjąć przepisy zapewniające sposób postępowania, który cechuje wrażliwość na ryzyko i ostrożnościowa pewność związane ze wspomnianymi działaniami i lokatami.
- (45) Ryzyko operacyjne ma istotne znaczenie dla instytucji kredytowej, wymaga ono pokrycia za pomocą funduszy własnych. Należy zatem uwzględnić różnorodność instytucji kredytowych we Wspólnocie, ustanawiając alternatywne metody obliczania wymogów z tytułu ryzyka operacyjnego uwzględniające różne poziomy wrażliwości na ryzyko i wymagające różnych stopni złożoności. Instytucje kredytowe powinny otrzymać odpowiednie zachęty do stosowania metod bardziej wrażliwych na ryzyko. Ze względu na ciągły rozwój technik pomiaru i zarządzania ryzykiem operacyjnym należy dokonywać odpowiednich przeglądów i aktualizacji przepisów, w tym w odniesieniu do obciążeń dla różnych rodzajów działalności i uznawania technik ograniczania ryzyka. Należy zwrócić szczególną uwagę na uwzględnienie ubezpieczeń przy prostych metodach obliczania wymogów odnoszących się do funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego.
- (46) Dla zapewnienia odpowiedniego poziomu wypłacalności instytucji kredytowych w danej grupie ważne jest, by minimalne wymogi kapitałowe były stosowane na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej tej grupy. W celu zapewnienia odpowiedniego rozdziału funduszy własnych w ramach grupy i ich dostępności w razie potrzeby dla ochrony oszczędności, minimalne wymogi kapitałowe powinny stosować się do każdej indywidualnej instytucji kredytowej w ramach grupy, chyba że cel ten można skutecznie zrealizować w inny sposób.
- (47) Należy zharmonizować najważniejsze przepisy dotyczące nadzoru instytucji kredytowych. Państwa Członkowskie powinny jednak nadal mieć możliwość przyjęcia przepisów bardziej rygorystycznych niż te, które są przewidziane niniejszą dyrektywą.
- (48) Monitorowanie i kontrola kredytów instytucji kredytowej powinny stanowić integralną część nadzoru sprawowanego nad tą instytucją. Z tego powodu nadmierna koncentracja ekspozycji wobec pojedynczego klienta lub grupy powiązanych ze sobą klientów może zrodzić niedopuszczalne ryzyko poniesienia straty. Taką sytuację można uznać za zagrażającą wypłacalności instytucji kredytowej.
- (49) Ponieważ instytucje kredytowe działające na wewnętrznym rynku konkurują bezpośrednio ze sobą, wymogi w zakresie monitorowania muszą być równoważne w całej Wspólnocie.
- (50) Mimo iż właściwym jest oparcie definicji ekspozycji do celu ograniczania koncentracji ekspozycji na definicji dotyczącej minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka kredytowego, nie jest właściwe odniesienie się w tym kontekście do wagi lub stopni ryzyka. Wspomniane wagi

▼B

i stopnie ryzyka zostały przygotowane, aby określić ogólny wymóg dotyczący wypłacalności w celu pokrycia ryzyka kredytowego poniesionego przez instytucje kredytowe. W celu ograniczenia maksymalnej straty, na jaką instytucja kredytowa jest narażona z tytułu współpracy z pojedynczym klientem bądź też z grupą powiązanych ze sobą klientów właściwe jest przyjęcie zasad określania dużych zaangażowań, które uwzględniają wartość nominalną ryzyka bez stosowania żadnych wag lub stopni ryzyka.

- (51) Pożądane jest wprowadzić, do czasu dalszych przeglądów przepisów dotyczących dużych zaangażowań, umożliwienie uznania wpływu ograniczania ryzyka kredytowego, podobnie jak czyni się to do celów minimalnych wymogów kapitałowych, aby ograniczyć wymogi dotyczące obliczeń – zasady ograniczania ryzyka kredytowego zostały jednak opracowane w kontekście ogólnego zdywersyfikowanego ryzyka kredytowego wynikającego z ekspozycji wobec wielu kontrahentów. Dlatego też uznanie wpływu takich technik do celów stosowania ograniczeń dużych zaangażowań mających na celu zmniejszenie maksymalnej straty, na jaką instytucja kredytowa jest narażona z tytułu współpracy z pojedynczym klientem bądź też z grupą powiązanych ze sobą klientów powinno podlegać ostrożnościowym środkom bezpieczeństwa.
- (52) Gdy instytucja kredytowa ponosi ryzyko wobec przedsiębiorstwa dominującego bądź też wobec innych instytucji, będących przedsiębiorstwami zależnymi tego przedsiębiorstwa dominującego, należy zachować szczególną ostrożność. Zarządzanie ryzykiem wynikającym z ekspozycji instytucji kredytowych powinno być prowadzone w sposób w pełni autonomiczny, zgodnie z zasadami bezpiecznej praktyki bankowej, nie kierując się żadnymi innymi względami. W przypadkach, gdy istnieje prawdopodobieństwo, że osoby posiadające bezpośrednio lub pośrednio udział kapitałowy w kapitale instytucji kredytowej wywierają niekorzystny wpływ na stabilne i ostrożne zarządzanie tą instytucją, właściwe organy powinny zastosować właściwe środki celem położenia kresu takiej sytuacji. W odniesieniu do dużych zaangażowań należy ustanowić oddzielne normy dotyczące ekspozycji instytucji kredytowej wobec własnej grupy kapitałowej, włącznie z bardziej rygorystycznymi ograniczeniami. Nie ma jednak konieczności stosowania takich norm, jeśli przedsiębiorstwo dominujące jest finansową spółką holdingową lub instytucją kredytową, lub wówczas, gdy inne przedsiębiorstwa zależne są instytucjami kredytowymi lub finansowymi, lub przedsiębiorstwami świadczącymi usługi pomocnicze, pod warunkiem, że wszystkie te jednostki są objęte skonsolidowanym nadzorem nad instytucją kredytową.
- (53) Instytucje kredytowe powinny utrzymywać kapitał wewnętrzny na poziomie odpowiadającym rodzajom ryzyka, na które mogą być narażone, pod względem ilości, jakości i rozdziału. Dlatego też instytucje kredytowe powinny ustanowić strategie i procesy służące ocenie i utrzymywaniu odpowiedniego poziomu adekwatności ich kapitału wewnętrznego.
- (54) Należy spełnić wymagania właściwych organów co do dobrej organizacji i adekwatności funduszy własnych instytucji kredytowych, uwzględniając rodzaje ryzyka, na jakie instytucje kredytowe są lub mogą być narażone.
- (55) Dla sprawnego działania rynku wewnętrznego w dziedzinie bankowości Komitet Europejskich Nadzorców Bankowych powinien przyczynić się do konsekwentnego stosowania niniejszej dyrektywy oraz do zbliżenia praktyk w zakresie nadzoru w całej Wspólnocie, a także przedkładać instytucjom wspólnym coroczne sprawozdania na temat poczynionych postępów.

▼ B

- (56) Z tego samego powodu, a także w celu zapewnienia, by aktywne w kilku Państwach Członkowskich instytucje kredytowe Wspólnoty nie zostały niewspółmiernie obciążone na skutek stałej odpowiedzialności właściwych organów poszczególnych Państw Członkowskich za udzielanie zezwoleń i nadzór, należy w znaczny sposób wzmocnić współpracę między właściwymi organami. W tym kontekście należy wzmocnić rolę nadzorca odpowiedzialnego za nadzór konsolidujący. Komitet Europejskich Nadzorców Bankowych powinien wspierać i umacniać tę współpracę.
- (57) Skonsolidowany nadzór nad instytucjami kredytowymi jest ukierunkowany w szczególności na ochronę interesów deponentów instytucji kredytowych oraz na zapewnienie stabilności systemu finansowego.
- (58) W celu zapewnienia skuteczności nadzór skonsolidowany powinien zatem obejmować wszystkie grupy bankowe, w tym również te, w których przedsiębiorstwo dominujące nie jest instytucją kredytową. Właściwe *organy* powinny dysponować instrumentami prawnymi niezbędnymi do wykonywania takiego nadzoru.
- (59) W przypadku spółek holdingowych o profilu mieszanym, w których przedsiębiorstwo dominujące kontroluje przynajmniej jedno przedsiębiorstwo zależne będące instytucją kredytową, właściwe organy powinny mieć możliwość oceny sytuacji finansowej instytucji kredytowej wchodzącej w skład takiej grupy. Właściwe organy powinny przynajmniej dysponować możliwościami uzyskania od wszystkich przedsiębiorstw grupy informacji niezbędnych do wykonywania swoich funkcji. W przypadku grup kapitałowych składających się z przedsiębiorstw prowadzących różne rodzaje działalności finansowej powinna zostać ustanowiona współpraca między organami odpowiedzialnymi za nadzór nad różnymi sektorami rynku finansowego. Do czasu dalszej koordynacji Państwa Członkowskie powinny mieć możliwość ustalenia odpowiednich metod konsolidacji do osiągnięcia celów niniejszej dyrektywy.
- (60) Państwa Członkowskie powinny mieć możliwość odmowy udzielenia zezwolenia lub cofnąć udzielone zezwolenie bankowe w przypadku pewnych struktur grupowych uznanych za nieodpowiednie do celów prowadzenia działalności bankowej, w szczególności wówczas, gdy nie ma możliwości skutecznego nadzoru nad takimi strukturami. Właściwe *organy* powinny posiadać w tym zakresie konieczne uprawnienia, za pomocą których mogą zapewnić stabilne i ostrożne zarządzanie instytucjami kredytowymi.
- (61) W celu doprowadzenia do wzrostu skuteczności funkcjonowania rynku wewnętrznego w dziedzinie bankowości oraz zapewnienia obywatelom Wspólnoty odpowiedniego poziomu przejrzystości, właściwe organy powinny ujawnić w sposób umożliwiający miarodajne porównanie informacje na temat sposobów wdrażania niniejszej dyrektywy.
- (62) Mając na uwadze wzmocnienie dyscypliny rynkowej oraz zachęcenie instytucji kredytowych do ulepszenia ich strategii rynkowych, technik kontroli ryzyka oraz organizacji wewnętrznego zarządzania, należy nałożyć na te instytucje kredytowe obowiązek podawania odpowiednich informacji do wiadomości publicznej.
- (63) Badanie problemów związanych z zagadnieniami objętymi niniejszą dyrektywą oraz innymi dyrektywami w zakresie działalności instytucji kredytowych wymaga współpracy między właściwymi organami i Komisją, w szczególności w celu zacieśnienia koordynacji.
- (64) Środki niezbędne dla wykonania niniejszej dyrektywy powinny być przyjmowane zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia

▼B

28 czerwca 1999 r., ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽¹⁾.

- (65) W swojej rezolucji z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie zastosowania prawa o usługach finansowych ⁽²⁾ Parlament Europejski wniosł o przyznanie Parlamentowi i Radzie tej samej roli w nadzorowaniu sposobu wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji, co odzwierciedla uprawnienia legislacyjne Parlamentu zgodnie z art. 251 Traktatu. Przewodniczący Komisji poparł niniejszy wniosek w uroczystym oświadczeniu złożonym tego samego dnia w Parlamencie. W dniu 11 grudnia 2002 roku, Komisja zaproponowała zmiany do decyzji 1999/468/WE, a następnie przedłożyła zmieniony wniosek w dniu 22 kwietnia 2004 r. Parlament Europejski nie uznaje niniejszej propozycji za wystarczająco chroniącą jego uprawnienia legislacyjne. Według Parlamentu Europejskiego, Parlament Europejski i Rada powinny mieć możliwość oceny w ustalonym terminie uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji. Stosowne jednak wydaje się ograniczenie okresu, w którym Komisja może przyjmować środki wykonawcze.
- (66) Parlament powinien dysponować trzymiesięcznym terminem od pierwszego przekazania projektu zmian i środków wykonawczych w celu ich rozpatrzenia i wydania opinii. Jednakże w pilnych i odpowiednio uzasadnionych przypadkach powinno być możliwe skrócenie tego terminu. Jeżeli w tym terminie Parlament przyjmie rezolucję, Komisja powinna ponownie rozpatrzyć projekt zmian lub środków.
- (67) W celu uniknięcia zakłóceń na rynkach oraz zapewnienia ciągłości na wszelkich poziomach funduszy własnych, należy przyjąć szczególne rozwiązania przejściowe.
- (68) Ponieważ zasady dotyczące minimalnych wymogów kapitałowych są wrażliwe na ryzyko, wskazane jest sprawdzanie, czy mają one istotny wpływ na cykl koniunktury. Komisja, uwzględniając wkład Europejskiego Banku Centralnego, powinna składać w tym zakresie sprawozdania do Parlamentu Europejskiego i Rady.
- (69) Harmonizacji powinny podlegać także rozwiązania niezbędne do nadzorowania ryzyka płynności.
- (70) Niniejsza dyrektywa przestrzega praw podstawowych i stosuje się do zasad uznanych w szczególności w ramach Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej jako ogólnych zasad prawa wspólnotowego.
- (71) Obowiązek transpozycji niniejszej dyrektywy do prawa krajowego powinien ograniczać się do tych przepisów, które stanowią zasadniczą zmianę w porównaniu do wcześniejszych dyrektyw. Obowiązek transpozycji przepisów, które nie zostały zmienione, wynika z wcześniejszych dyrektyw.
- (72) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać zobowiązań Państw Członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego dyrektyw określonych w części B załącznika XIII.

⁽¹⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23.

⁽²⁾ Dz.U. C 284 E z 21.11.2002, str. 115.

▼B

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

SPIS TREŚCI

TYTUŁ I	PRZEDMIOT, ZAKRES I DEFINICJE
TYTUŁ II	WARUNKI PODEJMOWANIA I PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI PRZEZ INSTYTUCJE KREDYTOWE
TYTUŁ III	PRZEPISY DOTYCZĄCE SWOBODY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SWOBODY ŚWIADCZENIA USŁUG
Sekcja 1	Instytucje kredytowe
Sekcja 2	Instytucje finansowe
Sekcja 3	Wykonywanie prawa przedsiębiorczości
Sekcja 4	Korzystanie ze swobody świadczenia usług
Sekcja 5	Uprawnienia właściwych organów przyjmującego Państwa Członkowskiego
TYTUŁ IV	STOSUNKI Z PAŃSTWAMI TRZECIMI
Sekcja 1	Powiadomienie w sprawie przedsiębiorstw z państw trzecich, warunki dostępu do rynków tych państw
Sekcja 2	Współpraca z właściwymi organami państw trzecich w wykonywaniu nadzoru skonsolidowanego
TYTUŁ V	ZASADY I INSTRUMENTY TECHNICZNE NADZORU OSTROŻNOŚCIOWEGO I SPRAWOZDAWCZOŚĆ
ROZDZIAŁ 1	ZASADY NADZORU OSTROŻNOŚCIOWEGO
Sekcja 1	Uprawnienia Państwa Członkowskiego pochodzenia i przyjmującego Państwa Członkowskiego
Sekcja 2	Wymiana informacji i tajemnica zawodowa
Sekcja 3	Obowiązki osób odpowiedzialnych za przeprowadzanie ustawowego badania rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych
Sekcja 4	Uprawnienie do nakładania sankcji i prawo wystąpienia na drogę sądową
ROZDZIAŁ 2	INSTRUMENTY TECHNICZNE NADZORU OSTROŻNOŚCIOWEGO
Sekcja 1	Fundusze własne
Sekcja 2	Zabezpieczenia przed ryzykiem
Podsekcja 1	Zakres stosowania
Podsekcja 2	Obliczanie wymogów
Podsekcja 3	Minimalny poziom funduszy własnych
Sekcja 3	Minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego
Podsekcja 1	Metoda standardowa
Podsekcja 2	Metoda wewnętrznych ratingów
Podsekcja 3	Ograniczanie ryzyka kredytowego
Podsekcja 4	Sekurytyzacja
Sekcja 4	Minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego
Sekcja 5	Duże zaangażowania
Sekcja 6	Znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym

▼ B

ROZDZIAŁ 3	PROCES OCENY INSTYTUCJI KREDYTOWYCH
ROZDZIAŁ 4	NADZÓR I SPRAWOZDANIA WŁAŚCIWYCH ORGANÓW
Sekcja 1	Nadzór
Sekcja 2	Sprawozdania właściwych organów
ROZDZIAŁ 5	UJAWNIECIA INSTYTUCJI KREDYTOWYCH
TYTUŁ VI	UPRAWNIENIA WYKONAWCZE
TYTUŁ VII	PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE
ROZDZIAŁ 1	PRZEPISY PRZEJŚCIOWE
ROZDZIAŁ 2	PRZEPISY KOŃCOWE
ZAŁĄCZNIK I	WYKAZ RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PODLEGAJĄCYCH WZAJEMNEMU UZNAWANIU
ZAŁĄCZNIK II	KLASYFIKACJA POZYCJI POZABILANSOWYCH
ZAŁĄCZNIK III	TRAKTOWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA DLA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH, TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU, TRANSAKCJI UDZIELENIA LUB OTRZYMANIA POŻYCZKI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH LUB TOWARÓW, TRANSAKCJI Z DŁUGIM TERMINEM ROZLICZENIA I TRANSAKCJI Z OPCJĄ UZUPEŁNIENIA ZABEZPIECZENIA KREDYTOWEGO
Część 1:	Definicje
Część 2:	Wybór metody
Część 3:	Metoda wyceny według wartości rynkowej
Część 4:	Metoda wyceny pierwotnej wartości ekspozycji
Część 5:	Metoda standardowa
Część 6:	Metoda modeli wewnętrznych
Część 7:	Umowy kompensowania
ZAŁĄCZNIK IV	RODZAJE INSTRUMENTÓW POCHODNYCH
ZAŁĄCZNIK V	KRYTERIA TECHNICZNE ORGANIZACJI I TRAKTOWANIA RYZYKA
ZAŁĄCZNIK VI	METODA STANDARDOWA
Część 1	Wagi ryzyka
Część 2	Uznanie instytucji ECAI i przypisywanie sporządzanych przez nie ocen kredytowych
Część 3	Wykorzystanie ocen kredytowych ECAI do określenia wagi ryzyka
ZAŁĄCZNIK VII	METODA WEWNĘTRZNYCH RATINGÓW
Część 1	Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat
Część 2	PD, LGD i termin rozliczenia
Część 3	Wartość ekspozycji
Część 4	Minimalne wymagania dotyczące metody IRB
ZAŁĄCZNIK VIII	OGRANICZANIE RYZYKA KREDYTOWEGO
Część 1	Warunki uznawania
Część 2	Wymogi minimalne

▼B

Część 3	Obliczanie skutków ograniczenia ryzyka kredytowego
Część 4	Niedopasowanie terminów rozliczenia
Część 5	Łączenie technik ograniczania ryzyka kredytowego w ramach metody standardowej
Część 6	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego koszyka ekspozycji
ZAŁĄCZNIK IX	SEKURYTYZACJA
Część 1	Definicje dla celów załącznika IX
Część 2	Wymogi minimalne dotyczące uznawania transferu istotnej części ryzyka kredytowego oraz obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat dla ekspozycji sekurytyzowanych
Część 3	Zewnętrzna ocena kredytowa
Część 4	Obliczenia
ZAŁĄCZNIK X	RYZYKO OPERACYJNE
Część 1	Metoda podstawowego wskaźnika
Część 2	Metoda standardowa
Część 3	Zaawansowane metody pomiaru
Część 4	Połączenie różnych metodologii
Część 5	Klasyfikacja rodzajów strat
ZAŁĄCZNIK XI	TECHNICZNE KRYTERIA PRZEGLĄDU I OCENY DOKONYWANYCH PRZEZ WŁAŚCIWE ORGANY
ZAŁĄCZNIK XII	TECHNICZNE ZASADY UJAWNIEŃ
Część 1	Kryteria ogólne
Część 2	Wymogi ogólne
Część 3	Wymogi kwalifikujące do stosowania poszczególnych instrumentów lub metod
ZAŁĄCZNIK XIII Część A	DYREKTYWY UCHYLONE WYRAZ Z ICH KOLEJNYMI ZMIANAMI (określone w art. 158)
ZAŁĄCZNIK XIII Część B	TERMINY WYKONANIA (określone w art. 158)
ZAŁĄCZNIK XIV	TABELA ZGODNOŚCI

▼B

TYTUŁ I
PRZEDMIOT, ZAKRES I DEFINICJE

Artykuł 1

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy dotyczące podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz ostrożnościowy nadzór nad nimi.
2. Przepisy art. 39 i tytułu V rozdział 4 sekcja 1 mają zastosowanie do finansowych spółek holdingowych i spółek holdingowych o profilu mieszanym, które mają swoją siedzibę zarządu na terytorium Wspólnoty.
3. Instytucje trwale wyłączone na mocy przepisów art. 2, z wyjątkiem jednak banków centralnych Państw Członkowskich, będą uważane za instytucje finansowe do celów art. 39 i tytułu V rozdział 4 sekcja 1.

Artykuł 2

Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do:

- banków centralnych Państw Członkowskich,
- instytucji świadczących żyro pocztowe,
- w Belgii: „Institut de Réescompte et de Garantie/Herdiscon teringen Waarborginstituut”,

▼M1

- w Danii: „Dansk Eksportfinansieringsfond”, „Danmarks Skibskredit A/S” oraz „KommuneKredit”,

▼B

- w Niemczech: „Kreditanstalt für Wiederaufbau”, przedsiębiorstwo uznane na podstawie „Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz” za instytucje realizujące politykę mieszkaniową państwa, których główną działalnością nie są czynności bankowe, oraz inne przedsiębiorstwo uznane w tej ustawie za przedsiębiorstwa mieszkaniowe nieprowadzące działalności zarobkowej,
- w Grecji: „Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων” (Tamio Parakatathikon kai Danion),
- w Hiszpanii: „Instituto de Crédito Oficial”,
- we Francji: „Caisse des dépôts et consignations”,
- w Irlandii: „credit unions” i „friendly societies”,
- we Włoszech: „Cassa depositi e prestiti”,
- na Łotwie: „krajaizdevu sabiedribas”, przedsiębiorstwa uznane w ramach „Krajaizdevu sabiedribu likums” jako przedsiębiorstwa spółdzielcze świadczące usługi finansowe wyłącznie na rzecz swoich członków,
- na Litwie: „kredito unijos” inne niż „Centrine kredito unija”,
- na Węgrzech: „Magyar Fejlesztési Bank Rt.” oraz „Magyar Export-Import Bank Rt.”,
- w Holandii: „Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV”, „NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij”, „NV Industriebank Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering” oraz „Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV”,

▼B

- w Austrii: przedsiębiorstwa uznane za towarzystwa mieszkaniowe działające w interesie publicznym oraz „Österreichische Kontrollbank AG”,
- w Polsce: „Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe” oraz „Bank Gospodarstwa Krajowego”.
- w Portugalii: „Caixas Eonómicas” istniejące w dniu 1 stycznia 1986 r., z wyjątkiem tych przedsiębiorstw założonych jako spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i z wyjątkiem „Caixas Económica Montepio Geral”,
- w Finlandii: „Teollisen yhteistyn rahasto Oy/Fonden fr industriellt samarbete AB” oraz „Finnvera Oyj/Finnvera Abp”,
- w Szwecji: „Svenska Skeppshypotekskassan”,
- w Zjednoczonym Królestwie: „National Savings Bank”, „Commonwealth Development Finance Company Ltd”, „Agricultural Mortgage Corporation Ltd”, „Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd”, „the Crown Agents for overseas governments and administrations”, „credit unions” oraz „municipal banks”,

Artykuł 3

1. Jedna lub więcej instytucji kredytowych, mających siedzibę w tym samym Państwie Członkowskim i stale powiązanych w dniu 15 grudnia 1977 r. z organem centralnym sprawującym nad nimi nadzór i ustanowionym w tym samym Państwie Członkowskim, może być zwolnionych z wymogów wymienionych w art. 7 i 11 ust. 1, jeśli, w terminie do 15 grudnia 1979 r., prawo krajowe stanowi, że:

- a) zobowiązania organu centralnego i instytucji powiązanych są zobowiązaniami solidarnymi, bądź też zobowiązania instytucji powiązanych są całkowicie gwarantowane przez organ centralny,
- b) wypłacalność i płynność organu centralnego oraz wszystkich instytucji powiązanych są monitorowane jako całość na podstawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych, oraz
- c) zarząd organu centralnego jest uprawniony do wydawania poleceń zarządom instytucji powiązanych.

Instytucje kredytowe działające na szczeblu lokalnym, które po dniu 15 grudnia 1977 r. stały się jednostkami na stałe powiązanymi z organem centralnym w rozumieniu akapitu pierwszego, mogą skorzystać z warunków ustanowionych w tym akapicie, jeśli stanowią one normalne uzupełnienia sieci danego organu centralnego.

W przypadku instytucji kredytowych innych niż te, które zostały założone na terenach niedawno odzyskanych z morza, lub te, które powstały w wyniku podziału lub połączenia istniejących instytucji zależnych od organu centralnego lub podporządkowanych temu organowi, Komisja, na podstawie procedury, o której mowa w art. 151 ust. 2, może ustanowić dodatkowe przepisy dotyczące stosowania akapitu drugiego, w tym przepisy uchylające wyłączenia ustanowione w akapicie pierwszym, jeżeli uważa, że zrzeszenie nowych instytucji korzystających z zasad ustanowionych w akapicie drugim mogłoby niekorzystnie wpłynąć na warunki konkurencji.

2. Instytucja kredytowa, o której mowa w ust. 1 akapit pierwszy powiązana jest z centralnym organem w tym samym Państwie Członkowskim, może być zwolniona z przepisów art. 9 i 10, a także tytułu V, rozdziału 2, sekcji 2, 3, 4, 5 i 6 oraz rozdziału 3, pod warunkiem, że całość, na którą składają się organ centralny wraz z instytucjami powiązanymi, podlega tym przepisom w ujęciu skonsolidowanym, bez uszczerbku dla stosowania tych przepisów do organu centralnego.

▼B

W przypadku takiego zwolnienia art. 16, 23, 24, 25, 26 ust. 1-3, oraz art. 28-37 stosują się do całości, na którą składają się organ centralny wraz z instytucjami powiązanymi.

Artykuł 4

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „instytucja kredytowa” oznacza:
 - a) przedsiębiorstwo, którego działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub innych funduszy podlegających zwrotowi od ludności oraz na przyznawaniu kredytów na swój własny rachunek; lub
 - b) instytucja pieniądza elektronicznego w rozumieniu dyrektywy 2000/46/WE ⁽¹⁾.
- 2) „zezwolenie” oznacza wydany w jakiegokolwiek formie przez organy akt, na mocy którego zezwolono na prowadzenie działalności instytucji kredytowej;
- 3) „oddział” oznacza miejsce prowadzenia działalności, które prawnie stanowi zależną część instytucji kredytowej i które realizuje bezpośrednio wszystkie bądź niektóre spośród transakcji nieodłącznie związanych z działalnością instytucji kredytowych;
- 4) „właściwe organy” oznaczają organy krajowe, które z mocy ustawy lub rozporządzeń są uprawnione do nadzorowania instytucji kredytowych;
- 5) „instytucja finansowa” oznacza przedsiębiorstwo inne niż instytucja kredytowa, którego podstawową działalnością jest nabywanie pakietów akcji lub wykonywanie jednego lub więcej spośród rodzajów działalności wymienionych w pkt. 2-12 załącznika I;
- 6) „instytucje”, do celów sekcji 2 i 3 tytułu V rozdziału 2, oznacza instytucje w rozumieniu definicji określonej w art. 3 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2006/49/WE;
- 7) „Państwo Członkowskie pochodzenia” oznacza Państwo Członkowskie, w którym dana instytucja kredytowa uzyskała zezwolenie zgodnie z art. 6 – 9 i 11 – 14;
- 8) „przyjmujące Państwo Członkowskie” oznacza Państwo Członkowskie, w którym dana instytucja kredytowa posiada oddział lub świadczy usługi;
- 9) „kontrola” oznacza związek zachodzący między przedsiębiorstwem dominującym i jego przedsiębiorstwem zależnym, zgodnie z definicją określoną w art. 1 dyrektywy 83/349/EWG, bądź też podobny związek między jakąkolwiek osobą fizyczną lub prawną i przedsiębiorstwem;
- 10) „udział kapitałowy” oznacza, do celów art. 57 lit. o) i p), art. 71–73 i tytułu V, rozdział 4, udział kapitałowy w rozumieniu art. 17 zdanie pierwsze dyrektywy Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek ⁽²⁾ lub posiadany bezpośrednio lub pośrednio udział dający prawo do ponad 20 % głosów lub kapitału przedsiębiorstwa;
- 11) „znaczny pakiet akcji” oznacza każdy posiadany bezpośrednio lub pośrednio pakiet akcji lub udział w przedsiębiorstwie stanowiący 10

⁽¹⁾ Dyrektywa 2000/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 września 2000 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością (Dz.U. L 275 z 27.10.2000, str. 39).

⁽²⁾ Dz.U. L 222 z 14.8.1978, str. 11. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2003/51/WE.

▼B

% lub więcej kapitału bądź dający prawo do 10 % lub więcej głosów, bądź też taki, który umożliwia wywieranie znacznego wpływu na zarządzanie tym przedsiębiorstwem;

- 12) „przedsiębiorstwo dominujące” oznacza
- a) jednostkę dominującą w rozumieniu definicji określonej w art. 1 i 2 dyrektywy 83/349/EWG.
 - b) do celów art. 71-71 tytuł V rozdział 2 sekcja 5 oraz rozdział 4 oznacza jednostkę dominującą w rozumieniu art. 1 ust. 1 dyrektywy 83/349/EWG oraz wszelkie przedsiębiorstwa, które, w opinii właściwych organ, skutecznie wywierają dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo;
- 13) „przedsiębiorstwo zależne” oznacza
- a) jednostkę zależną w rozumieniu definicji określonej w art. 1 i 2 dyrektywy 83/349/EWG; lub
 - b) do celów art. 71-73 tytuł V rozdział 2 sekcja 5 oraz rozdział 4 oznacza jednostkę zależną w rozumieniu art. 1 ust. 1 dyrektywy 83/349/EWG oraz wszelkie przedsiębiorstwo, na które, w opinii właściwych organ, dominujący wpływ skutecznie wywiera przedsiębiorstwo dominujące.

Wszystkie przedsiębiorstwa zależne danego przedsiębiorstwa zależnego będą również uważane za przedsiębiorstwo zależne przedsiębiorstwa dominującego najwyższego szczebla;

- 14) „dominująca instytucja kredytowa w Państwie Członkowskim” oznacza instytucję kredytową, której podlega jako podmiot zależny instytucja kredytowa lub instytucja finansowa, lub która posiada udziały w takiej instytucji, oraz która nie jest sama w sobie podmiotem zależnym w stosunku do innej instytucji kredytowej posiadającej zezwolenie w tym samym Państwie Członkowskim lub w stosunku do finansowej spółki holdingowej założonej w tym samym Państwie Członkowskim;
- 15) „dominująca finansowa spółka holdingowa z siedzibą w Państwie Członkowskim” oznacza finansową spółkę holdingową, która nie jest sama w sobie podmiotem zależnym w stosunku do instytucji kredytowej posiadającej zezwolenie w tym samym Państwie Członkowskim lub w stosunku do finansowej spółki holdingowej założonej w tym samym Państwie Członkowskim;
- 16) „unijna dominująca instytucja kredytowa” oznacza dominującą instytucję kredytową w Państwie Członkowskim, która nie jest podmiotem zależnym w stosunku do innej instytucji kredytowej posiadającej zezwolenie w dowolnym Państwie Członkowskim lub w stosunku do finansowej spółki holdingowej założonej w dowolnym Państwie Członkowskim;
- 17) „unijna dominująca finansowa spółka holdingowa” oznacza dominującą finansową spółkę holdingową w Państwie Członkowskim, która nie jest sama w sobie podmiotem zależnym w stosunku do instytucji kredytowej posiadającej zezwolenie wydane w dowolnym Państwie Członkowskim lub innej finansowej spółki holdingowej ustanowionej w dowolnym Państwie Członkowskim;
- 18) „podmioty sektora publicznego” oznaczają niekomercyjne organy administracji podległe rządowi centralnemu, samorządom regionalnym lub władzom lokalnym, lub organom, które w opinii właściwych organów wykonują takie same funkcje, co samorzady regionalne i władze lokalne, lub niekomercyjne przedsiębiorstwa, których właścicielem jest rząd centralny, dysponujący odpowiednimi porozumieniami gwarancyjnymi, i mogą obejmować organy niezależne administracyjnie, regulowane prawnie, które znajdują się pod nadzorem publicznym;

▼B

- 19) „finansowa spółka holdingowa” oznacza instytucję finansową, której przedsiębiorstwa zależne są wyłącznie lub głównie instytucjami kredytowymi lub instytucjami finansowymi, przy czym przynajmniej jedno z tych przedsiębiorstw zależnych jest instytucją kredytową oraz które nie jest finansową spółką holdingową o działalności mieszanej w rozumieniu art. 2 ust. 15 dyrektywy 2002/87/WE ⁽¹⁾;
- 20) „spółka holdingowa o profilu mieszanym” oznacza przedsiębiorstwo dominujące inne niż holdingowa spółka finansowa lub instytucja kredytowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej w rozumieniu art. 2 ust. 15 dyrektywy 2002/87/WE, wśród których przedsiębiorstw zależnych jest co najmniej jedna instytucja kredytowa;
- 21) „przedsiębiorstwo usług pomocniczych” oznacza przedsiębiorstwo, którego podstawowa działalność polega na posiadaniu majątku lub zarządzaniu nim, zarządzaniu usługami w zakresie przetwarzania danych lub podobnej działalności o charakterze pomocniczym w stosunku do podstawowej działalności jednej lub więcej instytucji kredytowych;
- 22) „ryzyko operacyjne” oznacza ryzyko straty wynikające z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne;
- 23) „banki centralne” obejmują Europejski Bank Centralny, o ile nie wskazano inaczej;
- 24) „ryzyko rozmycia” oznacza ryzyko zmniejszenia kwoty należnej poprzez kredyty gotówkowe lub niegotówkowe udzielane dłużnikowi;
- 25) „prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania” oznacza prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kontrahenta w okresie jednego roku;
- 26) „strata” w rozumieniu tytułu V rozdziału 2 sekcji 3 oznacza stratę ekonomiczną, w tym istotne skutki dyskonta oraz istotne, pośrednie i bezpośrednie koszty inkasa w ramach danego instrumentu;
- 27) „strata z tytułu niewykonania zobowiązania” oznacza stosunek straty na ekspozycji z powodu niewykonania zobowiązań przez kontrahenta do kwoty należności w chwili niewykonania zobowiązania;
- 28) „współczynnik konwersji” oznacza stosunek niewykorzystanej w chwili obecnej kwoty zobowiązań, która w chwili niewykonania zobowiązania będzie wykorzystana, stanowiąc kwotę należności – do niewykorzystanej w chwili obecnej kwoty zobowiązań, kwota zobowiązania ustalana jest w oparciu o zakomunikowany limit, chyba, że limit niezakomunikowany jest wyższy;
- 29) „oczekiwana strata” (EL) w rozumieniu tytułu V rozdziału 2 sekcji 3 oznacza stosunek kwoty oczekiwanej straty na ekspozycji w związku z potencjalnym niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta lub wartości rozmycia w skali jednego roku do kwoty należności w chwili stwierdzenia niewykonania zobowiązania;
- 30) „ograniczenie ryzyka kredytowego” oznacza technikę stosowaną przez instytucję kredytową do zmniejszania ryzyka kredytowego związanego z ekspozycją lub ekspozycjami utrzymywanymi przez daną instytucję kredytową;

⁽¹⁾ Dyrektywa 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego (Dz.U. L 35 z 11.2.2003, str. 1). Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2005/1/WE.

▼B

- 31) „ochrona kredytowa rzeczywista” oznacza technikę ograniczania ryzyka kredytowego, gdzie zmniejszenie ryzyka kredytowego z tytułu ekspozycji instytucji kredytowej wynika z prawa tej instytucji – w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta lub zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych związanych z kontrahentem – do upłynnienia, uzyskania transferu lub przejęcia, zatrzymania określonych aktywów lub kwot, bądź też zmniejszenia kwoty ekspozycji do kwoty równej różnicy pomiędzy kwotą ekspozycji i kwotą należności wobec instytucji kredytowej, lub zastąpienia ekspozycji taką kwotą.
- 32) „ochrona ryzyka kredytowego nierzeczywista” oznacza technikę ograniczania ryzyka kredytowego, gdzie zmniejszenie ryzyka kredytowego instytucji kredytowej z tytułu ekspozycji wynika ze zobowiązania strony trzeciej do zapłacenia określonej kwoty w przypadku niewykonania zobowiązania przez dłużnika lub wystąpienia innych określonych zdarzeń kredytowych;
- 33) „transakcja z przyrzeczeniem odkupu” oznacza każdą transakcję na mocy umowy kwalifikującej się do kategorii „umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu” lub „umów z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu” zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. m) dyrektywy 2006/49/WE;
- 34) „transakcja udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów” oznacza transakcję objętą definicją „udzielania pożyczki papierów wartościowych lub towarów” lub definicją „zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych lub towarów” zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. n) dyrektywy 2006/49/WE;
- 35) „bankowy instrument pieniężny” oznacza świadectwo depozytowe lub podobny instrument wystawiony przez instytucję kredytową udzielającą kredytu;
- 36) „sekurytyzacja” oznacza transakcję, program lub strukturę, w wyniku których ryzyko związane z ekspozycją lub pulą ekspozycji ulega podziałowi na transze o następujących cechach:
 - a) płatności w ramach transakcji lub programu zależą od dochodów z tytułu ekspozycji lub puli ekspozycji; oraz
 - b) hierarchia transz określa rozkład strat w trakcie transakcji lub programu;
- 37) „sekurytyzacja tradycyjna” oznacza sekurytyzację obejmującą transfer sekurytyzowanych ekspozycji do jednostki specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji, która emituje papiery wartościowe. Odbywa się to w drodze przekazania prawa własności do sekurytyzowanych ekspozycji inicjującej jednostce kredytowej lub subpartycypację. Wyemitowane papiery wartościowe nie stanowią zobowiązań płatniczych inicjującej instytucji kredytowej;
- 38) „sekurytyzacja syntetyczna” oznacza sekurytyzację, w której podział na transze odbywa się przy użyciu kredytowych instrumentów pochodnych lub gwarancji, a puli ekspozycji nie usuwa się z salda inicjującej instytucji kredytowej;
- 39) „transza” oznacza ustalony umownie segment ryzyka kredytowego związanego z ekspozycją lub wieloma ekspozycjami, przy czym pozycja w takim segmencie obciążona jest większym lub mniejszym ryzykiem straty niż pozycja o tej samej kwocie w każdym innym segmencie, bez uwzględniania ochrony kredytowej zapewnianej przez stronę trzecią bezpośrednio posiadaczom pozycji w danym segmencie lub innych segmentach;
- 40) „pozycja sekurytyzacyjna” oznacza ekspozycję z tytułu sekurytyzacji;
- 41) „jednostka inicjująca” oznacza jedno z poniższych:
 - a) jednostkę która, bądź to samodzielnie bądź za pośrednictwem jednostek powiązanych, bezpośrednio lub pośrednio, była zaan-

▼B

gażowana w pierwotną umowę dającą początek zobowiązaniom lub potencjalnym zobowiązaniom dłużnika lub potencjalnego dłużnika, skutkujących ekspozycją sekurytyzowaną; lub

- b) jednostkę, która nabywa ekspozycje strony trzeciej, zapisując je we własnym bilansie, a następnie poddaje je sekurytyzacji;
- 42) „jednostka sponsorująca” oznacza instytucje kredytową, inną niż inicjująca instytucja kredytowa, która ustanawia i zarządza programem emisji papierów komercyjnych zabezpieczonych aktywami lub innym programem sekurytyzacyjnym, w ramach którego nabywane są ekspozycje od jednostek zewnętrznych;
- 43) „wsparcie jakości kredytowej” oznacza ustalenie umowne, na mocy którego poprawiana jest jakość kredytowa pozycji sekurytyzacyjne w stosunku do stanu sprzed zastosowania takiego wsparcia, w tym wsparcie zapewniane przez transze o mniejszym stopniu uprzywilejowania w ramach procesu sekurytyzacji i inne rodzaje ochrony kredytowej;
- 44) „jednostka specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji (SSPE)” oznacza instytucję powierniczą lub inny podmiot, inny niż instytucja kredytowa, utworzone w celu przeprowadzenia jednej lub więcej sekurytyzacji, których działalność ogranicza się działań odpowiadających temu celowi, a których struktura ukształtowana jest w celu oddzielenia zobowiązań jednostki SSPE od zobowiązań inicjującej jednostki kredytowej, a posiadacze udziałów w takiej jednostce mają prawo zastawiać je lub wymieniać bez żadnych ograniczeń;
- 45) „grupa powiązanych klientów” oznacza:
- a) dwie lub więcej osoby fizyczne lub prawne, które, jeśli nie wykazano inaczej, stanowią jedno ryzyko, ponieważ jedna z nich sprawuje bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad inną lub innymi; lub
- b) dwie lub więcej osoby fizyczne lub prawne, między którymi nie zachodzi stosunek kontroli w rozumieniu lit. a), lecz które należy uznać za stanowiące jedno ryzyko, gdyż są one na tyle wzajemnie ze sobą powiązane, iż powstanie problemów finansowych u jednej z nich prawdopodobnie oznaczałoby, że inna osoba lub wszystkie inne osoby napotkałyby trudności ze spłatą swoich zobowiązań;
- 46) „bliskie powiązania” oznaczają sytuację, w której dwie lub więcej osoby fizyczne lub prawne są ze sobą związane w jeden z następujących sposobów:
- a) udział kapitałowy w formie posiadanego bezpośrednio lub poprzez stosunek kontroli udziału dającego prawo do ponad 20 % głosów lub kapitału przedsiębiorstwa;
- b) kontrola; lub
- c) fakt, że obie lub wszystkie osoby są trwale związane z jedną i tą samą osobą trzecią przez stosunek kontroli;
- 47) „uznane giełdy” oznaczają giełdy uznane za takowe przez właściwe organy oraz takie, które:
- a) funkcjonują regularnie;
- b) posiadają regulamin wydany lub zatwierdzony przez właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia giełdy, określający warunki działania giełdy, warunki dostępu do giełdy, jak również warunki, jakie zostaną spełnione przez umowę, zanim zostanie ona dopuszczony do faktycznego obrotu na giełdzie; oraz
- c) dysponują mechanizmem rozliczeniowym, za pośrednictwem którego umowy wymienione w załączniku IV podlegają

▼ B

dziennym wymogom w zakresie depozytów gwarancyjnych, które to wymogi, w opinii właściwych organów, stanowią odpowiednie zabezpieczenie tych umów.

Artykuł 5

Państwa Członkowskie wprowadzają zakaz dla osób lub przedsiębiorstw gospodarczych niebędących instytucjami kredytowymi prowadzenia działalności polegającej na przyjmowaniu od ludności depozytów i innych środków podlegających zwrotowi.

Pierwszy akapit nie dotyczy przyjmowania depozytów i innych środków podlegających zwrotowi przez Państwo Członkowskie lub organy regionalne bądź lokalne Państwa Członkowskiego, czy też przez organy międzynarodowe o charakterze publicznym, których członkami są jedno lub więcej Państw Członkowskich, jak również przypadków wyraźnie objętych legislacją krajową i wspólnotową, pod warunkiem jednak, że działalność ta podlega regulacjom i mechanizmom kontroli mającym na celu ochronę deponentów i inwestorów oraz mającym zastosowanie w takich przypadkach.

TYTUŁ II

**WARUNKI PODEJMOWANIA I PROWADZENIA
DZIAŁALNOŚCI PRZEZ INSTYTUCJE KREDYTOWE***Artykuł 6*

Państwa Członkowskie wymagają od instytucji kredytowych uzyskania zezwolenia przed rozpoczęciem działalności. Bez uszczerbku dla przepisów art. 7–12 państwa te określają wymogi w zakresie uzyskania takich zezwoleń i powiadamiają o nich Komisję.

Artykuł 7

Państwa Członkowskie wymagają, aby do wniosków o udzielenie zezwolenia dołączony był program działalności określający między innymi przewidziane rodzaje działalności oraz strukturę organizacyjną instytucji kredytowych.

Artykuł 8

Państwa Członkowskie nie mogą wymagać, aby wniosek o udzielenie zezwolenia został rozpatrzony pod względem potrzeb gospodarczych rynku.

Artykuł 9

1. Bez uszczerbku dla innych ogólnych warunków przewidzianych w prawie krajowym, właściwe organy nie udzielają zezwolenia, gdy instytucja kredytowa nie posiada wydzielonych funduszy własnych oraz w przypadkach, gdy kapitał założycielski danej instytucji wynosi mniej niż 5 milionów EUR.

„Kapitał założycielski” obejmuje kapitał i rezerwy określone w art. 57 lit. a) i b).

Państwa Członkowskie mogą postanowić, że instytucje kredytowe niespełniające wymogu wydzielonych funduszy własnych, które już istniały w dniu 15 grudnia 1979 r., mogą nadal prowadzić swoją działalność. Państwa Członkowskie mogą wyłączyć takie instytucje kredy-

▼B

towe z obowiązku stosowania się do wymogów określonych w art. 11 ust. 1.

2. Państwa Członkowskie mogą jednak udzielać zezwolenia poszczególnym kategoriom instytucji kredytowych, których kapitał założycielski wynosi mniej aniżeli określono w ust. 1, z zastrzeżeniem następujących warunków:

- a) kapitał założycielski wynosi nie mniej niż 1 milion EUR;
- b) zainteresowane Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o powodach, którymi się kierują przy korzystaniu z tej możliwości; oraz
- c) w wykazie wymienionym w art. 14 dokonuje się odpowiedniej adnotacji przy nazwie każdej instytucji kredytowej, która nie spełnia minimalnych wymogów kapitałowych określonych w ust. 1.

Artykuł 10

1. Wysokość funduszy własnych instytucji kredytowej nie może w chwili udzielenia zezwolenia obniżyć się poniżej poziomu kapitału założycielskiego wymaganego na podstawie art. 9.

2. Państwa Członkowskie mogą postanowić, że instytucje kredytowe już istniejące w dniu 1 stycznia 1993 r., których fundusze własne nie osiągają poziomu kapitału założycielskiego określonego w art. 9, mogą w dalszym ciągu prowadzić swoją działalność. W takim jednak razie fundusze własne tych instytucji nie mogą obniżyć się poniżej najwyższego poziomu osiągniętego po dniu 22 grudnia 1989 r.

3. Jeśli kontrolę nad instytucją kredytową kwalifikującą się do kategorii określonej w ust. 2 przejmie inna osoba fizyczna lub prawna niż osoba, która wcześniej kontrolowała tę instytucję, fundusze własne tej instytucji kredytowej są podwyższane co najmniej do poziomu kapitału założycielskiego określonego w art. 9.

4. Jednakże, w określonych szczególnych okolicznościach i za zgodą właściwych organów, gdy następuje połączenie dwóch lub więcej instytucji kredytowych kwalifikujących się do kategorii określonej w ust. 2, fundusze własne instytucji kredytowej powstałej w wyniku tego połączenia, o ile nie został osiągnięty odpowiedni poziom określony w art. 9, nie mogą obniżyć się poniżej sumy funduszy własnych łączących się ze sobą instytucji kredytowych w chwili połączenia.

5. Jednakże, jeśli w przypadkach określonych w ust. 1, 2 i 4 fundusze własne ulegną zmniejszeniu, właściwe organy mogą w uzasadnionych okolicznościach wyznaczyć instytucji kredytowej ograniczony okres czasu, w którym musi ona poprawić swoją sytuację lub zaprzestać działalności.

Artykuł 11

1. Właściwe *organy* udzielają zezwolenia instytucji kredytowej jedynie wtedy, gdy przynajmniej dwie osoby będą faktycznie kierować działalnością tej instytucji.

Nie udziela one zezwolenia, jeśli osoby te nie mają dostatecznie nieposzlakowanej opinii lub nie posiadają one należytego doświadczenia do wykonywania takich obowiązków.

2. Każde Państwo Członkowskie wymaga, aby:

- a) każda instytucja kredytowa będąca osobą prawną i posiadająca na mocy prawa krajowego statutową siedzibę, miała siedzibę zarządu w tym samym Państwie Członkowskim, w którym posiada statutową siedzibę,

▼ B

- b) każda inna instytucja kredytowa miała swoją siedzibę zarządu w Państwie Członkowskim, które wydało jej zezwolenie i w którym faktycznie prowadzi swoją działalność.

Artykuł 12

1. Właściwe organy nie udzielają zezwolenia na podjęcie działalności instytucji kredytowej, jeżeli nie zostaną poinformowane o tożsamości bezpośrednich lub pośrednich akcjonariuszy lub udziałowców tych instytucji, będących osobami fizycznymi lub prawnymi, posiadających znaczne pakiety akcji, oraz o wielkości takich pakietów.

▼ M2

Decydując, czy kryteria dotyczące znacznego pakietu akcji są spełnione w kontekście niniejszego artykułu, uwzględnia się prawa głosu, o których mowa w art. 9 i 10 dyrektywy 2004/109/WE ⁽¹⁾, a także warunki dotyczące ich zsumowania określone w art. 12 ust. 4 i 5 tej dyrektywy.

Państwa członkowskie nie biorą pod uwagę praw głosu ani akcji, które przedsiębiorstwa inwestycyjne lub instytucje kredytowe mogą posiadać w wyniku gwarantowania emisji instrumentów finansowych i/lub subemisji instrumentów finansowych z gwarancją przejęcia emisji uwzględnionych w punkcie 6 sekcji A załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE ⁽²⁾, zakładając, że prawa nie są wykonywane ani używane w inny sposób w celu ingerencji w zarządzanie przez emitenta oraz że prawa głosu lub akcje zostaną zbyte w ciągu roku od daty nabycia.

▼ B

2. Właściwe organy odmawiają udzielenia zezwolenia, jeśli mając na uwadze potrzebę zapewnienia należytego i ostrożnego zarządzania instytucją kredytową, nie są przekonane co do odpowiedniego charakteru akcjonariuszy lub udziałowców.

3. W przypadku bliskich powiązań między instytucją kredytową i inną osobą prawną lub fizyczną właściwe organy udzielają zezwolenia tylko wówczas, gdy powiązania te nie stanowią przeszkody w skutecznym wykonywaniu funkcji nadzorczych.

Właściwe organy odmawiają również udzielenia zezwolenia, jeśli skuteczne wykonywanie funkcji nadzorczych nie jest możliwe z powodu przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych państwa trzeciego mających zastosowanie do jednej lub więcej osób fizycznych lub prawnych, z którymi instytucja kredytowa posiada bliskie powiązania, bądź też z powodu trudności w stosowaniu takich przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych.

Właściwe organy wymagają od instytucji kredytowych przedkładania informacji potrzebnych do stałego monitorowania przestrzegania warunków określonych w niniejszym ustępie.

Artykuł 13

W każdym przypadku odmowy udzielenia zezwolenia podaje się powody tej odmowy, a wnioskodawca jest o nich powiadomiony w terminie sześciu miesięcy od daty otrzymania wniosku lub, jeśli wniosek był niekompletny, w terminie sześciu miesięcy od dnia nadesłania informacji potrzebnych do podjęcia decyzji. W każdym przy-

⁽¹⁾ Dyrektywa 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, str. 38).

⁽²⁾ Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (Dz.U. L 145 z 30.4.2004, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2007/44/WE (Dz.U. L 247 z 21.9.2007, str. 1).

▼B

padku decyzję podejmuje się w terminie 12 miesięcy od daty otrzymania wniosku.

Artykuł 14

Komisja powiadamiana jest o każdym udzielonym zezwoleniu.

Nazwę każdej instytucji kredytowej, której udzielono zezwolenia umieszcza się w wykazie. Komisja ogłasza ów wykaz w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i stale go aktualizuje.

Artykuł 15

1. Właściwe organy przed udzieleniem zezwolenia instytucji kredytowej prowadzą konsultacje z właściwymi organami innego Państwa Członkowskiego, którego sprawa ta dotyczy w następujących przypadkach:

- a) dana instytucja kredytowa jest przedsiębiorstwem zależnym instytucji kredytowej posiadającym zezwolenie udzielone w innym Państwie Członkowskim,
- b) dana instytucja kredytowa jest przedsiębiorstwem zależnym przedsiębiorstwa dominującego innej instytucji kredytowej posiadającej zezwolenie udzielone w innym Państwie Członkowskim,
- c) dana instytucja kredytowa jest kontrolowana przez te same osoby fizyczne lub prawne, które kontrolują instytucję kredytową posiadającą zezwolenie udzielone w innym Państwie Członkowskim.

2. Właściwe organy przed udzieleniem zezwolenia instytucji kredytowej prowadzą konsultacje z właściwymi organami Państwa Członkowskiego, którego sprawa ta dotyczy, odpowiedzialnym za nadzór nad zakładami ubezpieczeń lub przedsiębiorstwami inwestycyjnymi w następujących przypadkach:

- a) dana instytucja kredytowa jest przedsiębiorstwem zależnym zakładu ubezpieczeń lub przedsiębiorstwa inwestycyjnego posiadającego zezwolenie we Wspólnocie,
- b) dana instytucja kredytowa jest przedsiębiorstwem zależnym przedsiębiorstwa dominującego zakładu ubezpieczeń lub przedsiębiorstwa inwestycyjnego posiadającego zezwolenie we Wspólnocie,
- c) dana instytucja kredytowa jest kontrolowana przez tę samą osobę fizyczną lub prawną, która kontroluje zakład ubezpieczeń lub przedsiębiorstwo inwestycyjne posiadające zezwolenie we Wspólnocie.

3. Odpowiednie właściwe organy określone w ust. 1 i 2 konsultują się wzajemnie w szczególności podczas dokonywania oceny stosowności akcjonariuszy oraz reputacji i doświadczenia członków zarządu uczestniczących w zarządzaniu innym podmiotem należącym do tej samej grupy. Przekazują sobie wzajemnie wszelkie informacje odnoszące się do stosowności akcjonariuszy oraz reputacji i doświadczenia członków zarządu, istotne przy udzielaniu zezwoleń, a także prowadzeniu oceny zgodności z warunkami działalności.

Artykuł 16

Przyjmujące Państwa Członkowskie nie mogą wymagać zezwolenia od oddziałów instytucji kredytowych posiadających zezwolenie udzielone w innym Państwie Członkowskim oraz nie mogą wymagać wyposażenia tych oddziałów w wydzielony kapitał założycielski. Zakładanie i nadzorowanie takich oddziałów odbywa się zgodnie z przepisami art. 22, 25, 26 ust. 1-3, 29-37 i 40

▼ **B***Artykuł 17*

1. Właściwe organy mogą cofnąć zezwolenie udzielone instytucji kredytowej jedynie wówczas, gdy taka instytucja:
 - a) nie wykorzysta zezwolenia w ciągu 12 miesięcy, wyraźnie zrzeknie się zezwolenia lub nie prowadzi działalności od ponad sześciu miesięcy, o ile zainteresowane Państwo Członkowskie nie wprowadziło przepisu, że w takich przypadkach zezwolenie wygasa;
 - b) uzyskała zezwolenie wskutek przedłożenia fałszywych informacji czy też w jakikolwiek inny nieprawidłowy sposób;
 - c) nie spełnia już warunków, na podstawie których udzielono zezwolenia;
 - d) nie posiada już dostatecznych funduszy własnych lub utraciła wiarygodność w zakresie wykonywania swoich zobowiązań w stosunku do wierzycieli, w szczególności nie zapewnia już bezpieczeństwa powierzonym aktywom; lub
 - e) spełnia inne warunki cofnięcia zezwolenia, przewidziane przepisami prawa krajowego.
2. Należy podać powody cofnięcia zezwolenia i poinformować o nich wszystkich zainteresowanych. O cofnięciu zezwolenia powiadamia się Komisję.

Artykuł 18

Do celów wykonywania swojej działalności instytucje kredytowe mogą używać na całym obszarze Wspólnoty tej samej nazwy, jakiej używają w Państwie Członkowskim, w którym posiadają siedzibę zarządu, bez względu na jakiegokolwiek przepisy obowiązujące w przyjmującym Państwie Członkowskim w zakresie używania wyrazów „bank”, „bank oszczędnościowy” lub innych nazw dotyczących bankowości. W przypadku, gdy istnieje możliwość mylenia nazw, przyjmujące Państwo Członkowskie może wymagać, aby nazwie instytucji towarzyszyły pewne wyjaśniające informacje.

▼ **M2***Artykuł 19*

1. Państwa członkowskie wymagają, by każda osoba fizyczna lub prawna bądź kilka takich osób działających w porozumieniu (zwana (zwane) dalej „potencjalnym nabywcą”), która postanowiła (które postanowiły) nabyć, bezpośrednio lub pośrednio, znaczny pakiet akcji w instytucji kredytowej lub zwiększyć, bezpośrednio lub pośrednio, taki znaczny pakiet akcji w instytucji kredytowej, w wyniku czego proporcja posiadanych praw głosu lub posiadanego kapitału osiągnie bądź przekroczy 20 %, 30 % lub 50 % albo instytucja kredytowa stanie się przedsiębiorstwem zależnym takiej osoby (takich osób), (co jest zwane dalej „planowanym nabyciem”), uprzednio poinformowała (poinformowało) na piśmie właściwy organ dla instytucji kredytowej, w której zamierza ona (zamierzają one) nabyć lub zwiększyć znaczny pakiet akcji, o wielkości tego pakietu oraz przekazała (przekazało) istotne informacje, o których mowa w art. 19a ust. 4. Państwa członkowskie nie muszą stosować progu 30 %, jeżeli w związku z art. 9 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2004/109/WE stosują próg w wysokości jednej trzeciej.
2. Bezwzględnie po otrzymaniu powiadomienia, a w żadnym razie nie później niż w ciągu dwóch dni roboczych od otrzymania tego powiadomienia, jak również od możliwego późniejszego otrzymania informacji określonych w ust. 3, właściwe organy potwierdzają jego odbiór potencjalnemu nabywcy na piśmie.

▼ M2

Właściwe organy mają maksymalnie sześćdziesiąt dni roboczych od dnia pisemnego potwierdzenia odbioru powiadomienia i wszystkich dokumentów, których załączenie do powiadomienia jest wymagane przez państwo członkowskie na podstawie wykazu określonego w art. 19a ust. 4 (dalej zwane „okresem oceny”) na przeprowadzenie oceny, o której mowa w art. 19a ust. 1 (dalej zwanej „ocena”).

Właściwe organy powiadamiają potencjalnego nabywcę o terminie, w którym upływa okres oceny, w chwili potwierdzenia odbioru.

3. Podczas okresu oceny i nie później niż pięćdziesiątego roboczego dnia okresu oceny właściwe organy mogą w razie konieczności zwrócić się o dalsze informacje potrzebne do ukończenia oceny. Prośbę tę przekazuje się na piśmie z wyszczególnieniem dodatkowych niezbędnych informacji.

Bieg okresu oceny zostaje wstrzymany na czas od dnia przekazania prośby o informacje przez właściwy organ do dnia otrzymania odpowiedzi od potencjalnego nabywcy. Czas wstrzymania nie może przekroczyć dwudziestu dni roboczych. Jakikolwiek kolejne wnioski właściwego organu o uzupełnienie lub wyjaśnienie informacji są przedmiotem uznania właściwego organu, jednak nie mogą powodować wstrzymania biegu okresu oceny.

4. Właściwe organy mogą przedłużyć czas wstrzymania, o którym mowa w ust. 3 akapit drugi, do trzydziestu dni roboczych:

- a) jeśli siedziba potencjalnego nabywcy znajduje się poza Wspólnotą lub jeśli kontrolę regulacyjną nad potencjalnym nabywcą sprawuje organ spoza Wspólnoty; lub
- b) jeżeli potencjalny nabywca jest osobą fizyczną lub prawną i nie podlega nadzorowi zgodnie z niniejszą dyrektywą, dyrektywą 85/611/EWG ⁽¹⁾, dyrektywą 92/49/EWG ⁽²⁾, dyrektywą 2002/83/WE ⁽³⁾, dyrektywą 2004/39/WE lub dyrektywą 2005/68/WE ⁽⁴⁾.

5. Jeśli po zakończeniu oceny właściwy organ postanowi wyrazić sprzeciw wobec planowanego nabycia, informuje o tym potencjalnego nabywcę na piśmie w ciągu dwóch dni roboczych, ale przed upływem okresu oceny, podając powody takiej decyzji. Zgodnie z prawym krajowym odpowiednio uzasadnienie takiej decyzji może zostać upublicznione na żądanie potencjalnego nabywcy. Nie uniemożliwia to państwu członkowskiemu, aby zezwoliło właściwemu organowi na jego ujawnienie bez żądania potencjalnego nabywcy.

6. Jeśli przed upływem okresu oceny właściwy organ nie wyrazi na piśmie sprzeciwu wobec planowanego nabycia, uznaje się, że planowane nabycie zostało zatwierdzone.

7. Właściwy organ może ustalić maksymalny termin na sfinalizowanie planowanego nabycia i przedłużyć go w odpowiednich przypadkach.

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 85/611/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U. L 375 z 31.12.1985, str. 3). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2005/1/WE.

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 92/49/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie (trzecia dyrektywa w sprawie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie) (Dz.U. L 228 z 11.8.1992, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2007/44/WE.

⁽³⁾ Dyrektywa 2002/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. dotycząca ubezpieczeń na życie (Dz.U. L 345 z 19.12.2002, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2007/44/WE.

⁽⁴⁾ Dyrektywa 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2005 r. w sprawie reasekuracji (Dz.U. L 323 z 9.12.2005, str. 1). Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2007/44/WE.

▼ M2

8. Państwa członkowskie nie mogą ustanowić bardziej restrykcyjnych wymogów w odniesieniu do powiadomienia właściwych organów i zatwierdzenia przez nie bezpośredniego lub pośredniego nabycia praw głosu lub kapitału niż wymogi określone w niniejszej dyrektywie.

Artykuł 19a

1. W ramach oceny powiadomienia przewidzianego w art. 19 ust. 1 oraz informacji, o których mowa w art. 19 ust. 3, właściwy organ, dla zapewnienia należytego i ostrożnego zarządzania instytucją kredytową, której akcje mają zostać nabyte, oraz mając na względzie prawdopodobny wpływ potencjalnego nabywcy na instytucję kredytową, ocenia potencjalnego nabywcę oraz bezpieczeństwo finansowe planowanego nabycia na podstawie wszystkich poniższych kryteriów:

- a) reputacja potencjalnego nabywcy;
- b) reputacja i doświadczenie wszelkich osób, które będą kierować działalnością instytucji kredytowej w wyniku planowanego nabycia;
- c) dobra kondycja finansowa potencjalnego nabywcy, w szczególności w odniesieniu do rodzaju działalności prowadzonej i planowanej przez instytucję kredytową, której akcje mają zostać nabyte;
- d) czy instytucja kredytowa będzie w stanie spełnić, jak również spełniać w przyszłości, wymogi oceny ostrożnościowej wynikające z niniejszej dyrektywy, a w odpowiednich przypadkach również z innych dyrektyw, zwłaszcza dyrektyw 2000/46/WE, 2002/87/WE i 2006/49/WE, a także, czy struktura grupy, której będzie częścią, umożliwia sprawowanie skutecznego nadzoru, skuteczną wymianę informacji między właściwymi organami oraz podział odpowiedzialności pomiędzy właściwymi organami;
- e) czy istnieją poważne podstawy by podejrzewać, iż w związku z planowanym nabyciem dokonano lub usiłowano dokonać prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w rozumieniu art. 1 dyrektywy 2005/60/WE ⁽¹⁾ lub czy proponowane nabycie może zwiększyć takie ryzyko.

2. Właściwy organ może wyrazić sprzeciw wobec planowanego nabycia jedynie wówczas, gdy na podstawie kryteriów określonych w ust. 1 istnieją ku temu uzasadnione powody lub jeżeli informacje dostarczone przez potencjalnego nabywcę są niekompletne.

3. Państwa członkowskie nie narzucają żadnych wstępnych warunków dotyczących wielkości pakietów, jakie muszą być nabywane, ani nie umożliwiają swoim właściwym organom oceny planowanego nabycia pod kątem potrzeb ekonomicznych rynku.

4. Państwa członkowskie publicznie udostępniają wykaz informacji, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny przewidzianej w ust. 1 oraz muszą być przekazane właściwym organom w chwili powiadomienia, o którym mowa w art. 19 ust. 1. Zakres wymaganych informacji musi być proporcjonalny i dostosowany do charakteru potencjalnego nabywcy i planowanego nabycia. Państwa członkowskie nie wymagają informacji, które nie są istotne dla przeprowadzenia oceny ostrożnościowej.

5. Bez uszczerbku dla art. 19 ust. 2, 3 i 4, w przypadku gdy właściwy organ otrzyma powiadomienia o dwóch lub więcej propozycjach nabycia lub zwiększenia znacznych pakietów akcji w tej samej instytucji kredytowej, traktuje on potencjalnych nabywców w sposób równy.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (Dz.U. L 309 z 25.11.2005, str. 15).

▼ **M2***Artykuł 19b*

1. Właściwe organy współpracują ze sobą w zakresie pełnej konsultacji podczas przeprowadzania oceny, w przypadku gdy potencjalny nabywca jest:
 - a) instytucją kredytową, zakładem ubezpieczeń, zakładem reasekuracji lub przedsiębiorstwem inwestycyjnym bądź spółką zarządzającą w rozumieniu art. 1a pkt 2 dyrektywy 85/611/EWG (zwaną dalej „spółką zarządzającą UCITS”), posiadającą (posiadającym) zezwolenie na prowadzenie działalności w innym państwie członkowskim lub w sektorze innym niż sektor, w którym ma nastąpić transakcja nabycia;
 - b) przedsiębiorstwem dominującym instytucji kredytowej, zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji lub przedsiębiorstwa inwestycyjnego bądź spółki zarządzającej UCITS, posiadającej (posiadającego) zezwolenie na prowadzenie działalności w innym państwie członkowskim lub w sektorze innym niż sektor, w którym ma nastąpić transakcja nabycia; lub
 - c) osobą fizyczną lub prawną kontrolującą instytucję kredytową, zakład ubezpieczeń, zakład reasekuracji lub przedsiębiorstwo inwestycyjne bądź spółkę zarządzającą UCITS, posiadającą (posiadające) zezwolenie na prowadzenie działalności w innym państwie członkowskim lub w sektorze innym niż sektor, w którym ma nastąpić transakcja nabycia.
2. Właściwe organy bez nieuzasadnionej zwłoki dostarczają sobie nawzajem wszelkich informacji niezbędnych lub istotnych dla oceny transakcji nabycia. W tym zakresie właściwe władze przekazują sobie na żądanie wszelkie wymagane informacje, a także przekazują istotne informacje z własnej inicjatywy. Decyzja właściwego organu, który wydał zezwolenie instytucji kredytującej, której akcje mają zostać nabyte, zawiera wszelkie opinie lub zastrzeżenia wyrażone przez właściwy organ odpowiedzialny za nadzór nad potencjalnym nabywcą.

Artykuł 20

Państwa członkowskie wymagają od osoby fizycznej lub prawnej, która postanowiła zbyć bezpośrednio lub pośrednio znaczny pakiet akcji w instytucji kredytowej, aby osoba ta uprzednio pisemnie powiadomiła właściwe organy o wielkości pakietu akcji, który zamierza posiadać. Osoba taka powiadamia również właściwe organy w przypadku podjęcia decyzji o zmniejszeniu posiadanego znacznego pakietu akcji w taki sposób, że udział praw głosu lub posiadanego przez nią kapitału spadłby wówczas poniżej poziomu 20 %, 30 % bądź 50 % lub sprawiłby, że instytucja kredytowa przestanie być przedsiębiorstwem od niej zależnym. Państwa członkowskie nie muszą stosować progu 30 %, jeżeli w związku z art. 9 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2004/109/WE stosują próg w wysokości jednej trzeciej.

▼ **B***Artykuł 21*

1. Instytucje kredytowe powiadamiają właściwe organy, gdy tylko otrzymają odpowiednią wiadomość, o wszelkich przypadkach nabycia lub zbycia pakietów ich akcji, jeśli takie akty nabycia lub zbycia sprawią, że pakiety akcji przekroczą jeden z progów określonych w art. 19 ust. 1 i art. 20.

Ponadto, przynajmniej raz do roku, instytucje kredytowe przekazują właściwym *organom* nazwiska akcjonariuszy i udziałowców posiadających znaczne pakiety akcji i wielkość tych pakietów, na przykład zgodnie z informacjami otrzymanymi na walnym zgromadzeniu akcjo-

▼B

nariuszy lub w wyniku wykonania przepisów dotyczących spółek giełdowych.

2. Gdy wpływ wywierany przez osoby określone w art. 19 ust. 1 może okazać się niekorzystny dla ostrożnego i rozsądnego zarządzania instytucją, Państwa Członkowskie wymagają, aby właściwe organy podjęły odpowiednie środki w celu doprowadzenia do ustania tej sytuacji. Do środków takich mogą należeć: nakazy sądowe, sankcje wobec członków władz i kierownictwa instytucji lub zawieszenie prawa głosu z akcji bądź udziałów posiadanych przez danych akcjonariuszy lub udziałowców.

Podobne środki stosuje się do osób fizycznych i prawnych, które nie spełniają obowiązku uprzedniego powiadomienia właściwych organów w sytuacjach określonych w art. 19 ust. 1.

Jeśli mimo sprzeciwu właściwych organów dochodzi do nabycia pakietu akcji, Państwa Członkowskie, niezależnie od zastosowania innych sankcji, zarządzają zawieszenie danych praw głosu lub unieważnienie głosów oddanych, bądź też wprowadzają możliwość ich unieważnienia.

▼M2

3. Decydując, czy kryteria dotyczące znacznego pakietu akcji są spełnione w kontekście art. 19 i 20 oraz niniejszego artykułu, pod uwagę bierze się prawa głosu, o których mowa w art. 9 i 10 dyrektywy 2004/109/WE, oraz warunki dotyczące ich konsolidacji określone w art. 12 ust. 4 i 5 tej dyrektywy.

Decydując, czy kryteria dotyczące znacznego pakietu akcji, o którym mowa w niniejszym artykule, są spełnione, państwa członkowskie nie biorą pod uwagę praw głosu ani akcji, które przedsiębiorstwa inwestycyjne lub instytucje kredytowe mogą posiadać w wyniku gwarantowania emisji instrumentów finansowych i/lub subemisji instrumentów finansowych z gwarancją przejęcia emisji uwzględnionych w punkcie 6 sekcji A załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE, zakładając, że prawa nie są wykonywane ani używane w inny sposób w celu ingerencji w zarządzanie przez emitenta oraz że prawa głosu lub akcje zostaną zbyte w ciągu roku od daty nabycia.

▼B*Artykuł 22*

1. Właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia wymagają, aby każda instytucja kredytowa posiadała solidne zasady zarządzania obejmujące jasną strukturę organizacyjną z dobrze określonymi, przejrzystymi i konsekwentnymi zakresami odpowiedzialności, skuteczne procesy mające na celu rozpoznawanie ryzyka, na które jest lub może być narażona instytucja kredytowa, zarządzanie nim, monitorowanie i sprawozdawczość związane z ryzykiem oraz odpowiednie mechanizmy kontroli wewnętrznej obejmujące prawidłowe procedury w zakresie administracji i rachunkowości.

2. Zasady, procesy i mechanizmy określone w ust. 1 są kompleksowe i adekwatne co do charakteru, skali i złożoności działalności danej instytucji kredytowej. Uwzględnia się kryteria techniczne ustanowione w załączniku V.

TYTUŁ III

**PRZEPISY DOTYCZĄCE SWOBODY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I SWOBODY ŚWIADCZENIA USŁUG**

Sekcja 1

Institucje kredytowe*Artykuł 23*

Institucje kredytowe Państwa Członkowskie zapewniają, że każda instytucja kredytowa posiadająca zezwolenie udzielone przez właściwe organy innego Państwa Członkowskiego i nadzorowana przez te organy może prowadzić na ich terytoriach rodzaje działalności wymienione w załączniku I, zgodnie z art. 25, 26 ust. 1-3, art. 28 ust. 1 i 2 i art. 29-37 przez założenie oddziału lub poprzez świadczenie usług, pod warunkiem, że taka działalność jest objęta wyżej wymienionym zezwoleniem.

Sekcja 2

Institucje finansowe*Artykuł 24*

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że każda instytucja finansowa z innego Państwa Członkowskiego może prowadzić na ich terytoriach rodzaje działalności wymienione w załączniku I, zgodnie z art. 25, 26 ust. 1-3, art. 28 ust. 1 i 2 i art. 29-37 przez założenie oddziału lub poprzez świadczenie usług, niezależnie od tego, czy stanowi ona przedsiębiorstwo zależne instytucji kredytowej, czy przedsiębiorstwo zależne będące wspólną własnością dwóch lub więcej instytucji kredytowych, o ile akt założycielski i umowa spółki tej instytucji zezwalają na prowadzenie tej działalności, a instytucja spełnia wszystkie następujące warunki:

- a) przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa dominujące posiadają zezwolenie jako instytucje kredytowe w Państwie Członkowskim, którego ustawodawstwu podlega instytucja finansowa;
- b) określona działalność jest faktycznie prowadzona na terytorium tego samego Państwa Członkowskiego;
- c) przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwo dominujące dysponuje prawem 90 % lub więcej głosów z akcji w kapitale instytucji finansowej;
- d) przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa dominujące spełniają wymogi właściwych organów, dotyczące ostrożnego zarządzania instytucją finansową, oraz oświadczyły, za zgodą właściwych organów odpowiedniego Państwa Członkowskiego pochodzenia, że odpowiadają solidarnie za zobowiązania zaciągnięte przez instytucję finansową; oraz
- e) instytucja finansowa jest efektywnie objęta, w szczególności w zakresie danej działalności, skonsolidowanym nadzorem nad przedsiębiorstwem dominującym lub nad każdym spośród przedsiębiorstw dominujących, zgodnie z przepisami tytułu V rozdział 4 sekcja 1, w szczególności na potrzeby minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 75, kontroli dużych zaangażowań oraz limitów dotyczących wielkości pakietów akcji określonych w art. 120-122.

Zgodność z tymi warunkami jest weryfikowana przez właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia, które na tej podstawie wystają

▼B

wiąją instytucji finansowej odpowiednie zaświadczenie zgodności stanowiące część powiadomienia określonego w art. 25 i 28.

Właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia zapewniają nadzór nad instytucją finansową zgodnie z art. 10 ust. 1, art. 19-22, 40, 42-52 i 54.

2. Jeśli instytucja finansowa w rozumieniu akapitu pierwszego ust. 1 przestaje spełniać jakikolwiek z nałożonych na nią warunków, Państwo Członkowskie pochodzenia powiadamia o tym właściwe *organy* przyjmującego Państwa Członkowskiego, a działalność prowadzona przez tę instytucję finansową w przyjmującym Państwie Członkowskim podlega odciążeniu ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

3. Ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstw zależnych instytucji finansowej w rozumieniu akapitu pierwszego ust. 1.

Sekcja 3

Wykonywanie prawa przedsiębiorczości

Artykuł 25

1. Instytucja kredytowa pragnąca założyć oddział na terytorium innego Państwa Członkowskiego powiadamia o tym właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia.

2. Państwa Członkowskie wymagają, aby każda instytucja kredytowa pragnąca założyć oddział na terytorium innego Państwa Członkowskiego przekazała następujące informacje w powiadomieniu określonym w ust. 1:

- a) Państwo Członkowskie, na terytorium którego planuje założyć oddział;
- b) program działalności, określający, między innymi, przewidziany zakres działalności i strukturę organizacyjną oddziału;
- c) adres w przyjmującym Państwie Członkowskim, pod którym można otrzymać dokumenty;
- d) nazwiska osób wyznaczonych do kierowania oddziałem.

3. O ile właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia, uwzględniając przewidziany zakres działalności oddziału, nie mają powodu kwestionować adekwatności struktury administracyjnej lub kondycji finansowej instytucji kredytowej, to w ciągu trzech miesięcy od otrzymania informacji określonych w ust. 2 przekazują te informacje właściwym organom przyjmującego Państwa Członkowskiego i odpowiednio zawiadamiają zainteresowaną instytucję kredytową.

Właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia przedstawiają również informacje o kwocie funduszy własnych i o kwocie wymogów kapitałowych instytucji kredytowej określonych w art. 75.

W drodze odstępstwa od akapitu drugiego, w przypadku określonym w art. 24, właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia przekazują informacje o kwocie funduszy własnych zależnej instytucji finansowej i o sumie skonsolidowanych funduszy własnych oraz skonsolidowanych wymogów kapitałowych zgodnie z art. 75 dominującej wobec niej instytucji kredytowej.

4. W przypadku, gdy właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia odmawiają przekazania informacji określonych w ust. 2 właściwym organom przyjmującego Państwa Członkowskiego, przedstawiają one zainteresowanej instytucji kredytowej uzasadnienie tej decyzji odmownej w terminie trzech miesięcy od otrzymania wszystkich informacji.

▼B

Decyzja odmowna lub brak odpowiedzi podlegają zaskarżeniu do sądu Państwa Członkowskiego pochodzenia.

Artykuł 26

1. Przed rozpoczęciem działalności przez oddział instytucji kredytowej, w ciągu dwóch miesięcy od uzyskania informacji, o których mowa w art. 25, właściwe organy przyjmującego Państwa Członkowskiego przygotowują się do nadzoru nad instytucją kredytową, zgodnie z sekcją 5, a jeśli jest to konieczne, wskazują także warunki, które w interesie dobra ogólnego są przestrzegane przy prowadzeniu danych rodzajów działalności w przyjmującym Państwie Członkowskim.

2. W chwili otrzymania zawiadomienia od właściwych organów przyjmującego Państwa Członkowskiego lub w przypadku, gdy okres przewidziany w ust. 1 wygasa bez otrzymania żadnego zawiadomienia od tych organów, oddział może zostać założony i może rozpocząć działalność.

3. W przypadku zmiany jakichkolwiek danych szczegółowych przekazanych zgodnie z art. 25 ust. 2 lit b), c) lub d) instytucja kredytowa powiadamia o tej zmianie na piśmie właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia i przyjmującego Państwa Członkowskiego najpóźniej na miesiąc przed dokonaniem zmiany, aby umożliwić właściwym organom Państwa Członkowskiego pochodzenia podjęcie decyzji zgodnie z art. 25 oraz umożliwić właściwym organom przyjmującego Państwa Członkowskiego podjęcie decyzji w sprawie tej zmiany zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

4. Domniemywa się, że oddziały, które rozpoczęły swoją działalność zgodnie z przepisami obowiązującymi w przyjmujących Państwach Członkowskich przed dniem 1 stycznia 1993 r., poddane zostały procedurom określonym w art. 25 oraz w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu. Od 1 stycznia 1993 r. oddziały te podlegają ust. 3 niniejszego artykułu oraz art. 23 i 43 a także przepisom sekcji 2 i 5.

Artykuł 27

Jako jeden oddział będzie traktowana dowolna liczba miejsc prowadzenia działalności ustanowionych w tym samym Państwie Członkowskim przez daną instytucję kredytową z siedzibą zarządu w innym Państwie Członkowskim.

Sekcja 4**Korzystanie ze swobody świadczenia usług***Artykuł 28*

1. Instytucja kredytowa, pragnąca po raz pierwszy korzystać ze swobody świadczenia usług przez prowadzenie działalności na terytorium innego Państwa Członkowskiego, powiadamia właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia o tych rodzajach działalności, wymienionych w załączniku I, które zamierza prowadzić.

2. W ciągu miesiąca od otrzymania powiadomienia przewidzianego w ust. 1 właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia przesyłają to powiadomienie właściwym organom przyjmującego Państwa Członkowskiego.

3. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na prawa nabyte przez instytucje kredytowe świadczące usługi przed dniem 1 stycznia 1993 r.

B

Sekcja 5

Uprawnienia właściwych organów przyjmującego Państwa Członkowskiego*Artykuł 29*

Przyjmujące Państwa Członkowskie mogą do celów statystycznych wymagać, aby wszystkie instytucje kredytowe posiadające oddziały na ich terytoriach przekazywały okresowo sprawozdania dotyczące prowadzonej przez siebie działalności w tych przyjmujących Państwach Członkowskich właściwym organom tych państw.

Wypełniając obowiązki nałożone na nie w art. 41, przyjmujące Państwa Członkowskie mogą wymagać, aby oddziały instytucji kredytowych z innych Państw Członkowskich przedstawiały te same informacje, jakie wymagane są w tym celu od krajowych instytucji kredytowych.

Artykuł 30

1. Gdy właściwe organy przyjmującego Państwa Członkowskiego stwierdzają, że instytucja kredytowa posiadająca oddział lub świadcząca usługi na terytorium tego państwa nie przestrzega przepisów prawnych przyjętych w tym państwie na mocy tych zapisów niniejszej dyrektywy, które dotyczą uprawnień właściwych organów przyjmującego Państwa Członkowskiego, organy te wymagają, aby dana instytucja kredytowa usunęła stwierdzoną nieprawidłowość.

2. Jeśli dana instytucja kredytowa nie podejmuje niezbędnych kroków, właściwe organy przyjmującego Państwa Członkowskiego powiadamiają odpowiednio właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia.

Właściwe organy rodzimego Państwa Członkowskiego niezwłocznie podejmują wszelkie właściwe środki celem zapewnienia, że zainteresowana instytucja kredytowa usunie stwierdzoną nieprawidłowość. O charakterze tych środków zostaną powiadomione właściwe organy przyjmującego Państwa Członkowskiego.

3. Jeśli mimo podjęcia środków przez Państwo Członkowskie pochodzenia, a także w sytuacji, gdy środki te okazują się nieadekwatne lub nie ma możliwości ich zastosowania w danym Państwie Członkowskim, dana instytucja kredytowa w dalszym ciągu narusza obowiązujące w przyjmującym Państwie Członkowskim przepisy prawne określone w ust. 1, wówczas państwo to, po zawiadomieniu właściwych organów Państwa Członkowskiego pochodzenia, może podjąć odpowiednie środki celem zapobieżenia dalszym nieprawidłowościom lub wymierzenia za nie kary, jak również, o ile będzie to konieczne, celem unieemożliwienia danej instytucji kredytowej inicjowania dalszych transakcji na jej terytorium. Państwa Członkowskie podejmują stosowne działania w celu zapewnienia, że na ich terytoriach istnieje możliwość podjęcia odpowiednich działań prawnych niezbędnych do zastosowania takich środków wobec instytucji kredytowych.

Artykuł 31

Art. 29 i 30 nie mają wpływu na uprawnienia przyjmujących Państw Członkowskich do podejmowania właściwych środków celem zapobiegania nieprawidłowościom popełnianym na ich terytoriach, które pozostają w sprzeczności z przepisami prawnymi przyjętymi w interesie dobra ogólnego, lub wymierzania kar za owe nieprawidłowości. Do uprawnień takich należy, między innymi, możliwość zakazywania instytucjom kredytowym naruszającym przepisy inicjowania wszelkich dalszych transakcji na terytoriach tych państw.

▼B*Artykuł 32*

Wszelkie środki podjęte na mocy art. 30 ust. 2 i 3 lub art. 31, a wiążące się ze stosowaniem kar lub ograniczaniem możliwości korzystania ze swobody świadczenia usług, są odpowiednio uzasadniane i podane do wiadomości zainteresowanej instytucji kredytowej. Przysługuje prawo zaskarżenia każdego tego rodzaju środka do sądu Państwa Członkowskiego, w którym ten środek zastosowano.

Artykuł 33

W nagłych przypadkach właściwe organy przyjmujących Państw Członkowskich mogą przed zastosowaniem procedur przewidzianych w art. 30 podjąć wszelkie środki ostrożności niezbędne do ochrony interesów deponentów, inwestorów i innych osób, na rzecz których świadczone są usługi. Komisja i właściwe organy innych zainteresowanych Państw Członkowskich są niezwłocznie powiadamiane o takich środkach.

Po konsultacji z właściwymi organami zainteresowanych Państw Członkowskich Komisja może zobowiązać dane Państwo Członkowskie do zmiany lub uchylecia takich środków.

Artykuł 34

Przyjmujące Państwa Członkowskie mogą korzystać z uprawnień powierzonych im przez niniejszą dyrektywę przez podejmowanie właściwych środków celem zapobiegania lub karania za nieprawidłowości popełniane na ich terytoriach. Do uprawnień takich należy, między innymi, możliwość zakazywania dopuszczającym się naruszeń instytucjom kredytowym inicjowania wszelkich dalszych transakcji na terytoriach tych państw.

Artykuł 35

W przypadku cofnięcia zezwolenia powiadamia się o tym właściwe organy przyjmującego Państwa Członkowskiego, po czym organy te podejmują odpowiednie środki uniemożliwiające dopuszczającej się naruszeń instytucji kredytowej inicjowanie dalszych transakcji na terytorium tego państwa oraz zabezpieczające interesy deponentów.

Artykuł 36

Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o liczbie i charakterze spraw, w których miała miejsce odmowa na podstawie art. 25 i 26 ust. 1-3 lub w których podjęte zostały środki zgodnie z art. 30 ust. 3.

Artykuł 37

Niniejsza sekcja nie stanowi przeszkody dla reklamowania swoich usług przez instytucje kredytowe, których siedziby zarządu znajdują się w innych Państwach Członkowskich, wszelkimi dostępnymi środkami przekazu w przyjmujących Państwach Członkowskich, z zastrzeżeniem wszelkich przepisów dotyczących formy i treści tego rodzaju reklam przyjętych w interesie dobra ogólnego.

TYTUŁ IV
STOSUNKI Z PAŃSTWAMI TRZECIMI

Sekcja 1

**Powiadomienie w sprawie przedsiębiorstw
z państw trzecich, warunki dostępu do rynków
tych państw**

Artykuł 38

1. Państwa Członkowskie nie stosują wobec oddziałów instytucji kredytowych mających siedzibę zarządu poza Wspólnotą rozpoczynających lub prowadzących działalność, przepisów powodujących ich bardziej korzystne traktowanie w porównaniu z oddziałami instytucji kredytowych mających swoją siedzibę zarządu we Wspólnocie.
2. Właściwe organy powiadamiają Komisję i Europejski Komitet Bankowy o wszystkich zezwoleniach udzielonych oddziałom instytucji kredytowych mających swoją siedzibę zarządu poza Wspólnotą.
3. Bez uszczerbku dla ust. 1, Wspólnota może zgodzić się, na mocy porozumień zawartych z jednym lub więcej państwami trzecimi, na stosowanie przepisów, które zapewniają oddziałom instytucji kredytowej, mającej siedzibę zarządu poza Wspólnotą, identyczne traktowanie na terytorium Wspólnoty.

Sekcja 2

**Współpraca z właściwymi organami państw
trzecich w wykonywaniu nadzoru
skonsolidowanego**

Artykuł 39

1. Komisja, na wniosek Państwa Członkowskiego lub działając z własnej inicjatywy, może przedkładać Radzie propozycje negocjacji porozumień z jednym lub więcej państwami trzecimi, dotyczących sposobów wykonywania nadzoru skonsolidowanego nad następującymi instytucjami:
 - a) instytucjami kredytowymi, których przedsiębiorstwo dominujące posiada siedzibę w państwie trzecim; lub
 - b) instytucjami kredytowymi mającymi siedzibę w państwach trzecich, których przedsiębiorstwo dominujące, będące instytucją kredytową lub finansową spółką holdingową, posiada siedzibę zarządu we Wspólnocie.
2. Porozumienia określone w ust. 1 dążą w szczególności do zapewnienia co następuje:
 - a) możliwości uzyskania przez właściwe organy Państw Członkowskich informacji, opartych na danych o skonsolidowanej sytuacji finansowej, koniecznych do sprawowania nadzoru nad instytucjami kredytowymi i finansowymi spółkami holdingowymi mającymi siedzibę we Wspólnocie, które posiadają zależne od siebie instytucje kredytowe lub instytucje finansowe umiejscowione poza Wspólnotą, bądź też posiadają udziały kapitałowe w takich instytucjach; oraz
 - b) możliwości uzyskania przez właściwe organy państw trzecich informacji koniecznych do sprawowania nadzoru nad przedsiębiorstwami dominującymi, których siedziby zarządu umiejscowione są na ich terytorium i które posiadają zależne od siebie instytucje kredytowe lub instytucje finansowe umiejscowione w jednym lub więcej

▼B

Państwach Członkowskich, lub posiadają udziały kapitałowe w takich instytucjach.

3. Bez uszczerbku dla art. 300 ust. 1 i 2 Traktatu, Komisja wspierana przez Komitet Doradczy ds. Bankowości, bada wyniki negocjacji określonych w ust. 1, a także powstałą sytuację.

TYTUŁ V

**ZASADY I INSTRUMENTY TECHNICZNE NADZORU
OSTROŻNOŚCIOWEGO I SPRAWOZDAWCZOŚĆ***ROZDZIAŁ 1**Zasady nadzoru ostrożnościowego*

Sekcja 1

**Uprawnienia państwa członkowskiego
pochodzenia i przyjmującego państwa
członkowskiego***Artykuł 40*

1. Za ostrożnościowy nadzór nad instytucją kredytową, w tym nad działalnością prowadzoną przez tę instytucję zgodnie z art. 23 i 24, odpowiedzialne są właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia, bez uszczerbku dla przepisów niniejszej dyrektywy, które powierzają taki obowiązek właściwym organom przyjmującego Państwa Członkowskiego.

2. Ustęp 1 nie stanowi przeszkody dla nadzoru skonsolidowanego na mocy niniejszej dyrektywy.

Artykuł 41

Do czasu dalszej koordynacji przepisów przyjmujące Państwa Członkowskie zachowują obowiązek nadzorowania płynności oddziałów instytucji kredytowych we współpracy z właściwymi organami Państw Członkowskich pochodzenia.

Bez uszczerbku dla środków niezbędnych dla wzmocnienia Europejskiego Systemu Walutowego przyjmujące Państwa Członkowskie pozostają w pełni odpowiedzialne za działania wynikające z realizacji ich polityki pieniężnej.

Działania te nie mogą pociągać za sobą dyskryminacyjnego lub restrykcyjnego traktowania instytucji kredytowej w następstwie faktu, że udzielono jej zezwolenia w innym Państwie Członkowskim.

Artykuł 42

Właściwe organy zainteresowanych Państw Członkowskich współpracują ściśle ze sobą w celu nadzorowania działalności instytucji kredytowych prowadzonej w jednym lub więcej Państwie Członkowskim innym niż te, w którym posiadają one siedzibę zarządu, w szczególności działalności prowadzonej za pośrednictwem oddziału. *Organy* te wzajemnie przekazują sobie wszelkie informacje dotyczące zarządzania i własności takich instytucji kredytowych mogące ułatwić nadzór nad nimi i badanie warunków udzielania im zezwolenia, jak też wszelkie informacje mogące pomóc w monitorowaniu tych instytucji, w tym w szczególności w odniesieniu do ich płynności i wypłacalności, gwarancji depozytów, ograniczania dużych zaangażowań, procedur

▼B

administracyjnych i rachunkowości oraz mechanizmów kontroli wewnętrznej.

Artykuł 43

1. W przypadku, gdy instytucja kredytowa posiadająca zezwolenie udzielone w innym Państwie Członkowskim prowadzi działalność za pośrednictwem oddziału, przyjmujące Państwo Członkowskie zapewnia właściwym organom Państwa Członkowskiego pochodzenia możliwość, po uprzednim zawiadomieniu właściwych organów przyjmującego Państwa Członkowskiego, przeprowadzania na miejscu weryfikacji informacji określonych w art. 42 we własnym zakresie lub za pośrednictwem osób wyznaczonych do tego celu.

2. Właściwe organy Państw Członkowskich pochodzenia mogą również korzystać z innych procedur, ustanowionych w art. 141 w celu weryfikacji oddziałów.

3. Ustępy 1 i 2 nie mają wpływu na uprawnienia właściwych organów przyjmującego Państwa Członkowskiego do przeprowadzania, w ramach obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy, weryfikacji na miejscu wszystkich oddziałów założonych na jego terytorium.

Sekcja 2**Wymiana informacji i tajemnica zawodowa***Artykuł 44*

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że wszystkie osoby obecnie lub w przeszłości zatrudnione przez właściwe organy, jak również biegli rewidenci lub eksperci działający w imieniu właściwych organów, podlegają obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej.

Bez uszczerbku dla przypadków podlegających przepisom prawa karnego, żadne poufne informacje, które mogą otrzymywać w trakcie pełnienia swoich obowiązków, nie mogą być ujawnione jakiegokolwiek osobie ani organom, chyba że w postaci skróconej lub zbiorczej, która uniemożliwia zidentyfikowanie poszczególnych instytucji kredytowych.

Jednakże w przypadku ogłoszenia upadłości lub przeprowadzenia przymusowej likwidacji instytucji kredytowej informacje poufne, które nie dotyczą osób trzecich uczestniczących w próbach ratowania tej instytucji, mogą być ujawnione w postępowaniu według prawa cywilnego lub handlowego.

2. Ustęp 1 nie stanowi przeszkody dla wymiany informacji między właściwymi organami różnych Państw Członkowskich, zgodnie z niniejszą dyrektywą lub innymi dyrektywami mającymi zastosowanie do instytucji kredytowych. Informacje te podlegają warunkom tajemnicy zawodowej określonym w ust. 1.

Artykuł 45

Właściwe organy otrzymujące poufne informacje zgodnie z art. 44 mogą te informacje wykorzystać jedynie w trakcie pełnienia swoich obowiązków i jedynie w następujących celach:

- a) do sprawdzenia, czy spełnione zostały warunki, którym podlega podejmowanie działalności instytucji kredytowej, oraz dla ułatwienia monitorowania takiej działalności, na zasadzie skonsolidowanej lub nieskonsolidowanej, w szczególności w odniesieniu do płynności, wypłacalności, dużych zaangażowań, procedur administracyjnych i rachunkowości oraz mechanizmów kontroli wewnętrznej;

▼B

- b) do nałożenia sankcji;
- c) w trakcie administracyjnego postępowania odwoławczego w sprawie decyzji podjętej przez właściwy organ; lub
- d) w przypadku postępowania sądowego wszczętego na mocy art. 55 lub specjalnych przepisów przewidzianych w niniejszej dyrektywie lub w innych dyrektywach przyjętych w dziedzinie instytucji kredytowych.

Artykuł 46

Państwa Członkowskie mogą zawierać umowy o współpracy, umożliwiające wymianę informacji z właściwymi organami państw trzecich, lub z innymi organami bądź instytucjami państw trzecich w rozumieniu art. 47 i art. 48 ust. 1 jedynie wówczas, gdy ujawniane informacje objęte są gwarancjami tajemnicy zawodowej co najmniej równoważnymi określonym w art. 44 ust. 1. Taka wymiana informacji służy wykonywaniu zadań nadzoru przez wspomniane organy lub instytucje.

Informacja, która pochodzi z innego Państwa Członkowskiego, nie może być ujawniona bez wyraźnej zgody właściwych organów, które ją ujawniły, a gdzie stosowne, może to nastąpić jedynie dla celów, na które te organy wyraziły zgodę.

Artykuł 47

Art. 44 ust. 1 i art. 45 nie stanowią przeszkody dla wymiany informacji w ramach Państwa Członkowskiego, w którym są dwa lub więcej właściwe organy lub między Państwami Członkowskimi, między właściwymi organami i następującymi podmiotami:

- a) organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie innych organizacji finansowych i zakładów ubezpieczeń oraz organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie rynków finansowych;
- b) organami uczestniczącymi w postępowaniu w sprawie likwidacji i upadłości instytucji kredytowych oraz w podobnych postępowaniach; oraz
- c) osobami odpowiedzialnymi za przeprowadzanie wymaganych ustawą badań sprawozdań finansowych instytucji kredytowych i innych instytucji finansowych;

w trakcie pełnienia przez nie funkcji nadzorczych.

Art. 44 ust. 1 i art. 45 nie stanowią również przeszkody dla ujawniania wobec organów, które zarządzają systemami gwarancji depozytów, informacji koniecznych dla wykonywania ich obowiązków.

W obydwu przypadkach otrzymane informacje podlegają warunkom tajemnicy zawodowej określonym w art. 44 ust. 1.

Artykuł 48

1. Bez względu na art. 44-46 Państwa Członkowskie mogą zezwolić na wymianę informacji między właściwymi organami i następującymi podmiotami:

- a) organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie organów uczestniczących w postępowaniu w sprawie likwidacji lub upadłości instytucji kredytowych oraz w innych podobnych postępowaniach; oraz
- b) organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie osób odpowiedzialnych za przeprowadzanie ustawowych badań sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń, instytucji kredytowych, przedsiębiorstw inwestycyjnych i innych instytucji finansowych.

▼B

W takich przypadkach Państwa Członkowskie, wymagają spełnienia co najmniej następujących warunków:

- a) informacje te służą do celów wykonywania zadań nadzoru wskazanych w akapicie pierwszym;
- b) informacje otrzymane w tym kontekście podlegają tajemnicy zawodowej określonej w art. 44 ust. 1; oraz
- c) w przypadku, gdy informacje pochodzą z innego Państwa Członkowskiego, nie są one ujawniane bez wyraźnej zgody właściwych organów, które je ujawniły, gdzie stosowne, jedynie dla celów, na które owe organy wyraziły zgodę.

Państwa Członkowskie przekazują Komisji oraz pozostałym Państwom Członkowskim nazwy organów, które mogą otrzymywać informacje na mocy niniejszego ustępu.

2. Bez względu na art. 44-46 Państwa Członkowskie mogą zezwolić, w celu wzmocnienia stabilności, w tym rzetelności, systemu finansowego, na wymianę informacji między właściwymi organami i organami lub instytucjami odpowiedzialnymi z mocy prawa za wykrywanie i badanie naruszeń prawa spółek.

W takich przypadkach Państwa Członkowskie, wymagają spełnienia co najmniej następujących warunków:

- a) informacje te służą do celów wykonywania zadania wskazanego w akapicie pierwszym;
- b) informacje otrzymane w tym kontekście podlegają tajemnicy zawodowej określonej w art. 44 ust. 1; oraz
- c) w przypadku, gdy informacje pochodzą z innego Państwa Członkowskiego, nie są one ujawniane bez wyraźnej zgody właściwych organów, które je ujawniły, gdzie stosowne, jedynie dla celów, na które owe organy wyraziły zgodę.

Jeśli w Państwie Członkowskim organy lub instytucje wskazane w akapicie pierwszym, wykonują swoje zadania w zakresie wykrywania lub badania z pomocą osób wyznaczonych do tego celu i niezatrudnionych w sektorze publicznym, ze względu na szczególne kompetencje tychże osób, możliwość wymiany informacji przewidziana w akapicie pierwszym może zostać rozszerzona również na takie osoby, zgodnie z warunkami określonymi w akapicie drugim.

W celu wykonania przepisów akapitu trzeciego, organy lub instytucje określone w akapicie pierwszym, przedstawiają właściwemu *organom*, które ujawniły dane informacje, nazwiska i dokładny zakres obowiązków osób, którym informacje te mają być przesłane.

Państwa Członkowskie przekazują Komisji oraz pozostałym Państwom Członkowskim nazwy organu lub organów, które mogą otrzymywać informacje na mocy niniejszego artykułu.

Komisja opracowuje sprawozdanie dotyczące stosowania przepisów niniejszego artykułu.

Artykuł 49

Przepisy niniejszej sekcji nie stanowią przeszkody w przekazywaniu przez właściwe organy informacji następującym podmiotom do celów wykonywania ich zadań:

- a) bankom centralnym i innym organom pełniącym podobną funkcję w zakresie ich uprawnień jako organów monetarnych; oraz
- b) gdzie sytuacja tego wymaga – innym organom publicznym odpowiedzialnym za nadzorowanie systemów płatniczych.

▼B

Przepisy niniejszej sekcji nie stanowią też przeszkody dla tych organów lub podmiotów w przekazywaniu właściwym organom informacji, które mogą im być potrzebne do celów określonych w art. 45.

Informacje otrzymane w tych okolicznościach podlegają warunkom tajemnicy zawodowej określonym w art. 44 ust. 1.

Artykuł 50

Bez względu na przepisy art. 44 ust. 1 i art. 45, Państwa Członkowskie mogą, na mocy przepisów prawa, zezwolić na ujawnienie niektórych informacji innym działom centralnej administracji rządowej odpowiedzialnym za ustawodawstwo dotyczące nadzorowania instytucji kredytowych, instytucji finansowych, usług inwestycyjnych i zakładów ubezpieczeń oraz inspektorom występującym w imieniu tych działów.

Jednakże ujawnienie tych informacji może mieć miejsce jedynie wówczas, gdy jest to niezbędne ze względów kontroli ostrożnościowej.

Artykuł 51

Państwa Członkowskie zapewniają, że informacje uzyskane zgodnie z art. 44 ust. 2 i art. 47 oraz informacje uzyskane za w drodze weryfikacji na miejscu określonej w art. 43 ust. 1 i 2 są ujawniane w przypadkach określonych w art. 50, tylko i wyłącznie za wyraźną zgodą właściwych organów, które ujawniły te informacje, lub właściwych organów Państwa Członkowskiego, w którym została przeprowadzona weryfikacja na miejscu.

Artykuł 52

Niniejsza sekcja nie stanowi przeszkody w przekazywaniu przez właściwe organy Państwa Członkowskiego informacji określonych w art. 44-46 izbie rozrachunkowej lub innemu podobnemu organowi uprawnionemu według prawa krajowego do świadczenia usług w zakresie rozliczeń i rozrachunków dla jednego z rynków krajowych, jeśli organy te uznają, że przekazanie tych informacji jest niezbędne w celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania tych organów w przypadkach niewykonania zobowiązań oraz potencjalnego niewykonania zobowiązań przez uczestników rynku. Informacje otrzymane w tym kontekście podlegają warunkom tajemnicy zawodowej określonym w art. 44 ust. 1.

Jednakże Państwa Członkowskie zapewniają, że informacje uzyskane zgodnie z art. 44 ust. 2 są ujawniane w okolicznościach określonych w niniejszym artykule tylko i wyłącznie za wyraźną zgodą właściwych organów, które je ujawniły.

Sekcja 3

**Obowiązki osób odpowiedzialnych za
przeprowadzanie ustawowego badania rocznych
i skonsolidowanych sprawozdań finansowych**

Artykuł 53

1. Państwa Członkowskie zapewniają co najmniej, że każda osoba posiadająca stosowne uprawnienia w rozumieniu dyrektywy 84/253/EWG⁽¹⁾, a wykonująca w instytucji kredytowej zadanie opisane w art. 51 dyrektywy 78/660/EWG, art. 37 dyrektywy 83/349/EWG,

⁽¹⁾ Ósma dyrektywa Rady 84/253/EWG z dnia 10 kwietnia 1984 r. w sprawie zatwierdzania osób odpowiedzialnych za dokonywanie ustawowych kontroli dokumentów rachunkowych (Dz.U. L 126 z 12.5.1984, str. 20).

▼B

lub art. 31 dyrektywy 85/611/EWG⁽¹⁾ bądź też jakiegokolwiek inne zadanie przewidziane ustawą, ma obowiązek bezzwłocznego zgłaszania właściwym organom wszelkich faktów lub decyzji dotyczących tej instytucji kredytowej, o której zdobędzie informacje w trakcie wykonywania swoich zadań, a które mogą:

- a) stanowić istotne naruszenie przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, które określają warunki udzielania zezwolenia instytucjom kredytowym lub regulują prowadzenie działalności instytucji kredytowych;
- b) mieć negatywny wpływ na ciągłość działania instytucji kredytowej; lub
- c) spowodować odmowę zatwierdzenia sprawozdań finansowych lub wydanie opinii z zastrzeżeniem.

Państwa Członkowskie zapewniają co najmniej, że osoba ta ma również obowiązek zgłaszania wszelkich faktów lub decyzji, o których zdobędzie informacje w trakcie wykonywania swoich zadań określonych w akapicie pierwszym, które to fakty lub decyzje dotyczą jednostki blisko powiązanej, wynikające z istnienia stosunku kontroli z instytucją kredytową, w której osoba ta wykonuje omawiane zadania.

2. Ujawnienie właściwym organom wszelkich faktów lub decyzji określonych w ust. 1 przez osoby posiadające stosowne uprawnienia w rozumieniu dyrektywy 84/253/EWG, a działające w dobrej wierze, nie stanowi naruszenia jakichkolwiek ograniczeń dotyczących ujawniania informacji określonych w umowie lub w jakimkolwiek przepisie ustawowym, wykonawczym lub administracyjnym, ani też nie powoduje jakiegokolwiek odpowiedzialności tych osób.

Sekcja 4

Uprawnienie do nakładania sankcji i prawo wystąpienia na drogę sądową

Artykuł 54

Bez uszczerbku dla procedur cofania zezwolenia oraz przepisów prawa karnego, Państwa Członkowskie zapewniają, że ich odpowiednie właściwe organy mogą nakładać lub zarządzać kary lub inne środki przeciw instytucjom kredytowym oraz osobom, które efektywnie kontrolują działalność instytucji kredytowych, gdy owe instytucje lub osoby naruszyły przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne dotyczące nadzoru nad ich działalnością lub zasad prowadzenia tej działalności, przy czym celem takich kar i środków będzie w szczególności spowodowanie ustania stwierdzonych naruszeń bądź przyczyn owych naruszeń.

Artykuł 55

Państwa Członkowskie zapewniają, aby decyzje podjęte w odniesieniu do instytucji kredytowych na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą mogły podlegać zaskarżeniu do sądu. To samo stosuje się w przypadku, gdy nie zostaje wydana decyzja w terminie sześciu miesięcy od daty złożenia wniosku o zezwolenie, zawierającego wszelkie informacje wymagane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 85/611/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U. L 375 z 31.12.1985, str. 3), Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2005/1/WE.

ROZDZIAŁ 2

Instrumenty techniczne nadzoru ostrożnościowego

Sekcja 1

Fundusze własne

Artykuł 56

Ilećroć Państwo Członkowskie przyjmuje przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne w wykonaniu legislacji wspólnotowej dotyczącej nadzoru ostrożnościowego nad działającą instytucją kredytową, w których użyte jest wyrażenie lub które odwołują się do pojęcia fundusze własne, ma ono obowiązek dostosowania tego wyrażenia lub pojęcia do definicji przedstawionej w art. 57-61 oraz art. 63-66.

Artykuł 57

Z zastrzeżeniem ograniczeń nałożonych w art. 66, nieskonsolidowane fundusze własne instytucji kredytowych składają się z następujących pozycji:

- a) kapitału w rozumieniu art. 22 dyrektywy 86/635/EWG, w takim zakresie, w jakim został on wpłacony, łącznie z azio emisyjnym, lecz z wyłączeniem akcji uprzywilejowanych w zakresie dywidendy;
- b) rezerw w rozumieniu art. 23 dyrektywy 86/635/EWG oraz niepodzielonego zysku i niepokrytej straty z lat ubiegłych;
- c) funduszy ogólnego ryzyka bankowego w rozumieniu art. 38 dyrektywy 86/635/EWG;
- d) rezerwy z aktualizacji wyceny w rozumieniu art. 33 dyrektywy 78/660/EWG;
- e) aktualizacji wyceny w rozumieniu art. 37 ust. 2 dyrektywy 86/635/EWG;
- f) innych pozycji w rozumieniu art. 63;
- g) zobowiązań członków instytucji kredytowych utworzonych w formie spółdzielni i zobowiązań solidarnych kredytobiorców niektórych instytucji utworzonych w formie funduszy określonych w art. 64 ust. 1; oraz
- h) akcji uprzywilejowanych w zakresie dywidendy o określonym terminie wykupu oraz zobowiązań podporządkowanych określonych w art. 64 ust. 3.

Następujące pozycje odejmuje się zgodnie z art. 66:

- i) akcje własne posiadane przez instytucję kredytową, według wartości księgowej;
- j) wartości niematerialne i prawne w rozumieniu art. 4 ust. 9 („aktywa”) dyrektywy 86/635/EWG;
- k) straty o istotnym znaczeniu poniesione w bieżącym roku budżetowym;
- l) pakiety akcji w innych instytucjach kredytowych i finansowych stanowiące powyżej 10 % kapitału;
- m) wierzytelności podporządkowane oraz instrumenty określone w art. 63 i art. 64 ust. 3, gdy wierzytelności i instrumenty te odnoszą się do innych instytucji kredytowych i finansowych, w których dana instytucja kredytowa w każdym przypadku posiada pakiet akcji stanowiący powyżej 10 % kapitału;

▼ B

- n) pakiety akcji w innych instytucjach kredytowych i finansowych stanowiące do 10 % kapitału tych instytucji, wierzytelności podporządkowane oraz instrumenty określone w art. 63 i 64 ust. 3, jakie instytucja kredytowa posiada w odniesieniu do instytucji kredytowych i finansowych innych pod względem sumy posiadanych w nich pakietów akcji od określonych w lit. l) i m), a także wierzytelności podporządkowane i instrumenty, które przekraczają kwotę 10 % funduszy własnych danej instytucji kredytowej, obliczonych przed pomniejszeniem tych funduszy o pozycje z lit. l)-p);
- o) udziały kapitałowe w rozumieniu art. 4 ust. 10, które instytucja kredytowa posiada w:
- (i) zakładach ubezpieczeń w rozumieniu art. 6 dyrektywy 73/239/EWG⁽¹⁾, art. 4 dyrektywy 2002/83/WE⁽²⁾ lub art. 1 lit. b) dyrektywy 98/78/WE⁽³⁾,
 - (ii) zakładach reasekuracji w rozumieniu art. 1 lit. c) dyrektywy 98/78/WE, lub
 - (iii) ubezpieczeniowych grupach kapitałowych w rozumieniu art. 1 lit. i) dyrektywy 98/78/WE;
- p) każda z wymienionych pozycji, którą instytucja kredytowa posiada w odniesieniu do podmiotów określonych w lit. o), w których posiada udziały:
- (i) instrumenty określone w art. 16 ust. 3 dyrektywy 73/239/EWG, oraz
 - (ii) instrumenty określone w art. 27 ust. 3 dyrektywy 2002/83/WE.
- q) W przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z sekcją 3 podsekcja 2, ujemne kwoty wynikające z obliczeń zgodnych z załącznikiem VII część 1, ust. 36 oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane zgodnie z załącznikiem VII część 1, ust. 32 i 33; oraz
- r) kwota ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych, którym zgodnie z załącznikiem IX, część 4 przypisuje się wagę ryzyka równą 1 250 %, obliczona w sposób określony we wspomnianym załączniku.

Do celów lit. b) Państwa Członkowskie mogą zezwolić również na włączanie do tej pozycji zysku bieżącego okresu przed podjęciem formalnej decyzji jedynie wówczas, gdy zysk ten został zweryfikowany przez osoby odpowiedzialne za badanie sprawozdań finansowych, a zostało wykazane, w sposób zadowalający dla właściwych organów, iż kwota zysku została wyliczona zgodnie z zasadami określonymi w dyrektywie 86/635/EWG i podana w ujęciu netto, pomniejszonym o wszelkie dające się przewidzieć obciążenia lub dywidendy.

W przypadku instytucji kredytowej, która jest instytucją inicjującą sekurytyzację, zyski netto z kapitalizacji przyszłych przychodów z aktywów sekurytyzowanych oraz stanowiące wsparcie jakości kredytowej dla pozycji sekurytyzacyjnych są wyłączone z pozycji określonej w lit. b).

⁽¹⁾ Pierwsza dyrektywa Rady 73/239/EWG z dnia 24 lipca 1973 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie (Dz.U. L 228 z 16.8.1973, str. 3). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2005/1/WE.

⁽²⁾ Dyrektywa 2002/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. dotycząca ubezpieczeń na życie (Dz.U. L 345 z 19.12.2002, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2005/1/WE.

⁽³⁾ Dyrektywa 98/78/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 1998 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad zakładami ubezpieczeń w grupach ubezpieczeniowych (Dz.U. L 330 z 5.12.1998, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2005/1/WE.

▼B*Artykuł 58*

Jeżeli udziały w innej instytucji kredytowej, instytucji finansowej, zakładzie ubezpieczeń lub reasekuracji, lub ubezpieczeniowej grupie kapitałowej posiadane są tymczasowo do celów pomocy finansowej przeznaczonej na reorganizację oraz utrzymanie podmiotu, właściwy organ może odstąpić od stosowania przepisów w sprawie odliczeń określonych w art. 57 lit. l)-p).

Artykuł 59

Alternatywnie, do odliczania pozycji określonych w art. 57 lit. o) i p), Państwa Członkowskie mogą umożliwić swoim instytucjom kredytowym stosowanie *mutatis mutandis* metod 1, 2, lub 3 załącznika I do dyrektywy 2002/87/WE. Metodę 1 (konsolidacja rachunkowości) można stosować jedynie wtedy, gdy właściwy organ ma pewność co do poziomu zintegrowanego zarządzania oraz kontroli wewnętrznej w odniesieniu do podmiotów, które zostałyby włączone w zakres konsolidacji. Wybraną metodę stosuje się w sposób jednolity długookresowo.

Artykuł 60

Państwa Członkowskie mogą przewidzieć, że do celów obliczania funduszy własnych na zasadzie autonomicznej instytucje kredytowe podlegające nadzorowi skonsolidowanemu zgodnie z rozdziałem 4 sekcja I oraz dodatkowemu nadzorowi zgodnie z dyrektywą 2002/87/WE nie muszą odliczać pozycji określonych w lit. l)- p) art. 57, posiadanych w instytucjach kredytowych, instytucjach finansowych, zakładach ubezpieczeń lub reasekuracji lub w ubezpieczeniowych grupach kapitałowych objętych zakresem skonsolidowanego lub dodatkowego nadzoru.

Przepis ten stosuje się do wszystkich zasad ostrożnościowych harmonizowanych wspólnotowymi aktami prawnymi.

Artykuł 61

Pojęcie funduszy własnych według definicji określonej w art. 57 lit. a)-h) obejmuje maksymalną liczbę pozycji i kwot. Stosowanie tych pozycji i określanie niższych pułapów tych kwot oraz odejmowania pozycji innych niż wymienione w art. 57 lit. i)-r) pozostawia się uznaniu Państw Członkowskich.

Instytucja kredytowa ma możliwość nieograniczonego i niezwłocznego wykorzystania pozycji wymienionych w art. 57 lit. a)-e) do pokrycia ryzyka lub strat, gdy tylko one wystąpią. Kwota tych pozycji jest podawana w ujęciu netto, pomniejszonym o wszelkie dające się przewidzieć w chwili wyliczania obciążenia podatkowe, bądź też musi być stosownie skorygowana, o ile takie obciążenia podatkowe obniżają kwotę, którą można wykorzystać na pokrycie ryzyka lub strat.

Artykuł 62

Państwa Członkowskie mogą przedstawić Komisji sprawozdanie z postępów w zakresie zbliżania przepisów w celu opracowania wspólnej definicji funduszy własnych. Na podstawie omawianych sprawozdań, do dnia 1 stycznia 2009 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie odpowiednie wnioski dotyczące zmian przepisów niniejszej sekcji.

▼ B*Artykuł 63*

1. Pojęcie funduszy własnych stosowane przez Państwo Członkowskie może również obejmować inne pozycje, pod warunkiem, że niezależnie od ich kwalifikacji prawnej lub rachunkowej, pozycje mają następujące właściwości:

- a) instytucja kredytowa może je swobodnie wykorzystywać na pokrycie normalnego ryzyka bankowego, gdy straty przychodów lub kapitału jeszcze nie zostały określone;
- b) istnienie tych pozycji jest ujawniane w wewnętrznej dokumentacji rachunkowej; oraz
- c) kwota tych pozycji ustalana jest przez zarząd instytucji kredytowej i weryfikowana przez niezależnych biegłych rewidentów, a kwota ta jest następnie zgłaszana właściwym organom i podlega nadzorowi tych organów.

2. Papiery wartościowe o nieokreślonym terminie wykupu oraz inne instrumenty można również zaliczać do innych pozycji funduszy własnych, gdy spełniają one następujące warunki:

- a) nie mogą one podlegać spłacie na wniosek okaziciela lub bez uprzedniej zgody właściwych organów;
- b) umowa dłużna przyznaje instytucji kredytowej możliwość odroczenia spłaty odsetek z tytułu tego długu;
- c) roszczenia pożyczkodawcy wobec instytucji kredytowej są w pełni podporządkowane roszczeniom wierzycieli niepodporządkowanych;
- d) dokumenty określające warunki emisji papierów wartościowych zapewniają, że kwota długu wraz z odsetkami niespłaconymi pozwoli instytucji kredytowej pokryć straty przy zachowaniu kondycji finansowej umożliwiającej dalszą działalność; oraz
- e) uwzględniane są jedynie kwoty w pełni wpłacone.

Papiery wartościowe i inne instrumenty można uzupełnić o akcje uprzywilejowane w zakresie dywidendy inne niż określone w lit. h) art. 57.

3. W przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z sekcją 3 podsekcja 2, dodatnie kwoty wynikające z obliczeń zgodnych z załącznikiem VII część 1, ust. 36 mogą zostać uznane jako inne pozycje do wysokości 0,6 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem obliczanych zgodnie z podsekcją 2. W przypadku instytucji kredytowych aktualizacje wartości oraz rezerwy ujęte w obliczeniach wymienionych w załączniku VII część 1, ust. 36 oraz aktualizacje wartości i rezerwy na poczet ekspozycji, wymienione w art. 57 lit. e), nie są ujmowane w funduszach własnych inaczej niż zgodnie z niniejszym ustępem. Do omawianych celów kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem nie obejmują kwot obliczanych w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, którym przypisano wagę ryzyka równą 1 250 %.

Artykuł 64

1. Zobowiązania członków instytucji kredytowych utworzonych w formie spółdzielni określonych w art. 57 lit. g) obejmują kapitał nieopłacony tych spółdzielni oraz prawne zobowiązania członków tych spółdzielni do wniesienia dodatkowych kwot bezzwrotnych w przypadku poniesienia straty przez instytucję kredytową, przy czym instytucja ta musi mieć możliwość zażądania niezwłocznego wniesienia tych kwot.

Zobowiązania solidarne kredytobiorców instytucji kredytowych utworzonych w formie funduszy traktuje się na tych samych zasadach co pozycje powyższe.

▼ B

Wszystkie takie pozycje mogą zostać zaliczone do funduszy własnych, o ile na mocy prawa krajowego kwalifikują się do funduszy własnych instytucji tej kategorii.

2. Państwa Członkowskie nie włączają do funduszy własnych publicznych instytucji kredytowych gwarancji otrzymanych od tych państw lub od władz lokalnych.

3. Państwa Członkowskie lub właściwe organy mogą zaliczyć do funduszy własnych akcje uprzywilejowane w zakresie dywidendy o określonym terminie wykupu określone w art. 57 lit. h) oraz pożyczki podporządkowane określone przez ten sam przepis, jeśli obowiązują wiążące umowy stanowiące o tym, iż w przypadku upadłości lub likwidacji instytucji kredytowej, pożyczkodawcy lub posiadacze tych akcji zajmą miejsce po wszystkich innych wierzycielach instytucji, a ich wierzytelności nie zostaną spłacone dopóty, dopóki nie zostaną uregulowane wszystkie inne długi instytucji pozostające do spłaty w tym momencie.

Zobowiązania podporządkowane spełniają następujące dodatkowe kryteria:

- a) uwzględniane są jedynie fundusze w pełni wpłacone;
- b) zaciągnięte pożyczki mają pierwotny termin wymagalności przynajmniej pięciu lat, po którym to terminie można je spłacić;
- c) kwota tych zobowiązań zaliczona do funduszy własnych podlega stopniowemu obniżaniu przynajmniej w ciągu ostatnich pięciu lat przed terminem wymagalności; oraz
- d) umowa pożyczki nie zawiera żadnych klauzul stanowiących o tym, że w określonych okolicznościach innych od likwidacji instytucji pożyczka taka staje się wymagalna przed terminem umownym.

Do celów drugiego akapitu lit. b), jeżeli pożyczki te nie mają określonego terminu wymagalności, zaciągnięte pożyczki podlegają spłacie jedynie po pięcioletnim wypowiedzeniu, chyba że pożyczka ta nie jest już zakwalifikowana do funduszy własnych lub istnieje wyraźny wymóg uzyskania uprzedniej zgody właściwych organów na dokonanie wcześniejszej spłaty danej pożyczki. Właściwe organy mogą udzielać zgody na wcześniejszą spłatę takich pożyczek wówczas, gdy wniosek o taką zgodę został złożony z inicjatywy emitenta, a spłata nie wpłynie ujemnie na wypłacalność danej instytucji kredytowej;

4. Instytucje kredytowe nie uwzględniają w funduszach własnych ani rezerw na poziomie wartości godziwej związanych z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływu środków pieniężnych w ramach instrumentów finansowych mierzonych na poziomie kosztu zamortyzowanego, ani innych zysków lub strat z wierzytelności wycenionych na poziomie wartości godziwej, które wynikają ze zmian w zdolności kredytowej instytucji kredytowej.

Artykuł 65

1. Gdy fundusze własne mają być wyliczone w ujęciu skonsolidowanym, stosuje się skonsolidowane kwoty odnoszące się do pozycji wymienionych w art. 57 zgodnie z zasadami ustanowionymi w rozdziale 4 sekcja 1. Ponadto, gdy następujące pozycje mają saldo kredytowe („ma”), można je zaliczać do rezerw skonsolidowanych przy wyliczaniu funduszy własnych:

- a) wszelkie udziały mniejszościowe w rozumieniu art. 21 dyrektywy 83/349/EWG, gdy integracja jest przeprowadzona metodą pełną;
- b) pierwsza różnica z konsolidacji w rozumieniu art. 19, 30 i 31 dyrektywy 83/349/EWG;
- c) różnice przeliczeniowe z konsolidacji zaliczane do rezerw z konsolidacji, zgodnie z art. 39 ust. 6 dyrektywy 86/635/EWG; oraz

▼B

d) ewentualne różnice wynikające z włączenia do konsolidacji niektórych udziałów kapitałowych, zgodnie z metodą wskazaną w art. 33 dyrektywy 83/349/EWG.

2. Gdy pozycje opisane w ust. 1 lit. a)-d) są pozycjami dłużniczymi („winien”), są one odejmowane przy wyliczaniu skonsolidowanych funduszy własnych.

Artykuł 66

1. Pozycje określone w art. 57 lit d)-h) podlegają następującym limitom:

a) suma pozycji z lit. d)-h) nie może przewyższać maksymalnej wysokości 100 % sumy pozycji z lit. a) plus b) i c), pomniejszonej o pozycje z lit. i)-k); oraz

b) suma pozycji z lit. g)-h) nie może przewyższać maksymalnej wysokości 50 % sumy pozycji z lit. a) plus b) i c), pomniejszonej o pozycje z lit. i)-k);

2. Suma pozycji wymienionych w art.57 lit. l) – r) jest w połowie odliczana od sumy pozycji określonych w art. 57 lit. a)-c) pomniejszonej o sumę pozycji lit. i) –k), oraz w połowie od sumy pozycji lit. d) –h) przy zastosowaniu ograniczeń określonych w ust. 1. Jeżeli połowa sumy pozycji lit. l) –r) jest większa od sumy pozycji lit. d) –h), różnicę należy odjąć od sumy pozycji lit. a) –c) pomniejszonej o sumę pozycji lit. i) –k). Pozycje wymienionych w lit. r) nie odejmuje się, chyba że zostały one ujęte w obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem do celów art. 75 zgodnie z załącznikiem IX część 4.

3. Dla celów sekcji 5 i 6, niniejszą sekcję rozpatruje się z pominięciem pozycji określonych w art. 57 lit. q) i r) oraz w art. 63 ust. 3.

4. Właściwe organy mogą zezwolić instytucjom kredytowym na przekroczenie limitów określonych w ust. 1 w sytuacjach tymczasowych i wyjątkowych.

Artykuł 67

Zgodność z warunkami ustanowionymi w niniejszej sekcji musi zostać udowodniona właściwym *organom* w sposób dla nich zadowalający.

Sekcja 2**Zabezpieczenia przed ryzykiem****Podsekcja 1****Poziom stosowania***Artykuł 68*

1. Instytucja kredytowa spełnia obowiązki określone w art. 22 i 75 oraz sekcji 5 na zasadzie nieskonsolidowanej.

2. Każda instytucja kredytowa niebędąca przedsiębiorstwem zależnym w Państwie Członkowskim, w którym posiada zezwolenie na działalność i podlega nadzorowi, oraz niebędąca przedsiębiorstwem dominującym, a także każda instytucja kredytowa nieobjęta konsolidacją zgodnie z art. 73, musi spełniać wymagania określone w art. 120 i 123 na zasadzie nieskonsolidowanej.

▼ **B**

3. Każda instytucja kredytowa niebędąca przedsiębiorstwem dominującym ani zależnym oraz każda instytucja kredytowa nieobjęta konsolidacją zgodnie z art. 73, musi spełniać wymagania określone w rozdziale 5 na zasadzie nieskonsolidowanej.

Artykuł 69

1. Państwa Członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu art. 68 ust. 1 w stosunku do danego przedsiębiorstwa zależnego określonej instytucji kredytowej, jeżeli zarówno przedsiębiorstwo zależne jak i instytucja kredytowa podlegają zezwoleniu i nadzorowi danego Państwa Członkowskiego, a przedsiębiorstwo zależne objęte jest nadzorem na zasadzie skonsolidowanej ze strony instytucji kredytowej, która jest wobec niego przedsiębiorstwem dominującym, i jeżeli spełnione są wszystkie poniższe warunki zapewniające odpowiednią alokację funduszy własnych pomiędzy przedsiębiorstwem dominującym a jego przedsiębiorstwami zależnymi.

- a) nie istnieją obecnie i nie są przewidywane w przyszłości przeszkody o istotnym znaczeniu lub przeszkody natury praktycznej albo prawnej w szybkim transferze funduszy własnych lub spłacie należności przez przedsiębiorstwo dominujące;
- b) przedsiębiorstwo dominujące wykaże przed właściwą organem, że przedsiębiorstwo zależne jest racjonalnie zarządzane oraz za zgodą właściwego organu oświadczyło, że gwarantuje pokrycie zobowiązań zaciągniętych przez przedsiębiorstwo zależne lub ryzyka w przedsiębiorstwie zależnym mają znaczenie marginalne;
- c) procedury oceny, pomiaru i kontroli ryzyka w przedsiębiorstwie dominującym obejmują przedsiębiorstwo zależne; oraz
- d) przedsiębiorstwo dominujące dysponuje ponad 50 % głosów z akcji w kapitale przedsiębiorstwa zależnego lub ma prawo do powołania lub odwoływania większości członków organu zarządzającego przedsiębiorstwem zależnym określonych w art. 11.

2. Państwa Członkowskie mogą wykorzystać możliwość określoną w ust. 1, gdy przedsiębiorstwo dominujące jest finansową spółką holdingową, założoną w tym samym Państwie Członkowskim co instytucja kredytowa, pod warunkiem jednak, że podlega ona takiemu samemu nadzorowi jak instytucje kredytowe, w szczególności normom ustanowionym w art. 71 ust. 1.

3. Państwa Członkowskie mogą nie stosować art. 68 ust. 1 w stosunku do dominującej instytucji kredytowej w Państwie Członkowskim, w którym ta instytucja kredytowa podlega zezwoleniu i nadzorowi danego Państwa Członkowskiego i objęta jest nadzorem na zasadzie skonsolidowanej i wszystkie poniżej podane warunki są spełnione w celu zapewnienia odpowiedniej alokacji funduszy własnych pomiędzy przedsiębiorstwem dominującym a jego przedsiębiorstwami zależnymi:

- a) nie ma aktualnych ani przewidywanych przeszkód o istotnym znaczeniu lub przeszkód natury praktycznej albo prawnej dla szybkiego przekazania funduszy własnych lub spłaty zobowiązań wobec dominującej instytucji kredytowej w Państwie Członkowskim;
- b) ocena ryzyka, procedury jego mierzenia i kontroli istotne dla nadzoru skonsolidowanego obejmują dominującą instytucję kredytową w Państwie Członkowskim.

Właściwy organ korzystający z tego ustępu informuje o tym fakcie właściwe organy wszystkich pozostałych Państw Członkowskich.

4. Bez uszczerbku dla ogólnych uregulowań art. 144 właściwe organy Państw Członkowskich korzystające z możliwości przewidzianej w ust. 3, podają do wiadomości publicznej w sposób wskazany w art. 144:

▼B

- a) kryteria, według których stwierdza, że nie ma aktualnych ani przewidywanych przeszkód o istotnym znaczeniu lub przeszkód natury praktycznej albo prawnej dla szybkiego przekazania funduszy własnych lub spłaty zobowiązań;
- b) liczbę dominujących instytucji kredytowych będących beneficjentami skorzystania z możliwości przewidzianej w ust. 3, a wśród nich ilość instytucji posiadających przedsiębiorstwa zależne w państwie trzecim; oraz
- c) na bazie skumulowanej dla Państwa Członkowskiego:
 - (i) łączną kwotę na bazie skonsolidowanej środków własnych dominującej instytucji finansowej w Państwie Członkowskim, która jest beneficjentem skorzystania z możliwości przewidzianej w ust. 3, ulokowanych w przedsiębiorstwach zależnych w państwie trzecim;
 - (ii) na bazie skonsolidowanej procent ulokowanych w przedsiębiorstwach zależnych w państwie trzecim całkowitych środków własnych dominujących instytucji kredytowych w Państwie Członkowskim, które są beneficjentami skorzystania z możliwości przewidzianej w ust. 3; oraz
 - (iii) procent ogółu minimalnych środków własnych dominujących instytucji kredytowych, które są beneficjentami skorzystania z możliwości przewidzianej w ust. 3, wymaganych na bazie skonsolidowanej w art. 75 w Państwie Członkowskim, ulokowanych w przedsiębiorstwach zależnych w państwie trzecim.

Artykuł 70

1. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 2-4, właściwe *organy* mogą w indywidualnych przypadkach zezwolić dominującym instytucjom kredytowym na uwzględnienie w obliczeniach ich wymogu zgodnie z art. 68 ust. 1 przedsiębiorstw zależnych, które spełniają warunki określone w art. 69 ust. 1 lit. c) i d) oraz które posiadają istotne ekspozycje lub istotne wierzytelności wobec danej dominującej instytucji kredytowej.

2. Traktowanie określone w ust. 1 dopuszczalne jest wyłącznie w przypadku, gdy dominująca instytucja kredytowa przedstawi w całości właściwym organom okoliczności i regulacje, w tym regulacje prawne, ze względu na które nie istnieją obecnie i nie są przewidywane w przyszłości istotne przeszkody praktyczne lub prawne w szybkim transferze funduszy własnych lub spłacie ewentualnych należności wobec swojego przedsiębiorstwa dominującego przez przedsiębiorstwo zależne.

3. Korzystając z możliwości przewidzianej w ust. 1, właściwy organ informuje regularnie, nie rzadziej niż raz w roku, właściwe organy w pozostałych Państwach Członkowskich o zastosowaniu ust. 1 oraz o warunkach i postanowieniach, o których mowa w ust. 2. Jeżeli przedsiębiorstwo zależne znajduje się w kraju trzecim, właściwe organy informują w jednakowy sposób również właściwe organy tego kraju trzeciego.

4. Bez uszczerbku dla ogólnych uregulowań, określonych w art. 144, właściwe organy, korzystające z możliwości przewidzianej w ust. 1, publikują następujące informacje w sposób określony w art. 144:

- a) kryteria określające, iż nie istnieją obecnie i nie są przewidywane jakiegokolwiek znaczące przeszkody praktyczne lub prawne dla szybkiego transferu funduszy własnych lub spłaty należności;
- b) liczbę dominujących instytucji kredytowych będących beneficjentami skorzystania z możliwości przewidzianej w ust. 1, oraz liczbę takich instytucji posiadających przedsiębiorstwa zależne w krajach trzecich; oraz

▼B

- c) wspólnie dla wszystkich Państw Członkowskich:
- (i) sumę całkowitą funduszy własnych dominujących instytucji kredytowych będących beneficjentami skorzystania z możliwości przewidzianej w ust. 1, przechowywanych w przedsiębiorstwach zależnych w krajach trzecich;
 - (ii) procentowy udział funduszy własnych przechowywanych w przedsiębiorstwach zależnych w krajach trzecich, w stosunku do całości funduszy własnych dominujących instytucji kredytowych będących beneficjentami skorzystania z możliwości przewidzianej w ust. 1; oraz
 - (iii) procentowy udział funduszy własnych przechowywanych w przedsiębiorstwach zależnych w krajach trzecich, w stosunku do całkowitej sumy określonych w art. 75 minimalnych funduszy własnych dominujących instytucji kredytowych będących beneficjentami skorzystania z możliwości przewidzianej w ust. 1.

Artykuł 71

1. Bez uszczerbku dla art. 68-70, dominujące instytucje kredytowe w poszczególnych Państwach Członkowskich spełniają w zakresie określonym i w sposób przewidziany w art. 133 zobowiązania ustanowione na mocy art. 75, 120, 123 oraz sekcji 5 na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej tych instytucji kredytowych.

2. Bez uszczerbku dla art. 68-70, instytucje kredytowe kontrolowane przez dominujące finansowe spółki holdingowe w Państwie Członkowskim spełniają w zakresie określonym i w sposób przewidziany w art. 133 zobowiązania ustanowione na mocy art. 75, 120, 123 oraz sekcji 5 na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej tej finansowej spółki holdingowej.

Jeżeli dominująca finansowa spółka holdingowa w Państwie Członkowskim kontroluje więcej niż jedną instytucję kredytową, pierwszy akapit stosuje się jedynie do instytucji kredytowej, objętej nadzorem skonsolidowanym zgodnie z art. 125 i 126.

Artykuł 72

1. Dominujące unijne instytucje kredytowe spełniają zobowiązania określone w rozdziale 5 na bazie skonsolidowanej sytuacji finansowej tych instytucji.

Istotne przedsiębiorstwa zależne unijnych dominujących instytucji kredytowych ujawniają informacje określone w załączniku XII część 1 ust. 5, na bazie jednostkowej lub na bazie subskonsolidowanej.

2. Instytucje kredytowe kontrolowane przez unijne podmioty dominujące w holdingu finansowym spełniają zobowiązania określone w rozdziale 5 na podstawie skonsolidowanej sytuacji finansowej tej finansowej spółki holdingowej.

Istotne przedsiębiorstwa zależne unijnych dominujących finansowych spółek holdingowych ujawniają informacje określone w załączniku XII część 1 ust. 5, na zasadzie nieskonsolidowanej lub na zasadzie skonsolidowanej na niższym szczeblu.

3. Właściwe *organy* odpowiedzialne za prowadzenie nadzoru na zasadzie skonsolidowanej zgodnie z art. 125 i 126 mogą zdecydować o niestosowaniu w pełni lub częściowo ust. 1 i 2 w stosunku do instytucji kredytowych objętych porównywalnymi wymogami w zakresie ujawnień na zasadzie skonsolidowanej przez przedsiębiorstwo dominujące mające siedzibę w państwie trzecim.

▼B*Artykuł 73*

1. Państwa Członkowskie lub właściwe *organy* odpowiedzialne za wykonywanie skonsolidowanego nadzoru na podstawie art. 125 i 126 mogą w następujących przypadkach postanowić, że instytucje kredytowe, instytucje finansowe lub przedsiębiorstwa pomocniczych usług, które stanowią przedsiębiorstwo zależne lub w kapitale których zawarty jest udział kapitałowy, nie muszą być objęte konsolidacją:

- a) jeśli dane przedsiębiorstwo ma siedzibę w państwie trzecim, w którym występują przeszkody prawne w przekazywaniu niezbędnych informacji;
- b) jeśli w opinii właściwych organów dane przedsiębiorstwo posiada znaczenie jedynie marginalne z punktu widzenia celów monitorowania instytucji kredytowych, a także zawsze, gdy suma bilansowa danego przedsiębiorstwa nie przekracza mniejszej z dwóch poniższych kwot:
 - (i) 10 milionów EUR; lub
 - (ii) 1 % sumy bilansowej przedsiębiorstwa dominującego lub przedsiębiorstwa posiadającego udział kapitałowy.
- c) jeśli w opinii właściwych organów odpowiedzialnych za wykonywanie nadzoru skonsolidowanego konsolidacja sytuacji finansowej danego przedsiębiorstwa byłaby niewłaściwa lub myląca w odniesieniu do celów nadzoru nad instytucjami kredytowymi.

O ile jednak, w przypadkach wymienionych w lit. b) akapitu pierwszego, kilka przedsiębiorstw spełnia kryteria określone w wymienionym wyżej akapicie, są one obejmowane konsolidacją, jeżeli wspólnie posiadają znaczenie niemarginalne z punktu widzenia wspomnianych celów.

2. Właściwe organy wymagają od instytucji kredytowych, będących przedsiębiorstwami zależnymi, stosowania wymogów określonych w art. 75, 120 i 123 oraz sekcji 5 na zasadzie subkonsolidowanej, jeżeli omawiane instytucje kredytowe, lub przedsiębiorstwa dominujące będące finansowymi spółkami holdingowymi, posiadają przedsiębiorstwa zależne w kraju trzecim, będące instytucjami kredytowymi lub instytucjami finansowymi lub spółkami zarządzania aktywami, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 5 dyrektywy 2002/87/WE, lub posiadają udziały kapitałowe w takich przedsiębiorstwach.

3. Właściwe organy wymagają od przedsiębiorstwa dominującego oraz od przedsiębiorstw zależnych objętych niniejszą dyrektywą spełnienia zobowiązań określonych w art. 22 na zasadzie skonsolidowanej lub subkonsolidowanej w celu zapewnienia spójności i integralności stosowanych przez nie uregulowań, procesów i mechanizmów oraz aby umożliwić uzyskanie wszelkich danych i informacji wymaganych do celów nadzoru.

Podsekcja 2**Obliczanie wymogów***Artykuł 74*

1. O ile przepisy nie wskazują inaczej, wycena aktywów i pozycji pozabilansowych prowadzona jest zgodnie ze standardami rachunkowości, którym podlega instytucja kredytowa na mocy rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 i dyrektywy 86/635/EWG.

2. Bez uszczerbku dla wymagań ustanowionych w art. 68-72, w celu sprawdzenia czy instytucja kredytowa wypełnia zobowiązania określone w art. 75, obliczenia przeprowadza się nie rzadziej niż dwa razy w roku.

▼B

Instytucje kredytowe przedstawiają właściwym organom wyniki tych obliczeń wraz ze wszelkimi wymaganymi danymi składowymi.

Podsekcja 3**Minimalny poziom funduszy własnych***Artykuł 75*

Bez uszczerbku dla art. 136, Państwa Członkowskie wymagają od instytucji kredytowych utrzymywania funduszy własnych na poziomie, który zawsze pokrywa lub przewyższa sumę łączną niżej określonych wymogów kapitałowych:

- a) w przypadku ryzyka kredytowego i ryzyka „rozmycia” w odniesieniu do całej działalności z wyjątkiem działalności w ramach portfela handlowego oraz aktywów niepiętnych, jeżeli pomniejszają one fundusze własne zgodnie z art. 13 ust. 2 lit. d dyrektywy 2006/49/WE, – 8 % sumy kwot ekspozycji ważonych ryzykiem obliczanych zgodnie z przepisami sekcji 3;
- b) w odniesieniu do działalności w ramach portfela handlowego, ryzyka pozycji, ryzyka rozliczenia i ryzyka kontrahenta oraz jeżeli limity określone w art. 111-117 mogą być przekroczone, w przypadku dużych zaangażowań przekraczających takie limity – wymogi kapitałowe określone zgodnie z art. 18 i rozdziałem V sekcja 4 dyrektywy 2006/49/WE;
- c) w odniesieniu do wszystkich rodzajów działalności gospodarczej, ryzyka walutowego oraz ryzyka cen towarów – wymogi kapitałowe określone zgodnie z art. 18 dyrektywy 2006/49/WE; oraz
- d) w odniesieniu do wszystkich rodzajów działalności, z tytułu przypadku ryzyka operacyjnego – wymogi kapitałowe określone zgodnie z sekcją 4.

Sekcja 3**Minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego***Artykuł 76*

Instytucje kredytowe do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem do celów art. 75 lit. a) stosują albo metodę standardową określoną w art. 78-83, albo – za zgodą właściwych organów zgodnie z art. 84 – metodę wewnętrznych ratingów określoną w art. 84-89.

Artykuł 77

„Ekspozycja (zaangażowanie)” do celów niniejszej sekcji oznacza pozycję aktywów lub pozycję pozabilansową.

Podsekcja 1**Metoda standardowa***Artykuł 78*

1. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 2, wartością ekspozycji z tytułu pozycji aktywów jest wartość bilansowa tej pozycji, a wartością ekspozycji z tytułu pozycji pozabilansowej wymienionej w załączniku II jest

▼B

następujący odsetek tej wartości: 100 % w przypadku pozycji pełnego ryzyka, 50 % w przypadku pozycji średniego ryzyka, 20 % w przypadku pozycji średniego/niskiego ryzyka, 0 % w przypadku pozycji niskiego ryzyka. Pozycje pozabilansowe wymienione w pierwszym zdaniu niniejszego ustępu przypisuje się do kategorii ryzyka zgodnie z załącznikiem II. W przypadku instytucji kredytowej stosującej metodę zaawansowaną traktowania zabezpieczeń finansowych zgodnie z załącznikiem VIII część 3, jeżeli ekspozycja ma formę papierów wartościowych lub towarów zbywanych lub przekazywanych w formie kredytu w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielenia bądź zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego wartość ekspozycji wzrasta o korektę z tytułu zmienności stosownie do rodzaju papierów wartościowych lub towarów, zgodnie z przepisami załącznika VIII część 3 ust. 34-59.

2. Wartość ekspozycji z tytułu instrumentu pochodnego wymienionego w załączniku IV określana jest zgodnie z załącznikiem III, przy uwzględnieniu skutków umów odnowienia zobowiązań oraz innych umów kompensacyjnych do celów tych metod zgodnie z załącznikiem III. Wartość ekspozycji z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielenia lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia i transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego może być ustalona zgodnie z załącznikiem III bądź załącznikiem VIII.

3. Jeżeli ekspozycja objęta jest rzeczywistą ochroną kredytową, wartość ekspozycji stosowana w odniesieniu do danej pozycji może zostać zmieniona zgodnie z podsekcją 3.

4. Niezależnie od ust. 2 wartość ryzyka z tytułu niespłaconych ekspozycji kredytowych kontrahenta centralnego, określoną przez właściwe organy, oblicza się zgodnie z załącznikiem III część 2 ust. 6, pod warunkiem, że ryzyko kredytowe kontrahenta związane ze wszystkimi uczestnikami umów zawieranych przez kontrahenta centralnego jest objęte codziennie pełnym zabezpieczeniem.

Artykuł 79

1. Każdą ekspozycję zalicza się do jednej z następujących klas:
 - a) należności lub należności warunkowe od rządów i banków centralnych;
 - b) należności lub należności warunkowe od władz regionalnych i lokalnych;
 - c) należności lub należności warunkowe od organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej;
 - d) należności lub należności warunkowe od wielostronnych banków rozwoju;
 - e) należności lub należności warunkowe od organizacji międzynarodowych;
 - f) należności lub należności warunkowe od instytucji;
 - g) należności lub należności warunkowe od przedsiębiorstw;
 - h) należności detaliczne lub warunkowe należności detaliczne;
 - i) należności lub warunkowe należności zabezpieczone nieruchomościami;
 - j) pozycje przeterminowane;
 - k) pozycje należące do określonych prawem kategorii wysokiego ryzyka;
 - l) należności w formie obligacji zabezpieczonych;

▼B

- m) pozycje sekurytyzacyjne;
 - n) należności krótkoterminowe od instytucji i przedsiębiorstw;
 - o) należności w formie funduszy inwestycyjnych; lub
 - p) inne pozycje.
2. Aby ekspozycja mogła kwalifikować się do klasy ekspozycji detalicznych wymienionych w ust. 1 lit. h) musi spełniać następujące warunki:
- a) jest to ekspozycja wobec osoby lub osób prywatnych, lub wobec małego lub średniego przedsiębiorstwa;
 - b) jest jedną z istotnej liczby ekspozycji cechujących się podobnymi właściwościami, dzięki którym ryzyka związane z tego rodzaju kredytami są znacznie zmniejszone; oraz
 - c) całkowita kwota, którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna instytucji kredytowej lub przedsiębiorstwu dominującemu oraz ich przedsiębiorstwu zależnym, łącznie z wszelkimi przeterminowanymi ekspozycjami, jednak z wyłączeniem należności lub należności warunkowych z zabezpieczeniem w formie nieruchomości mieszkalnych, według odpowiednio potwierdzonej wiedzy instytucji kredytowej nie przekracza kwoty 1 miliona EUR. Instytucja kredytowa podejmuje zasadne kroki w celu uzyskania tej wiedzy.
- Papiery wartościowe nie kwalifikują się do objęcia klasą ekspozycji detalicznych.
3. Wartość bieżącą minimalnych detalicznych rat leasingowych można zaliczyć do kategorii ryzyka detalicznego.

Artykuł 80

1. Do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, wagi ryzyka przypisuje się wszystkim ekspozycjom, chyba że pomniejszają one fundusze własne, zgodnie z przepisami załącznika VI, część 1. Przypisywanie wag ryzyka oparte jest na klasie, do której należy dana ekspozycja oraz, w zakresie określonym w załączniku VI część 1, na jej jakości kredytowej. Jakość kredytową można określić w odniesieniu do ocen kredytowych opracowanych przez zewnętrzne instytucje kontroli jakości kredytowej („instytucje ECAI”) zgodnie z przepisami art. 81-83 lub ocen kredytowych opracowanych przez agencje kredytów eksportowych zgodnie z załącznikiem VI część 1.
2. Do celów przypisywania wagi ryzyka, zgodnie z ust. 1, wartość ekspozycji mnoży się przez wskazaną wagę ryzyka lub określoną zgodnie z niniejszą podsekcją.
3. Do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w przypadku ekspozycji wobec instytucji, Państwa Członkowskie decydują o przyjęciu metody opartej na jakości kredytowej rządu państwa, na terenie którego zarejestrowana jest instytucja, lub metody opartej na jakości kredytowej instytucji będącej kontrahentem, zgodnie z załącznikiem VI.
4. Bez uszczerbku dla ust. 1, jeżeli ekspozycja objęta jest ochroną kredytową, waga ryzyka stosowana do takiej pozycji może zostać zmieniona zgodnie z podsekcją 3.
5. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych obliczane są zgodnie z podsekcją 4.
6. Ekspozycjom przypisuje się wagę ryzyka 100 %, o ile nie wskazują inaczej przepisy niniejszej podsekcji dotyczące obliczania kwot ważonych ryzykiem.
7. Z wyjątkiem ekspozycji stanowiących podstawę należności w formie pozycji wymienionych w art. 57 lit. a)-h), właściwe organy

▼B

mogą zwolnić z wymogów ust. 1 niniejszego artykułu ekspozycje instytucji kredytowej wobec kontrahenta, który jest w stosunku do niej przedsiębiorstwem dominującym, przedsiębiorstwem zależnym lub przedsiębiorstwem zależnym wobec przedsiębiorstwa dominującego instytucji kredytowej, albo przedsiębiorstwem powiązanim stosunkiem określonym w art. 12 ust. 1 dyrektywy 83/349/EWG, pod warunkiem, że spełnione są następujące warunki:

- a) kontrahent jest instytucją lub finansową spółką holdingową, instytucją finansową, spółką zarządzania aktywami lub przedsiębiorstwem usług pomocniczych objętym odpowiednimi wymogami ostrożnościowymi;
- b) kontrahent objęty jest tą samą pełną konsolidacją co instytucja kredytowa;
- c) kontrahent objęty jest tymi samymi procedurami oceny, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego co instytucja kredytowa;
- d) kontrahent ma siedzibę w tym samym Państwie Członkowskim co instytucja kredytowa; oraz
- e) nie istnieją obecnie i nie są przewidywane w przyszłości przeszkody praktyczne lub przeszkody natury prawnej o istotnym znaczeniu w szybkim transferze funduszy własnych lub spłaty należności przez kontrahenta na rzecz instytucji kredytowej.

W takim przypadku przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %.

8. Z wyjątkiem ekspozycji stanowiących podstawę należności w formie pozycji wymienionych w art. 57 lit. a) do h), właściwe organy mogą zwolnić z wymogów ust. 1 niniejszego artykułu ekspozycje wobec kontrahentów należących do tego samego instytucjonalnego systemu ochrony co instytucja kredytowa udzielająca kredytu, o ile zostaną spełnione następujące warunki:

- a) wymogi określone w ust. 7 lit. a), d) i e);
- b) instytucja kredytowa i kontrahent zawarli umowę lub uzgodnienie w sprawie należności wymagane ustawą, które chroni te instytucje, a w szczególności gwarantuje ich płynność i wypłacalność dla uniknięcia upadłości, gdyby okazała się ona konieczna (zwane dalej „instytucjonalnym systemem ochrony”);
- c) uzgodnienia gwarantują, że instytucjonalny system ochrony będzie w stanie dostarczać niezbędnego wsparcia, zgodnie ze zobowiązaniami, z udostępnionych mu funduszy;
- d) instytucjonalny system ochrony posiada odpowiednie i jednakowo zorganizowane mechanizmy kontroli i klasyfikacji ryzyka (co daje całościowy przegląd sytuacji ryzyka indywidualnych członków oraz systemu jako całości) oraz odpowiednie możliwości oddziaływania; mechanizmy te odpowiednio kontrolują niewykonane zobowiązania, zgodnie z załącznikiem VII część 4 ust. 44;
- e) instytucjonalny system ochrony prowadzi własny przegląd ryzyka, który jest udostępniany poszczególnym członkom;
- f) raz do roku instytucjonalny system ochrony sporządza i publikuje ujednolicone sprawozdanie obejmujące: bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdanie na temat sytuacji i ryzyka systemu jako całości, lub też sprawozdanie obejmujące: skumulowany bilans, skumulowany rachunek zysków i strat, sprawozdanie na temat sytuacji i ryzyka systemu jako całości;
- g) członkowie instytucjonalnego systemu ochrony są zobowiązani do zachowania minimum 24-miesięcznego okresu wypowiedzenia, jeżeli zamierzają zakończyć umowę;
- h) wyklucza się wielokrotne wykorzystanie elementów stosowanych do obliczania funduszy własnych („multiple gearing” – wielokrotne

▼ B

finansowanie) oraz wszelkie nieodpowiednie tworzenie funduszy własnych pomiędzy członkami instytucjonalnego systemu ochrony;

- i) instytucjonalny system ochrony opiera się na szerokim udziale instytucji kredytowych o zasadniczo jednolitym profilu działalności; oraz
- j) właściwość systemu, o którym mowa w lit. d), musi zostać zatwierdzona i podlegać kontroli odnośnych właściwych organów w regularnych odstępach czasu.

W takim przypadku przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %.

Artykuł 81

1. Zewnętrzną ocenę kredytową w celu ustalenia wagi ryzyka ekspozycji zgodnie z art. 80 można zastosować, jedynie wówczas, gdy przyznająca ją instytucja ECAI została uznana do tych celów przez właściwe organy; instytucja taka zwana jest dalej „uznaną instytucją ECAI dla celów niniejszej podsekcji”.

2. Właściwe organy uznają instytucję ECAI do celów określonych w art. 80, jedynie wówczas, gdy są w pełni przekonane, że stosowana przez nią metodologia oceny jest zgodna z wymogami obiektywności, niezależności, regularnego przeglądu i przejrzystości, a opracowywana za jej pomocą ocena zdolności kredytowej spełnia wymogi wiarygodności i przejrzystości. Do omawianych celów właściwe organy uwzględniają kryteria techniczne określone w załączniku VI część 2.

3. Jeżeli instytucja ECAI została uznana przez właściwe organy Państwa Członkowskiego, właściwe organy innego Państwa Członkowskiego mogą na tej podstawie uznać tę instytucję ECAI bez konieczności przeprowadzania własnego procesu oceny.

4. Właściwe organy udostępniają publicznie uzasadnienie procesu uznawania oraz wykaz uznanych instytucji ECAI.

Artykuł 82

1. Właściwe organy ustalają, uwzględniając kryteria techniczne określone w załączniku VI część 2, stopień jakości kredytowej określony w części 1 omawianego załącznika, z którym wiążą się odpowiednie oceny zdolności kredytowej uznanej instytucji ECAI. Ustalenia te są obiektywne i konsekwentne.

2. Jeżeli właściwe organy Państwa Członkowskiego dokonały ustaleń, o których mowa w ust. 1, właściwe organy innego Państwa Członkowskiego mogą przyjąć te ustalenia, bez konieczności dokonywania własnych.

Artykuł 83

1. Korzystanie z ocen zdolności kredytowej opracowywanych przez instytucje ECAI do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem danej instytucji kredytowej jest zgodne z załącznikiem VI część 3. Oceny zdolności kredytowej nie są wykorzystywane wybiórczo.

2. Instytucje kredytowe korzystają z ocen zdolności kredytowej dokonywanych na zlecenie. Jednak, uzyskawszy zezwolenie właściwych organ, mogą korzystać także z niezleconych ocen zdolności kredytowej.

Podsekcja 2

Metoda wewnętrznych ratingów

Artykuł 84

1. Zgodnie z niniejszą podsekcją właściwe organy mogą zezwolić instytucjom kredytowym na obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem za pomocą metody ratingów wewnętrznych (metody IRB). W przypadku każdej instytucji kredytowej wymagana jest odpowiednie zezwolenie.

2. Zezwolenie wydawane jest jedynie, wówczas, gdy właściwe organy stwierdzą, że systemy zarządzania ryzykiem oraz oceny ekspozycji na ryzyko kredytowe instytucji kredytowej są solidne i kompleksowo wdrożone, w szczególności zaś spełnione są następujące normy jakościowe, określone w załączniku VII część 4:

- a) systemy ratingowe instytucji kredytowej pozwalają na wymierną ocenę charakterystyki dłużnika i transakcji, na miarodajne zróżnicowanie ryzyka oraz dokładne i konsekwentne oszacowanie ilościowe ryzyka;
- b) wewnętrzne ratingi oraz oszacowania dotyczące niewykonania zobowiązań oraz strat stosowane w obliczaniu wymogów kapitałowych oraz związane z nimi systemy i procesy odgrywają kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem i procesie decyzyjnym jak również w procesie zatwierdzania kredytów, wewnętrznej alokacji kapitału i ładzie korporacyjnym instytucji kredytowej;
- c) w instytucji kredytowej istnieje komórka kontroli ryzyka kredytowego odpowiedzialna za systemy ratingowe, niezależna i odporna na niepożądane wpływy;
- d) instytucja kredytowa gromadzi i przechowuje wszystkie odpowiednie dane, aby zapewnić skuteczne wsparcie procesów pomiaru ryzyka kredytowego oraz zarządzania ryzykiem kredytowym; oraz
- e) instytucja kredytowa dokumentuje własne systemy ratingowe i uzasadnienie ich struktury oraz je zatwierdza.

Jeżeli dominująca unijna instytucja kredytowa oraz przedsiębiorstwa od niej zależne lub unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym i przedsiębiorstwa od niego zależne stosują metodę IRB w sposób jednolity, właściwe organy mogą zezwolić na to, aby minimalne wymogi określone w załączniku VII część 4, spełnione były przez przedsiębiorstwo dominujące i przedsiębiorstwa od niego zależne w ujęciu łącznym.

3. Instytucja kredytowa ubiegająca się o możliwość stosowania metody IRB wykazuje, że w odniesieniu do omawianych klas ekspozycji IRB korzysta od co najmniej trzech lat z systemów ratingowych, które odpowiadały w znacznym stopniu wymogom minimalnym określonym w załączniku VII, część 4 w odniesieniu do celów wewnętrznego pomiaru ryzyka i zarządzania ryzykiem.

4. Instytucja kredytowa ubiegająca się o możliwość stosowania własnych oszacowań LGD lub współczynników konwersji wykazuje, że od co najmniej trzech lat przeprowadza i wykorzystuje własne oszacowania współczynnika LGD lub współczynników konwersji w sposób odpowiadający w znacznym stopniu wymogom minimalnym określonym w załączniku VII, część 4, w odniesieniu do stosowania własnych oszacowań omawianych parametrów.

5. Jeżeli instytucja kredytowa przestaje spełniać wymogi określone w niniejszej podsekcji, przedstawia ona właściwym organom plan szybkiego powrotu do stanu zgodności, lub wykazuje, że skutki braku zgodności nie mają nieistotnego znaczenia.

▼ B

6. Jeżeli metoda IRB ma być stosowana przez unijną dominującą instytucję kredytową oraz przedsiębiorstwa od niej zależne, lub przez unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym i przedsiębiorstwa od niego zależne, właściwe organy nadzorcze poszczególnych podmiotów prawnych prowadzą ścisłą współpracę zgodnie z art. 129-132.

Artykuł 85

1. Bez uszczerbku dla art. 89, instytucje kredytowe oraz przedsiębiorstwa dominujące oraz przedsiębiorstwa od nich zależne wdrażają metodę IRB w odniesieniu do wszystkich ekspozycji.

Za zgodą właściwych organów wdrażanie to może odbywać się kolejno w odniesieniu do poszczególnych klas ekspozycji wymienionych w art. 86, w ramach tej samej jednostki, w różnych jednostkach w ramach tej samej grupy lub w odniesieniu do stosowania własnych oszacowań wartości LGD lub współczynników konwersji do obliczania wag ryzyka ekspozycji korporacyjnych, instytucji oraz rządów i banków centralnych.

W przypadku klasy ekspozycji detalicznych wymienionej w art. 86, wdrażanie metody IRB może być prowadzone kolejno w odniesieniu do różnych kategorii ekspozycji, którym odpowiadają różne korelacje zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 10 – 13.

2. Wdrażanie, o którym mowa w ust. 1, odbywa się w okresie, uzgadnianym z właściwymi organami. Wprowadzi się je zgodnie z rygorystycznymi warunkami określonymi przez właściwe organy. Warunki te opracowane są w ten sposób, by elastyczność przewidziana w ust. 1 nie była wykorzystywana wybiórczo w celu osiągnięcia obniżonych minimalnych wymogów kapitałowych w przypadku tych klas ekspozycji lub jednostek, które nie są jeszcze objęte metodą IRB, lub do celów stosowania oszacowań własnych LGD lub współczynników konwersji.

3. Instytucje kredytowe stosujące metodę IRB w odniesieniu do wszelkich klas ekspozycji stosują równocześnie metodę IRB w odniesieniu do klasy ekspozycji kapitałowych.

4. Z zastrzeżeniem ust. 1-3 niniejszego artykułu oraz art. 89, instytucje kredytowe, które zgodnie z art. 84 otrzymały zezwolenie na stosowanie metody IRB, nie korzystają już z przepisów podsekcji 1 w celu obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, z wyjątkiem przypadków, w których mogą wykazać zasadność takiego działania oraz za zgodą właściwych organów.

5. Z zastrzeżeniem ust. 1 i 2 niniejszego artykułu oraz art. 89, instytucje kredytowe, które zgodnie z art. 87 ust. 9 otrzymały zezwolenie na stosowanie oszacowań własnych LGD oraz współczynników konwersji nie powracają do korzystania ze współczynników LGD i współczynników konwersji, o których mowa w art. 87 ust. 8, z wyjątkiem przypadków, w których mogą wykazać zasadność takiego działania oraz za zgodą właściwych organów.

Artykuł 86

1. Każdemu zaangażowaniu przypisuje się jedną z następujących klas ekspozycji:

- a) należności lub należności warunkowe od rządów i banków centralnych;
- b) należności lub należności warunkowe od instytucji;
- c) należności lub warunkowe należności od przedsiębiorstw;
- d) należności detaliczne lub warunkowe należności detaliczne;

▼ B

- e) należności kapitałowe;
 - f) pozycje sekurytyzacyjne; lub
 - g) inne aktywa niebędące zobowiązaniami kredytowymi.
2. Następujące ekspozycje traktuje się jako ekspozycje wobec rządów i banków centralnych:
- a) ekspozycje wobec władz regionalnych, lokalnych lub jednostek sektora publicznego traktowane jako ekspozycje wobec rządów zgodnie z podsekcją 1; oraz
 - b) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju oraz organizacji międzynarodowych, którym przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % zgodnie z podsekcją 1.
3. Następujące ekspozycje traktuje się jak ekspozycje wobec instytucji:
- a) ekspozycje wobec władz regionalnych i lokalnych, które nie są traktowane jako ekspozycje wobec rządów zgodnie z podsekcją 1;
 - b) ekspozycje wobec pozarządowych podmiotów sektora publicznego traktowane jako ekspozycje wobec instytucji zgodnie z podsekcją 1; oraz
 - c) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju, którym nie przypisuje się wagi ryzyka równej 0 % zgodnie z podsekcją 1.
4. Aby zaangażowanie mogło kwalifikować się do klasy ekspozycji detalicznych wymienionych w ust. 1 lit. d) musi spełniać następujące kryteria:
- a) jest to zaangażowanie wobec osoby lub osób prywatnych albo wobec małego lub średniego przedsiębiorstwa, pod warunkiem że w drugim przypadku całkowita kwota, którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna instytucji kredytowej lub przedsiębiorstwu dominującemu oraz przedsiębiorstwu od niego zależnym, łącznie z wszelkimi przeterminowanymi ekspozycjami, z wyłączeniem jednak należności lub należności warunkowych z zabezpieczeniem w formie nieruchomości mieszkalnych, nie przekracza – według odpowiednio potwierdzonej wiedzy instytucji kredytowej – kwoty 1 miliona EUR;
 - b) ekspozycje te traktowane są stale w procesie zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej w sposób spójny i jednolity;
 - c) ekspozycje nie są zarządzane równie indywidualnie jak ekspozycje należące do klasy ekspozycji korporacyjnych; oraz
 - d) każde z ekspozycji stanowi jedno z większej liczby podobnie zarządzanych ekspozycji.
- Bieżąca wartość minimalnych detalicznych płatności z tytułu najmu kwalifikuje się do zaliczenia do kategorii ekspozycji detalicznej.
5. Następujące ekspozycje zalicza się do klasy ekspozycji kapitałowych:
- a) zaangażowanie niedłużne, obejmujące podporządkowane roszczenie rezydualne na majątku lub dochodach emitenta; oraz
 - b) ekspozycje dłużne, pod względem ekonomicznym zbliżone do ekspozycji określonych w lit. a).
6. W ramach klasy ekspozycji korporacyjnych, instytucje kredytowe osobno klasyfikują ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego, które posiadają następujące cechy:
- a) jest to ekspozycja wobec podmiotu, który został stworzony specjalnie w celu finansowania aktywów rzeczowych lub operowania nimi;

▼B

- b) ustalenia umowne dają kredytodawcy lub pożyczkodawcy znaczny stopień kontroli nad aktywami oraz dochodem przez nie generowanym; oraz
 - c) głównym źródłem spłaty zobowiązań jest dochód generowany przez aktywa objęte finansowaniem, nie zaś szerzej rozumiana zdolność kredytowa danego przedsiębiorstwa.
7. Wszelkie zobowiązania kredytowe niezwiązane z klasami ekspozycji wymienionymi w ust. 1 lit. a), b) i d)-f) zalicza się do klasy ekspozycji wymienionej w lit. c) niniejszego ustępu.
8. Klasa ekspozycji wymieniona w ust. 1 lit. g) obejmuje wartość rezydualną nieruchomości oddanych w najem, o ile nie jest ona ujęta w ekspozycji najmu określonej w załączniku VII część 3 ust. 4.
9. Metodologia stosowana przez instytucję kredytową podczas zaliczania ekspozycji do różnych klas jest adekwatna i jednolita w długim okresie.

Artykuł 87

1. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji należących do jednej z klas wymienionych w art. 86 ust. 1 lit. a)-e) lub g), są obliczane, jeżeli nie pomniejszają funduszy własnych, zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 1-27.
2. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka „rozmycia” nabytych wierzytelności, obliczane są zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 28. W sytuacji, gdy instytucja kredytowa ma pełne prawo regresu, w stosunku do nabytych wierzytelności w zakresie ryzyka niewykonania zobowiązań i ryzyka „rozmycia”, do sprzedawcy nabytych wierzytelności, nie stosuje się przepisów art. 87 i 88 w odniesieniu do nabytych wierzytelności. Ekspozycja ta może być natomiast traktowana jako ekspozycja z zabezpieczeniem.
3. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego oraz ryzyka „rozmycia” oparte jest na odpowiednich parametrach związanych z rozpatrywaną ekspozycją. Należą do nich prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD), strata w przypadku niewykonania zobowiązań (LGD), termin rozliczenia (M) oraz wartość ekspozycji. Wartości PD i LGD mogą zostać ujęte osobno lub łącznie, zgodnie z załącznikiem VII część 2.
4. Niezależnie od ust. 3 obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji należących do jednej z klas wymienionych w art. 86 ust. 1 lit. e), są za zgodą właściwych organów obliczane zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 17-26. Właściwe organy zezwalają instytucji kredytowej na stosowanie metody określonej w załączniku VII część 1 ust. 25 i 26 jedynie wówczas, gdy instytucja kredytowa spełnia wymogi minimalne określone w załączniku VII część 4 ust. 115-123.
5. Niezależnie od ust. 3 obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego może odbywać się zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 6. Właściwe organy publikują wytyczne dotyczące sposobu, w jaki instytucje kredytowe powinny przypisywać wagi ryzyka ekspozycjom z tytułu kredytowania specjalnego zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 6 oraz zatwierdzają metodologię przypisywania wag stosowane przez instytucje kredytowe.
6. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w art. 86 ust. 1 lit. a)-d) instytucje kredytowe zapewniają własne oszacowania wartości PD zgodnie z art. 84 oraz załącznikiem VII część 4.
7. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w art. 86 ust. 1 lit. d) instytucje kredytowe zapewniają własne oszacowania

▼ B

wartości LGD oraz współczynniki konwersji zgodnie z art. 84 oraz załącznikiem VII część 4.

8. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w art. 86 ust. 1 lit. a)-c) instytucje kredytowe stosują wartości LGD określone w załączniku VII część 2 ust. 8 oraz współczynniki konwersji określone w załączniku VII część 3 ust. 9 lit. a)-d).

9. Niezależnie od ust. 8, w przypadku wszystkich ekspozycji należących do klas wymienionych w art. 86 ust. 1 lit. a)-c) właściwe organy mogą zezwolić instytucjom kredytowym na stosowanie własnych oszacowań LGD oraz współczynników konwersji zgodnie z art. 84 oraz załącznikiem VII część 4.

10. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych oraz ekspozycji należących do klasy wymienionej w art. 86 ust. 1 lit. f) obliczane są zgodnie z podsekcją 4.

11. Jeżeli ekspozycje w formie przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania spełniają kryteria określone w załączniku VI część 1 ust. 77 i 78, a instytucja kredytowa ma świadomość wszystkich ekspozycji bazowych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, instytucja kredytowa analizuje wspomniane ekspozycje bazowe, aby obliczyć kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat zgodnie z metodami określonymi w niniejszej podsekcji.

Jeżeli instytucja kredytowa nie spełnia warunków pozwalających na stosowanie metod określonych w niniejszej podsekcji, kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane są zgodnie z następującymi metodami:

- a) w przypadku ekspozycji należących do klasy ekspozycji wymienionej w art. 86 ust. 1 lit. e), zgodnie z metodą określoną w załączniku VII część 1 ust. 19-21. Jeżeli instytucja kredytowa nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami w papierach kapitałowych niepublicznych, ekspozycjami w papierach giełdowych i innymi ekspozycjami kapitałowymi, instytucja traktuje takie ekspozycje jako inne ekspozycje kapitałowe.
- b) w przypadku wszystkich innych ekspozycji bazowych, stosuje się metodę określoną w podsekcji 1, z zastrzeżeniem następujących zmian:
 - (i) ekspozycjom przypisuje się odpowiednią klasę oraz nadaje się wagę ryzyka odpowiadającą następnemu w kolejności stopniowi jakości kredytowej w stosunku od stopnia, który zostałby normalnie przypisany danej ekspozycji; oraz
 - (ii) ekspozycjom związanym z wyższymi stopniami jakości kredytowej, którym normalnie przypisano by wagę ryzyka równą 150 %, przypisuje się wagę ryzyka równą 200 %.

12. Jeżeli ekspozycje w formie przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania nie spełniają kryteriów określonych w załączniku VI część 1 ust. 77 i 78, a instytucja kredytowa nie wie o wszystkich ekspozycjach bazowych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, instytucja kredytowa analizuje wspomniane ekspozycje bazowe oraz oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat zgodnie z metodami określonymi w załączniku VII część 1 ust. 19-21. Jeżeli instytucja kredytowa nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami w papierach kapitałowych niepublicznych, ekspozycjami w papierach giełdowych i innymi ekspozycjami kapitałowymi, instytucja traktuje takie ekspozycje jako inne ekspozycje kapitałowe. Do tych celów ekspozycjom innym niż kapitałowe przypisuje się jedną z klas (ekspozycje w papierach kapitałowych niepublicznych, ekspozycje w giełdowych lub inne ekspozycje kapitałowe) określonych w załączniku VII część 1 ust. 19, zaś nieznanne ekspozycje zalicza się do klasy innych ekspozycji kapitałowych.

▼B

Jako alternatywę wobec metody opisanej powyżej, instytucje kredytowe mogą same dokonywać obliczeń lub polegać na obliczeniach i sprawozdaniach stron trzecich dotyczących średnich kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w oparciu o ekspozycje bazowe przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, zgodnie z następującymi metodami, upewniwszy się co do poprawności obliczeń i sprawozdań:

- a) w przypadku ekspozycji należących do klasy wymienionej w art. 86 ust. 1 lit. e), zgodnie z metodą określoną w załączniku VII część 1 ust. 19-21. Jeżeli instytucja kredytowa nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami w papierach kapitałowych niepublicznych, ekspozycjami w papierach giełdowych i innymi ekspozycjami kapitałowymi, instytucja traktuje takie ekspozycje jako inne ekspozycje kapitałowe; lub
- b) w przypadku wszystkich innych ekspozycji bazowych, stosuje się metodę określoną w podsekcji 1, z zastrzeżeniem następujących zmian:
 - (i) ekspozycjom przypisuje się odpowiednią klasę oraz nadaje się wagę ryzyka odpowiadającą następnemu w kolejności stopniowi jakości kredytowej w stosunku od stopnia, który zostałaby normalnie przypisany danej ekspozycji; oraz
 - (ii) ekspozycjom związanym z wyższymi stopniami jakości kredytowej, którym normalnie zostałaby przypisana wagę ryzyka równą 150 %, przypisuje się wagę ryzyka równą 200 %.

Artykuł 88

1. Kwoty oczekiwanych strat ekspozycji należących do jednej z klas wymienionych w art. 86 ust. 1 lit. a)-e), są obliczane zgodnie z metodami określonymi w załączniku VII część 1 ust. 29-35.

2. Obliczanie kwot oczekiwanych strat zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 29-35 opiera się na tych samych parametrach wejściowych PD, LGD oraz wartości każdej ekspozycji, co parametry stosowane do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 87. W przypadku utraty wierzytelności, wobec których instytucje kredytowe stosują swoje własne oszacowania LGD, EL odpowiada najdokładniejszemu oszacowaniu przez instytucję kredytową oczekiwanych strat związanych z utratą wierzytelności (EL_{BE}), zgodnie z załącznikiem VII, część 4, ust. 80.

3. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych obliczane są zgodnie z podsekcją 4.

4. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji należących do klasy wymienionych w art. 86 ust. 1 lit. g) wynoszą zero.

5. Kwoty oczekiwanych strat w odniesieniu do ryzyka „rozmycia” nabytych wierzytelności obliczane są zgodnie z metodami określonymi w załączniku VII część 1 ust. 35.

6. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji wymienionych w art. 87 ust. 11 i 12 obliczane są zgodnie z metodami określonymi w załączniku VII część 1 ust. 29-35.

Artykuł 89

1. Za zgodą właściwych organów instytucje kredytowe, którym zezwolono na stosowanie metody IRB do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat w odniesieniu do jednej lub więcej klas ekspozycji, mogą stosować przepisy podsekcji 1 w odniesieniu do:

- a) klasy ekspozycji wymienionej w art. 86 ust. 1 lit. a), jeżeli liczba istotnych kontrahentów jest ograniczona, a wdrożenie systemu ratin-

▼B

- gowego w odniesieniu do tych kontrahentów byłoby dla instytucji nadmiernie uciążliwe;
- b) klasy ekspozycji wymienionej w art. 86 ust. 1 lit. b), jeżeli liczba istotnych kontrahentów jest ograniczona, a wdrożenie systemu ratingowego w odniesieniu do tych kontrahentów byłoby dla instytucji nadmiernie uciążliwe;
- c) ekspozycji w nieistotnych jednostkach organizacyjnych oraz klas ekspozycji, które są nieistotne co do wielkości oraz widocznego profilu ryzyka;
- d) ekspozycji wobec rządów Państwa Członkowskiego pochodzenia oraz władz regionalnych, lokalnych i organów administracyjnych, pod warunkiem, że:
- (i) na podstawie specjalnych uregulowań ustawowych nie ma różnicy pomiędzy pod względem ryzykiem, między ekspozycjami wobec rządu a innymi ekspozycjami; oraz
 - (ii) ekspozycjom wobec rządu przypisuje się wagę ryzyka wynoszącą 0 %, zgodnie z podsekcją 1.
- e) ekspozycje instytucji kredytowej wobec kontrahenta będącego przedsiębiorstwem wobec niej dominującym, przedsiębiorstwem od niej zależnym lub przedsiębiorstwem zależnym od przedsiębiorstwa wobec niej dominującego, pod warunkiem, że kontrahent jest instytucją lub finansową spółką holdingową, instytucją finansową, spółką zarządzającą aktywami lub przedsiębiorstwem usług pomocniczych objętym odpowiednimi wymaganiami ostrożnościowymi lub przedsiębiorstwem powiązaniem relacją określoną w art. 12 ust. 1 dyrektywy 83/349/EWG, oraz ekspozycje między instytucjami kredytowymi, które spełniają wymogi określone w art. 80 ust. 8;
- f) ekspozycje w udziałach kapitałowych wobec podmiotów, których zobowiązania kredytowe kwalifikują się do wagi ryzyka równej 0 %, zgodnie z podsekcją 1 (łącznie z podmiotami finansowanymi ze środków publicznych, wobec których można zastosować wagę ryzyka równą 0 %);
- g) ekspozycje w papierach kapitałowych utworzone w ramach programów legislacyjnych wspierających określone sektory gospodarki, które zapewniają znaczne subsydia inwestycyjne dla instytucji kredytowych i wiążą się z jedną z form nadzoru rządowego oraz ograniczeniami dotyczącymi inwestycji kapitałowych. Wyłączenie ograniczone jest do łącznej wartości 10 % pierwotnych funduszy własnych oraz dodatkowych funduszy własnych.
- h) ekspozycje określone w załączniku VI, część 1, ust. 40, spełniające wymienione tam kryteria; lub
- i) gwarancje państwowe i ubezpieczone przez państwo, o których mowa w załączniku VIII, część 2, ust. 19.

Niniejszy ustęp nie umniejsza prawa właściwych organów innych Państw Członkowskich do udzielenia zezwolenia na stosowanie przepisów podsekcji 1 w odniesieniu do ekspozycji kapitałowych, w przypadku, których inne Państwa Członkowskie zezwoliły na wspomniany sposób ujęcia.

2. Do celów ust. 1 lit. g) klasa ekspozycji w papierach kapitałowych instytucji kredytowej uznawana jest za istotną, jeżeli łączna wartość ekspozycji, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych utworzonych w ramach programów legislacyjnych wymienionych w ust. 1 lit. g) przekracza w skali minionego roku średnio 10 % funduszy własnych instytucji kredytowej. Jeżeli liczba ekspozycji kapitałowych nie przekracza 10 pojedynczych pakietów akcji, próg ten ustala się na 5 % funduszy własnych instytucji kredytowej.

Podsekcja 3

Ograniczanie ryzyka kredytowego*Artykuł 90*

Do celów niniejszej podsekcji „instytucja kredytowa udzielająca kredytu” oznacza instytucję kredytową utrzymującą daną ekspozycję, niezależnie od tego, czy pochodzi ona z kredytu, czy nie.

Artykuł 91

Instytucje kredytowe stosujące metodę standardową zgodnie z art. 78-83 lub stosujące metodę IRB zgodnie z art. 84-89, ale niestosujące własnych oszacowań LGD ani współczynników konwersji zgodnie z art. 87-88 mogą zgodnie z niniejszą podsekcją uznać ograniczenie ryzyka kredytowego przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem do celów art. 75 lit. a) lub, w stosownych przypadkach, kwot oczekiwanych strat, do celów obliczeń wymienionych w art. 57 lit. q) i art. 63 ust. 3.

Artykuł 92

1. Stosowana technika zabezpieczenia kredytowego, w tym działania i kroki podejmowane przez kredytującą instytucję kredytową oraz procedury i zasady przez nią wdrożone, skutkuje ustanowieniem skutecznych uregulowań prawnych w zakresie zabezpieczenia kredytowego, podlegających egzekucji we wszystkich stosownych jurysdykcjach.
2. Instytucja kredytowa udzielająca kredytu podejmuje wszystkie stosowne środki w celu zapewnienia skuteczności uregulowań w zakresie zabezpieczenia kredytowego oraz eliminowania powiązanych ryzyk.
3. W przypadku rzeczywistej ochrony kredytowej, aktywa stanowiące przedmiot zabezpieczenia muszą być odpowiednio płynne, zaś ich wartość długookresowa na tyle stabilna, by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej, wzięwszy pod uwagę metodę używaną do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz dopuszczalny stopień uznania aktywów. Uznawanie ogranicza się do aktywów wymienionych w załączniku VIII, część 1.
4. W przypadku rzeczywistej ochrony kredytowej instytucja kredytowa ma prawo do szybkiego upłynnienia lub zatrzymania aktywów wykorzystanych do ochrony kredytu, w przypadku niewykonania zobowiązań, niewypłacalności lub bankructwa dłużnika – lub innego zdarzenia kredytowego określonego w dokumentacji transakcji – dłużnika oraz w stosownych przypadkach depozytariusza zabezpieczenia. Wymagany jest odpowiedni stopień korelacji pomiędzy wartością aktywów wykorzystywanych do ochrony, a jakością kredytową dłużnika.
5. W przypadku nierzeczywistej ochrony ryzyka kredytowego, warunkiem uznania strony podejmującej zobowiązanie jest jej wiarygodność, zaś umowa o ochronie kredytowej jest skuteczna prawnie i wykonalna w stosownych jurysdykcjach, by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej, wzięwszy pod uwagę metodę używaną do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz dopuszczalny stopień uznania aktywów. Uznawanie ogranicza się do dostawców ochrony kredytowej oraz rodzajów umów o ochronie wymienionych w załączniku VIII część 1.
6. Konieczna jest zgodność z minimalnymi wymogami określonymi w załączniku VIII część 2.

▼B*Artykuł 93*

1. Jeżeli spełnione są wymogi art. 92, sposób obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz, w stosownych przypadkach, kwot oczekiwanych strat, może zostać zmieniony zgodnie z załącznikiem VIII części 3-6.
2. Żadna ekspozycja, w stosunku, do której osiągnięto ograniczenie ryzyka kredytowego, nie może wykazywać kwoty ważonej ryzykiem lub kwoty oczekiwanych strat wyższej niż identyczna ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone.
3. Jeżeli kwota ekspozycji ważona ryzykiem uwzględnia już ochronę kredytową zgodnie z art. 78-83 lub art. 84-89, wówczas ochrona kredytowa na podstawie niniejszej podsekcji przestaje być uznawana.

Podsekcja 4**Sekurytyzacja***Artykuł 94*

Jeżeli instytucja kredytowa stosuje metodę standardową określoną w art. 78-83 do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w przypadku klasy ekspozycji, do której zgodnie z art. 79 byłyby przypisane ekspozycje sekurytyzowane, wówczas instytucja ta oblicza kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z załącznikiem IX część 4 ust. 1-36.

W pozostałych przypadkach instytucja kredytowa oblicza kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem zgodnie z załącznikiem IX część 4 ust. 1-5 oraz 37-76.

Artykuł 95

1. Jeżeli istotne ryzyko kredytowe związane z ekspozycjami sekurytyzowanymi zostało przetransferowane z inicjującej instytucji kredytowej na rzecz innego podmiotu zgodnie z przepisami załącznika IX część 2, wówczas ta instytucja kredytowa może:
 - a) w przypadku tradycyjnej sekurytyzacji, wyłączyć z obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz w stosownych przypadkach, kwot oczekiwanych strat, ekspozycje, które poddała sekurytyzacji; oraz
 - b) w przypadku sekurytyzacji syntetycznej, obliczać kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz w stosownych przypadkach, kwoty oczekiwanych strat, w stosunku do ekspozycji sekurytyzowanych, zgodnie z załącznikiem IX część 2.
2. W sytuacjach, w których znajduje zastosowanie ust. 1, inicjująca instytucja kredytowa oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem określone w załączniku IX w stosunku do pozycji, które może posiadać w danej sekurytyzacji.

Jeżeli inicjująca instytucja kredytowa nie przekaze istotnego ryzyka kredytowego na rzecz innego podmiotu zgodnie z ust. 1, nie musi obliczać kwot ekspozycji ważonych ryzykiem pozycji wynikających z takiej sekurytyzacji.

Artykuł 96

1. Przy obliczaniu kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnej, do wartości ekspozycji takiej pozycji przypisuje się wagi ryzyka zgodnie z załącznikiem IX na podstawie jakości kredy-

▼B

towej pozycji, którą można ustalić poprzez odniesienie do oceny kredytowej ECAI lub w inny sposób, zgodnie z załącznikiem IX.

2. Jeżeli ekspozycja dotyczy różnych transz sekurytyzacyjnych, zaangażowanie odpowiadające każdej z transz uznawane jest za odrębną pozycję sekurytyzacyjną. Uznaje się że dostawcy ochrony kredytowej pozycji sekurytyzacyjnych utrzymują pozycje wynikające z danej sekurytyzacji. Pozycje sekurytyzacyjne obejmują ekspozycje związane ze strukturą sekurytyzacyjną, wynikające z instrumentów pochodnych na stopy procentowe lub walutowych instrumentów pochodnych.

3. Jeżeli pozycja sekurytyzacyjna objęta jest rzeczywistą lub nierzeczywistą ochroną kredytową, waga ryzyka stosowana wobec tej pozycji może zostać zmieniona zgodnie z art. 90-93, traktowanymi w powiązaniu z załącznikiem IX.

4. Z zastrzeżeniem art. 57 lit. r) i art. 66 ust. 2, kwota ekspozycji ważonych ryzykiem włączana jest do celów art. 75 lit. a) do całkowitej sumy kwot ekspozycji ważonych ryzykiem instytucji kredytowej.

Artykuł 97

1. W celu ustalenia wagi ryzyka pozycji sekurytyzacyjnej zgodnie z art. 96 można zastosować ocenę kredytową opracowaną ECAI jedynie wówczas, gdy dana instytucja ECAI została uznana do tych celów przez właściwe organy; instytucja ta zwana jest dalej „uznaną instytucją ECAI”.

2. Właściwe *organy* uznają instytucję ECAI do celów ust. 1 jedynie wówczas, gdy stwierdzą, że spełnia ona wymogi określone w art. 81, uwzględniając kryteria techniczne załącznika VI część 2, oraz że może wykazać się umiejętnym działaniem w dziedzinie sekurytyzacji, potwierdzonym uznaniem na rynku.

3. Jeżeli instytucja ECAI została uznana przez właściwe *organy* Państwa Członkowskiego do celów ust. 1, właściwe organy innego Państwa Członkowskiego mogą uznać tę instytucję ECAI do tych celów, bez konieczności przeprowadzania własnego procesu oceny.

4. Właściwe *organy* ujawniają informacje wyjaśniające proces uznawania oraz wykaz uznanych instytucji ECAI.

5. Aby możliwe było stosowanie oceny kredytowej uznanej instytucji ECAI do celów ust. 1, ocena taka musi być zgodna z zasadą wiarygodności i przejrzystości, jak określono w załączniku IX część 3.

Artykuł 98

1. Do celów stosowania wag ryzyka w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, właściwe organy określają, z którym stopniem jakości kredytowej, wymienionym w załączniku IX, należy wiązać określone oceny kredytowe uznanych instytucji ECAI. Ustalenia te są obiektywne i konsekwentne.

2. Jeżeli właściwe organy Państwa Członkowskiego dokonały odpowiednich ustaleń zgodnie z ust. 1, właściwe organy innego Państwa Członkowskiego mogą uznać te ustalenia, bez konieczności przeprowadzania własnych.

Artykuł 99

Korzystanie z ocen kredytowych ECAI do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem danej instytucji kredytowej zgodnie z art. 96 jest zgodne z załącznikiem IX część 3. Oceny kredytowe nie są wykorzystywane wybiórczo.

Artykuł 100

1. W przypadku sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty należności, inicjująca instytucja kredytowa oblicza zgodnie z załącznikiem IX dodatkowe kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w związku z możliwym podwyższeniem poziomu ryzyka kredytowego, na które dane zaangażowanie jest narażone w wyniku uruchomienia opcji przedterminowej spłaty.
2. Do tych celów „zaangażowanie odnawialne” oznacza zaangażowanie, w przypadku którego należności klientów mogą ulegać wahaniom w zależności od ich decyzji co do zaciągania i spłacania kredytu do wysokości uzgodnionego limitu, natomiast opcja przedterminowej spłaty oznacza klauzulę umowną nakazującą, w przypadku zaistnienia określonych zdarzeń, wykup pozycji inwestorów przed pierwotnie określonym terminem rozliczenia wyemitowanych papierów wartościowych.

Artykuł 101

1. Inicjująca instytucja kredytowa, która w zakresie sekurytyzacji skorzystała z art. 95 w celu obliczenia kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem lub sponsorująca instytucja kredytowa, mając na względzie ograniczenie potencjalnych lub rzeczywiste straty inwestorów, nie udziela wsparcia sekurytyzacji wykraczającego poza jej obowiązki umowne.
2. Jeżeli inicjująca instytucja kredytowa lub sponsorująca instytucja kredytowa nie spełnia przepisów ust. 1 w odniesieniu do sekurytyzacji, właściwe organy zobowiązują ją co najmniej do utrzymywania kapitału odpowiadającego wymogom kapitałowym dla wszystkich ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były sekurytyzowane. Instytucja kredytowa ujawnia publicznie fakt udzielenia wsparcia nieobjętego umową oraz wpływ takiego postępowania na kapitał regulacyjny.

Sekcja 4

Minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego

Artykuł 102

1. Właściwe organy wymagają od instytucji kredytowych posiadania funduszy własnych dla zabezpieczenia ryzyka operacyjnego zgodnie z metodami określonymi w art. 103, 104 i 105.
2. Bez uszczerbku dla ust. 4, instytucje kredytowe stosujące metodę określoną w art. 104 nie powracają do stosowania metody określonej w art. 103, z wyjątkiem przypadków w których mogą udowodnić zasadność takiego działania oraz za zgodą właściwych organ.
3. Bez uszczerbku dla ust. 4, instytucje kredytowe stosujące metodę określoną w art. 105 nie powracają do stosowania metod określonych w art. 103 lub 104, z wyjątkiem przypadków w których mogą udowodnić zasadność takiego działania oraz za zgodą właściwych organ.
4. Właściwe organy mogą zezwolić instytucjom kredytowym na stosowanie połączonych metod zgodnie z załącznikiem X część 4.

Artykuł 103

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą podstawowego wskaźnika stanowi określony odsetek stosownego wskaźnika, zgodnie z parametrami określonymi w załączniku X część 1.

▼B*Artykuł 104*

1. Zgodnie z metodą standardową instytucje kredytowe dzielą swoją działalność na szereg obszarów zgodnie z załącznikiem X część 2.
2. W przypadku każdego obszaru działalności instytucje kredytowe obliczają wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego jako określony odsetek stosownego wskaźnika, zgodnie z parametrami określonymi w załączniku X część 2.
3. W przypadku niektórych obszarów działalności właściwe organy mogą pod pewnymi warunkami zezwolić instytucji kredytowej, zgodnie z załącznikiem X, część 2, ust. 8□14, na stosowanie alternatywnego istotnego wskaźnika do określania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.
4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą standardową stanowi sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego wszystkich obszarów operacyjnych.
5. Parametry metody standardowej określone są w załączniku X część 2.
6. Aby instytucja kredytowa kwalifikowała się do stosowania metody standardowej, musi spełniać kryteria określone w załączniku X część 2.

Artykuł 105

1. Instytucje kredytowe mogą stosować zaawansowaną metodę pomiaru w oparciu o własne systemy pomiaru ryzyka operacyjnego, pod warunkiem uzyskania wyraźnej zgody właściwego organu na stosowanie danych modeli obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych
2. Instytucje kredytowe wykazują właściwym organom, że spełniają kryteria kwalifikacyjne określone w załączniku X część 3.
3. Jeżeli zaawansowana metoda pomiaru ma być stosowana przez unijną dominującą instytucję kredytową oraz przedsiębiorstwa od niej zależne, lub też przez przedsiębiorstwa zależne od unijnej dominującej finansowej spółki holdingowej, organy właściwe dla poszczególnych podmiotów prawnych prowadzą ścisłą współpracę zgodnie z art. 129-132. Odpowiedni wniosek powinien zawierać elementy wymienione w załączniku X część 3.
4. Jeżeli dominująca unijna instytucja kredytowa oraz przedsiębiorstwa od niej zależne, lub też przedsiębiorstwa zależne unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym stosują zaawansowaną metodę pomiaru w sposób jednolity, właściwe organy mogą zezwolić na to, aby kryteria kwalifikacyjne określone w załączniku X część 3, spełnione były przez przedsiębiorstwo dominujące i przedsiębiorstwa od niego zależne w ujęciu łącznym.

Sekcja 5

Duże zaangażowania*Artykuł 106*

1. „Ryzyko” oznacza do celów, niniejszej sekcji wszelkie pozycje aktywów i pozycje pozabilansowe określone w, sekcji 3 podsekcja 1 bez stosowania wag ryzyka lub stopni ryzyka tam określonych.

Ekspozycje wynikające z tych pozycji określone w załączniku IV są wyliczane według jednej z metod określonych w załączniku III. Do celów niniejszej sekcji zastosowanie mają także przepisy zawarte w załączniku III część 2 ust. 2.

▼B

Za zgodą właściwych organów wszystkie pozycje w całości pokryte funduszami własnymi mogą być wyłączone z definicji ekspozycji, pod warunkiem że takie fundusze własne nie są uwzględnione w funduszach własnych instytucji kredytowej do celów art. 75 czy też przy obliczaniu innych wskaźników analitycznych przewidzianych niniejszą dyrektywą i innymi wspólnotowymi aktami prawnymi.

2. Zaangażowania nie obejmują żadnej z następujących pozycji:

- a) w przypadku transakcji walutowych: ryzyka powstałego w normalnym toku rozliczeń w terminie do 48 godzin po dokonaniu płatności; lub
- b) w przypadku transakcji kupna lub sprzedaży papierów wartościowych: ryzyka powstałego w normalnym toku rozliczeń w terminie do pięciu dni roboczych po dokonaniu płatności lub dostawie papierów, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

Artykuł 107

Do celów niniejszej sekcji termin „instytucja kredytowa” obejmuje:

- a) instytucję kredytową łącznie z jej oddziałami w państwach trzecich; oraz
- b) każde inne przedsiębiorstwo prywatne lub państwowe, łącznie z jego oddziałami, które jest zgodne z definicją „instytucji kredytowej” i posiada zezwolenie przyznane w państwie trzecim.

Artykuł 108

Zaangażowanie instytucji kredytowej w stosunku do klienta lub grupy powiązanych ze sobą klientów uważane jest za duże zaangażowanie wówczas, gdy jego wartość jest równa lub przewyższa 10 % funduszy własnych tej instytucji.

Artykuł 109

Właściwe organy wymagają, aby każda instytucja kredytowa posiadała prawidłowe procedury w zakresie administracji i rachunkowości oraz odpowiednie mechanizmy kontroli wewnętrznej do celów rozpoznawania i ewidencjonowania wszystkich ekspozycji dużych zaangażowań i kolejnych zmian w ich wysokości, zgodnie z niniejszą dyrektywą, jak też dla monitorowania tych koncentracji w świetle własnych zasad polityki ryzyka.

Artykuł 110

1. Instytucja kredytowa zgłasza właściwym organom każde duże zaangażowanie.

Państwa Członkowskie zapewniają, że raportowanie w zakresie dużych zaangażowań odbywa się zgodnie z jedną z dwóch metod poniżej wymienionych, według ich uznania:

- a) przedkładanie sprawozdań dotyczących wszystkich dużych zaangażowań przynajmniej raz w roku, z jednoczesnym przekazywaniem sprawozdań w ciągu roku, dotyczących wszelkiego nowych dużych zaangażowań oraz wszelkich przyrostów istniejących dużych zaangażowań, wynoszących co najmniej 20 % w stosunku do poprzedniej informacji sprawozdawczej; lub
- b) raportowanie w zakresie wszystkich dużych zaangażowań co najmniej cztery razy w ciągu roku.

▼B

2. Z wyjątkiem przypadku instytucji kredytowych korzystających z postanowień art. 114 w odniesieniu do uznawania zabezpieczenia przy obliczaniu wartości ekspozycji do celów art. 111 ust. 1, 2 i 3, zaangażowania wyłączone na mocy art. 113 ust. 3 lit. a) – d) i f) – h) nie muszą podlegać zasadom ustanowionym w ust. 1, a częstotliwość sprawozdań ustanowiona w lit. b) ust. 1 niniejszego artykułu może być zmniejszona do dwóch razy w roku dla ryzyka określonego w art. 113 ust. 3 lit. e) oraz i), oraz w art. 115 i 116.

W przypadku powołania się instytucji kredytowej na niniejszy ustęp, przechowuje ona ewidencję uzasadnień przez nią przedstawionych przez okres co najmniej jednego roku od zdarzenia, na podstawie którego otrzymano stosowne zezwolenie, aby właściwe organy mogły ustalić, czy takie zezwolenie jest faktycznie uzasadnione.

3. Państwa Członkowskie mogą wymagać, aby instytucje kredytowe analizowały ich ekspozycje wobec emitentów zabezpieczeń pod względem ewentualnych koncentracji oraz, gdzie jest to właściwe, podejmowały działania lub sprawozdawały wszelkie znaczące wyniki ich właściwym organom.

Artykuł 111

1. Łączne zaangażowanie instytucji kredytowej w stosunku do klienta lub grupy powiązanych ze sobą klientów nie może przewyższać 25 % jej funduszy własnych.

2. W przypadku gdy taki klient lub grupa powiązanych ze sobą klientów jest przedsiębiorstwem dominującym lub zależnym instytucji kredytowej lub jednym lub więcej z przedsiębiorstw zależnych tego przedsiębiorstwa dominującego, wskaźnik procentowy określony w ust. 1 obniżany jest do 20 %. Państwa Członkowskie mogą jednakże zwolnić zaangażowania wobec takich klientów z limitu 20 %, o ile zapewnią specjalny tryb monitorowania takiego ryzyka za pomocą innych środków bądź procedur. Powiadamiają one Komisję i Europejski Komitet Bankowy o charakterze tych środków lub procedur.

3. Suma łączna wszystkich dużych zaangażowań instytucji kredytowej nie może przewyższać 800 % jej funduszy własnych.

4. Instytucja kredytowa stale przestrzega limitów zaangażowań ustanowionych w ust. 1, 2 i 3. Jeśli w wyjątkowym przypadku wysokość zaangażowań przewyższa powyższe limity, fakt ten jest bezzwłocznie zgłaszany właściwym organom, które w uzasadnionych okolicznościach mogą przyznać instytucji kredytowej ograniczony czas, w którym ma osiągnąć zgodność z tymi limitami.

Artykuł 112

1. Do celów art. 113-117 termin „gwarancja” obejmuje kredytowe instrumenty pochodne uznawane na mocy art. 90-93 inne niż instrumenty indeksowane do kredytów.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3, jeżeli na mocy art. 113-117 dozwolone jest uznawanie rzeczywistej ochrony kredytowej, podlega ona zgodności z wymogami kwalifikacyjnymi i innymi wymogami minimalnymi określonymi w art. 90-93 do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83.

3. Jeżeli instytucja kredytowa korzysta przepisów art. 114 ust. 2 uznawanie rzeczywistego lub nierzeczywistego zabezpieczenia ryzyka kredytowego podlega stosownym wymogom zgodnie z art. 84-89.

Artykuł 113

1. Państwa Członkowskie mogą nałożyć limity bardziej rygorystyczne niż ustanowione w art. 111.
2. Państwa Członkowskie mogą w całości lub w części wyłączyć stosowanie art. 111 ust. 1, 2 i 3 w stosunku do zaangażowania instytucji kredytowej wobec jej przedsiębiorstwa dominującego, wobec innych przedsiębiorstw zależnych w stosunku do tego przedsiębiorstwa dominującego bądź też wobec własnych przedsiębiorstw zależnych, w zakresie, w jakim przedsiębiorstwa te są objęte nadzorem skonsolidowanym, któremu podlega sama instytucja kredytowa, zgodnie z niniejszą dyrektywą lub z przepisami równoważnymi obowiązującymi w państwie trzecim.
3. Państwa Członkowskie mogą w całości lub w części wyłączyć stosowanie art. 111 w stosunku do zaangażowań wymienionych poniżej:
 - a) pozycje aktywów stanowiące wierzytelności wobec rządów i banków centralnych, którym jeżeli są niezabezpieczone, przypisuje się zgodnie z art. 78-83 wagę ryzyka równą 0 %;
 - b) pozycje aktywów stanowiące wierzytelności wobec organizacji międzynarodowych lub wielostronnych banków rozwoju, którym jeżeli byłyby niezabezpieczone, przypisuje się zgodnie z art. 78-83 wagę ryzyka równą 0 %;
 - c) pozycje aktywów stanowiące wierzytelności zabezpieczone bezpośrednimi gwarancjami rządów centralnych, banków centralnych, organizacji międzynarodowych, wielostronnych banków rozwoju lub jednostek sektora publicznego, jeżeli niezabezpieczonym wierzytelnościom wobec podmiotu zapewniającego gwarancję przypisuje się zgodnie z art. 78-83 wagę ryzyka równą 0 %;
 - d) inne zaangażowania ponoszone w stosunku do lub gwarantowane przez rządy centralne, banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju lub jednostki sektora publicznego, jeżeli niezabezpieczonym wierzytelnościom wobec podmiotu, wobec którego istnieje ekspozycja lub który udziela gwarancji ekspozycji, przypisuje się zgodnie z art. 78-83 wagę ryzyka równą 0 %;
 - e) pozycje aktywów stanowiące wierzytelności wobec rządów centralnych i banków centralnych niewymienionych w lit. a) powyżej bądź też inne zaangażowania wobec nich wyrażone i wypłacone, o ile ma to zastosowanie, w walucie krajowej kredytobiorcy;
 - f) pozycje aktywów oraz inne zaangażowania zabezpieczone, w stopniu zadowalającym dla właściwych organów, dłużnymi papierami wartościowymi emitowanymi przez rządy centralne i banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju, samorządy regionalne Państw Członkowskich, organy lokalne lub jednostki sektora publicznego, których papiery wartościowe stanowią wierzytelności wobec emitenta i którym przypisuje się zgodnie z art. 78-83 wagę ryzyka równą 0 %;
 - g) pozycje aktywów oraz inne zaangażowania zabezpieczone, w stopniu zadowalającym dla właściwych organów, depozytami złożonymi w instytucji kredytowej udzielającej kredytu lub w instytucji kredytowej będącej przedsiębiorstwem dominującym lub zależnym instytucji udzielającej kredytu;
 - h) pozycje aktywów oraz inne zaangażowania zabezpieczone, w stopniu zadowalającym dla właściwych organów, certyfikatami depozytowymi wyemitowanymi przez instytucję kredytową udzielającą kredytu lub przez instytucję kredytową będącą przedsiębiorstwem dominującym lub zależnym instytucji kredytowej udzielającej kredytu, a zdeponowanymi w jednej z nich;

▼B

- i) pozycje aktywów stanowiące wierzytelności wobec instytucji o terminie zapadalności do jednego roku, z wyłączeniem pozycji zaliczonych do funduszy własnych tych instytucji;
- j) pozycje aktywów stanowiące wierzytelności wobec instytucji niebędących instytucjami kredytowymi, lecz spełniających warunki określone w załączniku VI część 1 ust. 85, oraz inne zaangażowania wobec tych instytucji, o terminie zapadalności do jednego roku, zabezpieczone zgodnie z wymienionym ustępem;
- k) weksle handlowe oraz inne podobne weksle, o terminie zapadalności do jednego roku, podpisane przez inne instytucje kredytowe;
- l) obligacje zabezpieczone określone w załączniku VI, część 1, ust. 68-70;
- m) do czasu dalszej koordynacji pakiety akcji w zakładach ubezpieczeń określone w art. 122 ust. 1 w wysokości do 40 % funduszy własnych instytucji kredytowej nabywającej taki pakiet;
- n) pozycje aktywów stanowiące wierzytelności wobec regionalnych lub centralnych instytucji kredytowych, z którymi instytucja kredytowa jest stowarzyszona w sieci zgodnie z przepisami prawnymi lub ustawowymi, które to instytucje na mocy tych przepisów mają obowiązek przeprowadzania rozliczeń środków pieniężnych wewnątrz sieci;
- o) zaangażowania zabezpieczone, w stopniu zadowalającym dla właściwych organów, dłużnymi papierami wartościowymi innymi niż wymienione w lit. f);
- p) kredyty zabezpieczone, w stopniu zadowalającym dla właściwych organów, hipoteką ustanowioną na nieruchomości mieszkalnej lub akcjami fińskich przedsiębiorstw budownictwa mieszkaniowego działających na mocy fińskiej Ustawy o przedsiębiorstwach mieszkaniowych z 1991 r. lub późniejszych równoważnych aktów prawnych, jak również transakcje leasingowe, na mocy których leasingodawca zachowuje pełny tytuł własności do nieruchomości mieszkalnej będącej przedmiotem transakcji dopóty, dopóki leasingobiorca nie zrealizuje posiadanej opcji zakupu, w każdym przypadku do 50 % wartości danej nieruchomości mieszkalnej;
- q) następujące instrumenty, jeżeli otrzymałyby zgodnie z art. 78-83 wagę ryzyka równą 50 % oraz jedynie do 50 % wartości danego nieruchomości:
 - (i) ekspozycje zabezpieczone hipotekami na biurach lub innych nieruchomościach komercyjnych lub zabezpieczone udziałami w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, działających zgodnie z fińską Ustawą o przedsiębiorstwach mieszkaniowych z 1991 r. lub późniejszymi odpowiednimi aktami prawnymi, w odniesieniu do biur lub innych nieruchomości komercyjnych; oraz
 - (ii) ekspozycje związane z transakcjami najmu nieruchomości dotyczącymi biur lub innych nieruchomości komercyjnych;

Do celów pkt. (ii) do dnia 31 grudnia 2011 r. właściwe organy każdego Państwa Członkowskiego mogą zezwolić instytucjom kredytowym na uznawanie 100 % wartości danych nieruchomości. Pod koniec tego okresu należy poddać to traktowanie przeglądowi. Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o tym, w jaki sposób korzystają z traktowania preferencyjnego.
- r) 50 % pozycji pozabilansowych umiarkowanego ryzyka określonych w załączniku II;
- s) pod warunkiem uzyskania zgody właściwych organów, gwarancje inne niż gwarancje kredytowe udzielone na podstawie przepisów prawnych lub regulacji swoim członkom przez fundusze wzajemnego gwarantowania posiadające status instytucji kredytowych,

▼B

- z zastrzeżeniem zastosowania wagi ryzyka w wysokości 20 % kwoty tych gwarancji; oraz
- t) pozycje pozabilansowe niskiego ryzyka określone w załączniku II, o ile zawarto umowę z klientem lub grupą powiązanych ze sobą klientów, na mocy której zaangażowanie może powstać jedynie w przypadku ustalenia, że nie spowoduje to przekroczenia limitów przewidzianych w art. 111 ust. 1-3.

W zakres przepisów lit. g) wchodzi środki pieniężne otrzymane w ramach instrumentu indeksowanego do kredytu wyemitowanego przez instytucję kredytową oraz kredyty udzielone i depozyty złożone przez kontrahenta na rzecz instytucji kredytowej, objęte umową o kompensacji należności bilansowych zgodnie z art. 90-93.

Do celów lit. o) papiery stanowiące zabezpieczenie podlegają wycenie według wartości rynkowej, która musi przewyższać wartość zabezpieczonego zaangażowania, muszą one być również przedmiotem obrotu na giełdzie papierów wartościowych lub być skutecznie zbywalne i regularnie notowane na rynku działającym pod kontrolą uznanych przedsiębiorstw profesjonalnych oraz muszą umożliwiać w stopniu zadowalającym dla właściwych organów Państwa Członkowskiego pochodzenia instytucji kredytowej ustalenie obiektywnej ceny tak, aby możliwa była weryfikacja nadwyżki ich wartości w każdym momencie. Wymagana nadwyżka wartości stanowi 100 %, przy czym stanowi ona 150 % w przypadku akcji, zaś 50 % w przypadku papierów dłużnych wyemitowanych przez instytucje oraz organy regionalne lub lokalne Państw Członkowskich inne niż określone w lit. f), a także w przypadku papierów dłużnych wyemitowanych przez banki rozwoju wielostronnego inne niż banki, którym zgodnie z art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %. Jeżeli zachodzi niedopasowanie między terminem rozliczenia ekspozycji oraz terminem rozliczenia ochrony kredytowej, zabezpieczenie nie jest uznawane. Papiery wartościowe służące jako zabezpieczenie nie mogą stanowić funduszy własnych instytucji kredytowych.

Do celów lit. p) wartość nieruchomości wyliczana jest, w sposób zadowalający dla właściwych organ, na podstawie ścisłych standardów wyceny ustanowionych przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi. Wycenę przeprowadza się przynajmniej raz w roku. Do celów litery p), „nieruchomość mieszkalna” oznacza miejsce zamieszkania przeznaczone do zamieszkiwania lub oddania w najem przez kredytobiorcę.

Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o wykorzystaniu możliwości określonej w lit. s), aby upewnić się, że nie powoduje to zniekształcenia konkurencji.

Artykuł 114

1. Z zastrzeżeniem ust. 3, do celów obliczania wartości zaangażowań do celów art. 111 ust. 1-3 Państwa Członkowskie mogą, w odniesieniu do instytucji kredytowych stosujących metodę zaawansowaną traktowania zabezpieczeń finansowych zgodnie z art. 90-93, będącą alternatywą dla korzystania z pełnych lub częściowych wyłączeń zgodnie z art. 113 ust. 3 lit. f), g), h) i o) – zezwolić na stosowanie wartości niższej niż wartość ekspozycji, ale nie niższej niż całkowita suma w pełni zaktualizowanych wartości ich zaangażowań wobec klienta lub grupy powiązanych ze sobą klientów.

Do niniejszych celów „w pełni zaktualizowana wartość ekspozycji” oznacza wartość obliczoną zgodnie z art. 90-93, przy uwzględnieniu ograniczenia ryzyka kredytowego, korekt z tytułu zmienności oraz wszelkich niedopasowań terminów rozliczenia (E*).

Jeżeli do danej instytucji kredytowej stosuje się niniejszy ustęp, wówczas nie stosuje się wobec niej art. 113 ust. 3 lit. f), g), h) i o).

▼B

2. Z zastrzeżeniem ust. 3, instytucja kredytowa, której zezwolono na stosowanie własnych oszacowań LGD oraz współczynników konwersji dla klas ekspozycji zgodnie z art. 84-89, może uzyskać – o ile jest w stanie oszacować w stopniu zadowalającym właściwe organy wpływ zabezpieczenia finansowego na ekspozycje w oderwaniu od innych aspektów związanych z wartością LGD – pozwolenie na uznawanie omawianego wpływu w obliczaniu wartości ekspozycji do celów art. 111 ust. 1-3.

Właściwe organy upewniają się, czy oszacowania dokonane przez instytucję kredytową są odpowiednie do wykorzystania przy obniżaniu wartości ekspozycji do celów zgodności z przepisami art. 111.

Jeżeli instytucji kredytowej zezwolono na stosowanie oszacowań własnych wpływu zabezpieczenia finansowego, stosuje je ona w sposób zgodny z przyjętą metodą kalkulacji wymogów kapitałowych.

Instytucje, które uzyskały zezwolenie na stosowanie własnych oszacowań wartości LGD oraz współczynników konwersji dla klas ekspozycji zgodnie z art. 84-89 i które nie obliczają wartości własnych ekspozycji zgodnie z metodą opisaną w ust. 1 – mogą uzyskać pozwolenie na stosowanie metody określonej w ust. 1 powyżej, lub wyłączenia określonego w art. 113 ust. 3 lit. o) powyżej do obliczania wartości ekspozycji. Instytucja kredytowa stosuje tylko jedną z tych dwóch metod.

3. Instytucja kredytowa, która uzyskała zezwolenie na stosowanie metod opisanych w ust. 1 i 2 do obliczania wartości ekspozycji do celów art. 111 ust. 1-3 prowadzi okresowe testy skrajnych warunków koncentracji ryzyka kredytowego, obejmujące również możliwą do zrealizowania wartość przyjętych zabezpieczeń.

Takie testy skrajnych warunków dotyczą ryzyk związanych z potencjalnymi zmianami warunków rynkowych, które mogłyby ujemnie wpłynąć na adekwatność funduszy własnych instytucji kredytowej oraz ryzyka związane z realizacją zabezpieczenia w sytuacjach skrajnych.

Instytucja kredytowa wykazuje właściwym organom, że przeprowadzone testy warunków skrajnych są adekwatne do oceny omawianych ryzyk.

Jeżeli test warunków skrajnych wykaże niższą wartość możliwą do zrealizowania przyjętego zabezpieczenia niż wartość dopuszczalna na mocy ust. 1 i 2 (stosownie do przypadku), wówczas należy odpowiednie zmniejszyć wartość uznawanego zabezpieczenia przy obliczaniu wartości ekspozycji do celów art. 111 ust. 1-3.

Takie instytucje kredytowe w swoich strategiach przeciwdziałania skutkom ryzyka koncentracji uwzględniają:

- a) zasady i procedury przeciwdziałania ryzyku związanemu z niedopasowaniami terminów rozliczenia między ekspozycjami a wszelkimi rodzajami ochrony kredytowej tych ekspozycji;
- b) polityki i procedury na wypadek, gdy test warunków skrajnych wykazuje niższą możliwą wartość realizacji przyjętego zabezpieczenia niż wartość uwzględniana zgodnie z ust. 1 i 2; oraz
- c) zasady i procedury odnoszące się do ryzyka koncentracji związanego ze stosowaniem technik ograniczania ryzyka kredytowego, zwłaszcza w stosunku do dużych pośrednich ekspozycji kredytowych (np. wobec jedynego emitenta papierów wartościowych przyjętych jako zabezpieczenie).

4. Jeżeli wpływ ochrony uznawany jest zgodnie z warunkami ust. 1 i 2, Państwa Członkowskie mogą traktować wszelkie zabezpieczone części ekspozycji jako ekspozycje wobec emitenta zabezpieczenia, a nie wobec klienta.

Artykuł 115

1. Do celów art. 111 ust. 1-3 Państwa Członkowskie mogą przypisać wagę ryzyka w wysokości 20 % względem pozycji aktywów stanowiących wierzytelności wobec władz regionalnych i lokalnych Państw Członkowskich, jeżeli wierzytelnościom tym przypisuje się zgodnie z art. 78-83 wagę ryzyka równą 20 % oraz względem ekspozycji wobec, lub gwarantowanych przez, samorządy lub władze, wierzytelności, którym zgodnie z art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka równą 20 %. Państwa Członkowskie mogą jednak obniżyć ten wskaźnik do 0 % w stosunku do aktywów stanowiących wierzytelności wobec władz regionalnych i lokalnych Państw Członkowskich, jeżeli wierzytelnościom tym zgodnie z art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % oraz w stosunku do ekspozycji wobec lub gwarantowanych przez takie samorządy lub organy, wierzytelności, którym zgodnie z art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %.

2. Do celów art. 111 ust. 1-3 Państwa Członkowskie mogą przypisać wagę ryzyka w wysokości 20 % względem aktywów stanowiących wierzytelności wobec instytucji, jak też innych ekspozycji wobec tych instytucji o terminie zapadalności powyżej jednego roku, lecz nieprzekraczającego trzech lat, a także wagę ryzyka w wysokości 50 % względem aktywów stanowiących wierzytelności wobec instytucji o terminie zapadalności powyżej trzech lat, pod warunkiem jednak, że te ostatnie mają postać papierów dłużnych wyemitowanych przez instytucję, a w opinii właściwych organów te papiery dłużne są skutecznie zbywalne na rynku stworzonym przez przedsiębiorstwo profesjonalne i są codziennie notowane na tym rynku, lub w przypadku uzyskania zezwolenia na emisję tych papierów od właściwych organów Państwa Członkowskiego pochodzenia instytucji będącej emitentem. Żadna z tych pozycji nie może w żadnym przypadku być składnikiem funduszy własnych.

Artykuł 116

W drodze odstępstwa od art. 113 ust. 3 lit. i) oraz art. 115 ust. 2 Państwa Członkowskie mogą przypisać wagę ryzyka w wysokości 20 % pozycjom aktywów stanowiącym należności od instytucji oraz innemu ryzyku wobec tych instytucji, bez względu na termin ich zapadalności.

Artykuł 117

1. Gdy zaangażowanie wobec klienta jest zabezpieczone gwarancją strony trzeciej lub papierami wartościowymi wyemitowanymi przez stronę trzecią na warunkach określonych w art. 113 ust. 3 lit. o), Państwa Członkowskie mogą:

- a) traktować zaangażowanie jako podjęte w stosunku do gwaranta, a nie do klienta; lub
- b) traktować zaangażowanie jako podjęte w stosunku do strony trzeciej, a nie do klienta, o ile takie ryzyko zdefiniowane w art. 113 ust. 3 lit. o) zabezpieczone jest na warunkach określonych w tym przepisie.

2. Jeżeli Państwa Członkowskie stosują sposób postępowania określony w ust. 1 lit. a):

- a) jeżeli gwarancja nominowana jest w walucie innej niż waluta, w której nominowana jest ekspozycja, kwotę ekspozycji uznanej za zabezpieczoną oblicza się w przypadku nierzeczywistej ochrony kredytu zgodnie z przepisami dotyczącymi ujmowania niedopasowania walutowego, zawartymi w załączniku VIII;
- b) niedopasowanie pomiędzy terminem rozliczenia ekspozycji i terminem rozliczenia ochrony traktowany jest zgodnie

▼B

z przepisami dotyczącymi ujmowania niedopasowania terminów rozliczenia, zawartymi w załączniku VIII; oraz

- c) ochrona częściowa może zostać uznana zgodnie ze sposobem postępowania określonym w załączniku VIII.

Artykuł 118

W przypadkach określonych w akapicie pierwszym i drugim. Jeżeli instytucja kredytowa przestaje wypełniać w ujęciu indywidualnym lub subskonsolidowanym zobowiązania nałożone przepisami niniejszej sekcji zgodnie z art. 69 ust. 1 lub do dominującej instytucji kredytowej w Państwie Członkowskim stosują się przepisy art. 70, muszą być podjęte środki zapewniające zadowalającą alokację ryzyka w ramach grupy.

Artykuł 119

Do dnia 31 grudnia 2007 r. Komisja przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w sprawie funkcjonowania przepisów niniejszej sekcji wraz z odpowiednimi wnioskami.

Sekcja 6**Znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym***Artykuł 120*

1. Żadna instytucja kredytowa nie może posiadać znacznego pakietu akcji w wysokości przekraczającej 15 % funduszy własnych w podmiocie, który nie jest ani instytucją kredytową, ani instytucją finansową, ani przedsiębiorstwem, którego działalność jest bezpośrednim rozszerzeniem działalności bankowej lub stanowi usługi uzupełniające wobec działalności bankowej, takie jak leasing, factoring, zarządzanie funduszami powierniczymi, zarządzanie usługami przetwarzania danych lub inne podobne działalności.

2. Suma łączna znacznych pakietów akcji instytucji kredytowej w przedsiębiorstwach, które nie są instytucjami kredytowymi, instytucjami finansowymi lub przedsiębiorstwami, których działalność jest bezpośrednim rozszerzeniem działalności bankowej lub stanowi usługi uzupełniające wobec działalności bankowej, takie jak leasing, factoring, zarządzanie funduszami powierniczymi, zarządzanie usługami przetwarzania danych lub inne podobne działalności, nie może przekraczać 60 % jej funduszy własnych.

3. Przekroczenie limitów ustanowionych w ust. 1 i 2 może nastąpić jedynie w wyjątkowych okolicznościach. Jednakże w takich przypadkach właściwe organy wymagają, aby instytucja kredytowa podwyższyła swoje fundusze własne albo podjęła inne środki o równoważnych skutkach.

Artykuł 121

Akcje posiadane tymczasowo podczas restrukturyzacji finansowej danego przedsiębiorstwa lub jego ratowania, jak również w normalnym toku gwarantowania emisji lub w imieniu samej instytucji, lecz na rachunek innych przedsiębiorstw, nie będą traktowane jako znaczne pakiety akcji do celów wyliczania limitów ustanowionych w art. 120 ust. 1 i 2. W takim wyliczeniu nie są uwzględniane akcje, które nie są finansowymi aktywami trwałymi w rozumieniu definicji określonej w art. 35 ust. 2 dyrektywy 86/635/EWG.

Artykuł 122

1. Państwa Członkowskie nie muszą stosować limitów ustanowionych w art. 120 ust 1 i 2 do pakietów akcji w zakładach ubezpieczeń określonych w dyrektywach 73/239/EWG i 2002/83/WE, lub w zakładach reasekuracji określonych w dyrektywie 98/78/WE.
2. Państwa Członkowskie mogą postanowić, że właściwe organy nie stosują limitów określonych w art. 120 ust. 1 i 2, jeśli 100 % kwoty, o którą znaczne pakiety akcji posiadane przez instytucję kredytową przekraczają te limity, jest pokryte funduszami własnymi, przy czym ta kwota funduszy własnych nie jest uwzględniana przy wyliczeniu wymaganym zgodnie z art. 75. W przypadku, gdy przekroczone są oba limity ustanowione w art. 120 ust. 1 i 2 u, kwota mająca być pokryta funduszami własnymi stanowi kwotę wyższego z tych dwóch przekroczeń.

ROZDZIAŁ 3

Proces oceny instytucji kredytowych

Artykuł 123

Instytucje kredytowe ustalają stabilne, skuteczne i kompletne strategie i procesy w celu oceny i utrzymywania na bieżąco kwoty kapitału wewnętrznego, który pod względem rodzaju i struktury uważają za odpowiedni do zabezpieczenia rodzaju i skali ryzyka, na które są lub mogą być narażone.

Wspomniane strategie i procesy są poddawane regularnym przeglądom wewnętrznym, których zadaniem jest zagwarantować, by owe strategie i procedury pozostawały kompleksowe i proporcjonalne do charakteru, skali i złożoności działalności danej instytucji kredytowej.

ROZDZIAŁ 4

Nadzór i sprawozdania właściwych organ

Sekcja 1

Nadzór

Artykuł 124

1. Uwzględniając określone w załączniku XI kryteria techniczne, właściwe organy dokonują przeglądu uregulowań, strategii, procesów i mechanizmów wdrożonych przez instytucje kredytowe w celu zastosowania się do przepisów niniejszej dyrektywy oraz oceniają ryzyko, na które są lub mogą być narażone instytucje kredytowe.
2. Weryfikacja i ocena, o których mowa w ust. 1, obejmują swoim zakresem wymogi określone w niniejszej dyrektywie.
3. Na podstawie przeglądu i oceny, o których mowa w ust. 1, właściwe organy ustalają, czy uregulowania, strategie, procesy i mechanizmy wdrożone przez instytucje kredytowe oraz fundusze własne tych instytucji gwarantują odpowiednie zarządzanie ryzykiem i jego pokrycie.
4. Właściwe organy ustalają częstotliwość i intensywność przeglądów i ocen, o których mowa w ust. 1, przy uwzględnieniu wielkości, systemowego znaczenia, charakteru, skali i złożoności działalności danej instytucji kredytowej, uwzględniając przy tym zasadę proporcjonalności. Weryfikacja i ocena podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku

▼B

5. Przegląd i ocena przeprowadzone przez właściwe *organy* obejmują ekspozycję instytucji kredytowych na ryzyko stopy procentowej wynikające z działalności zaliczonej do portfela niehandlowego. Odpowiednie środki muszą zostać przewidziane w przypadku instytucji, których wartość ekonomiczna obniża się o ponad 20 % ich funduszy własnych w rezultacie nagłej i nieoczekiwanej zmiany poziomu stóp procentowych; wysokość tej zmiany jest określana przez właściwe organy i jest taka sama dla wszystkich instytucji kredytowych.

Artykuł 125

1. Gdy przedsiębiorstwo dominujące jest dominującą instytucją kredytową w Państwie Członkowskim lub unijną dominującą instytucją kredytową, nadzór skonsolidowany wykonywany jest przez właściwe organy, które udzieliły temu przedsiębiorstwu zezwolenia na mocy art. 6.

2. Gdy przedsiębiorstwem dominującym instytucji kredytowej jest dominująca finansowa spółka holdingowa w Państwie Członkowskim lub unijna dominująca finansowa spółka holdingowa, nadzór skonsolidowany wykonywany jest przez właściwe organy, które udzieliły zezwolenia tej instytucji kredytowej na mocy art. 6.

Artykuł 126

1. W przypadku, gdy przedsiębiorstwem dominującym instytucji kredytowych, które uzyskały zezwolenie w dwóch lub więcej Państwach Członkowskich, jest ta sama dominująca finansowa spółka holdingowa w Państwie Członkowskim lub ta sama unijna dominująca finansowa spółka holdingowa, nadzór skonsolidowany wykonywany jest przez właściwe organy właściwe dla instytucji kredytowej posiadającej zezwolenie przyznane w tym Państwie Członkowskim, w którym utworzona została finansowa spółka holdingowa.

W przypadku, gdy przedsiębiorstwami dominującymi instytucji kredytowych, które uzyskały zezwolenie w dwóch lub więcej Państwach Członkowskich, są dwie lub więcej finansowe spółki holdingowe, których siedziby zarządu znajdują się w różnych Państwach Członkowskich, a w każdym z tych Państw Członkowskich znajduje się instytucja kredytowa, nadzór skonsolidowany wykonywany jest przez właściwe organy odpowiadające instytucji kredytowej o największej sumie bilansowej.

2. W przypadku, gdy przedsiębiorstwem dominującym dwóch lub więcej instytucji kredytowych, które uzyskały zezwolenie we Wspólnocie, jest ta sama finansowa spółka holdingowa, i gdy żadna z tych instytucji kredytowych nie uzyskała zezwolenia w Państwie Członkowskim, w którym ta finansowa spółka holdingowa została założona, nadzór skonsolidowany wykonywany jest przez właściwe organy, które udzieliły zezwolenia instytucji kredytowej o największej sumie bilansowej; ta ostatnia jest traktowana, do celów niniejszej dyrektywy, jako instytucja kredytowa kontrolowana przez unijną dominującą finansową spółkę holdingową.

3. W szczególnych przypadkach właściwe organy mogą na mocy wspólnego porozumienia odstąpić od kryteriów określonych w ust. 1 i 2, gdyby zastosowanie tych kryteriów okazało się niewłaściwe, mając na uwadze instytucje kredytowe i znaczenie prowadzonej przez nie działalności w poszczególnych krajach, oraz wyznaczyć inne organy jako właściwe do wykonywania nadzoru skonsolidowanego. W takich przypadkach właściwe organy przed podjęciem decyzji, dają odpowiedniej unijnej dominującej instytucji kredytowej lub unijnej dominującej finansowej spółce holdingowej lub instytucji kredytowej o największej wartości bilansu (stosownie do przypadku) możliwość wyrażenia opinii na temat tej decyzji.

▼B

4. Właściwe organy powiadamiają Komisję o każdym porozumieniu objętym zakresem ust. 3.

Artykuł 127

1. Państwa Członkowskie przyjmują, gdy sytuacja tego wymaga, wszelkie niezbędne środki w celu objęcia finansowych spółek holdingowych nadzorem skonsolidowanym. Bez uszczerbku dla przepisów art. 135 konsolidacja sytuacji finansowej spółki holdingowej w żadnym przypadku nie oznacza, że właściwe organy zobowiązane są do pełnienia roli nadzorczej w stosunku do finansowej spółki holdingowej na zasadzie indywidualnej.

2. W przypadku gdy instytucja kredytowa będąca przedsiębiorstwem zależnym nie zostaje objęta nadzorem skonsolidowanym przez właściwe organy Państwa Członkowskiego z przyczyn przedstawionych wyżej w art. 73 ust. 1 lit. b) i c), właściwe organy Państwa Członkowskiego, w którym dana instytucja kredytowa będąca przedsiębiorstwem zależnym jest umiejscowiona, mogą żądać od przedsiębiorstwa dominującego informacji, które mogą ułatwić im nadzór nad tą instytucją kredytową.

3. Państwa Członkowskie zapewniają, że właściwe organy odpowiedzialne za wykonywanie nadzoru skonsolidowanego mają możliwość żądania informacji określonych w art. 137 od przedsiębiorstw zależnych instytucji kredytowej lub finansowej spółki holdingowej, które nie są objęte zakresem nadzoru skonsolidowanego. W takim przypadku stosuje się procedury przekazywania i weryfikowania tych informacji określone w tym artykule.

Artykuł 128

W przypadku gdy w Państwie Członkowskim istnieje więcej niż jeden właściwy organ sprawujący nadzór nad instytucjami kredytowymi i instytucjami finansowymi, to Państwo Członkowskie podejmie niezbędne środki w celu koordynacji działań tych organ.

Artykuł 129

1. Oprócz obowiązków nałożonych przepisami niniejszej dyrektywy właściwe organy odpowiedzialne za wykonywanie nadzoru skonsolidowanego nad unijnymi dominującymi instytucjami kredytowymi oraz instytucjami kredytowymi kontrolowanymi przez unijne dominujące finansowe spółki holdingowe wykonują następujące zadania:

- a) koordynacja gromadzenia i rozpowszechniania istotnych informacji w sytuacjach normalnych i kryzysowych; oraz
- b) planowanie i koordynacja działań nadzorczych w sytuacjach normalnych i kryzysowych, również w odniesieniu do działań przewidzianych w art. 124, we współpracy z właściwymi organami, których to dotyczy.

2. W przypadku wniosków o zezwolenia, o których mowa w art. 84 ust. 1, 87 ust. 9 i 105 oraz w załączniku III część 6, przedłożonych przez unijną dominującą instytucję kredytową i jej podmioty zależne lub wspólnie przez podmioty zależne unijnej dominującej finansowej spółki holdingowej, właściwe organy współpracują ze sobą, konsultując się wzajemnie, w celu podjęcia decyzji, czy należy udzielić zezwolenia oraz określenia ewentualnych warunków udzielania takiego zezwolenia.

Wniosek, o którym mowa w akapicie pierwszym, jest przedkładany wyłącznie właściwym organom, o których mowa w ust. 1.

Właściwe organy czynią co w ich mocy, aby dojść do wspólnej decyzji w sprawie wniosku w ciągu 6 miesięcy. Wspólna decyzja zostaje okre-

▼B

ślona w dokumencie zawierającym w pełni uzasadnioną decyzję, który zostaje przekazany podmiotowi składającemu wniosek przez właściwe organy, o których mowa w ust. 1.

Okres, o którym mowa w akapicie 3, rozpoczyna się w dniu otrzymania kompletnego wniosku przez właściwe organy, o których mowa w ust. 1. Właściwe organy, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie przekazują kompletny wniosek do innych właściwych organów.

W przypadku braku wspólnej decyzji właściwych organów, w ciągu 6 miesięcy właściwe organy, o których mowa w ust. 1, sporządzają własną decyzję w sprawie wniosku. Decyzja jest zawarta w dokumencie zawierającym w pełni uzasadnioną decyzję i uwzględniającym poglądy i zastrzeżenia innych właściwych organów wyrażone w okresie 6 miesięcy. Decyzja zostaje przekazana podmiotowi składającemu wniosek i innym właściwym organom przez właściwe organy, o których mowa w ust. 1.

Decyzje, o których mowa w akapicie trzecim i piątym, są przyjmowane jako rozstrzygające i stosowane przez właściwe organy w zainteresowanych Państwach Członkowskich.

Artykuł 130

1. W razie wystąpienia sytuacji kryzysowej w ramach jednej grupy bankowej, która może zagrozić stabilności systemu finansowego w jednym z Państw Członkowskich, w którym przedsiębiorstwa należące do grupy uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności, właściwy organ odpowiedzialny za prowadzenie nadzoru skonsolidowanego powiadamia o tym w najkrótszym możliwym terminie, z zastrzeżeniem tytułu V rozdział 1 sekcja 2, *organy* określone w art. 49 lit. a) i w art. 50. Obowiązek ten stosuje się do wszystkich właściwych *organów*, określonych zgodnie z art. 125 i 126 w stosunku do szczególnej grupy, oraz do właściwych organów określonych zgodnie z art. 129 ust. 1. Należy wykorzystać w możliwie szerokim zakresie wszystkie istniejące kanały komunikacji.

2. W przypadku, gdy właściwe *organy* odpowiedzialne za nadzór skonsolidowany potrzebują informacji, które już zostały dostarczone innym właściwym organom, kontaktują się z tymi *organami*, kiedy to tylko możliwe, aby zapobiec powielaniu sprawozdań sporządzanych dla różnych *organów* zajmujących się nadzorem.

Artykuł 131

W celu usprawnienia i zapewnienia skuteczności nadzoru właściwe organy odpowiedzialne za nadzór skonsolidowany oraz inne właściwe *organy* dysponują pisemnymi uzgodnieniami w kwestii koordynacji i współpracy.

W uzgodnieniach tych mogą zostać określone dodatkowe zadania powierzone właściwym organom odpowiedzialnym za nadzór skonsolidowany oraz wyszczególnione procedury w zakresie procesu decyzyjnego i współpracy z innymi właściwymi organami.

Właściwe organy odpowiedzialne za udzielenie zezwolenia przedsiębiorstwu zależnemu przedsiębiorstwa dominującego będącego instytucją kredytową mogą na mocy dwustronnej umowy przekazać swoje kompetencje w zakresie nadzoru właściwym organom, które udzieliły zezwolenia przedsiębiorstwu dominującemu i sprawują nad nim nadzór. Komisja jest powiadamiana o istnieniu i treści takich porozumień. Przesłała ona te informacje właściwym organom pozostałych Państw Członkowskich oraz Europejskiemu Komitetowi Bankowemu.

Artykuł 132

1. Właściwe organy ściśle ze sobą współpracują. Dostarczają sobie nawzajem informacji, które są istotne do wykonywania przez inne organy zadań związanych z nadzorem w ramach obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy. W związku z tym właściwe organy przekazują na żądanie oraz z własnej inicjatywy wszystkie niezbędne informacje.

Informacje określone w akapicie pierwszym uważane są za istotne, jeżeli mogłyby w znaczący sposób wpłynąć na ocenę solidności finansowej instytucji kredytowej lub finansowej w innym Państwie Członkowskim.

W szczególności, organy odpowiedzialne za nadzór skonsolidowany nad dominującymi unijnymi instytucjami kredytowymi lub instytucjami kredytowymi kontrolowanymi przez dominujące unijne finansowe spółki holdingowe, przekazują wszystkie istotne informacje właściwym organom w innych Państwach Członkowskich, które to organy sprawują nadzór nad podmiotami zależnymi tych spółek dominujących. Przy określaniu zakresu istotnych informacji brane jest pod uwagę znaczenie tych podmiotów zależnych w systemie finansowym danych Państw Członkowskich.

Niezbędne informacje, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują w szczególności co następuje:

- a) określenie struktury grupowej wszystkich ważnych instytucji kredytowych w danej grupie, jak również właściwych organów instytucji kredytowych w tej grupie;
- b) procedury uzyskiwania oraz weryfikacji informacji od instytucji kredytowych wchodzących w skład danej grupy;
- c) niekorzystny rozwój sytuacji w instytucjach kredytowych lub w innych jednostkach wchodzących w skład grupy, mogący mieć poważny wpływ na te instytucje kredytowe; oraz
- d) główne sankcje i środki szczególne przewidziane przez właściwe organy zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy, obejmujące wymóg dodatkowego narzutu kapitałowego zgodnie z art. 136 oraz nałożenie jakichkolwiek ograniczeń w stosowaniu rozwiniętej metody pomiaru przy obliczaniu wymagań dotyczących funduszy własnych zgodnie z art. 105.

2. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór skonsolidowany nad instytucjami kredytowymi kontrolowanymi przez unijną dominującą instytucję kredytową kontaktują się, zawsze kiedy jest to możliwe, z właściwymi organami, o których mowa w art. 129 ust. 1, gdy potrzebują informacji w zakresie wdrożenia określonych w niniejszej dyrektywie koncepcji i metod, które mogą być już dostępne owym organom

3. Właściwe organy, których to dotyczy, przed podjęciem decyzji konsultują się wzajemnie w odniesieniu do następujących kwestii, w których te decyzje mają znaczenie w kontekście zadań nadzoru wykonywanych przez inne właściwe organy:

- a) wymagające zatwierdzenia lub zezwolenia ze strony właściwych organów zmiany w składzie akcjonariatu, w strukturze organizacyjnej lub strukturze zarządzania instytucji kredytowych w danej grupie; oraz
- b) główne sankcje lub środki szczególne przewidziane przez właściwe organy, obejmujące wymóg dodatkowego narzutu kapitałowego zgodnie z art. 136 oraz nałożenie jakichkolwiek ograniczeń w stosowaniu rozwiniętej metody pomiaru przy obliczaniu wymagań funduszy własnych zgodnie z art. 105.

Do celów lit. b) należy zawsze konsultować się z właściwymi organami odpowiedzialnymi za nadzór skonsolidowany.

▼B

Jednakże właściwe organy mogą podjąć decyzję o niekonsultowaniu się w przypadkach niecierpiących zwłoki lub jeśli taka konsultacja może zagrozić skuteczności decyzji. W takim przypadku właściwe organy, których to dotyczy, bezzwłocznie informują o tym inne właściwe organy.

Artykuł 133

1. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór skonsolidowany do celów nadzoru wymagają konsolidacji metodą pełną wszystkich instytucji kredytowych i instytucji finansowych będących przedsiębiorstwami zależnymi w stosunku do przedsiębiorstwa dominującego.

Jednakże właściwe organy mogą wymagać jedynie konsolidacji proporcjonalnej, w przypadku, gdy w ich opinii odpowiedzialność przedsiębiorstwa dominującego posiadającego udział w kapitale jest ograniczona do tego udziału z uwagi na odpowiedzialność innych akcjonariuszy lub udziałowców, których wypłacalność nie budzi zastrzeżeń. Odpowiedzialność innych akcjonariuszy i udziałowców jest wyraźnie określana, jeśli to konieczne, na podstawie formalnych zobowiązań przez nich podpisanych.

W przypadku przedsiębiorstw powiązanych według powiązania w rozumieniu art. 12 ust. 1 dyrektywy 83/349/EWG właściwe organy ustalają sposób wykonywania konsolidacji.

2. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór skonsolidowany wymagają konsolidacji proporcjonalnej udziałów kapitałowych w instytucjach kredytowych i finansowych zarządzanych przez przedsiębiorstwo objęte konsolidacją razem z jednym lub większą liczbą przedsiębiorstw nie objętych konsolidacją, wówczas gdy odpowiedzialność tych przedsiębiorstw jest ograniczona do posiadanego przez nie udziału w kapitale.

3. W przypadku udziałów kapitałowych lub powiązań kapitałowych innych niż określone w ust. 1 i 2 właściwe organy ustalają, czy należy przeprowadzić konsolidację i w jaki sposób. Mogą one zezwolić lub wymagać, w szczególności, stosowania metody praw własności. Jednakże, stosowanie tej metody nie oznacza objęcia tych przedsiębiorstw nadzorem skonsolidowanym.

Artykuł 134

1. Bez uszczerbku dla art. 133 w następujących przypadkach właściwe organy ustalają, czy należy przeprowadzić konsolidację i w jaki sposób:

- a) gdy w opinii właściwych organów instytucja kredytowa wywiera znaczny wpływ na jedną lub więcej instytucji kredytowych lub instytucji finansowych, jednak nie posiada udziałów kapitałowych w tych instytucjach lub innych powiązań kapitałowych z nimi; oraz
- b) gdy dwiema lub więcej instytucjami kredytowymi lub instytucjami finansowymi kierują te same osoby, a sytuacja ta nie wynika z umowy lub z przepisów aktów założycielskich bądź umów spółki.

Właściwe organy mogą zezwolić, w szczególności, na stosowanie metody przewidzianej w art. 12 dyrektywy 83/349/EWG lub wymagać jej stosowania. Stosowanie tej metody nie oznacza jednakże objęcia danych przedsiębiorstw nadzorem skonsolidowanym.

2. Gdy nadzór skonsolidowany wymagany jest na podstawie art. 125 i 126, przedsiębiorstwa pomocniczych usług i spółki zarządzania aktywami określone w dyrektywie 2002/87/WE objęte są konsolidacją w przypadkach i zgodnie z metodami ustanowionymi w art. 133 i ust. 1 niniejszego artykułu.

▼B*Artykuł 135*

Państwa Członkowskie wymagają, aby osoby skutecznie kierujące działalnością finansową spółki holdingowej posiadały wystarczająco nieposzlakowaną opinię i wystarczające doświadczenie do wykonywania tych obowiązków.

Artykuł 136

1. Właściwe organy zobowiązują każdą instytucję kredytową, która nie spełnia wymogów nałożonych przez niniejszą dyrektywę, do niezwłocznego podjęcia działań lub czynności niezbędnych w danej sytuacji.

W tym celu działania, które mogą podjąć właściwe organy obejmują:

- a) nałożenie na instytucje kredytowe obowiązku utrzymywania funduszy własnych na poziomie przekraczającym poziom minimalny określony w art. 75;
- b) wymóg poprawy uregulowań, procesów, mechanizmów i strategii wdrożonych w celu spełnienia wymogów art. 22 i 123;
- c) nałożenie na instytucje kredytowe wymogu tworzenia określonych rezerw celowych lub szczególnego traktowania aktywów pod względem wymagań w zakresie funduszy własnych;
- d) nałożenie restrykcji lub ograniczeń na działalność lub sieć placówek i jednostek organizacyjnych instytucji kredytowych; oraz
- e) wymóg ograniczenia ryzyka występującego w działalności, produktach i systemach instytucji kredytowych.

Zastosowanie tych działań jest przedmiotem rozdziału 1 sekcja 2.

2. Właściwe organy nakładają szczególny wymóg utrzymywania funduszy własnych na poziomie przekraczającym poziom minimalny określony w art. 75 przynajmniej na te instytucje kredytowe, które nie spełniają wymogów określonych w art. 22, 109 i 123, lub na te, które zostały ocenione negatywnie w wyniku przeglądu i oceny określonych w art. 124 ust. 3, wobec prawdopodobieństwa, że zastosowanie innych środków samo w sobie nie ulepszy w wystarczającym stopniu we właściwym czasie tych uregulowań, procedur, mechanizmów i strategii.

Artykuł 137

1. Do czasu dalszej koordynacji metod konsolidacji Państwa Członkowskie zapewniają, że w przypadku gdy przedsiębiorstwo dominujące jednej lub więcej instytucji kredytowych jest spółką holdingową o profilu mieszanym, właściwe organy odpowiedzialne za udzielenie zezwolenia tym instytucjom kredytowym i nadzór nad nimi żądają od nich, zwracając się do spółki holdingowej i jej przedsiębiorstw zależnych bezpośrednio lub za pośrednictwem zależnych instytucji kredytowych, przedstawienia wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania nadzoru nad zależnymi instytucjami kredytowymi.

2. Państwa Członkowskie zapewniają, że ich właściwe organy mają możliwość przeprowadzania inspekcji na miejscu w celu zweryfikowania informacji otrzymanych od spółek holdingowych o profilu mieszanym i od ich przedsiębiorstw zależnych lub możliwość zlecenia takich weryfikacji inspektorom zewnętrznym. Jeżeli spółka holdingowa o profilu mieszanym lub jedno z jej przedsiębiorstw zależnych jest zakładem ubezpieczeń, można również zastosować procedurę przewidzianą w art. 140 ust. 1. Jeżeli spółka holdingowa o profilu mieszanym lub jedno z jej przedsiębiorstw zależnych umiejscowione są w Państwie Członkowskim innym niż to, w którym umiejscowione jest przedsię-

▼B

biorstwo zależne będące instytucją kredytową, inspekcje na miejscu należy przeprowadzać zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 141.

Artykuł 138

1. Bez uszczerbku dla rozdziału 2 sekcja 5 Państwa Członkowskie przewidują, że jeżeli przedsiębiorstwo dominujące jednej lub większej liczby instytucji kredytowych jest spółką holdingową o działalności mieszanej, to właściwe organy odpowiedzialne za nadzór nad tymi instytucjami kredytowymi sprawują ogólny nadzór nad transakcjami dokonywanymi między instytucją kredytową a spółką holdingową o działalności mieszanej oraz jej przedsiębiorstwami zależnymi.

2. Właściwe organy wymagają od instytucji kredytowych wprowadzenia właściwych procesów zarządzania ryzykiem oraz mechanizmów kontroli wewnętrznej, w tym odpowiednich procedur dotyczących sprawozdawczości i rachunkowości w celu ustalenia, zmierzenia, nadzorowania i kontroli transakcji dokonywanych ze spółką holdingową o działalności mieszanej, będącą przedsiębiorstwem dominującym tych instytucji i jej przedsiębiorstwami zależnymi. Właściwe organy wymagają od instytucji kredytowej składania sprawozdań dotyczących wszelkich istotnych transakcji z tymi podmiotami, innymi niż podmioty określone w art. 110. Procedury te oraz istotne transakcje podlegają kontroli właściwych organ.

Jeżeli transakcje dokonywane między przedsiębiorstwami należącymi do tej grupy stanowią zagrożenie dla sytuacji finansowej instytucji kredytowej, właściwy organ odpowiedzialny za nadzór nad instytucją podejmuje właściwe środki.

Artykuł 139

1. Państwa Członkowskie podejmują niezbędne kroki w celu zapewnienia, że nie istnieją żadne przeszkody prawne uniemożliwiające wymianę mającą miejsce między przedsiębiorstwami objętymi zakresem nadzoru skonsolidowanego, spółkami holdingowymi o profilu mieszanym i ich przedsiębiorstwami zależnymi oraz przedsiębiorstwami zależnymi określonymi w art. 127 ust. 3, wszelkich informacji, które miałyby znaczenie do celów sprawowania nadzoru zgodnie z art. 124-138 i niniejszym artykułem.

2. Gdy przedsiębiorstwo dominujące i którekolwiek z jego przedsiębiorstw zależnych będących instytucjami kredytowymi mają siedziby w różnych Państwach Członkowskich, właściwe organy każdego Państwa Członkowskiego przekazują sobie wszystkie stosowne informacje umożliwiające lub ułatwiające wykonywanie nadzoru skonsolidowanego.

W przypadku, gdy właściwe organy Państwa Członkowskiego, w którym umiejscowione jest przedsiębiorstwo dominujące, same nie wykonują nadzoru skonsolidowanego na podstawie art. 125 i 126, mogą one zostać poproszone przez właściwe organy odpowiedzialne za wykonywanie takiego nadzoru o wystąpienie do przedsiębiorstwa dominującego o wszelkie informacje mające znaczenie dla celów nadzoru skonsolidowanego oraz przekazanie ich tym organom.

3. Państwa Członkowskie upoważniają swoje właściwe organy do wymiany informacji określonych w ust. 2 pod warunkiem, że w przypadku finansowych spółek holdingowych, instytucji finansowych lub przedsiębiorstw pomocniczych usług, zbieranie lub posiadanie informacji w żaden sposób nie oznacza, że od właściwych organów wymaga się pełnienia roli nadzorczej w stosunku do tych instytucji lub przedsiębiorstw jako przedsiębiorstw indywidualnych.

Podobnie Państwa Członkowskie upoważniają swoje właściwe organy do wymiany informacji określonych w art. 137 pod warunkiem, że

▼B

zbieranie lub posiadanie informacji w żaden sposób nie oznacza, że właściwe organy odgrywają rolę nadzorczą w stosunku do spółki holdingowej o profilu mieszanym i tych z jej przedsiębiorstw zależnych, które nie są instytucjami kredytowymi, lub w stosunku do przedsiębiorstw zależnych objętych zakresem art. 127 ust. 3.

Artykuł 140

1. Gdy instytucja kredytowa, finansowa spółka holdingowa lub spółka holdingowa o profilu mieszanym kontroluje jedno lub więcej przedsiębiorstw zależnych będących zakładami ubezpieczeń lub inne przedsiębiorstwo świadczące usługi inwestycyjne i objęte wymogiem uzyskania zezwolenia, właściwe organy i organy, którym powierzono publiczne zadanie nadzorowania zakładów ubezpieczeń lub innych przedsiębiorstw świadczących usługi inwestycyjne, ściśle ze sobą współpracują. Bez uszczerbku dla ich odpowiednich obowiązków, organy te przekazują sobie informacje mogące uprościć ich zadania i umożliwić nadzór nad działalnością i ogólną sytuacją finansową nadzorowanych przez nie przedsiębiorstw.

2. Informacje uzyskane w ramach skonsolidowanego nadzoru, w szczególności wszelka wymiana informacji między właściwymi organami przewidziana w niniejszej dyrektywie, podlegają obowiązkowi dochowania tajemnicy zawodowej zgodnie z definicją określoną w rozdziale 1 sekcja 2.

3. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór skonsolidowany sporządzają wykazy finansowych spółek holdingowych określonych w art. 71 ust. 2. Wykazy te przekazywane są właściwym organom pozostałych Państw Członkowskich oraz Komisji.

Artykuł 141

W przypadku, gdy stosując niniejszą dyrektywę właściwe organy danego Państwa Członkowskiego w szczególnych przypadkach pragną sprawdzić informacje dotyczące instytucji kredytowej, finansowej spółki holdingowej, instytucji finansowej, przedsiębiorstwa pomocniczych usług, spółki holdingowej o profilu mieszanym, przedsiębiorstwa zależnego określonego w art. 137 lub przedsiębiorstwa zależnego określonego w art. 127 ust. 3, mających siedzibę w innym Państwie Członkowskim, o przeprowadzenie takiej weryfikacji zwracają się do właściwych organów tego Państwa Członkowskiego. Organy otrzymujące taki wniosek uwzględniają go w ramach swoich kompetencji, przeprowadzając weryfikację we własnym zakresie lub umożliwiając jej przeprowadzenie przez organy składające wniosek bądź też umożliwiając jej przeprowadzenie przez biegłego rewidenta lub eksperta. Właściwy organ składający wniosek może, jeżeli wyraża taką wolę, uczestniczyć w weryfikacji, jeżeli nie przeprowadza weryfikacji we własnym zakresie.

Artykuł 142

Bez uszczerbku dla przepisów ich prawa karnego, Państwa Członkowskie zapewniają możliwość nakładania kar lub podejmowania środków mających na celu usunięcie stwierdzonych naruszeń przepisów lub przyczyn takich naruszeń w stosunku do finansowych spółek holdingowych i spółek holdingowych o profilu mieszanym, lub osób efektywnie nimi zarządzających, które naruszają przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne przyjęte w celu wykonania art. 124 – 141 oraz niniejszego artykułu. Właściwe organy ściśle ze sobą współpracują, aby zapewnić, że te kary lub środki przynoszą pożądane skutki, szczególnie w przypadku, gdy zarząd lub główna jednostka organizacyjna finansowej spółki holdingowej lub spółki holdingowej o profilu mieszanym nie mieści się w siedzibie zarządu tej spółki.

Artykuł 143

1. Jeżeli instytucja kredytowa, której przedsiębiorstwo dominujące jest instytucją kredytową lub finansową spółką holdingową, której siedziba znajduje się w państwie trzecim, nie podlega nadzorowi skonsolidowanemu na mocy art. 125 i 126, właściwe organy sprawdzają, czy instytucja kredytowa podlega nadzorowi skonsolidowanemu właściwego organu państwa trzeciego, równoważnego organowi podlegającemu zasadom ustanowionym w niniejszej dyrektywie.

Sprawdzenia dokonuje, na wniosek przedsiębiorstwa dominującego lub jakiegokolwiek podmiotu objętego regulacją, posiadającego zezwolenie udzielone we Wspólnocie, lub z własnej inicjatywy, właściwy organ, który odpowiadałby za nadzór skonsolidowany, gdyby zastosowano ust.

3. Ten właściwy organ zasięga opinii innych właściwych organ, których to dotyczy.

2. Komisja może nałożyć na Europejski Komitet Bankowy wymóg wydania ogólnych wytycznych dotyczących tego, czy uzgodnienia dotyczące nadzoru skonsolidowanego właściwych organów państw trzecich umożliwiają osiągnięcie celów nadzoru skonsolidowanego, określonych w niniejszym rozdziale, w odniesieniu do instytucji kredytowych, których przedsiębiorstwo dominujące posiada siedzibę w państwie trzecim. Komitet poddaje takie wytyczne kontroli oraz uwzględnia wszelkie zmiany wprowadzone do uzgodnień dotyczących skonsolidowanego nadzoru, stosowanych przez takie właściwe organy.

Właściwy organ przeprowadzający weryfikację określoną w ust. 1 akapit pierwszy uwzględnia takie wytyczne. Do tego celu przed podjęciem decyzji właściwy organ zasięga opinii Komitetu.

3. W przypadku braku takiego równoważnego nadzoru Państwa Członkowskie do instytucji kredytowej stosują przez analogię przepisy niniejszej dyrektywy lub umożliwiają właściwym organom stosowanie innych właściwych technik nadzoru, które umożliwiają osiągnięcie celów nadzoru skonsolidowanego nad instytucjami kredytowymi.

Techniki nadzoru uzgadnia, po konsultacjach z innymi właściwymi organami, których to dotyczy, właściwy organ, który odpowiadałby za nadzór skonsolidowany

Właściwe organy mogą w szczególności wymagać utworzenia finansowej spółki holdingowej, której siedziba zarządu znajduje się we Wspólnocie, oraz zastosować przepisy w sprawie nadzoru skonsolidowanego do skonsolidowanej pozycji tej finansowej spółki holdingowej.

Techniki nadzoru są opracowywane w ten sposób, aby realizować cele skonsolidowanego nadzoru określone w niniejszym rozdziale; powiadamia się o nich inne właściwe organy, których to dotyczy, oraz Komisję.

Sekcja 2

Ujawnienia właściwych organów

Artykuł 144

Właściwe organy ujawniają następujące informacje:

- a) teksty przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych oraz ogólne wytyczne przyjęte w danym Państwie Członkowskim w dziedzinie regulacji ostrożnościowych;
- b) sposoby korzystania z możliwości wyboru opcji i zasad przewidzianych przez prawo wspólnotowe;
- c) ogólne kryteria i metody stosowane podczas weryfikacji i oceny, o których mowa w art. 124; oraz

▼B

- d) bez uszczerbku dla przepisów określonych w rozdziale 1 sekcja 2, zsumowane dane statystyczne w zakresie kluczowych aspektów wdrażania zasad ostrożnościowych w każdym Państwie Członkowskim.

Ujawnienia przewidziane w akapicie pierwszym pozwalają na wymierne porównanie metod przyjętych przez właściwe organy różnych Państw Członkowskich. Ujawnienia są publikowane w jednakowym formacie i regularnie uaktualniane. Ujawnienia są dostępne pod jednym wspólnym adresem elektronicznym.

*ROZDZIAŁ 5**Ujawnienia instytucji kredytowych**Artykuł 145*

1. Do celów niniejszej dyrektywy instytucje kredytowe podają do publicznej wiadomości, informacje określone w załączniku XII część 2, bez uszczerbku dla przepisów określonych w art. 146.
2. Na podstawie rozdziału 2 sekcja 3 podsekcje 2 i 3 oraz art. 105 fakt uznania przez właściwe organy instrumentów i metod określonych w załączniku XII część 3 podawany jest do wiadomości publicznej przez instytucje kredytowe wraz z podaniem informacji wyszczególnionych w tym załączniku.
3. Instytucje kredytowe przyjmują formalne zasady polityki informacyjnej w celu spełnienia wymogów w zakresie ujawniania, określonych w ust. 1 i 2, oraz dysponują strategiami w zakresie oceny adekwatności ujawnień, łącznie z ich weryfikacją i częstotliwością.
4. Na wniosek MŚP i innych przedsiębiorstw ubiegających się o kredyt, instytucje kredytowe powinny składać wyjaśnienie decyzji ratingowych, dostarczając na żądanie wyjaśnienie pisemne. Jeżeli dobrowolne zobowiązanie sektora w tym zakresie okaże się nieadekwatne, przyjmuje się rozwiązania krajowe. Koszty administracyjne wyjaśnienia muszą być odpowiednie do wysokości kredytu.

Artykuł 146

1. Niezależnie od art. 145, instytucje kredytowe mogą pominąć jedno lub więcej ujawnień spośród wyszczególnionych w załączniku XII część 2, jeśli informacji zawartych w takich ujawnieniach nie uznaje się, w świetle kryterium określonego w załączniku XII część 1 ust. 1, za istotne.
2. Niezależnie od art. 145 instytucje kredytowe mogą pominąć jedną lub więcej informacji wyszczególnionych w załączniku XII część 2 i 3, jeśli informacje takie zawierają elementy, które, w świetle kryterium określonego w załączniku XII część 1 ust. 2 i 3, mogą zostać uznane za prawnie zastrzeżone lub poufne.
3. W wyjątkowych przypadkach określonych w ust. 2 instytucja kredytowa, której to dotyczy, podaje w swoich ujawnieniach, że poszczególne informacje nie są ujawnione, podaje powód ich nieujawnienia oraz publikuje bardziej ogólną informację na temat kwestii objętej wymogiem ujawniania, jeżeli z uwagi na kryteria określone w załączniku XII część 1 ust. 2 i 3 nie są one klasyfikowane jako prawnie zastrzeżone lub tajne.

▼ B*Artykuł 147*

1. Instytucje kredytowe publikują ujawnienia wymagane na mocy art. 145 przynajmniej raz w roku. Ujawnienia publikuje się najszybciej, jak to możliwe.
2. Instytucje kredytowe ustalają również, czy publikacja częstsza niż przewidziana w ust. 1 jest niezbędna w świetle kryteriów ustanowionych w załączniku XII część 1 ust. 4.

Artykuł 148

1. Instytucje kredytowe mogą określić właściwy środek przekazu, miejsce publikacji i środki weryfikacji w celu skutecznego spełnienia określonych w art. 145 wymogów dotyczących ujawniania. W miarę możliwości wszystkie ujawnienia powinny ukazywać się za pośrednictwem jednego środka przekazu lub w jednym miejscu.
2. Równoważne ujawnienia, których instytucje kredytowe dokonały w celu spełnienia wymogów na podstawie przepisów o rachunkowości, wymogów dotyczących spółek giełdowych lub innych, mogą zostać uznane za spełniające wymogi art. 145. Jeśli ujawnienia, o których mowa, nie są częścią sprawozdań finansowych, instytucje kredytowe precyzują, gdzie można je znaleźć.

Artykuł 149

Niezależnie od art. 146-148 Państwa Członkowskie dają właściwym organom prawo do wymagania od instytucji kredytowych:

- a) sporządzenia jednego lub więcej ujawnień określonych w załączniku XII część 2 i 3;
- b) opublikowania jednego lub więcej ujawnień częściej niż raz do roku oraz ustalenia ostatecznych terminów publikacji;
- c) korzystania ze środków przekazu i miejsc publikacji, innych niż przewidziane dla sprawozdań finansowych; oraz
- d) używania szczególnych środków weryfikacji w stosunku do ujawnień nieobjętych ustawowym badaniem sprawozdania finansowego.

TYTUŁ VI

UPRAWNIENIA WYKONAWCZE*Artykuł 150*

1. Bez uszczerbku dla przepisów w zakresie funduszy własnych dla wniosku, który Komisja ma przedłożyć zgodnie z art. 62 dostosowania techniczne w następujących dziedzinach przyjmuje się zgodnie z trybem postępowania, o którym mowa w art. 152 ust. 2:
 - a) objaśnianie definicji w celu uwzględnienia nowych zjawisk na rynkach finansowych przy stosowaniu niniejszej dyrektywy;
 - b) objaśnianie definicji w celu zapewnienia jednolitego stosowania niniejszej dyrektywy;
 - c) dostosowywanie terminologii i formułowanie definicji stosownie do kolejnych aktów dotyczących instytucji kredytowych i spraw pokrewnych;
 - d) dostosowania techniczne w wykazie w art. 2;
 - e) zmiana kwoty kapitału założycielskiego określonego w art. 9, aby uwzględnić nowe zjawiska natury gospodarczej i pieniężnej;

▼ B

- f) rozszerzanie wykazu określonego w art. 23 i 24 i zamieszczonego w załączniku I lub dostosowanie terminologii stosowanej w tym wykazie do nowych zjawisk zachodzących na rynkach finansowych;
- g) określanie obszarów, w których właściwe organy mają obowiązek wymiany informacji wymienionych w art. 42;
- h) dostosowania techniczne w art. 56-67 oraz w art. 74, wynikające z nowych zjawisk w standardach lub wymogach rachunkowości z uwzględnieniem wymogów określonych w prawie wspólnotowym lub ze względu na konwergencję praktyk nadzorczych;
- i) zmiana wykazu klas ekspozycji w art. 79 i 86, aby uwzględnić nowe zjawiska na rynkach finansowych,
- j) kwota określona w art. 79 ust. 2 lit. c), art. 86 ust. 4 lit. a), załączniku VII część 1 ust. 5 i załączniku VII część 2 ust. 15 w celu uwzględnienia skutków inflacji;
- k) wykaz i klasyfikacja pozycji pozabilansowych w załącznikach II i IV oraz zasady traktowania tych pozycji przy określaniu wartości ekspozycji do celów tytułu V rozdział 2 sekcja 3; lub
- l) dostosowanie przepisów w załącznikach V-XII w celu uwzględnienia nowych zjawisk zachodzących na rynkach finansowych, w szczególności związanych z nowymi produktami finansowymi, lub w standardach lub wymogach rachunkowości które uwzględniają wymogi określone w prawie wspólnotowym lub ze względu na konwergencję praktyk nadzorczych;

2. Komisja może przyjąć następujące środki wykonawcze zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 151 ust. 2.

- a) określenie wielkości nagłych i nieoczekiwanych zmian poziomu stóp procentowych, o których mowa w art. 124 ust. 5;
- b) czasowe obniżanie minimalnego poziomu funduszy własnych kreślonego w art. 75 lub wag ryzyka określonych w tytule V rozdział 2 sekcja 3 aby uwzględnić pewne okoliczności szczególne;
- c) bez uszczerbku dla przepisów dotyczących sprawozdania, określonych w art. 119, objaśnianie wyłączeń przewidzianych w *artykułach* 111 ust. 4, 113, 115 i 116;
- d) określenie kluczowych aspektów, w zakresie których ujawniane są zsumowane dane statystyczne zgodnie z art. 144 ust. 1 lit. d); lub
- e) określenie formatu, struktury, spisu treści i daty corocznej publikacji ujawnień przewidzianych w art. 144;

▼ M2

- f) dostosowania kryteriów oceny ostrożnościowej podanych w art. 19a ust. 1 w celu uwzględnienia przyszłych zmian i zapewnienia jednolitego stosowania niniejszej dyrektywy;

▼ B

3. Żaden z przyjętych środków wykonawczych nie może zmienić podstawowych przepisów niniejszej dyrektywy.

4. Bez uszczerbku dla przyjętych już środków wykonawczych, do czasu upływu dwuletniego okresu następującego po przyjęciu niniejszej dyrektywy, a najpóźniej do 1 kwietnia 2008 r., zawieszają się stosowanie jej przepisów wymagających przyjęcia środków wykonawczych, poprawek i decyzji zgodnie z ust. 2. Na wniosek Komisji Parlament Europejski i Rada mogą odnowić odnośne przepisy i w tym celu dokonają ich rewizji przed upływem powyższego okresu lub daty w niniejszym ustępie.

Artykuł 151

1. Komisję wspiera Europejski Komitet ds. Bankowości utworzony decyzją Komisji 2004/10/WE ⁽¹⁾
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, zastosowanie znajduje procedura określona w art. 5 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów art. 7 ust. 3 i art. 8 tej decyzji.
Okres przewidziany w art. 5 ust. 6 decyzji 1999/468/WE ustala się na trzy miesiące.
3. Komitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

TYTUŁ VII

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE*ROZDZIAŁ 1**Przepisy przejściowe**Artykuł 152*

1. Instytucje kredytowe obliczające kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 84-89, utrzymują podczas pierwszego, drugiego i trzeciego okresu dwunastomiesięcznego po 31 grudnia 2006 r. fundusze własne o wartości, zawsze wyższej lub równej kwocie wskazanej w ust. 3, 4 i 5.
2. Instytucje kredytowe stosujące zgodnie z art. 105 zaawansowane metody pomiaru do obliczania wymogów kapitału własnego z tytułu ryzyka operacyjnego, podczas drugiego i trzeciego dwunastomiesięcznego okresu po 31 grudnia 2006 r. utrzymują fundusze własne o wartości zawsze wyższej lub równej kwocie wskazanej w ust. 4 i 5.
3. W odniesieniu do pierwszego okresu dwunastomiesięcznego, o którym mowa w ust. 1, kwota funduszy własnych wynosi 95 % łącznej kwoty minimalnej funduszy własnych, której utrzymanie przez instytucje kredytowe jest wymagane podczas tego okresu zgodnie z art. 4 dyrektywy 93/6/EWG Rady z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie adekwatności kapitałowej przedsiębiorstw inwestycyjnych i instytucji kredytowych ⁽²⁾, w brzmieniu w jakim dyrektywa ta oraz dyrektywa 2000/12/WE obowiązywały przed dniem 1 stycznia 2007 r.
4. W odniesieniu do drugiego okresu dwunastomiesięcznego, o którym mowa w ust. 1, kwota funduszy własnych wynosi 90 % łącznej kwoty minimalnej funduszy własnych, której utrzymanie przez instytucje kredytowe jest wymagane podczas tego okresu zgodnie z art. 4 dyrektywy 93/6/EWG, w brzmieniu w jakim dyrektywa ta oraz dyrektywa 2000/12/WE obowiązywały przed dniem 1 stycznia 2007 r.
5. W odniesieniu do trzeciego okresu dwunastomiesięcznego, o którym mowa w ust. 1, kwota funduszy własnych wynosi 80 % łącznej kwoty minimalnej funduszy własnych, której utrzymanie przez instytucje kredytowe jest wymagane podczas tego okresu zgodnie z art. 4 dyrektywy 93/6/EWG, w brzmieniu w jakim dyrektywa ta oraz dyrektywa 2000/12/WE obowiązywały przed dniem 1 stycznia 2007 r.
6. Spełnienie wymogów określonych w ust. 1-4 następuje na podstawie kwot funduszy własnych w pełni skorygowanych w celu uwzględnienia różnic w obliczaniu funduszy własnych zgodnie z dyrektywą 2000/12/WE i dyrektywą 93/6/EWG, w brzmieniu

⁽¹⁾ Dz.U. L 3 z 7.1.2004, str. 36.

⁽²⁾ Dz.U. L 141 z 11.6.1993, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2005/1/WE.

▼B

w jakim dyrektywy te obowiązywały przed dniem 1 stycznia 2007 r. oraz przed stosowaniem metody obliczania funduszy własnych zgodnie z niniejszą dyrektywą wynikającej ze sposobu ujęcia współczynnika straty oczekiwanej i straty nieoczekiwanej zgodnego z art. 84-89 niniejszej dyrektywy.

7. Do celów ust. 1-6 niniejszego artykułu stosuje się art. 68-73.

8. Do dnia 1 stycznia 2008 r. instytucje kredytowe mogą uznawać artykuły ustanawiające metodę standardową określoną w tytule V rozdział 2 sekcja 3 ust. 1 za zastąpione art. 42-46 dyrektywy 2000/12/WE, w brzmieniu w jakim artykuły te obowiązywały przed dniem 1 stycznia 2007 r.

9. W przypadku wykorzystania możliwości, o której mowa w ust. 8, w odniesieniu do przepisów dyrektywy 2000/12/WE obowiązuje, co następuje:

- a) przepisy wyżej wymienionej dyrektywy, o których mowa w art. 42-46, stosuje się, w brzmieniu w jakim obowiązywały przed dniem 1 stycznia 2007 r.;
- b) „wartość ważona ryzykiem”, o której mowa w art. 42 ust. 1 wyżej wymienionej dyrektywy oznacza „kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem”;
- c) kwoty wyliczone zgodnie z art. 42 ust. 2 wyżej wymienionej dyrektywy oznaczają „kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem”;
- d) „kredytowe instrumenty pochodne” są ujęte w wykazie pozycji pełnego ryzyka w załączniku II wyżej wymienionej dyrektywy; oraz
- e) metodę obliczania określoną w art. 43 ust. 3 wyżej wymienionej dyrektywy stosuje się w odniesieniu do instrumentów pochodnych wyszczególnionych w załączniku IV wyżej wymienionej dyrektywy bez względu na to, czy są one bilansowe czy pozabilansowe, a kwoty wyliczone w oparciu o metodę określoną w załączniku III uznaje się za kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem.

10. W przypadku wykorzystania opcji, o której mowa w *ust. 8*, w odniesieniu do metod obliczania ekspozycji, dla których używa się metody standardowej, obowiązuje, co następuje:

- a) tytuł V rozdział 2 sekcja 3 ust. 3 odnoszący się do uznawania złączenia ryzyka kredytowego nie ma zastosowania;
- b) tytuł V rozdział 2 sekcja 3 ust. 4 odnoszący się do traktowania sekurytyzacji może zostać wyłączony ze stosowania przez właściwe organy.

11. W przypadku wykorzystania opcji, o której mowa w *ust. 8*, wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z art. 75 lit. d) pomniejsza się o wskaźnik procentowy równy stosunkowi wartości ekspozycji instytucji kredytowych, dla których kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się zgodnie ze opcją, o której mowa w *ust. 8*, do łącznej wartości ich ekspozycji

12. W przypadku, gdy instytucja kredytowa wylicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla wszystkich swoich ekspozycji zgodnie z możliwością, o której mowa w *ust. 8*, art. 48-50 dyrektywy 2000/12/WE odnoszące się do dużych zaangażowań mogą mieć zastosowanie, w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2007 r.

13. Kiedy stosuje się opcję, o której mowa w *ust. 8*, odniesienia do art. 78-83 niniejszej dyrektywy należy rozumieć jako odniesienia do art. 42-46 dyrektywy 2000/12/WE, w brzmieniu, w jakim artykuły te obowiązywały przed 1 stycznia 2007 r.

14. Jeżeli stosuje się opcję, o której mowa w *ust. 8*, przed datą określoną w tymże ustępie nie stosuje się art. 123, 124, 145 i 149.

Artykuł 153

Do dnia 31 grudnia 2012 r. właściwe organy mogą, przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji wynikających z transakcji wynajmu nieruchomości dotyczącego budynków biurowych lub nieruchomości handlowo-usługowych położonych na ich obszarze i spełniających kryteria ustanowione w załączniku VI część 1 ust. 54, zezwolić na stosowanie wagi ryzyka 50 % bez stosowania przepisów załącznika VI część 1 ust. 55 i 56.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. właściwe organy mogą, w celu określenia zabezpieczonej części przeterminowanego kredytu do celów załącznika VI, uznać zabezpieczenie rzeczowe inne niż zabezpieczenie kwalifikujące się w ramach art. 90-93.

Do dnia 31 grudnia 2012 r. przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem do celów załącznika VI część 1 ust. 4 w odniesieniu do ekspozycji wobec rządów centralnych Państw Członkowskich lub banków centralnych denominowanych i finansowanych w walucie krajowej Państwa Członkowskiego stosowana jest taka sama waga ryzyka, która byłaby przypisana do takich ekspozycji denominowanych i finansowanych w ich walucie krajowej.

Artykuł 154

1. Do dnia 31 grudnia 2011 r. właściwe organy każdego Państwa Członkowskiego mogą, do celów załącznika VI część 1 ust. 61, ustalić dla ekspozycji określonych w załączniku VI, część 1, ust. 12-17 i 41-43 wobec kontrahentów z siedzibą na ich terytorium, okres przeterminowania liczony w dniach, wynoszący maksymalnie 180 dni, o ile jest to właściwe w lokalnych warunkach. Konkretna liczba dni może być zróżnicowana w poszczególnych grupach produktów.

Właściwe organy, które nie korzystają z możliwości, o której mowa w akapicie pierwszym, w stosunku do ekspozycji na ich terytorium, mogą wyznaczyć dłuższy okres dla ekspozycji wobec kontrahentów z siedzibą na terytorium innych Państw Członkowskich, których właściwe organy skorzystały z tego wyboru. Konkretna liczba musi mieścić się w przedziale od 90 dni do terminu, które inne właściwe organy wyznaczyły w odniesieniu do ekspozycji wobec takich kontrahentów na swoim terytorium.

2. Dla instytucji kredytowych składających wnioski o zastosowanie metody IRB przed rokiem 2010 możliwe jest do 31 grudnia 2009 r., za zgodą odpowiedniego organu, skrócenie wymogu trzyletniego stosowania przewidzianego w art. 84 ust. 3 do okresu nie krótszego niż jeden rok.

3. Dla instytucji kredytowych składających wnioski o stosowanie własnych oszacowań LGD lub współczynników konwersji wymóg trzyletniego stosowania przewidzianego w art. 84 ust. 4 może zostać skrócony do dwóch lat do 31 grudnia 2008 r.

4. Do 31 grudnia 2012 roku właściwe organy każdego z Państw Członkowskich mogą zezwolić instytucjom kredytowym na dalsze stosowanie wobec udziałów tego typu, o którym mowa w art. 57 lit. o), które zostały uzyskane przed 20 lipca 2006, traktowania, o którym mowa w art. 38 dyrektywy 2000/12/WE, w jego brzmieniu, jakie obowiązywało przed dniem 1 stycznia 2007 r.

5. Do dnia 31 grudnia 2010 r. ważona zaangażowaniem średnia wartość LGD dla wszystkich ekspozycji detalicznych zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi i nieobjętych gwarancjami rządów centralnych nie może wynosić mniej niż 10 %.

6. Do dnia 31 grudnia 2017 r. właściwe organy Państw Członkowskich mogą znieść obowiązek stosowania metody IRB w stosunku do niektórych ekspozycji kapitałowych utrzymywanych przez instytucje

▼B

kredytowe oraz przedsiębiorstwa UE zależne instytucji kredytowych w danym Państwie Członkowskim na dzień 31 grudnia 2007 r.

Pozycję zwolnioną ze stosowania tej metody mierzy się jako liczbę akcji przypadającą na dzień 31 grudnia 2007 r., powiększoną o dodatkowe udziały lub akcje, których własność wynika bezpośrednio z posiadania udziału kapitałowego, pod warunkiem że nie powoduje to wzrostu proporcjonalnego udziału własnościowego w portfelu spółki.

Jeśli nabycie akcji powoduje wzrost proporcjonalnego udziału własnościowego w danym pakiecie udziałów, część pakietu stanowiąca nadwyżkę nie podlega wspomnianemu wyżej zwolnieniu. Zwolnienie to nie obejmuje również pakietów, które początkowo podlegały zwolnieniu, ale zostały sprzedane, a następnie odkupione.

Ekspozycje w papierach kapitałowych objęte niniejszym przepisem przejściowym podlegają wymogom kapitałowym wyliczanym zgodnie z tytułem V rozdział 2 sekcja 3 podsekcja 1.

7. Do dnia 31 grudnia 2011 r. właściwe organy każdego Państwa Członkowskiego mogą w stosunku do ekspozycji korporacyjnych ustalić okres przeterminowania, liczony w dniach, do którego stosują się wszystkie instytucje kredytowe podlegające ich kompetencji zgodnie z definicją „niewykonania zobowiązań” określoną w załączniku VII część 4 ust. 44, odnoszącą się do ekspozycji wobec przedsiębiorstw w obrębie danego Państwa Członkowskiego. Okres ten obejmuje od 90 do 180 dni, jeśli jest to w danych warunkach właściwe. W odniesieniu do ekspozycji wobec tego typu kontrahentów znajdujących się na terenie innych Państw Członkowskich właściwe organy ustalają okres przeterminowania w ten sposób, aby nie był on dłuższy niż okres przeterminowania ustalony przez właściwe organy danego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 155

Do dnia 31 grudnia 2012 r. w odniesieniu do przedsiębiorstw inwestycyjnych, których wskaźnik dla obszarów działalności związanych z działalnością dealerską stanowi co najmniej 50 % całkowitej wielkości wskaźników dla wszystkich rodzajów działalności, obliczonych zgodnie z załącznikiem X część 2 ust. 1-7, Państwa Członkowskie mogą do tego obszaru działalności „działalność dealerska” zastosować wartość procentową równą 15 %.

*ROZDZIAŁ 2****Przepisy końcowe****Artykuł 156*

Komisja, we współpracy z Państwami Członkowskimi i przy uwzględnieniu wkładu Europejskiego Banku Centralnego, okresowo sprawdza, czy niniejsza dyrektywa, traktowana jako całość łącznie z dyrektywą 2006/49/WE, wpływa znacząco na cykl ekonomiczny oraz, w świetle wyników tej analizy, rozważa zasadność podjęcia środków naprawczych.

W oparciu o tę analizę oraz przy uwzględnieniu wkładu Europejskiego Banku Centralnego Komisja sporządza dwuletnie sprawozdanie i przedkłada je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wraz z odpowiednimi wnioskami. Przy sporządzaniu tego sprawozdania uwzględniane są odpowiednio opinie przedstawione przez kredytobiorców i kredytodawców.

Do dnia 1 stycznia 2012 r. Komisja dokona przeglądu i sporządzi sprawozdanie na temat stosowania niniejszej dyrektywy, w szczególności wszystkich aspektów art. 68-73, art. 80 ust. 7, art. 80 ust. 8 i art. 129,

▼B

które przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wraz ze wszelkimi odpowiednimi propozycjami.

Artykuł 157

1. Do dnia 31 grudnia 2006 r. Państwa Członkowskie przyjmują i publikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do zapewnienia zgodności z przepisami art. 4, 22, 57, 61 - 64, 66, 68-106, 108, 110-115, 117- 119, 123 - 127, 129 - 132, 133, 136, 144- 149 i 152 - 155 oraz załączników II, III i V-XII. Następnie Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty tych przepisów oraz tabelę zgodności między tymi przepisami a przepisami niniejszej dyrektywy.

Niezależnie od ust. 3 Państwa Członkowskie stosują te przepisy od dnia 1 stycznia 2007 r.

Wspomniane przepisy powinny zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Powinny one również zawierać oświadczenie, że odniesienia w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych do dyrektyw uchylonych przez niniejszą dyrektywę traktuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Państwa Członkowskie określają, w jaki sposób należy wprowadzić takie odniesienie i jak należy sformułować wspomniane oświadczenie.

2. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

3. Państwa Członkowskie stosują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do zapewnienia zgodności z przepisami art. 87 ust. 9 i art. 105 od dnia 1 stycznia 2008 r., lecz nie wcześniej.

Artykuł 158

1. Niniejszym uchyla się dyrektywę 2000/12/WE zmienioną dyrektywami wymienionymi w części A załącznika XIII, bez uszczerbku dla zobowiązań Państw Członkowskich dotyczących harmonogramu transpozycji wspomnianych dyrektyw wymienionego w części B załącznika XIII.

2. Odniesienia do dyrektyw, które utraciły moc, traktowane są jako odniesienia do niniejszej dyrektywy i odczytywane są zgodnie z tabelą zgodności w załączniku XIV.

Artykuł 159

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 160

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

▼B*ZALĄCZNIK I***WYKAZ RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PODLEGAJĄCYCH
WZAJEMNEMU UZNAWANIU**

1. Przyjmowanie od ludności depozytów i innych środków podlegających zwrotowi
2. Udzielanie kredytów, w tym między innymi: kredyt konsumencki, kredyt hipoteczny, faktoring z regresem lub bez, finansowanie transakcji handlowych (w tym forfaiting)
3. Leasing finansowy

▼M3

4. „Usługi płatnicze” zgodnie z definicją w art. 4 ust. 3 dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego ⁽¹⁾
5. Wydawanie innych środków płatności i administrowanie nimi (np. czeków podróżnych i czeków bankierskich), o ile działalność ta nie jest objęta pkt 4

▼B

6. Gwarancje i zobowiązania
7. Obrót na własny rachunek lub na rachunek klienta:
 - a) instrumentami rynku pieniężnego (czekami, weksłami, certyfikatami depozytowymi itp.);
 - b) dewizami;
 - c) opcjami i terminowymi umowami na instrumenty finansowe typu „futures”;
 - d) instrumentami stopy procentowej i wymiany walutowej; lub
 - e) zbywalnymi papierami wartościowymi.
8. Uczestniczenie w emisji papierów wartościowych i świadczenie usług związanych z taką emisją
9. Doradztwo dla przedsiębiorstw gospodarczych w zakresie struktury kapitałowej, strategii przemysłowej i kwestii z nimi związanych, jak również doradztwo i usługi dotyczące łączenia się oraz nabywania przedsiębiorstw gospodarczych
10. Pośrednictwo na rynku pieniężnym
11. Zarządzanie portfelem i doradztwo inwestycyjne
12. Przechowywanie i administrowanie papierami wartościowymi
13. Usługi w zakresie opiniowania kredytoborców
14. Przechowywanie w sejfach

Usługi oraz działalność przewidziane w sekcjach A i B załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych ⁽²⁾ odnoszące się do instrumentów finansowych przewidzianych w sekcji C załącznika I do tej dyrektywy, zgodnie z niniejszą dyrektywą, podlegają wzajemnemu uznawaniu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 319 z 5.12.2007, str. 1

⁽²⁾ Dz.U. L 145 z 30.4.2004, str. 1.

ZAŁĄCZNIK II

KLASYFIKACJA POZYCJI POZABILANSOWYCH

Pozycje pełnego ryzyka:

- Gwarancje mające charakter substytutu kredytu,
- Kredytowe instrumenty pochodne
- Akcepty,
- Poręczenia wekslowe, gdy na wekslu nie jest podpisana inna instytucja kredytowa,
- Transakcje z prawem regresu,
- Akredytywy zabezpieczające mające charakter substytutu kredytu,
- Rzeczywiste terminowe transakcje zakupu aktywów,
- Depozyty termin/termin,
- Niespłacona część nie w pełni pokrytych akcji i papierów wartościowych,
- Umowy sprzedaży aktywów z prawem odkupu w rozumieniu art. 12 ust. 3 i 5 dyrektywy 86/635/EWG, oraz
- Inne pozycje obciążone pełnym ryzykiem.

Pozycje średniego ryzyka:

- Akredytywy dokumentowe otwarte i potwierdzone (patrz także: „pozycje umiarkowanego ryzyka”),
- Gwarancje jakości odsprzedawanych aktywów i gwarancje zapłaty odszkodowania (w tym gwarancje przetargowe, gwarancje dobrego wykonania umowy, gwarancje zapłaty cła i gwarancje zapłaty podatku) oraz inne gwarancje niemające charakteru substytutu kredytu,
- Akredytywy zabezpieczające niemające charakteru substytutu kredytu,
- Niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji lub udzielenia akceptu) z pierwotnym terminem zapadalności powyżej jednego roku,
- Odnawialne gwarancje emisji weksli krótkoterminowych (NIF) i średnioterminowych (RUF), oraz
- Inne pozycje obciążone średnim ryzykiem zgodnie z tym, co zostało zgłoszone Komisji.

Pozycje umiarkowanego ryzyka:

- Akredytywy dokumentowe, przy których wysyłka towaru stanowi zabezpieczenie akredytywy, oraz inne instrumenty, które wygasają z chwilą realizacji transakcji będącej ich podstawą,
- Niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji lub udzielenia akceptu) z pierwotnym terminem zapadalności do jednego roku, których nie można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia lub które nie umożliwiają w sposób efektywny automatycznego unieważnienia wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej kredytobiorcy, oraz
- Inne pozycje obciążone umiarkowanym ryzykiem zgodnie z tym, co zostało zgłoszone Komisji.

Pozycje niskiego ryzyka:

- Niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji lub udzielenia akceptu), które można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia lub które umożliwiają w sposób efektywny automatyczne unieważnienie wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej kredytobiorcy. Detaliczne linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeśli warunki pozwolą instytucji kredytowej na unieważnienie ich w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach ustawodawstwa w zakresie ochrony praw konsumenta i kwestii z tym związanych, oraz

▼B

- Inne pozycje obciążone niskim ryzykiem zgodnie z tym, co zostało zgłoszone Komisji.

ZAŁĄCZNIK III

TRAKTOWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA DLA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH, TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU, TRANSAKCJI UDZIELENIA LUB OTRZYMANIA POŻYCZKI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH LUB TOWARÓW, TRANSAKCJI Z DŁUGIM TERMINEM ROZLICZENIA I TRANSAKCJI Z OPCJĄ UZUPEŁNIENIA ZABEZPIECZENIA KREDYTOWEGO

CZĘŚĆ 1

Definicje

Dla celów niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:

Pojęcia ogólne

1. Ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów środków pieniężnych związanych z tą transakcją.
2. Kontrahent centralny oznacza podmiot, który w sensie prawnym działa pomiędzy kontrahentami umów będących w obrocie na jednym lub większej liczbie rynków finansowych, stając się nabywcą dla każdego sprzedawcy i sprzedawcą dla każdego nabywcy.

Typy transakcji

3. Transakcje z długim terminem rozliczenia (Long Settlement Transactions) oznaczają transakcje, w których kontrahent zobowiązuje się dostarczyć papiery wartościowe, towary lub walutę w zamian za środki pieniężne, inne instrumenty finansowe lub towary (albo odwrotnie) w terminie, który zgodnie z umową jest dłuższy niż normalnie przyjęty dla danego rodzaju transakcji i wynosi ponad pięć dni roboczych od daty zawarcia transakcji przez instytucję.
4. Transakcje z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego (Margin Lending Transactions) oznaczają transakcje, w których instytucja kredytowa przedłuża kredyt w związku z nabyciem, sprzedażą, przeniesieniem lub obrotem papierami wartościowymi. Transakcje takie nie obejmują kredytów innego rodzaju, które także posiadają zabezpieczenie w postaci papierów wartościowych.

„Netting sets”, „hedging sets” i pojęcia pokrewne

5. Netting set oznacza grupę transakcji z pojedynczym kontrahentem, które podlegają prawnie obowiązującej dwustronnej umowie kompensowania i dla których uznaje się kompensowanie zgodnie z częścią 7 niniejszego załącznika oraz art. 90-93. Każdą transakcję, która nie podlega prawnie obowiązującej umowie dwustronnego kompensowania, uznanej zgodnie z częścią 7 niniejszego załącznika, należy dla celów niniejszego załącznika traktować jako transakcję stanowiącą własny netting set.
6. Pozycja ryzyka (Risk Position) oznacza wartość liczbowa ryzyka przypisana transakcji zgodnie z metodą standardową, określoną w części 5, na podstawie wcześniej ustalonego algorytmu.
7. Hedging set oznacza grupę pozycji ryzyka wynikających z transakcji w ramach pojedynczego pakietu netting set, gdzie jedynie saldo takich transakcji ma istotne znaczenia dla określenia wartości ekspozycji zgodnie z metodą standardową, o której mowa w części 5.
8. Umowa o uzupełnieniu zabezpieczenia (Margin Agreement) oznacza umowę lub postanowienia umowy, na mocy których jeden kontrahent dostarcza drugiemu zabezpieczenie, w przypadku, gdy ekspozycja drugiego kontrahenta wobec pierwszego przekracza określony poziom.
9. Próg uzupełnienia (Margin Threshold) oznacza maksymalną kwotę należności z tytułu ekspozycji pozostała do spłacenia do chwili uzyskania przez jedną ze stron prawa zażądania zabezpieczenia.

▼ B

10. Okres ryzyka w związku z uzupełnieniem zabezpieczenia (Margin Period of Risk) oznacza czas, jaki upływa od ostatniej wymiany zabezpieczenia obejmującego transakcje z pakietu netting set z kontrahentem niewykonującym zobowiązań do chwili zlikwidowania pozycji danego kontrahenta i ponownego zabezpieczenia związanego z tym ryzyka rynkowego.
11. Efektywny termin rozliczenia (Effective Maturity) dla pakietu netting set z terminem rozliczenia dłuższym niż jeden rok oznacza, według metody modeli wewnętrznych, stosunek łącznej kwoty oczekiwanej ekspozycji z tytułu transakcji dokonanych ogółem w ramach pakietu netting set – pomniejszonej o stopę dochodu nieobarczoną ryzykiem – do łącznej kwoty oczekiwanej ekspozycji z tytułu transakcji dokonanych w ramach pakietu netting set w ciągu jednego roku, pomniejszonej o nieobarczoną ryzykiem stopę dochodu. Prognozując perspektywę czasową dłuższą niż jeden rok, efektywny termin rozliczenia można skorygować, tak by uwzględniał ryzyko prolongowane (rollover risk), zastępując oczekiwaną ekspozycję efektywną oczekiwaną ekspozycją.
12. Kompensowanie typu cross-product (Cross-Product Netting) oznacza ujęcie transakcji dotyczących różnych kategorii produktów w ramach jednego pakietu netting set zgodnie z zasadami dotyczącymi tego typu kompensowania określonymi w niniejszym załączniku.
13. Do celów części 5, bieżąca wartość rynkowa (Current Market Value – CMV) odnosi się do wartości rynkowej netto portfela transakcji z jednym kontrahentem w ramach pakietu netting set. Przy obliczaniu CMV używa się zarówno dodatnich, jak i ujemnych wartości rynkowych.

Rozkład

14. Rozkład wartości rynkowych (Distribution of Market Values) oznacza przewidywany, prawdopodobny rozkład wartości rynkowych netto z tytułu transakcji dokonanych w ramach pakietu netting set do określonej daty w przyszłości (prognozowana perspektywa czasowa) dokonany na podstawie wartości rynkowych zrealizowanych z tytułu takich transakcji do chwili obecnej.
15. Rozkład ekspozycji (Distribution of Exposures) oznacza przewidywany, prawdopodobny podział wartości rynkowych, w którym przewidywane ujemne wartości rynkowe ustala się jako zero.
16. Rozkład neutralny pod względem ryzyka (Risk-Neutral Distribution) oznacza rozkład wartości rynkowych lub ekspozycji w określonym terminie przyszłym, ustalony na podstawie zakładanych wartości rynkowych, takich jak zmienność.
17. Rozkład faktyczny (Actual Distribution) oznacza rozkład wartości rynkowych lub ekspozycji w określonym terminie przyszłym, ustalony przy użyciu historycznych lub zrealizowanych wartości rynkowych, takich jak zmienność obliczona na podstawie zaobserwowanych w przeszłości zmian cen i stóp procentowych.

Miary i aktualizacje ekspozycji

18. Bieżąca ekspozycja (Current Exposure) oznacza większą spośród dwóch wartości: zero albo wartość rynkowa transakcji lub portfela transakcji dokonanych z kontrahentem w ramach pakietu netting set, które stanowiłyby stratę z chwilą niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, zakładając, że w przypadku jego upadłości wartości takich transakcji nie można w żadnej mierze odzyskać.
19. Ekspozycja szczytowa (Peak Exposure) oznacza wysoki percentyl rozkładu ekspozycji w dowolnym czasie w przyszłości przed terminem rozliczenia najdłuższej transakcji z pakietu netting set.
20. Ekspozycja oczekiwana (Expected Exposure) oznacza średni rozkład ekspozycji w dowolnym czasie w przyszłości przed terminem rozliczenia najdłuższej transakcji w ramach pakietu netting set.
21. Efektywna ekspozycja oczekiwana (Effective Expected Exposure) w określonym terminie oznacza maksymalną oczekiwaną ekspozycję występującą w tym terminie lub kiedykolwiek wcześniej. Jako rozwiązanie alternatywne, w odniesieniu do określonego terminu pojęcie to można zdefiniować jako wyższą z dwóch wartości: oczekiwanej ekspozycji w tym terminie albo efektywnej ekspozycji w dowolnym terminie wcześniejszym.

▼ B

22. Oczekiwana ekspozycja dodatnia (Expected Positive Exposure – EPE) oznacza średnią ważoną oczekiwanych ekspozycji w funkcji czasu, gdzie poszczególne wagi odpowiadają proporcji, jaką dana ekspozycja stanowi w stosunku do całego przedziału czasowego. Przy obliczaniu minimalnego wymogu kapitałowego średnią wyznacza się na podstawie pierwszego roku lub, jeśli termin rozliczenia wszystkich umów z pakietu netting set przypada przed upływem jednego roku – na podstawie okresu odpowiadającego umowie z najdłuższym terminem rozliczenia.
23. Efektywna oczekiwana ekspozycja dodatnia (Effective EPE) oznacza średnią ważoną efektywnych oczekiwanych ekspozycji w funkcji czasu wyznaczona na podstawie pierwszego roku lub, jeśli termin rozliczenia wszystkich umów w ramach netting set przypada przed upływem jednego roku – na podstawie okresu odpowiadającego umowie o najdłuższym terminie rozliczenia, gdzie poszczególne wagi odpowiadają proporcji, jaką dana ekspozycja stanowi w stosunku do całego przedziału czasowego.
24. Aktualizacja wyceny kredytowej (Credit Valuation Adjustment) oznacza dostosowanie wartości portfela operacji z danym kontrahentem do poziomu średniej wartości rynkowej. Aktualizacja taka odzwierciedla wartość rynkową ryzyka kredytowego wynikającego z niewykonania warunków umów zawartych z kontrahentem. Może ona uwzględniać wartość rynkową ryzyka kredytowego kontrahenta lub wartość rynkową ryzyka kredytowego zarówno instytucji kredytowej, jak i kontrahenta.
25. Jednostronna aktualizacja wyceny kredytowej (One-Sided Credit Valuation Adjustment) oznacza aktualizację wyceny kredytowej, która uwzględnia wartość rynkową ryzyka kredytowego, jakie generuje kontrahent dla instytucji kredytowej, nie odzwierciedla natomiast wartości rynkowej ryzyka kredytowego, jakie generuje instytucja kredytowa dla kontrahenta

Ryzyko związane z CCR

26. Ryzyko prolongowane (Rollover Risk) oznacza kwotę, o którą obniża się oczekiwaną ekspozycję dodatnią, gdy oczekuje się, że przyszłe transakcje z kontrahentem będą dokonywane w sposób ciągły. Dodatkowej ekspozycji powstałej w wyniku takich przyszłych transakcji nie uwzględnia się przy obliczaniu.
27. Ogólne ryzyko korelacji (General Wrong-Way Risk) powstaje wówczas, gdy prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kontrahentów pozostaje w korelacji dodatniej z ogólnymi czynnikami ryzyka rynkowego.
28. Szczególne ryzyko korelacji (Specific Wrong-Way Risk) powstaje wówczas, gdy ekspozycja wobec danego kontrahenta pozostaje w korelacji dodatniej z prawdopodobieństwem niewykonania przez niego zobowiązań, co wynika z charakteru transakcji, w których uczestniczy. Uważa się, że instytucja kredytowa jest narażona na szczególne ryzyko korelacji, jeżeli oczekuje się wysokiej wartości przyszłej ekspozycji wobec konkretnego kontrahenta, w przypadku, gdy prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez takiego kontrahenta jest także wysokie.

CZĘŚĆ 2**Wybór metody**

1. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 2-7, instytucje kredytowe ustalają wartość ekspozycji dla umów wymienionych w Załączniku IV za pomocą jednej z metod określonych w części 3-6. Instytucje kredytowe, które nie spełniają warunków uprawniających do korzystania z traktowania określonego w art. 18 ust. 2 dyrektywy 2006/49/WE nie mają prawa stosować metody określonej w części 4. Aby ustalić wartość ekspozycji dla umów wymienionych w punkcie 3 Załącznika IV instytucje kredytowe nie mają prawa stosować metody określonej w części 4.

Na łączne stosowanie metod określonych w częściach 3-6 zezwala się na stałe w ramach grupy, nie zaś w ramach pojedynczego podmiotu prawnego. Na łączne stosowanie metod określonych w części 3 i 5 w ramach pojedynczego podmiotu prawnego zezwala się w przypadkach określonych w części 5 ust. 19.

2. Uzyskawszy zgodę właściwych organów, instytucje kredytowe mogą obliczać wartość ekspozycji dla:

▼B

- (i) umów wymienionych w Załączniku IV;
 - (ii) transakcji z przyrzeczeniem odkupu;
 - (iii) transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów;
 - (iv) transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego; oraz
 - (v) transakcji z długim terminem rozliczenia
 - przy zastosowaniu metody modelu wewnętrznego określonej w części 6.
3. Jeżeli instytucja kredytowa nabywa ochronę w postaci kredytowego instrumentu pochodnego w związku z ekspozycją zaliczaną do portfela bankowego lub ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR), wtedy swój wymóg kapitałowy z tytułu zabezpieczanych aktywów może ona obliczać zgodnie z załącznikiem VIII część 3 ust. 83-92 lub – uzyskawszy zgodę właścicieli organów – zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 4 albo załącznikiem VII część 4 ust. 96-104. W takich przypadkach wartość ekspozycji z tytułu CCR dla wspomnianych wyżej kredytowych instrumentów pochodnych ustala się jako zero.
 4. Wartość ekspozycji związanej z ryzykiem kredytowym kontrahenta w związku ze sprzedażą swapów ryzyka kredytowego niezaliczanych do portfela bankowego, gdy są one traktowane jako ochrona kredytowa zapewniana przez instytucję kredytową i podlegają wymogowi kapitałowemu związanemu z ryzykiem kredytowym z tytułu pełnej kwoty referencyjnej – wynosi zero.
 5. Zgodnie ze wszystkimi metodami określonymi w częściach 3-6 wartość ekspozycji dla danego kontrahenta jest równa łącznej wartości ekspozycji obliczonej dla każdego pakietu netting set z udziałem takiego kontrahenta.
 6. Wartość ekspozycji z tytułu CCR równą zero można przypisać umowom na instrumenty pochodne lub transakcjom z przyrzeczeniem odkupu, transakcjom udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych i towarów, transakcjom z długim terminem rozliczenia i transakcjom z opcją uzupełnienia zabezpieczenia, które zostały zawarte z kontrahentem centralnym i pozostają nierozliczone, nie zostawszy przez takiego kontrahenta odrzucone. Ponadto wartość ekspozycji równą zero można przypisać ekspozycjom kredytowym instytucji kredytowej wobec kontrahentów centralnych wynikłym z umów na pochodne instrumenty kredytowe, transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych i towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia i transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia jak i innych rodzajów ekspozycji określonych przez właściwe organy, które pozostają nierozliczone. Ekspozycje CCR kontrahenta centralnego z udziałem wszystkich uczestników zawieranych przez niego umów muszą być codziennie w pełni zabezpieczone.
 7. Ekspozycje powstałe w wyniku transakcji z długim terminem rozliczenia można obliczyć przy użyciu jednej z metod określonych w częściach 3-6, niezależnie od metod wybranych w odniesieniu do pozagięldowych transakcji pochodnych i pozagięldowych transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych i towarów oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia. Przy obliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu transakcji z długim terminem rozliczenia instytucje kredytowe korzystające z metody określonej w art. 84-89 mogą na stałe przypisać takim transakcjom wagi ryzyka zgodne z metodą określona w art. 78-83, niezależnie od tego, jak istotnymi pozycjami są owe transakcje.
 8. Dla stosowania metody określonej w części 3 i 4 właściwe organy muszą upewnić się, że ustalona kwota referencyjna stanowi właściwy miernik ryzyka obciążającego daną umowę. Jeżeli na przykład umowa przewidyje zwielokrotnienie przepływów środków pieniężnych, kwota referencyjna musi być odpowiednio skorygowana, aby uwzględnić efekt tego zwielokrotnienia na profil ryzyka tej umowy.

CZĘŚĆ 3**Metoda wyceny według wartości rynkowej**

Czynność a): umowom przypisuje się ich bieżącą wartość rynkową (umowy wycenia się według wartości rynkowej), aby określić aktualny

▼B

koszt odtworzenia wszystkich umów o dodatniej dla danej instytucji wartości.

Czynność b): aby określić wysokość potencjalnego zaangażowania narażonego na ryzyko kredytowe w przyszłości, z wyjątkiem jednawalutowych transakcji zamiany stopy procentowej „stopa zmienna na stopę zmienną”, w przypadku których wyliczane będą jedynie aktualne koszty odtworzenia umów, referencyjne kwoty kapitału lub wartości bazowe mnoży się przez wskaźniki procentowe przedstawione w tabeli 1:

Tabela 1 ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Rzeczywisty termin płatności ⁽³⁾	Umowy stopy procentowej	Umowy wymiany walutowej i złota	Umowy dotyczące akcji	Umowy dotyczące metali szlachetnych oprócz złota	Umowy dotyczące towarów innych niż metale szlachetne
Do jednego roku	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
Powyżej jednego roku, nieprzekraczający pięciu lat	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
Powyżej pięciu lat	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

Do celów określenia wysokości potencjalnego zaangażowania narażonego na ryzyko kredytowe w przyszłości zgodnie z czynnością b), właściwe organy mogą zezwolić instytucjom kredytowym na stosowanie wskaźników procentowych określonych w tabeli 2 zamiast tych, określonych w tabeli 1 pod warunkiem jednak, że instytucje te muszą zastosować procedurę określoną w ust. 21 załącznika IV do dyrektywy 2006/49/WE dla umów dotyczących towarów innych niż złoto w rozumieniu ust. 3 załącznika IV do niniejszej dyrektywy:

Tabela 2

Rzeczywisty termin płatności	Metale szlachetne (oprócz złota)	Metale nieszlachetne	Produkty rolne (nietrwałe)	Inne, w tym surowce energetyczne
Do jednego roku	2 %	2,5 %	3 %	4 %
Powyżej jednego roku, nieprzekraczający pięciu lat	5 %	4 %	5 %	6 %
Powyżej pięciu lat	7,5 %	8 %	9 %	10 %

Czynność c) : Wartość zaangażowania równa się sumie aktualnego kosztu odtworzenia umów i potencjalnego zaangażowania narażonego na ryzyko kredytowe w przyszłości.

⁽¹⁾ Umowy, które nie mieszczą się w żadnej z pięciu kategorii przedstawionych w powyższej tabeli, należy traktować jako umowy dotyczące towarów innych niż metale szlachetne.

⁽²⁾ Dla umów z wielokrotną wymianą kwoty kapitału wskaźniki procentowe mnoży się przez liczbę płatności pozostałych do realizacji zgodnie z umową.

⁽³⁾ Dla umów, które są tak skonstruowane, aby rozliczyć aktualne ryzyko po określonych terminach płatności, bądź też takich, które ulegają przeszacowaniu w taki sposób, że wartość rynkowa umowy jest równa zero w określonych terminach, rzeczywisty termin płatności jest równy okresowi pozostającemu do najbliższego terminu przeszacowania. W przypadku umów stopy procentowej, które spełniają powyższe kryteria, a rzeczywisty termin płatności wynosi ponad rok, wskaźnik procentowy nie może być mniejszy niż 0,5%.

▼ **B**

CZĘŚĆ 4

Metoda wyceny pierwotnej wartości ekspozycji

Czynność a): referencyjną kwotę kapitału każdego instrumentu mnoży się przez przedstawione w tabeli 3 wskaźniki procentowe w sposób następujący:

Tabela 3

Pierwotny termin płatności ⁽¹⁾	Umowy stopy procentowej	Umowy wymiany walutowej i złota
Do jednego roku	0,5 %	2 %
Od jednego roku, niedłuższy niż dwa lata	1 %	5 %
Dodatek za każdy następny rok	1 %	3 %

Czynność b): wyliczone w powyższy sposób pierwotne ryzyko to wartość ekspozycji.

CZĘŚĆ 5

Metoda standardowa

1. SM można stosować jedynie do pozagełdowych transakcji pochodnych. Wartość ekspozycji oblicza się oddzielnie dla każdego pakietu netting set, po ustanowieniu zabezpieczenia według następującego wzoru:

wartość ekspozycji =

$$\beta^* \max \left(CMV - CMC; \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right| * CCRM_j \right)$$

gdzie:

CMV = bieżąca wartość rynkowa portfela transakcji w ramach pakietu netting set z kontrahentem przed ustanowieniem zabezpieczenia. To jest, gdzie:

$$CMV = \sum_i CMV_i$$

i gdzie

CMV_i to bieżąca wartość rynkowa transakcji i;

CMC = bieżąca wartość rynkowa zabezpieczenia rzeczowego przypisanego pakietowi netting set, to jest,

$$CMC = \sum_l CMC_l$$

gdzie CMC_l to bieżąca wartość rynkowa zabezpieczenia l;

i = wskaźnik oznaczający transakcję;

l = wskaźnik oznaczający zabezpieczenie;

j = wskaźnik oznaczający daną kategorię hedging set. Hedging sets odpowiadają czynnikom ryzyka, dla których pozycje ryzyka o przeciwnych symbolach saldują się, dając pozycję ryzyka netto, na której opiera się następnie pomiar ekspozycji;

RPT_{ij} = pozycja ryzyka z tytułu transakcji i w odniesieniu do hedging set j;

RPC_{lj} = pozycja ryzyka z tytułu zabezpieczenia l w odniesieniu do hedging set j;

⁽¹⁾ W przypadku umów stopy procentowej instytucje kredytowe, za zgodą właściwych organów, mogą stosować termin płatności bądź pierwotny, bądź rzeczywisty.

▼ B

$CCRM_j$ = wielokrotność CCR określona w tabeli 5 w odniesieniu do hedging set j;

$\beta = 1.4$.

Zabezpieczenie uzyskane od kontrahenta ma symbol dodatni; zabezpieczenie udzielone kontrahentowi ma symbol ujemny.

Zabezpieczenia uznawane dla celów tej metody ograniczają się do tych, które zakwalifikowano na mocy załącznika VIII część 1 ust. 11 i załącznika II ust. 9 dyrektywy 2006/49/WE.

2. Jeżeli pozagięldowa transakcja pochodna o liniowym profilu ryzyka polega na wymianie instrumentu finansowego na płatność, tę część transakcji, która zawiera płatność określa się jako „składnik płatnościowy transakcji” (payment leg). Transakcje, które polegają na wymianie jednej płatności na drugą, składają się z dwóch składników płatnościowych. Na składniki takie składają się uzgodnione w umowie płatności brutto, łącznie z kwotą referencyjną transakcji. Instytucje kredytowe mogą do celów poniższych obliczeń nie uwzględniać ryzyka stopy procentowej wynikającego ze składników płatnościowych transakcji, jeśli termin rozliczenia wynosi mniej niż jeden rok. Instytucje kredytowe mogą traktować transakcje, które składają się z dwóch składników płatnościowych nominowanych w tej samej walucie, takich jak swapy stopy procentowej, jako pojedynczą transakcję łączną. Dla takiej transakcji łącznej obowiązują sposoby traktowania stosowane do składników płatnościowych.
3. Transakcje o liniowym profilu ryzyka, których przedmiotem są instrumenty finansowe w postaci akcji (w tym indeksów giełdowych), złota, innych metali szlachetnych lub innych towarów, przyporządkowuje się do pozycji ryzyka w odpowiednich akcjach (lub indeksie giełdowym) lub towarach (w tym w złocie i innych metalach szlachetnych) oraz do pozycji ryzyka stopy procentowej dla składnika płatnościowego danej transakcji. Jeśli składnik taki jest nominowany w walucie obcej, dodatkowo przyporządkowuje się go do pozycji ryzyka w danej walucie.
4. Transakcje o liniowym profilu ryzyka, których przedmiotem są instrumenty dłużne, przyporządkowuje się do jednej pozycji ryzyka stopy procentowej ze względu na dany instrument dłużny oraz do innej pozycji ryzyka stopy procentowej ze względu na składnik płatnościowy transakcji. Transakcje o liniowym profilu ryzyka polegają na wymianie jednej płatności za drugą, w tym terminowe transakcje wymiany, przyporządkowuje się do pozycji ryzyka stopy procentowej dla każdego ze składników płatnościowych. Jeżeli bazowy instrument dłużny jest nominowany w walucie obcej, instrument taki przyporządkowuje się do pozycji ryzyka w danej walucie. Jeżeli składnik płatnościowy jest nominowany w walucie obcej, podobnie przyporządkowuje się go do pozycji ryzyka w tej walucie. Wartość ekspozycji przypisana bazowej transakcji wymiany walutowej wynosi zero.
5. Wielkość pozycji ryzyka z tytułu transakcji o liniowym profilu ryzyka to efektywna wartość referencyjna (wartość rynkowa pomnożona przez ilość) bazowych instrumentów finansowych (w tym towarów) przeliczonych na walutę krajową danej instytucji kredytowej, z wyjątkiem instrumentów dłużnych.
6. W przypadku instrumentów dłużnych i składników płatnościowych transakcji wielkość pozycji ryzyka to efektywna wartość referencyjna należności brutto (w tym kwoty referencyjnej) przeliczona na walutę krajową danej instytucji kredytowej, pomnożona odpowiednio przez zmodyfikowany czas obowiązywania instrumentu dłużnego lub składnika płatnościowego transakcji.
7. Wielkość pozycji ryzyka z tytułu swapu ryzyka kredytowego to wartość referencyjna instrumentu dłużnego pomnożona przez czas pozostały do rozliczenia swapu ryzyka kredytowego.
8. Wielkość pozycji ryzyka z tytułu pozagięldowej transakcji pochodnej o nieliniowym profilu ryzyka, w tym opcji i opcji na swapy (swaptions), jest równa ekwiwalentowi delta nominalnej kwoty instrumentu finansowego, który jest podstawą transakcji, z wyjątkiem przypadku, gdy podstawą transakcji jest instrument dłużny.
9. Wielkość pozycji ryzyka z tytułu pozagięldowej transakcji pochodnej o nieliniowym profilu ryzyka, w tym opcji i opcji na swapy (swaptions), której podstawą jest instrument dłużny lub składnik płatnościowy transakcji, jest równa ekwiwalentowi delta efektywnej wartości referencyjnej

▼ B

instrumentu dłużnego lub składnika płatnościowego, pomnożonej odpowiednio przez zmodyfikowany czas obowiązywania takiego instrumentu dłużnego lub składnika płatnościowego transakcji.

10. Przy obliczaniu pozycji ryzyka zabezpieczenie uzyskane od kontrahenta traktuje się jak należność od kontrahenta z tytułu umowy na instrumenty pochodne (pozycja długa) płatną tego samego dnia, podczas gdy udzielone zabezpieczenie traktuje się jak zobowiązanie wobec kontrahenta (pozycja krótka) płatne tego samego dnia.
11. Instytucje kredytowe mogą stosować następujący wzór do wyznaczania wielkości i symbolu pozycji ryzyka:

dla wszystkich instrumentów innych niż instrumenty dłużne:

efektywna wartość referencyjna, lub

$$\text{ekwiwalentdeltawartościreferencyjnej} = P_{ref} \frac{\delta V}{\delta p}$$

gdzie:

P_{ref} = cena instrumentu bazowego wyrażona w walucie referencyjnej;

V = wartość instrumentu finansowego (w przypadku opcji: cena opcji; w przypadku transakcji o liniowym profilu ryzyka: wartość samego instrumentu bazowego);

p = cena instrumentu bazowego wyrażona w tej samej walucie co v;

dla instrumentów dłużnych i składników płatnościowych we wszystkich typach transakcji:

efektywna wartość referencyjna pomnożona przez zmodyfikowany czas trwania lub

ekwiwalent delta w wartości referencyjnej pomnożony przez zmodyfikowany czas trwania

$$\frac{\delta V}{\delta r}$$

gdzie:

V wartość instrumentu finansowego (w przypadku opcji: cena opcji; w przypadku transakcji o liniowym profilu ryzyka: odpowiednio wartość samego instrumentu bazowego lub składnika płatnościowego);

r poziom oprocentowania

Jeżeli wartość V nominowana jest w walucie innej niż waluta referencyjna, wartość instrumentu pochodnego należy przeliczyć na walutę referencyjną, mnożąc ją przez odpowiedni kurs wymiany.

12. Pozycje ryzyka grupuje się w hedging sets. Dla każdego hedging set oblicza się bezwzględną kwotę stanowiącą sumę powstałych pozycji ryzyka. Sumę taką określa się jako „pozycja ryzyka netto” i przedstawia jako:

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right|$$

we wzorach podanych w powyższym ust. 1.

13. Dla pozycji ryzyka stopy procentowej z tytułu środków pieniężnych zdeponowanych przez kontrahenta jako zabezpieczenie, z tytułu składników płatnościowych transakcji i bazowych instrumentów dłużnych – do których zgodnie z tabelą 1 w załączniku I do dyrektywy 2006/49/WE odnosi się obciążenie kapitałowe w wysokości 1,60 % lub mniejszej – istnieje w odniesieniu do każdej waluty sześć hedging sets, jak podano w poniższej tabeli 4. Hedging sets określa się poprzez połączenie dwóch kryteriów: „terminu rozliczenia” i „stóp procentowych odniesienia”.

Tabela 4

	Stopy procentowe odniesienia wg kursu oficjalnego	Stopy procentowe odniesienia wg kursu innego niż oficjalny
Termin rozliczenia	← 1 rok	← 1 rok
Termin rozliczenia	>1 – ← 5 lat	>1 – ← 5 lat
Termin rozliczenia	> 5 lat	> 5 lat

▼ B

14. Dla pozycji ryzyka z tytułu bazowych instrumentów dłużnych lub składników płatnościowych transakcji, których stopa oprocentowania jest powiązana z wartością referencyjną stanowiącą ogólny poziom stóp oprocentowania obowiązujących na rynku, rzeczywisty termin rozliczenia stanowi czas, jaki upływa do kolejnej zmiany stóp oprocentowania. We wszystkich innych przypadkach jest to czas pozostały do wykupu bazowego instrumentu bazowego lub – w przypadku składnika płatnościowego transakcji – czas trwania transakcji.
15. Na każdego emitenta referencyjnego papieru dłużnego, będącego podstawą swapu ryzyka kredytowego, przypada jeden hedging set.
16. W przypadku pozycji ryzyka stopy procentowej z tytułu depozytów środków pieniężnych przekazanych kontrahentowi jako zabezpieczenie, gdy kontrahent taki nie zalega ze spłatą zobowiązań obciążonych niskim ryzykiem szczególnym oraz wynikających z bazowych instrumentów dłużnych – które zgodnie z tabelą 1 w załączniku I do dyrektywy 2006/49/WE podlegają obciążeniu kapitałowemu wyższemu niż 1,60 % – na każdego emitenta przypada jeden hedging set. Jeżeli składnik płatnościowy transakcji jest odwzorowaniem takiego instrumentu dłużnego, jeden hedging set przypada także na każdego emitenta referencyjnego instrumentu dłużnego. Instytucje kredytowe mogą przypisać temu samemu hedging set pozycje ryzyka wynikające z instrumentów dłużnych określonego emitenta lub referencyjnych instrumentów dłużnych tego samego emitenta, których odwzorowaniem są składniki płatnościowe lub które stanowią przedmiot swapu ryzyka kredytowego.
17. Bazowe instrumenty finansowe, inne niż instrumenty dłużne (akcje, metale szlachetne, towary i inne) przypisuje się tym samym hedging sets tylko wówczas, gdy są one ze sobą identyczne lub podobne do siebie. W każdym innym przypadku przypisuje się je oddzielnym hedging sets. Podobieństwo instrumentów ustala się w sposób następujący:
- w przypadku akcji – instrumentami podobnymi są akcje pochodzące od tego samego emitenta. Indeks akcji traktuje się jako oddzielnego emitenta;
 - w przypadku metali szlachetnych – instrumentami podobnymi są takie, które dotyczą tego samego metalu. Indeks metali szlachetnych traktuje się jako oddzielny metal szlachetny;
 - w przypadku energii elektrycznej – instrumentami podobnymi są takie prawa i zobowiązania do dostawy energii, które odnoszą się do tego samego okresu obciążenia szczytowego lub pozaszczytowego w ciągu doby;
 - w przypadku towarów – instrumentami podobnymi są takie, które dotyczą tego samego towaru. Indeks towarów traktuje się jako oddzielny rodzaj towaru.
18. Mnożniki CCR (CCRM) dla poszczególnych kategorii hedging sets podane są w poniższej tabeli 5.

Tabela 5

	Kategorie hedging set	CCRM
1.	Stopy procentowe	0,2 %
2.	Stopy procentowe dla pozycji ryzyka z tytułu referencyjnego instrumentu dłużnego, który jest przedmiotem transakcji swapu ryzyka kredytowego i który – zgodnie z tabelą 1 w załączniku I do dyrektywy 2006/49/WE – podlega obciążeniu kapitałowemu równemu lub niższemu niż 1,60 %.	0,3 %
3.	Stopy procentowe dla pozycji ryzyka z tytułu instrumentu dłużnego lub referencyjnego instrumentu dłużnego, który – zgodnie z tabelą 1 w załączniku I do dyrektywy 2006/49/WE – podlega obciążeniu kapitałowemu wyższemu niż 1,60 %.	0,6 %
4.	Kursy wymiany	2,5 %
5.	Energia elektryczna	4 %

▼ B

	Kategorie hedging set	CCRM
6.	Złoto	5 %
7.	Akcje	7 %
8.	Metale szlachetne (z wyjątkiem złota)	8,5 %
9.	Inne towary (z wyjątkiem metali szlachetnych i energii elektrycznej)	10 %
10.	Instrumenty bazowe pozagiełdowych transakcji pochodnych nienależące do żadnej z powyższych kategorii.	10 %

Instrumenty bazowe pozagiełdowych transakcji pochodnych, o których mowa w ust. 10 tabeli 5, przypisuje się oddzielnym, pojedynczym hedging sets odpowiadającym każdej z kategorii instrumentu bazowego.

19. W przypadku transakcji o nieliniowym profilu ryzyka lub składników płatnościowych transakcji oraz transakcji, których przedmiotem są instrumenty dłużne, dla których instytucja kredytowa nie może wyliczyć odpowiednio współczynnika delta lub zmodyfikowanego czasu trwania przy pomocy zatwierdzonego przez siebie modelu obliczania minimalnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego – właściwe organy określają w sposób zachowawczy wielkość pozycji i odpowiedni do danego przypadku CCRM_j. Jako rozwiązanie alternatywne właściwe organy mogą wymagać zastosowania metody określonej w części 3. Nie uznaje się wówczas kompensowania: to znaczy, wartość ekspozycji oblicza się tak, jakby istniał netting set obejmujący jedynie pojedynczą transakcję
20. Instytucja kredytowa posiada procedury wewnętrzne służące weryfikacji, czy, przed zaliczeniem transakcji do grupy zabezpieczeń, transakcja została objęta możliwą do prawnego wyegzekwowania umową kompensowania spełniającą wymogi określone w części 7.
21. Instytucja kredytowa korzystająca z zabezpieczenia w celu ograniczenia swojego CCR posiada procedury wewnętrzne służące weryfikacji, przed uznaniem efektów zabezpieczenia w obliczeniach instytucji kredytowej, czy spełnia ono standardy pewności prawnej określone w załączniku VIII.

CZĘŚĆ 6

Metoda modeli wewnętrznych

1. Za zgodą właściwych organ, instytucja kredytowa może stosować metodę modeli wewnętrznych (IMM) do obliczania wartości ekspozycji w przypadku transakcji określonych w części 2 ust. 2 ppkt. (i), lub transakcji określonych w części 2 ust. 2 ppkt. (ii), (iii) i (iv), lub transakcji określonych w części 2 ust. 2 ppkt. (i)-(iv). Każdy z powyższych przypadków może obejmować również transakcje wymienione w części 2 ust. 2 ppkt (v). Pomimo części 2 ust. 1 akapit drugi instytucje kredytowe mogą zdecydować o tym, aby nie stosować tej metody do ekspozycji nieistotnych pod względem wielkości i ryzyka. Warunkiem stosowania IMM przez instytucję kredytową jest spełnienie wymogów określonych w niniejszej części.
2. Za zgodą właściwych organów IMM wprowadzać można kolejno w odniesieniu do poszczególnych typów transakcji, w tym czasie instytucja kredytowa może korzystać z metod określonych w częściach 3 lub 5. Niezależnie od pozostałych przepisów niniejszej części instytucje kredytowe nie są zobowiązane do stosowania konkretnego rodzaju modelu.
3. W przypadku wszystkich pozagiełdowych transakcji pochodnych i wszystkich transakcji z długim terminem rozliczenia, nieobjętych zgodą na stosowanie IMM, instytucja kredytowa korzysta z metod określonych w części 3 lub części 5. Na łączne zastosowanie tych dwóch metod zezwala się na stałe tylko w ramach grupy podmiotów. Natomiast na łączne stosowanie tych dwóch metod w ramach pojedynczego podmiotu prawnego zezwala się w przypadkach określonych w części 5 ust. 19.
4. Instytucje kredytowe, które uzyskały zezwolenie na stosowanie IMM, nie powracają do stosowania metod określonych w częściach 3 i 5 niniejszego załącznika, z wyjątkiem przypadków gdy wykażą, że służy to

▼ B

dobrej sprawie i uzyskają na to zgodę właściwych organ. Kiedy instytucja kredytowa przestaje spełniać wymagania określone w niniejszej części, wtedy albo przedstawia właściwym organom plan powrotu do stanu zgodności z takimi wymaganiami albo dowodzi, że skutki niezgodności są nieistotne.

Wartość ekspozycji

5. Wartość ekspozycji oblicza się na poziomie pakietu netting set. Model określa przewidywany rozkład zmian wartości rynkowej netting set wynikający ze zmienności parametrów rynkowych, takich jak stopy procentowe czy kursy walut. Następnie przy pomocy modelu oblicza się wartości ekspozycji dla danego pakietu netting set w dowolnym czasie w przyszłości, biorąc pod uwagę zmiany parametrów rynkowych. W przypadku kontrahentów transakcji z opcją uzupełniania zabezpieczenia model może także uwzględnić przyszłe zmiany poziomu zabezpieczenia.
6. Prognozując rozkład zmian wartości rynkowej dla pakietu netting set, instytucje kredytowe mogą uwzględnić także zabezpieczenia finansowe określone w części 1 ust. 11 załącznika VIII i ust. 9 załącznika II do dyrektywy 2006/49/WE, o ile zabezpieczenie takie spełnia wymagania w zakresie ilości, jakości i rodzaju danych, właściwe dla metody modeli wewnętrznych.
7. Wartości ekspozycji oblicza się jako iloczyn współczynnika alfa i efektywnej oczekiwanej ekspozycji dodatniej (EPE):

Wartość ekspozycji = $\alpha \times$ efektywna EPE

gdzie:

alfa (α) równa się 1,4, przy czym właściwe organy mogą wymagać wyższej wartości α , oraz gdzie efektywną EPE oblicza się, szacując wartość oczekiwanej ekspozycji (EEt) jako średnią ekspozycję liczoną w określonym terminie w przyszłości t, gdzie średnią tę uzyskuje się na podstawie wszystkich możliwych wartości czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Według modelu wewnętrznego wartość EE szacuje się w szeregu terminów przyszłych t1, t2, t3 itp.

8. Efektywną EE oblicza się rekursywnie jako:

Efektywna EE_t = max(efektywna EE_{t-1}; EE_t)

 gdzie:

bieżącą datę oznacza się jako t0, a efektywna EE_{t0} jest równa bieżącej ekspozycji.
9. W tym ujęciu efektywna EPE to średnia efektywna EE w ciągu pierwszego roku przyszłej ekspozycji. Jeżeli termin rozliczenia wszystkich umów w ramach pakietu netting set przypada przed upływem jednego roku, EPE jest średnią EE wyznaczoną do chwili upływu terminu rozliczenia wszystkich umów w ramach takiego pakietu. Efektywną EPE oblicza się jako średniowązoną efektywną EE:

$$\text{Effective EPE} = \sum_{k=1}^{\min(1 \text{ year}; \text{maturity})} \text{Effective EE}_{t_k} * \Delta t_k$$

gdzie:

wagi $\Delta t_k = t_k - t_{k-1}$ dopuszczają przypadek, w którym przyszłą ekspozycję oblicza się w nierównych odstępach czasu.

10. Miary EE albo ekspozycji szczytowej wyznacza się na podstawie rozkładu ekspozycji, uwzględniającego możliwość odchylenia takiego rozkładu od normy.
11. Instytucje kredytowe mogą skorzystać z miary, która dla każdego kontrahenta ma charakter bardziej zachowawczy niż wartość iloczynu alfa razy efektywna EPE, obliczona według równania podanego powyżej.
12. Niezależnie od ust. 7 właściwe organy mogą zezwolić instytucjom kredytowym na stosowanie własnych oszacowań α , których dolny limit wynosi 1,2, gdzie α jest równa stosunkowi kapitału ekonomicznego wynikającego z pełnej symulacji CCR ekspozycji wszystkich kontrahentów (licznik) do kapitału ekonomicznego opartego na EPE

▼B

(mianownik). W mianowniku EPE traktowana jest tak jak stała niespłacona kwota należności. Instytucje kredytowe wykazują, że ich wewnętrzne oszacowania α uwzględniają w liczniku istotne przyczyny stochastycznej zależności występującej po rozkładzie wartości rynkowych transakcji lub portfeli transakcji na poszczególnych kontrahentów. W wewnętrznych oszacowaniach alfa uwzględnia się granulację portfeli.

13. Instytucja kredytowa dba o to, by licznik i mianownik α były obliczane w sposób konsekwentny pod względem metodologii stosowania modeli, specyfikacji parametrów i składu portfela. Stosowana metoda opiera się na przyjętej przez instytucję kredytową wewnętrznej koncepcji kapitału ekonomicznego, jest dobrze udokumentowana i podlega zatwierdzeniu przez niezależny organ. Ponadto instytucje kredytowe weryfikują swoje oszacowania co najmniej raz na kwartał lub częściej, w przypadku gdy skład portfela ulega z czasem zróżnicowaniu. Instytucje kredytowe oceniają także ryzyko modelu.
14. W razie potrzeby parametry zmienności i korelacji czynników ryzyka rynkowego stosowane przy wspólnej symulacji ryzyka rynkowego i kredytowego powinny zostać uzależnione od czynnika ryzyka kredytowego, tak by uwzględnić potencjalny wzrost zmienności lub korelacji w razie spadku koniunktury gospodarczej.
15. Jeżeli pakiet netting set podlega umowie o uzupełnieniu zabezpieczenia, instytucje kredytowe stosują jedną z następujących miar EPE:
 - a) Efektywna EPE bez uwzględnienia umowy o uzupełnieniu zabezpieczenia;
 - b) próg, jeśli ma wartość dodatnią, zgodny z umową o uzupełnieniu zabezpieczenia, powiększony o dodatek, który uwzględnia potencjalny wzrost ekspozycji w okresie ryzyka objętym umową o uzupełnieniu zabezpieczenia. Dodatek ten oblicza się jako oczekiwany wzrost ekspozycji z tytułu pakietu netting set, poczynwszy od poziomu bieżącej ekspozycji równego zeru poprzez cały okres ryzyka objęty umową. Na obowiązujący do opisywanych celów okres ryzyka objęty umową o uzupełnieniu zabezpieczenia nakłada się limit dolny wynoszący pięć dni roboczych dla pakietów netting set złożonych wyłącznie z transakcji typu repo podlegających codziennemu uzupełnianiu zabezpieczenia i codziennej wycenie rynkowej oraz dziesięć dni roboczych dla innych pakietów netting set; lub
 - c) jeżeli model wewnętrzny uwzględnia skutki uzupełniania zabezpieczenia podczas szacowania EE, miarę EE uzyskaną przy pomocy takiego modelu można, za zgodą właściwych organ, zastosować bezpośrednio w równaniu podanym w ust. 8.

Wymagania minimalne dotyczące modeli EPE

16. Model EPE stosowany przez instytucję kredytową spełnia wymogi operacyjne określone w ust. 17-41.

Kontrola CCR

17. Instytucja kredytowa posiada jednostkę kontrolną odpowiedzialną za opracowanie i stosowanie systemu zarządzania CCR, w tym za pierwotne i bieżące zatwierdzanie modelu wewnętrznego. Kontroluje ona spójność danych wejściowych, a także sporządza i analizuje sprawozdania dotyczące wyników funkcjonowania stosowanego przez instytucję kredytową modelu pomiaru ryzyka, łącznie z oceną związku między stopniem ryzyka a limitami w zakresie udzielania kredytów i prowadzenia działalności handlowej. Jednostka taka jest niezależna od jednostek odpowiedzialnych za powstające, ekspozycje odnawiane lub handlowe oraz wolna od wszelkich niepożądanych wpływów; składa się z odpowiednio wykwalifikowanej kadry i podlega bezpośrednio kierownictwu wyższego szczebla tej instytucji. Praca jednostki jest ściśle związana z codziennym procesem zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej. Wyniki tej pracy muszą w związku z tym stanowić integralną część procesu planowania, monitorowania i kontrolowania profilu ryzyka kredytowego i ogólnego profilu ryzyka instytucji kredytowej.
18. Instytucja kredytowa ustala zasady, procesy i systemy w zakresie zarządzania CCR, które opierają się na solidnych założeniach i są konsekwentnie stosowane. Do podstaw należytego zarządzania CCR należą takie elementy jak: rozpoznanie ryzyka, pomiar, zarządzanie, zatwierdzanie i sprawozdawczość wewnętrzna w zakresie CCR.

▼B

19. W zasadach zarządzania ryzykiem stosowanych przez instytucję kredytową uwzględnia się mechanizmy rynkowe, płynność oraz zagrożenia natury prawnej i operacyjnej, jakie mogą wiązać się z CCR. Instytucja kredytowa nie podejmuje działalności gospodarczej z kontrahentem, nie oceniwszy wcześniej jego wiarygodności kredytowej, oraz w sposób właściwy uwzględnia ryzyko kredytowe przed i w trakcie rozliczenia. Ryzykiem tym należy zarządzać na poziomie kontrahenta oraz całego przedsiębiorstwa w sposób jak najbardziej kompleksowy i wszechstronny (sumując ekspozycje CCR z innymi ekspozycjami kredytowymi).
20. Zarząd główny i kierownictwo wyższego szczebla instytucji kredytowej aktywnie uczestniczy w procesie kontroli CCR, traktując to zadanie jako istotny aspekt swojej działalności gospodarczej, wymagający zaangażowania odpowiednich środków. Kierownictwo wyższego szczebla zdaje sobie sprawę z ograniczeń i założeń wynikających ze stosowanego modelu oraz wpływu, jaki mogą one mieć na miarodajność wyników. Kierownictwo wyższego szczebla bierze także pod uwagę niepewność otoczenia rynkowego oraz zagadnienia związane z prowadzeniem działalności, mając świadomość tego, w jaki sposób rzutują one na model.
21. Codziennie przygotowywane sprawozdania na temat ekspozycji instytucji kredytowej z tytułu CCR muszą być sprawdzane przez osoby, których stanowisko i uprawnienia są na tyle wysokie, by mogły one decydować o obniżeniu pozycji powstałych za sprawą decyzji poszczególnych pracowników lub kierowników działu kredytowego, czy też o obniżeniu ogólnej ekspozycji danej instytucji kredytowej z tytułu CCR.
22. System zarządzania CCR instytucji kredytowej stosuje się w powiązaniu z wewnętrznymi limitami w zakresie udzielania kredytów i prowadzenia działalności handlowej. Z tego powodu limity te stosuje się do używanego przez instytucję kredytową modelu pomiaru w sposób konsekwentny i zrozumiały dla pracowników i kierowników działu kredytowego oraz kierownictwa wyższego szczebla.
23. W ramach pomiaru CCR instytucja kredytowa mierzy wykorzystanie linii kredytowych w perspektywie dziennej i śróddziennej. Pomiarowi podlega także bieżąca ekspozycja przed i po ustanowieniu zabezpieczenia. Na poziomie portfela i kontrahenta instytucja kredytowa oblicza i monitoruje ekspozycję szczytową lub PFE w wybranym przez siebie przedziale pewności. Instytucja kredytowa bierze pod uwagę pozycje charakteryzujące się wysoką wartością lub dużą koncentracją, w tym grupy kontrahentów powiązanych ze sobą pod względem branży, rynku itp.
24. Instytucja kredytowa stosuje rutynowy i rygorystyczny program testów warunków skrajnych jako uzupełnienie analizy CCR opartej na codziennych efektach stosowania modelu pomiaru ryzyka. Wyniki takich testów podlegają okresowej weryfikacji przez kierownictwo wyższego szczebla oraz znajdują odzwierciedlenie w zasadach i limitach ustalanych przez kierownictwo i zarząd w odniesieniu do CCR. Tam, gdzie testy warunków skrajnych ujawniają szczególną podatność na określone okoliczności, podejmuje się bezzwłoczne działania w celu skutecznego przeciwdziałania wiążącym się z tym zagrożeniom.
25. Instytucja kredytowa stosuje rutynowe środki zapewniania zgodności z udokumentowanym zbiorem zasad wewnętrznych oraz mechanizmów kontroli i procedur w zakresie działania systemu zarządzania CCR. System zarządzania CCR stosowany przez instytucję kredytową jest dobrze udokumentowany i zawiera wyjaśnienia dotyczące technik doświadczalnych służących pomiarowi CCR.
26. Instytucja kredytowa przeprowadza regularnie niezależną weryfikację jej systemu zarządzania CCR za pomocą własnego systemu kontroli wewnętrznej. Weryfikacja ta obejmuje zarówno działalność jednostek, o których mowa w ust. 17 jak i niezależnej jednostki kontroli CCR. Weryfikacja całego procesu zarządzania CCR odbywa się regularnie i uwzględnia przynajmniej:
 - a) poprawność dokumentacji systemu i procesu zarządzania CCR;
 - b) organizację jednostki kontrolującej CCR;
 - c) uwzględnianie miar CCR w codziennym zarządzaniu ryzykiem;
 - d) proces zatwierdzania modeli i systemów wyceny stosowanych przez pracowników jednostek handlowych i ewidencyjnych;

▼B

- e) zatwierdzanie wszelkich istotnych zmian w procesie pomiaru CCR;
- f) zakres CCR ujęty w modelu pomiaru ryzyka;
- g) spójność systemu informowania kierownictwa;
- h) dokładność i kompletność danych dotyczących CCR;
- i) weryfikację mającą na celu ocenę spójności, terminowości i rzetelności źródeł danych wykorzystywanych do zasilania modeli wewnętrznych, a także niezależność tych źródeł;
- j) dokładność i zasadność założeń dotyczących zmienności i korelacji;
- k) dokładność wycen i obliczeń związanych przekształceniem ryzyka; oraz
- l) sprawdzenie dokładności modelu poprzez częste weryfikacje historyczne.

Test praktyczny

27. Rozkład ekspozycji powstały w wyniku zastosowania wewnętrznego modelu obliczania efektywnej EPE jest ściśle związany z codziennym procesem zarządzania CCR instytucji kredytowej. Co za tym idzie, wyniki stosowania modelu odgrywają istotną rolę z punktu widzenia zatwierdzaniu kredytów, zarządzania CCR, wewnętrznego rozdziału kapitału i ładu korporacyjnego takiej instytucji.
28. Instytucja kredytowa prowadzi rejestr pozwalający prześledzić wykorzystanie modeli wewnętrznych generujących rozkład ekspozycji z tytułu CCR. Dlatego instytucje kredytowe wykazują, że zgodnie z minimalnymi wymogami instytucja – po uzyskaniu zgody właściwych organów – co najmniej od roku stosuje wewnętrzny model obliczania rozkładu ekspozycji, na podstawie którego oblicza się EPE.
29. Model służący ustaleniu rozkładu ekspozycji CCR stanowi część systemu zarządzania CCR, obok takich elementów jak: rozpoznanie ryzyka, pomiar, zarządzanie, zatwierdzanie i sprawozdawczość wewnętrzna CCR. W ramach tego systemu dokonuje się także pomiaru wykorzystania linii kredytowych (sumując ekspozycje CCR z innymi ekspozycjami kredytowym) oraz rozdziału kapitału ekonomicznego. Oprócz obliczania EPE (pomiar przyszłej ekspozycji), instytucja kredytowa mierzy bieżące ekspozycje i zarządza nimi. Gdzie to właściwe, pomiaru bieżącej ekspozycji dokonuje się przed i po ustanowieniu zabezpieczenia. Test uważa się za miarodajny, jeśli instytucja kredytowa stosuje inne miary CCR, takie jak ekspozycja szczytowa lub PFE, oparte na rozkładzie ekspozycji ustalonym za pomocą tego samego modelu obliczania EPE.
30. Instytucja kredytowa stosuje systemy pozwalające w razie potrzeby dokonywać codziennych oszacowań EE, chyba że wykaże właściwym organom, że jej ekspozycje z tytułu CCR uzasadniają niższą częstotliwość obliczeń. Instytucja kredytowa dokonuje obliczeń EE w odpowiednich punktach prognozowanej perspektywy czasowej, tak by uwzględnić strukturę czasową przyszłych przepływów środków pieniężnych oraz terminy rozliczenia umów w sposób odpowiadający wielkości i składowi ekspozycji.
31. Ekspozycję mierzy się przez cały okres obowiązywania umów na transakcje objęte pakietem netting set (nie tylko w perspektywie jednego roku), monitoruje i kontroluje. Instytucja kredytowa stosuje procedury służące rozpoznaniu i kontroli ryzyka, w przypadku gdy ekspozycja wobec kontrahenta trwa dłużej niż jeden rok. Ponadto prognozowany wzrost wartości ekspozycji zalicza się do danych wejściowych wewnętrznego modelu kapitału ekonomicznego instytucji kredytowej. Testy warunków skrajnych
32. Przy ocenie adekwatności kapitałowej CCR instytucja kredytowa stosuje solidne procedury odnoszące się do testów warunków skrajnych. Miary uzyskane z takich testów porównuje się z miarami EPE i traktuje jako część wewnętrznego systemu oceny adekwatności kapitałowej instytucji kredytowej zgodnie z art. 123. Testy warunków skrajnych obejmują również rozpoznanie ewentualnych zdarzeń lub zmian warunków ekonomicznych, które mogłyby mieć w przyszłości niekorzystny wpływ na ryzyko kredytowe instytucji kredytowej oraz na ocenę jej zdolności do reagowania na takie zmiany.

▼ B

33. Instytucja kredytowa poddaje swoje ekspozycje CCR testom warunków skrajnych, które obejmują łącznie czynniki ryzyka rynkowego i kredytowego. W testach takich uwzględnia się koncentrację ryzyka (wobec pojedynczego kontrahenta lub grupy kontrahentów), ryzyko korelacji pomiędzy ryzykiem rynkowym i kredytowym i ryzyko tego, że zlikwidowanie pozycji kontrahenta spowoduje ruchy na rynku. W testach warunków skrajnych uwzględnia się również wpływ takich ruchów na rynku na pozycje własne instytucji kredytowej, traktując taki skutki tego wpływu jako element oceny CCR.

Ryzyko korelacji

34. Instytucje kredytowe przywiązują odpowiednią wagę do ekspozycji, które wywołują w znaczącej mierze ogólne ryzyko korelacji.
35. Instytucja kredytowa wprowadza procedury służące rozpoznawaniu, monitorowaniu i kontrolowaniu przypadków szczególnego ryzyka korelacji, począwszy od fazy wstępnej transakcji poprzez cały okres jej obowiązywania.

Spójność stosowania modeli

36. Model wewnętrzny uwzględnia warunki i specyfikacje transakcji w sposób terminowy, kompletny i zachowawczy. Warunki transakcji obejmują (ale nie wyłącznie) umowne kwoty referencyjne, termin rozliczenia, aktywa referencyjne, uzgodnienia dotyczące uzupełniania zabezpieczenia i kompensowania. Warunki i specyfikacje przechowywane są w bezpiecznej bazie danych, która podlega formalnej i okresowej kontroli. Proces uznawania uzgodnień dotyczących kompensowania wymaga weryfikacji prawnej, która potwierdza ich wykonalność oraz umożliwia niezależnej jednostce ich umieszczenie we wspomnianej bazie danych. Zasilanie modelu wewnętrznego danymi na temat warunków i specyfikacji transakcji również podlega wewnętrznej kontroli, a formalne procedury uzgodnieniowe stosowane w odniesieniu do modelu wewnętrznego i systemów danych źródłowych pozwalają na bieżąco sprawdzać, czy warunki i specyfikacje transakcji są uwzględniane w EPE w sposób prawidłowy lub przynajmniej zachowawczy.
37. W modelu wewnętrznym wykorzystuje się aktualne dane rynkowe do obliczania bieżących ekspozycji. Kiedy do szacowania zmienności i korelacji wykorzystywane są dane historyczne, muszą one obejmować okres co najmniej trzech lat i być aktualizowane co kwartał lub częściej, jeśli wymagają tego warunki rynkowe. Dane obejmują pełen zakres warunków ekonomicznych, takich jak pełen cykl koniunkturalny. Ceny ustalone przez jednostkę handlową są zatwierdzane przez inną jednostkę od niej niezależną. Dane uzyskuje się niezależnie od obszarów operacyjnych; w odpowiednim czasie i w całości zasilają one model wewnętrzny i są przechowywane w bezpiecznej bazie danych podlegającej formalnej i okresowej kontroli. Instytucja kredytowa stosuje także rozwinięty proces zapewniania spójności danych, aby oczyścić dane z błędnych uwag lub anomalii. W takim zakresie, w jakim model zewnętrzny opiera się na zastępczych wskaźnikach rynkowych – w tym w odniesieniu do nowych produktów, dla których dane historyczne z ostatnich trzech lat mogą nie być dostępne – w zasadach wewnętrznych określa się odpowiednie wskaźniki zastępcze, a instytucja kredytowa wykazuje empirycznie, że wskaźniki takie ilustrują w sposób zachowawczy ryzyko bazowe przy niekorzystnych warunkach rynkowych. Jeżeli model wewnętrzny uwzględnia to, w jaki sposób zabezpieczenie wpływa na zmiany wartości rynkowej pakietu netting set, instytucja kredytowa musi dysponować odpowiednimi danymi historycznymi do oszacowania zmienności zabezpieczenia.
38. Model podlega wewnętrznemu procesowi zatwierdzania modeli. Proces ten jest wyraźnie opisany w zasadach i procedurach instytucji kredytowej. Określa się w nim rodzaj testów niezbędnych do zapewnienia wewnętrznej spójności modelu oraz ustalenia warunków, w których następuje naruszenie przyjętych założeń, co może skutkować zniżeniem wartości EPE. Proces zatwierdzania obejmuje weryfikację kompleksowości działania modelu.
39. Instytucja kredytowa monitoruje odpowiednie ryzyka i stosuje procedury służące korygowaniu swoich oszacowań EPE, w przypadku gdy ryzyka takie stają się znaczące. W ramach tych procedur instytucja kredytowa:

▼B

- a) określa ekspozycje na szczególne ryzyko korelacji i zarządza takimi ekspozycjami;
 - b) w przypadku ekspozycji o rosnącym profilu ryzyka po jednym roku – regularnie porównuje oszacowania roczne EPE z wartością EPE obejmującą cały okres trwania ekspozycji; oraz
 - c) w przypadku ekspozycji z krótkim terminem rozliczenia (poniżej jednego roku) – regularnie porównuje koszt zastąpienia (bieżąca ekspozycja) z faktycznie powstałym profilem ekspozycji lub przechowuje dane umożliwiające takie porównanie.
40. Instytucja kredytowa stosuje wewnętrzne procedury pozwalające sprawdzić, czy przed zaliczeniem danej transakcji do pakietu netting set jest ona objęta obowiązującą prawnie umową kompensowania, która spełnia odpowiednie wymogi określone w części 7.
41. Instytucja kredytowa, która korzysta z zabezpieczenia w celu zredukowania CCR, wprowadza wewnętrzne procedury pozwalające sprawdzić, czy zabezpieczenie takie spełnia odpowiednie normy pewności prawnej określone w załączniku VIII, zanim jego skutki zostaną uznane przy obliczeniach.

Wymagania niezbędne do zatwierdzenia modeli EPE

42. Aby kwalifikować się do zatwierdzenia, model EPE instytucji kredytowej musi spełniać następujące wymagania:
- a) wymagania jakościowe określone w załączniku V do dyrektywy 2006/49/WE;
 - b) przy pomiarze ekspozycji CCR – stopy procentowe, kursy walut, ceny akcji i towarów oraz inne czynniki ryzyka rynkowego objęte są prognozami długoterminowymi. Wyniki modelu prognozowania czynników ryzyka rynkowego zatwierdza się w odniesieniu do długiej perspektywy czasowej;
 - c) modele wyceny stosowane do obliczania ekspozycji CCR przy określonym scenariuszu przyszłych, gwałtownych wahań czynników ryzyka rynkowego poddaje się stosownej weryfikacji jako część procesu zatwierdzania modelu. Modele wyceny opcji uwzględniają nieliniowy charakter wartości opcji w odniesieniu do czynników ryzyka rynkowego;
 - d) model EPE uwzględnia informacje charakterystyczne dla danych transakcji w celu zgrupowania ekspozycji na poziomie pakietu netting set. Instytucja kredytowa sprawdza, czy w ramach modelu transakcje przypisane są właściwemu pakietowi netting set;
 - e) model EPE zawiera również informacje charakterystyczne dla danych transakcji, by ująć skutki uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego. Bierze pod uwagę zarówno bieżącą kwotę uzupełnienia, jak i kwoty, które byłyby przekazywane między kontrahentami w przyszłości. Model taki uwzględnia charakter umów o uzupełnieniu zabezpieczenia (jednostronnych lub dwustronnych), częstotliwość wezwań do uzupełnienia zabezpieczenia, okres ryzyka w związku z uzupełnieniem ryzyka, minimalny próg ekspozycji niepodlegającej uzupełnieniu zabezpieczenia, jaki gotowa jest zaakceptować instytucja kredytowa, oraz minimalną kwotę transferu. Pozwala prognozować zmiany wartości rynkowej udzielonego zabezpieczenia lub stosować przepisy określone w załączniku VIII; oraz
 - f) częścią procesu zatwierdzania modelu jest statyczna weryfikacja historyczna przeprowadzona na reprezentatywnych portfelach kontrahentów. Instytucja kredytowa dokonuje takiej weryfikacji w regularnych odstępach czasu na reprezentatywnej grupie portfeli kontrahentów (faktycznych lub hipotetycznych). Takie reprezentatywne portfele wybiera się na podstawie stopnia wrażliwości na istotne czynniki ryzyka kredytowego oraz korelacji, na jakie narażona jest instytucja kredytowa;

Jeżeli różnice między faktycznie powstałymi ekspozycjami a rozkładem prognozowanym przez model wskazują na to, że model nie jest wystarczająco dokładny, właściwe organy cofają decyzję o zatwierdzeniu lub uruchamiają odpowiednie środki służące szybkiemu usprawnieniu modelu. Mogą też zgodnie z art. 136 wymagać utrzymywania przez instytucje kredytowe dodatkowego kapitału.

▼B

CZĘŚĆ 7

Umowy kompensowania (kompensowanie poprzez odnowienie zobowiązań, inne umowy kompensowania)

a) Rodzaje kompensowania, które mogą być uznane przez właściwe organy

Do celów tej części niniejszego załącznika „kontrahent” oznacza jakiegokolwiek przedsiębiorstwo (w tym osobę fizyczną) uprawnione do zawierania umów kompensowania, a „umowa kompensowania dotycząca różnych linii produktów” oznacza dwustronną umowę pomiędzy instytucją kredytową i kontrahentem, która tworzy pojedyncze zobowiązanie prawne obejmujące wszystkie dwustronne umowy ramowe objęte kompensowaniem oraz transakcje należące do różnych kategorii produktów. Umowy kompensowania dotyczące różnych linii produktów obejmują kompensowanie jedynie na zasadzie dwustronnej.

Dla celów kompensowania dotyczącego różnych linii produktów, za różne uznaje się następujące kategorie produktów:

- (i) transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje z otrzymaniem przyrzeczenia odkupu, transakcje udzielenia lub otrzymania papierów wartościowych lub towarów;
- (ii) transakcje z obowiązkiem uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego; oraz
- (iii) umowy wymienione w załączniku IV.

Właściwe organy mogą uznać za ograniczające ryzyko jedynie następujące rodzaje kompensowania umownego:

- (i) dwustronne umowy kompensowania przez odnowienie zobowiązań zawarte między instytucją kredytową i kontrahentem, zgodnie z którymi wzajemne należności i zobowiązania stron zostają automatycznie połączone w taki sposób, że każdorazowo przy odnowieniu zobowiązań określona zostaje pojedyncza kwota netto, a zatem powstaje nowa, pojedyncza umowa prawnie obowiązująca, która unieważnia umowy poprzednie;
- (ii) inne umowy dwustronne zawarte między instytucją kredytową i kontrahentem; oraz
- (iii) umowy kompensowania dotyczące różnych linii produktów dla instytucji kredytowych, które otrzymały zgodę swoich odpowiednich organów na wykorzystanie metody określonej w części 6 w odniesieniu do transakcji leżących w zakresie tej metody. Transakcje kompensacyjne pomiędzy członkami grupy nie są uwzględniane przy obliczaniu wymogów kapitałowych;

b) Warunki uznawania umów

Właściwe organy mogą uznać kompensowanie umowne za ograniczające ryzyko jedynie wówczas, gdy spełnione zostały następujące warunki:

- (i) instytucja kredytowa posiada zawartą z kontrahentem umowę kompensowania, która tworzy pojedyncze zobowiązanie prawne obejmujące wszystkie transakcje podlegające kompensowaniu i powoduje, że w przypadku niewykonania zobowiązań przez kontrahenta wskutek jego niewywiązania się z warunków umowy, upadłości, likwidacji lub innych okoliczności o podobnym charakterze kwota należna instytucji kredytowej lub wymagalna od niej stanowić będzie jedynie sumę netto wartości dodatnich i ujemnych poszczególnych transakcji objętych kompensowaniem, wycenionych według ich bieżącej wartości rynkowej;
- (ii) instytucja kredytowa udostępniła właściwym organom pisemne opinie prawne wraz z uzasadnieniem świadczące o tym, że w przypadku zakwestionowania umowy na drodze sądowej właściwe sądy i organy administracyjne uznałyby w okolicznościach wyżej opisanych w pkt (i), że na podstawie:
 - przepisów prawa właściwego dla siedziby kontrahenta, a także, jeśli kontrahentem tym jest oddział zagraniczny danego przedsiębiorstwa, stosownie do prawa właściwego dla miejsca, w którym znajduje się ten oddział;
 - przepisów prawa, któremu podlegają poszczególne transakcje objęte kompensowaniem; oraz

▼B

- przepisów prawa, któremu podlegają wszelkie umowy lub umowy niezbędne do wykonania kompensowania umownego;
- (iii) instytucja kredytowa musi mieć procedury zapewniające monitorowanie mocy prawnej kompensowania umownego w świetle możliwych zmian w odpowiednich przepisach prawnych;
- (iv) instytucja kredytowa przechowuje całość wymaganych dokumentów w swoich aktach;
- (v) wyniki kompensowania są uwzględniane przy obliczaniu przez instytucję kredytową ogólnego narażenia kontrahenta na ryzyko kredytowe i na tej podstawie instytucja kredytowa zarządza ryzykiem kredytowym kontrahenta (ang. counterparty credit risk CCR); oraz
- (vi) ryzyko kredytowe każdego kontrahenta jest sumowane w celu obliczenia wspólnego narażenia prawnego w odniesieniu do wszystkich transakcji. Taka łączna wartość jest uwzględniana przy określaniu linii kredytowej oraz kapitału wewnętrznego.

Właściwe organy muszą upewnić się, jeśli to konieczne po konsultacji z zainteresowanymi właściwymi organami, że kompensowanie umowne zachowuje skuteczną moc prawną stosownie do prawa obowiązującego na każdym z odpowiednich obszarów właściwości sądowej. Jeśli którekolwiek z właściwych organów nie są co do tego przekonane, umowa kompensowania nie zostanie uznana za ograniczającą ryzyko w stosunku do któregośkolwiek z kontrahentów.

Właściwe organy mogą przyjąć opinie prawne wraz z uzasadnieniem, sporządzone dla poszczególnych rodzajów kompensowania umownego.

Nie może być uznana za ograniczającą ryzyko żadna umowa zawierająca postanowienie zezwalające kontrahentowi, który wywiązał się ze swoich zobowiązań umownych, na dokonanie jedynie ograniczonych płatności lub żadnych płatności na rzecz majątku pozostałego po stronie, która nie wykonała swoich zobowiązań umownych, nawet wówczas, gdy strona ta jest wierzycielem netto (klauzula jednostronnego odstąpienia od umowy).

Ponadto, w odniesieniu do umów kompensowania dotyczących różnych linii produktów spełnione winny być następujące kryteria:

- a) kwota netto określona w lit. b) pkt. (i) niniejszej części jest sumą netto dodatnich i ujemnych wartości zamknąć każdej pojedynczej dwustronnej umowy ramowej podlegającej kompensowaniu oraz dodatniej i ujemnej wartości wyceny rynkowej poszczególnych transakcji („kwota netto dla różnych linii produktów”);
 - b) pisemne opinie prawne wraz z uzasadnieniem określone w lit. b) pkt. (ii) niniejszej części uwzględniają kwestię ważności i wykonalności całej umowy kompensowania dotyczącej różnych linii produktów zgodnie z jej warunkami oraz kwestię wpływu umowy kompensowania na istotne postanowienia innych pojedynczych dwustronnych umów ramowych objętych kompensowaniem. Za opinię prawną uznaje się opinię prawną uznawaną przez środowisko prawne w państwie członkowskim, w którym instytucja kredytowa może prowadzić działalność lub wykaz przepisów, które dotyczą wszelkich istotnych kwestii w omawianej sprawie;
 - c) instytucja kredytowa musi mieć procedury w świetle lit b) pkt. (iii) niniejszej części w celu zweryfikowania, czy wszystkie transakcje, które ma obejmować kompensowanie, posiadają opinię prawną; oraz
 - d) uwzględniając umowy kompensowania dotyczące różnych linii produktów, instytucja kredytowa będzie nadal przestrzegać wymogów uznawania dwustronnych umów kompensowania oraz wymogów określonych w art. 90 – 93 dotyczących uznawania ograniczenia ryzyka kredytowego, w danym przypadku, wobec wszystkich pojedynczych dwustronnych umów ramowych i transakcji objętych kompensowaniem.
- c) Skutki uznawania umów

Kompensowanie do celów części 5 i 6 uznaje się według zasad określonych w tychże częściach.

- (i) Umowy kompensowania poprzez odnowienie zobowiązań

▼B

Ważeniu mogą podlegać pojedyncze kwoty netto wynikające z odnowienia zobowiązań, a nie odpowiednie kwoty brutto. Zatem przy stosowaniu części 3:

- bieżący koszt odtworzenia określony w ramach czynności a), oraz
- referencyjne kwoty kapitału lub wartości bazowe określone w ramach czynności b)

można ustalić z uwzględnieniem zawartej umowy kompensowania poprzez odnowienie zobowiązań. Przy stosowaniu części 4 referencyjną wartość kapitału określoną w ramach czynności a) można wyliczyć z uwzględnieniem umowy kompensowania poprzez odnowienie zobowiązań; obowiązują wskaźniki procentowe podane w tabeli 3.

(ii) Inne umowy kompensowania

Przy stosowaniu części 3:

- w ramach czynności a) bieżący koszt odtworzenia umów objętych umową kompensowania można określić przy uwzględnieniu faktycznego, hipotetycznego kosztu odtworzenia netto wynikającego z umowy; w przypadku gdy kompensowanie rodzi zobowiązanie netto instytucji kredytowej wyliczającej koszt odtworzenia netto, aktualny koszt odtworzenia umów zostaje określony jako „0”, oraz
- w ramach czynności b) wysokość potencjalnego zaangażowania narażonego na ryzyko kredytowe w przyszłości z tytułu wszystkich umów objętych umową kompensowania można obniżyć zgodnie z następującym równaniem:

$$PCE_{red} = 0,4 * PCE_{gross} + 0,6 * NGR * PCE_{gross}$$

gdzie:

- PCE_{red} = obniżona wysokość potencjalnego zaangażowania narażonego na ryzyko kredytowe w przyszłości z tytułu wszystkich umów z danym kontrahentem, objętych prawnie obowiązującą umową kompensowania dwustronnego
- PCE_{gross} = suma potencjalnych ekspozycji narażonych na ryzyko kredytowe w przyszłości z tytułu wszystkich umów z danym kontrahentem, objętych prawnie obowiązującą umową kompensowania dwustronnego, wyliczonych poprzez pomnożenie referencyjnych kwot kapitału tych umów przez wskaźniki procentowe wymienione w tabeli 1,
- NGR = „wskaźnik netto/brutto”, który według uznania właściwych organów może stanowić albo:

- (i) w wyniku wyliczenia indywidualnego: iloraz kosztu odtworzenia netto wszystkich umów objętych prawnie obowiązującą umową kompensowania dwustronnego zawartą z danym kontrahentem (licznik) oraz kosztu odtworzenia brutto wszystkich umów objętych prawnie obowiązującą umową kompensowania dwustronnego z tymże kontrahentem (mianownik), albo
- (ii) w wyniku wyliczenia łącznego: iloraz sumy kosztów odtworzenia netto określonych w ujęciu dwustronnym dla wszystkich kontrahentów z uwzględnieniem umów objętych prawnie obowiązującymi umowami kompensowania (licznik) podzielonej przez koszt odtworzenia brutto wszystkich umów objętych prawnie obowiązującymi umowami kompensowania (mianownik).

Jeśli Państwa Członkowskie zezwalają instytucjom kredytowym na wybór metody, wybraną metodę stosuje się w sposób konsekwentny.

▼B

Przy wyliczaniu potencjalnego zaangażowania narażonego na ryzyko kredytowe w przyszłości zgodnie z powyższym wzorem, umowy doskonale dopasowane objęte umową kompensowania można uwzględnić jako pojedynczą umowę z referencyjną kwotą kapitału o równowartości wpływów netto. Umowy doskonale dopasowane stanowią terminowe umowy wymiany walutowej lub inne umowy podobne, dla których referencyjna kwota kapitału stanowi równowartość przepływów środków pieniężnych, o ile rozliczenie tych przepływów przypada na tę samą datę waluty i nastąpi w całości lub częściowo w tej samej walucie.

Przy stosowaniu części 4 w ramach czynności a):

- umowy doskonale dopasowane objęte umową kompensowania można uwzględnić jako pojedynczą umowę z referencyjną kwotą kapitału o równowartości wpływów netto; referencyjne kwoty kapitału mnoży się przez wskaźniki procentowe wymienione w tabeli 3, oraz
- wskaźniki procentowe mające zastosowanie do wszelkich innych umów objętych umową kompensowania można pomniejszyć zgodnie z tabelą 6:

Tabela 6

Pierwotny termin płatności ⁽¹⁾	Umowy stopy procentowej	Umowy wymiany walutowej
Do jednego roku	0,35 %	1,50 %
Od jednego roku do dwóch lat	0,75 %	3,75 %
Dodatek za każdy następny rok	0,75 %	2,25 %

⁽¹⁾ W przypadku umów stopy procentowej instytucje kredytowe, za zgodą właściwych organ, mogą stosować termin płatności bądź pierwotny, bądź rzeczywisty.

*ZAŁĄCZNIK IV***RODZAJE INSTRUMENTÓW POCHODNYCH**

1. Umowy stopy procentowej:
 - a) jednowalutowe transakcje swapowe na stopach procentowych;
 - b) transakcje zamiany stopy bazowej;
 - c) terminowe umowy stopy procentowej;
 - d) terminowe umowy na stopy procentowe typu „futures”;
 - e) zakupione opcje stopy procentowej; oraz
 - f) inne umowy o podobnym charakterze.
2. Umowy wymiany walutowej i umowy dotyczące złota:
 - a) transakcje zamiany walutowo-procentowe;
 - b) terminowe umowy walutowe;
 - c) terminowe umowy giełdowe na waluty typu „futures”;
 - d) zakupione opcje walutowe;
 - e) inne umowy o podobnym charakterze; oraz
 - f) umowy dotyczące złota o charakterze podobnym do lit. a)-e).
3. Umowy podobne do wymienionych w ust. 1 lit. a)-e) oraz w ust. 2 lit. a)-d) dotyczące innych aktywów bazowych lub indeksów. Należą do nich, jako minimum, wszystkie instrumenty określone w ust. 4-7, 9 i 10 sekcji C załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE niewymienione w ust. 1 lub 2.

ZAŁĄCZNIK V

TECHNICZNE KRYTERIA ORGANIZACJI I TRAKTOWANIA RYZYKA

1. ŁAD KORPORACYJNY

1. Organ zarządzający, określony w art. 11 odpowiada za ustalenia dotyczące rozdziału obowiązków w zakresie organizacji i zapobiegania konfliktom interesów.

2. TRAKTOWANIE RYZYKA

2. Organ zarządzający, określony w art. 11 zatwierdza i dokonuje okresowych przeglądów strategii i zasad dotyczących podejmowania, zarządzania, monitorowania i ograniczania ryzyk, na które jest lub może być narażona instytucja kredytowa, włącznie z ryzykiem, jakie niesie otoczenie makroekonomiczne danej instytucji w związku ze stanem cyklu koniunktury.

3. RYZYKO KREDYTOWE I RYZYKO KONTRAHENTA

3. Podstawą decyzji o udzieleniu kredytu są solidne i jasno określone kryteria. Ustala się jasne zasady postępowania w zakresie zatwierdzania, zmieniania, odnawiania i refinansowania kredytów.
4. Bieżąca administracja i monitorowanie różnych portfeli oraz ekspozycji obciążonych ryzykiem, włącznie z rozpoznaniem kredytów trudnych i zarządzaniem nimi oraz dokonywaniem odpowiednich korekt i rezerw działa w oparciu o skuteczny system.
5. Dywersyfikacja portfeli kredytowych jest dostosowana do rynków docelowych instytucji kredytowej oraz jej ogólnej strategii kredytowej.

4. RYZYKO REZYDUALNE

6. Niebezpieczeństwo mniejszej niż zakładano skuteczności uznanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego, wykorzystywanych przez instytucję kredytową jest uwzględniane i kontrolowane za pomocą pisemnych zasad i procedur.

5. RYZYKO KONCENTRACJI

7. Ryzyko koncentracji z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów, grup powiązanych kontrahentów i kontrahentów działających w tym samym sektorze gospodarki, obszarze geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub obracających podobnymi towarami, a także wynikające ze stosowania technik ograniczenia ryzyka kredytowego, oraz w szczególności ryzyka związane z dużymi, pośrednimi ekspozycjami kredytowymi (np. wobec pojedynczego wystawcy zabezpieczenia) są uwzględniane i kontrolowane za pomocą pisemnych procedur.

6. RYZYKO SEKURYZYCYJNE

8. Ryzyka z tytułu transakcji sekurytyzacyjnych, których instytucje kredytowe są inicjatorami lub sponsorami, są oceniane i uwzględniane za pomocą odpowiednich procedur, przede wszystkim w celu zapewnienia pełnego odzwierciedlenia istoty ekonomicznej transakcji w decyzjach dotyczących oceny i zarządzania ryzykiem.
9. Instytucje kredytowe inicjujące odnawialne transakcje sekurytyzacyjne z opcją przedterminowej spłaty posiadają plany zachowania płynności mające na celu uwzględnienie skutków zarówno planowej, jak i przedterminowej spłaty należności.

7. RYZYKA RYNKOWE

10. Zostaną wdrożone przepisy i procedury w odniesieniu do pomiaru i sterowania wszystkimi istotnymi źródłami i efektami ryzyka rynkowego.

8. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI NIEHANDLOWEJ

11. Wdraża się systemy oceny i zarządzania ryzykiem z tytułu potencjalnych zmian stóp procentowych w zakresie, w jakim wynikają one z działalności niehandlowej instytucji kredytowej.

▼ B

9. RYZYKO OPERACYJNE

12. Wdraża się zasady i procedury oceny stopnia narażenia na ryzyko operacyjne, w tym zdarzenia o niskiej częstotliwości, lecz poważnych skutkach. Bez uszczerbku dla definicji określonej w art. 4 ust. 22, instytucja kredytowa określa, co stanowi ryzyko operacyjne do celów wspomnianych procedur.
13. W celu zapewnienia instytucji kredytowej możliwości prowadzenia bieżącej działalności i ograniczenia strat w przypadku poważnego zakłócenia jej działalności gospodarczej ustala się plany awaryjne i plany utrzymania ciągłości działalności gospodarczej.

10. RYZYKO UTRATY PŁYNNOŚCI

14. Wprowadza się zasady i procedury pozwalające na bieżąco oraz z uwzględnieniem przyszłych zdarzeń mierzyć i zarządzać pozycją netto płynności. Rozważa się alternatywne scenariusze, a założenia stanowiące podstawę decyzji dotyczących pozycji netto w zakresie pozyskiwania środków płynnych podlegają regularnym przeglądom.
15. Ustala się plany awaryjne na wypadek zaburzeń płynności.

ZALĄCZNIK VI

METODA STANDARDOWA

CZĘŚĆ 1

Waga ryzyka

1. EKSPOZYCJE WOBEC RZĄDÓW LUB BANKÓW CENTRALNYCH

1.1. Sposoby traktowania

1. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 2-7, ekspozycjom wobec rządów i banków centralnych przypisuje się wagę ryzyka równą 100 %.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3, tym ekspozycjom wobec rządów i banków centralnych, które posiadają rating wyznaczonej instytucji ECAI, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 1 zgodnie z tym, jaki rating wyznaczonych instytucji ECAI został przez właściwe organy przypisany sześciu stopniom w skali oceny jakości kredytowej.

Tabela 1

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %

3. Ekspozycjom wobec Europejskiego Banku Centralnego przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %.

1.2. Ekspozycje w walucie krajowej kredytobiorcy

4. Ekspozycjom wobec rządów i banków centralnych Państw Członkowskich, nominowanym i opłaconym w walucie krajowej tego rządu i banku centralnego, przypisuje się wagę ryzyka wynoszącą 0 %.
5. Jeżeli właściwe organy państwa trzeciego, których ustalenia nadzorcze i regulacyjne są co najmniej równoważne ustaleniom stosowanym we Wspólnocie przypiszą ekspozycjom wobec rządów lub banków centralnych, nominowanym i opłaconym w walucie krajowej wagę ryzyka mniejszą niż wskazana w ust. 1-2, wówczas Państwa Członkowskie mogą zezwolić swoim instytucjom kredytowym na wążenie ryzyka takich ekspozycji w ten sam sposób.

1.3. Stosowanie ocen kredytowych Agencji Kredytów Eksportowych

6. Oceny kredytowe przyznane przez Agencję Kredytów Eksportowych są uznawane przez właściwe organy pod warunkiem spełnienia jednego z poniższych warunków:
 - a) jest wyrażona w uzgodnionej skali punktowej ryzyka wyznaczonej przez Agencję Kredytów Eksportowych uczestniczące w „Porozumienie w sprawie wytycznych dla oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych” OECD
 - b) Agencja Kredytów Eksportowych publikuje sporządzone przez siebie oceny kredytowe i stosuje uzgodnioną metodologię OECD, a nadana przez nią ocena kredytowa jest powiązana z jedną z ośmiu minimalnych składek ubezpieczenia eksportu (MSUE), określonych w zatwierdzonej metodologii OECD.
7. Ekspozycjom, które posiadają uznaną ocenę kredytową Agencji Kredytów Eksportowych, do celów wążenia ryzykiem przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z tabelą 2.

Tabela 2

MEIP	0	1	2	3	4	5	6	7
Waga ryzyka	0 %	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

2. EKSPozyCJE WOBEC SAMORZĄDÓW TERYTORIALNYCH LUB WŁADZ REGIONALNYCH

8. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 9-11, ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych są ważonych ryzykiem tak jak ekspozycje wobec instytucji. Ta procedura jest niezależna od zgody, o której mowa w art. 80 ust. 3. Preferencyjne traktowanie ekspozycji krótkoterminowych, opisane w ust. 31, 32 i 37, nie ma zastosowania.

9. Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych są traktowane jak ekspozycje wobec rządu centralnego państwa, na terytorium, którego samorzady te się znajdują, o ile pomiędzy tymi ekspozycjami nie ma różnicy pod względem ryzyka z powodu szczególnych uprawnień samorządów w zakresie zasilania własnych budżetów oraz szczególnych ustaleń instytucjonalnych, których skutkiem jest zmniejszenie ryzyka niewykonania zobowiązań.

Właściwe organy sporządzają i publikują wykaz jednostek samorządów terytorialnych, które otrzymały identyczną wagę ryzyka jak rząd centralny.

10. Ekspozycje wobec kościołów i związków wyznaniowych utworzonych w formie osoby prawnej prawa publicznego traktowane są, w zakresie, w jakim pobierają one podatki zgodnie z przepisami przyznającymi im takie prawo, jako ekspozycje wobec samorządów terytorialnych, przy czym nie stosuje się przepisów ust. 9. W takim przypadku do celów art. 89 ust. 1 lit. a) nie udziela się odmowy zezwolenia na stosowanie przepisów tytułu V, rozdział 2, sekcja 3, podsekcja 1.

11. Jeżeli właściwe organy kraju trzeciego, których ustalenia nadzorcze i regulacyjne są co najmniej równoważne ustaleniom stosowanym we Wspólnocie, traktują ekspozycje wobec samorządów terytorialnych jak ekspozycje wobec rządu centralnego, wówczas Państwa Członkowskie mogą zezwolić swoim instytucjom kredytowym na ważenie ryzyka ekspozycji wobec takich samorządów terytorialnych w ten sam sposób.

3. EKSPozyCJE WOBEC ORGANÓW ADMINISTRACJI I PODMIOTÓW NIEKOMERCYJNYCH

3.1. Sposoby traktowania

12. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 13-17, ekspozycjom wobec organów administracji i podmiotów niekomercyjnych przypisuje się wagę ryzyka równą 100 %.

3.2. Pozarządowe podmioty sektora publicznego

13. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 14-17, ekspozycjom wobec pozarządowych podmiotów sektora publicznego przypisuje się wagę ryzyka równą 100 %.

14. Ekspozycje wobec pozarządowych podmiotów sektora publicznego mogą być traktowane jak ekspozycje wobec instytucji, pod warunkiem uzyskania zgody właściwych organ. Wydanie takiej zgody jest niezależne od wydania zgody, o której mowa w art. 80 ust. 3. Preferencyjne traktowanie ekspozycji krótkoterminowych określone w ust. 31, 32 i 37 nie ma tu zastosowania.

15. W wyjątkowych przypadkach ekspozycje wobec pozarządowych podmiotów sektora publicznego mogą być traktowane jak ekspozycje wobec rządów państw, na których terytorium mają one swoją siedzibę, o ile zgodnie z opinią właściwych organów ryzyko takich ekspozycji jest jednakowe, ponieważ rząd wystawił odpowiednią gwarancję.

▼ B

16. W przypadku wyrażenia przez właściwe organy jednego Państwa Członkowskiego zgody na traktowanie ekspozycji wobec pozarządowych podmiotów sektora publicznego jak ekspozycji wobec instytucji lub jak ekspozycji wobec rządu państwa, na którego terytorium mają one swoją siedzibę, właściwe organy innego Państwa Członkowskiego zezwolą również swoim instytucjom kredytowym na wzięcie ryzyka ekspozycji wobec takich podmiotów sektora publicznego w ten sam sposób.
17. Jeżeli właściwe organy kraju trzeciego, których rozwiązania nadzorcze i regulacyjne są co najmniej równoważne rozwiązaniom stosowanym we Wspólnocie traktują ekspozycje wobec pozarządowych podmiotów sektora publicznego jak ekspozycje wobec instytucji, wówczas Państwa Członkowskie mogą zezwolić swoim instytucjom kredytowym na wzięcie ryzyka ekspozycji wobec takich podmiotów sektora publicznego w ten sam sposób.

4. EKSPOZYCJE WOBEC WIELOSTRONNYCH BANKÓW ROZWOJU**4.1. Zakres**

18. Do celów art. 78-83 Międzypaństwowa Korporację Inwestycyjną, Czarnomorski Bank Handlu i Rozwoju oraz Środkowoamerykański Bank Integracji Gospodarczej uznaje się za Wielostronny Bank Rozwoju.

4.2. Sposoby traktowania

19. Bez uszczerbku dla przepisów *ust. 20 i 21*, ekspozycje wobec banków rozwoju wielostronnego są traktowane w ten sam sposób, co ekspozycje wobec instytucji zgodnie z *ust. 29-32*. Preferencyjne traktowanie ekspozycji krótkoterminowych określone w *ust. 31, 32 i 37* nie ma tu zastosowania.

▼ M1

20. Ekspozycjom wobec następujących banków rozwoju wielostronnego przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %:
 - a) Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju;
 - b) Międzynarodowa Korporacja Finansowa;
 - c) Międzypaństwowa Korporacja Inwestycyjna;
 - d) Azjatycki Bank Rozwoju;
 - e) Afrykański Bank Rozwoju;
 - f) Bank Rozwoju Rady Europy;
 - g) Nordycki Bank Inwestycyjny;
 - h) Karaibski Bank Rozwoju;
 - i) Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju;
 - j) Europejski Bank Inwestycyjny;
 - k) Europejski Fundusz Inwestycyjny;
 - l) Agencja Wielostronna Gwarancji Inwestycyjnych;
 - m) Międzynarodowy Mechanizm Finansowania Szczepień; oraz
 - n) Islamski Bank Rozwoju.

▼ B

21. Wpłatom należnym na poczet kapitału Europejskiego Banku Inwestycyjnego przypisuje się wagę ryzyka wynoszącą 20 %.
- 5. EKSPOZYCJE WOBEC ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH**
22. Ekspozycjom wobec następujących organizacji międzynarodowych przypisuje się wagę ryzyka 0 %:
 - a) Wspólnota Europejska;
 - b) Międzynarodowy Fundusz Walutowy;
 - c) Bank Rozrachunków Międzynarodowych.

▼B

6. EKSPOZYCJE WOBEC INSTYTUCJI

6.1. Sposoby traktowania

23. Do określania wagi ryzyka ekspozycji wobec instytucji stosuje się jedną z dwóch metod opisanych w ust. 26-27 i 29-32.
24. Bez uszczerbku dla innych postanowień ust. 23-39, ekspozycje wobec instytucji finansowych, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności od właściwych organ, odpowiedzialnych za wydawanie zezwoleń i nadzór nad instytucjami kredytowymi i są przez nie nadzorowane, oraz podlegające wymaganiom ostrożnościowym, równoważnym z wymogami stosowanymi wobec instytucji kredytowych, są traktowane jak ekspozycje wobec instytucji.

6.2. Dolny limit wagi ryzyka dla ekspozycji wobec instytucji nieposiadających ratingu

25. Ekspozycjom wobec instytucji nieposiadających ratingu nie przypisuje się wagi ryzyka niższej, niż waga stosowana w przypadku ekspozycji wobec rządów i banków centralnych.

6.3. Metoda oparta na wadze ryzyka rządu centralnego

26. Ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka zgodnie ze stopniem jakości kredytowej, jaki przypisany jest ekspozycjom wobec rządu państwa, na terytorium którego zarejestrowana jest dana instytucja, zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3

Stopień jakości kredytowej przypisany rządowi i bankom centralnym	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

27. W przypadku ekspozycji wobec instytucji zarejestrowanych w krajach, gdzie rząd centralny nie posiada ratingu waga ryzyka nie powinna przekraczać 100 %.
28. Ekspozycjom wobec instytucji o pierwotnym efektywnym terminie zapadalności wynoszącym nie więcej niż trzy miesiące przypisuje się wagę ryzyka w wysokości 20 %.

6.4. Metoda oparta na ratingach

29. Tym ekspozycjom wobec instytucji, których pierwotny efektywny termin rozliczenia jest dłuższy niż 3 miesiące i które posiadają ocenę kredytową wyznaczonej instytucji ECAI, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 4 zgodnie z ustalonym przez właściwe organy sposobem przyporządkowania ratingów uznanych instytucji ECAI do sześciu stopni w skali oceny jakości kredytowej:

Tabela 4

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

30. Ekspozycjom wobec instytucji bez ratingu przypisuje się wagę ryzyka 50 %.
31. Tym ekspozycjom wobec instytucji, których pierwotny efektywny termin rozliczenia wynosi 3 miesiące lub mniej i które posiadają ocenę kredytową wyznaczonej instytucji ECAI, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 5 zgodnie z ustalonym przez właściwe organy sposobem przyporządkowania ocen kredytowych uznanych instytucji ECAI do sześciu stopni w skali oceny jakości kredytowej:

Tabela 5

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

32. Ekspozycjom wobec instytucji bez ratingu, których pierwotny efektywny termin rozliczenia wynosi 3 miesiące lub mniej, przypisuje się wagę ryzyka 20 %.

6.5. Związek z krótkoterminowymi ocenami kredytowymi

33. Jeżeli do ekspozycji wobec instytucji stosuje się metodę określoną w *ust. 29-32*, wówczas związek z konkretnymi krótkoterminowymi ocenami kredytowymi jest następujący:
34. W przypadku braku krótkoterminowej oceny ekspozycji ogólne traktowanie preferencyjne ekspozycji krótkoterminowych zgodnie z *ust.31* stosuje się do wszystkich ekspozycji wobec instytucji, których pozostały termin rozliczenia nie przekracza 3 miesięcy.
35. Jeżeli taka ocena istnieje i decyduje o stosowaniu identycznej lub bardziej korzystnej wagi ryzyka niż ta wynikająca z zastosowania ogólnego traktowania preferencyjnego ekspozycji krótkoterminowych zgodnie z *ust.31*, wówczas dana krótkoterminowa ocena kredytowa stosuje się wyłącznie do tego konkretnej ekspozycji. W przypadku innych ekspozycji krótkoterminowych stosuje się ogólne traktowanie preferencyjne przewidziane dla ekspozycji krótkoterminowych zgodnie z *ust.31*.
36. Jeżeli istnieje krótkoterminowa ocena kredytowa i decyduje o stosowaniu mniej korzystnej wagi ryzyka niż ta wynikająca z zastosowania ogólnego traktowania preferencyjnego ekspozycji krótkoterminowych zgodnie z *ust.31*, wówczas nie stosuje się ogólnego traktowania preferencyjnego ekspozycji krótkoterminowych, a wszystkim należnościom krótkoterminowym nieposiadającym ratingu przypisuje się taką samą wagę ryzyka, jaka wynika z oceny krótkoterminowej.

6.6. Ekspozycje krótkoterminowe w walucie krajowej kredytobiorcy

37. Ekspozycjom wobec instytucji, których pozostały *termin* rozliczenia wynosi 3 miesiące lub mniej, nominowanym i opłaconym w walucie krajowej, można zgodnie z obiema metodami opisanymi w *ust. 26-27 i 29-32* przypisać wagę ryzyka o jeden stopień mniej korzystną niż preferencyjna waga ryzyka opisana w *ust. 4 i 5*, przypisana ekspozycjom wobec rządu centralnego, jeśli takiego wyboru dokona właściwa organa.
38. Żadnym ekspozycjom wobec instytucji, których pozostały termin rozliczenia wynosi 3 miesiące lub mniej, nominowanym i opłaconym w walucie krajowej kredytobiorcy, nie przypisuje się wagi ryzyka mniejszej niż 20 %.

6.7. Inwestycje w składniki funduszy regulacyjnych

39. Inwestycjom w instrumenty kapitałowe i składniki funduszy regulacyjnych emitowane przez instytucje, przypisuje się wagę ryzyka 100 %, chyba że pomniejszają one fundusze własne.

6.8. Rezerwy minimalne utrzymywane zgodnie z wymogami EBC

40. W przypadku, gdy ekspozycja wobec instytucji ma formę rezerw minimalnych, które instytucja kredytowa utrzymuje zgodnie z wymogami EBC lub banku centralnego Państwa Członkowskiego, Państwo Członkowskie może zezwolić na przypisanie wagi ryzyka stosowanego dla ekspozycji wobec banku centralnego danego Państwa Członkowskiego, jeżeli:
- a) rezerwy są utrzymywane zgodnie z rozporządzeniem (WE) Europejskiego Banku Centralnego nr 1745/2003 z dnia 12 września 2003 r. dotyczącego obowiązku utrzymywania rezerw minimalnych⁽¹⁾ lub późniejszego rozporządzenia

(¹) Dz.U. L 250 z 2.10.2003 r., str. 10.

▼ **B**

przyjętego w jego miejsce, lub zgodnie z wymogami krajowymi, równoważnymi we wszystkich aspektach merytorycznych temu rozporządzeniu, oraz

- b) w przypadku bankructwa lub niewypłacalności instytucji, w której przechowywane są rezerwy, są one terminowo i w pełnej wysokości oddawane instytucji kredytowej i będą do dyspozycji instytucji nie służąc do pokrycia innych zobowiązań.

7. EKSPOZYCJE KORPORACYJNE

7.1. Sposoby traktowania

41. Ekspozycjom sklasyfikowanym przez wyznaczoną instytucję ECAI, przypisuje się wagę ryzyka według poniższej tabeli, zgodnie z ustalonym przez właściwe organy sposobem przyporządkowania ocen kredytowych uznanych instytucji ECAI do sześciu stopni w skali oceny jakości kredytowej.

Tabela 6

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

42. Ekspozycjom, które nie posiadają takiej oceny kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka 100 % lub wagę ryzyka rządu centralnego w zależności, która z wartości jest wyższa.

8. EKSPOZYCJE DETALICZNE

43. Ekspozycjom, które spełniają kryteria określone w art. 79 ust. 2, przypisuje się wagę ryzyka 75 %.

9. EKSPOZYCJE ZABEZPIECZONE NIERUCHOMOŚCIAMI

44. Bez uszczerbku dla przepisów *ust. 45-60*, ekspozycjom w pełni zabezpieczonym nieruchomościami przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

9.1. Ekspozycje zabezpieczone hipoteką na nieruchomości mieszkalnej

45. Ekspozycjom lub częściom ekspozycji w pełni zabezpieczonym, zgodnie z wymogami właściwych organ, hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, która jest lub będzie zamieszkana lub przeznaczona pod wynajem przez właściciela lub użytkownika, w przypadku przedsiębiorstw inwestowania indywidualnego, przypisuje się wagę ryzyka 35 %.

46. Ekspozycjom w pełni zabezpieczonym, zgodnie z wymogami właściwych organ, udziałami w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, działających zgodnie z fińską Ustawą o przedsiębiorstwach mieszkaniowych z 1991 r. lub późniejszymi odpowiadającymi jej aktami prawnymi, przypisuje się wagę ryzyka 35 %, o ile wspomniane udziały związane są z nieruchomościami mieszkalnymi, które są lub będą zamieszkałe lub przeznaczone pod wynajem przez właściciela.

47. Ekspozycjom wobec najemcy z tytułu transakcji najmu lub leasingu dotyczących nieruchomości mieszkalnych, w których instytucja kredytowa występuje jako wynajmujący lub leasingodawca, a najemca lub leasingobiorca ma prawo zakupu, przypisuje się wagę ryzyka 35 % pod warunkiem, że właściwe organy są przekonane, że ekspozycja instytucji kredytowej jest całkowicie zabezpieczona dzięki temu, że instytucja jest właścicielem nieruchomości.

48. Do celów *ust. 45 – 47*, właściwe organy uznają zabezpieczenie jedynie pod warunkiem spełnienia następujących warunków:

- a) wartość nieruchomości nie zależy zasadniczo od jakości kredytowej dłużnika. Wymóg ten nie wyklucza sytuacji, w których czynniki czysto makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na spłatę należności przez kredytobiorcę;

▼ B

- b) ryzyko kredytobiorcy nie zależy zasadniczo od przychodów generowanych przez nieruchomości lub projekt budowlany stanowiących przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności kredytobiorcy do spłaty zobowiązania z innych źródeł. Spłata kredytu nie zależy zatem zasadniczo od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomości stanowiącą przedmiot zabezpieczenia;
 - c) spełnione są wymogi minimalne określone w załączniku VIII część 2 ust. 8 oraz zasady wyceny określone w załączniku VIII część 3 ust. 62-65;
 - d) wartość nieruchomości znacznie przekracza wartość ekspozycji.
49. Właściwe organy mogą odstąpić od wymogi zawartego w ust. 48 lit. b dotyczącego ekspozycji w pełni zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych mieszczących się na terytorium danego Państwa Członkowskiego, jeżeli dysponują dowodami na to, że na ich terytorium funkcjonuje dobrze rozwinięty i ugruntowany rynek nieruchomości mieszkalnych, a stopa strat jest na tyle niska, by uzasadnić taki sposób traktowania.
50. W przypadku wyrażenia przez właściwe organy jednego Państwa Członkowskiego zgody określonej w ust. 49, właściwe organy innego Państwa Członkowskiego mogą zezwolić swoim instytucjom kredytowym na przypisanie wagi ryzyka 35 % ekspozycjom, których zgoda ta dotyczy, w pełni zabezpieczonym hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych.

9.2. **Ekspozycje zabezpieczone hipoteką na nieruchomości komercyjnej**

51. Pod warunkiem uzyskania zgody właściwych organ, ekspozycjom lub częściom ekspozycji w pełni zabezpieczonym, zgodnie z wymogami właściwych organów, hipoteką na biurach lub innych pomieszczeniach komercyjnych znajdujących się na terenie danego Państwa Członkowskiego można przypisać wagę ryzyka 50 %.
52. Po uzyskaniu zgody właściwych organów ekspozycjom w pełni zabezpieczonym, zgodnie z wymogami właściwych organ, udziałami w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, działających zgodnie z fińską Ustawą o przedsiębiorstwach mieszkaniowych z 1991 r. lub późniejszymi odpowiadającymi jej aktami prawnymi, można przypisać wagę ryzyka 50 %, o ile wspomniane udziały dotyczą biur lub innych pomieszczeń komercyjnych.
53. Pod warunkiem uzyskania zgody właściwych organ, ekspozycjom związanym z transakcjami najmu nieruchomości dotyczącymi biur lub innych pomieszczeń komercyjnych znajdujących się na terytorium danego Państwa Członkowskiego, w których instytucja kredytowa występuje jako wynajmujący a najemca ma opcję zakupu, można przypisać wagę ryzyka 50 %, o ile ekspozycja wobec instytucji kredytowej jest całkowicie zabezpieczona, zgodnie z wymogami właściwych organów, dzięki temu, że instytucja jest właścicielem nieruchomości.
54. Aby miały zastosowanie przepisy ust. 51-53 spełnione muszą być następujące warunki:
- a) wartość nieruchomości nie może zasadniczo zależeć od jakości kredytowej dłużnika. Wymóg ten nie wyklucza sytuacji, w której czynniki czysto makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na spłatę należności przez kredytobiorcę;
 - b) ryzyko kredytobiorcy nie może zasadniczo zależeć od przychodów generowanych przez nieruchomości lub projekt budowlany stanowiących przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności kredytobiorcy do spłaty zobowiązania z innych źródeł. Spłata instrumentu nie może zatem w istotny sposób zależeć od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomości stanowiącą przedmiot zabezpieczenia; oraz

▼B

- c) spełnione są wymogi minimalne określone w załączniku VIII część 2 ust. 8 oraz zasady wyceny określone w załączniku VIII część 3 ust. 62-65.
55. Wagę ryzyka 50 % przypisuje się tej części kredytu, która nie przekracza limitu obliczonego zgodnie z jednym z poniższych warunków:
- 50 % wartości rynkowej danej nieruchomości;
 - 50 % wartości rynkowej nieruchomości lub 60 % wartości bankowo-hipotecznej – w zależności, która z tych wartości jest niższa – w tych Państwach Członkowskich, które ustaliły surowe kryteria oceny wartości bankowo-hipotecznej w swoich przepisach ustawowych lub wykonawczych.
56. Wagę ryzyka 100 % przypisuje się tej części kredytu, która przekracza limity określone w ust. 55.
57. W przypadku wyrażenia przez właściwe organy jednego Państwa Członkowskiego zgody, o której mowa w ust. 51-53, właściwe organy innego Państwa Członkowskiego mogą zezwolić swoim instytucjom kredytowym na przypisanie wagi ryzyka 50 % ekspozycjom, których zgoda ta dotyczy, w pełni zabezpieczonym hipotekami na nieruchomościach komercyjnych.
58. Właściwe organy mogą odstąpić od wymogi zawartego w *ust. 54 lit. b)* dotyczącego ekspozycji w pełni zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach komercyjnych, znajdujących się na terytorium danego Państwa Członkowskiego, jeżeli dysponują one dowodami na to, że na ich terytorium istnieje dobrze rozwinięty i ugruntowany rynek nieruchomości komercyjnych, a stopa strat nie przekracza następujących limitów:
- straty z transakcji kredytowych zabezpieczonych przez nieruchomości komercyjne do 50 % wartości rynkowej (lub w stosownym przypadku 60 % wartości bankowo-hipotecznej, jeżeli wartość ta jest niższa) nie przekraczają 0,3 % niespłaconych kredytów zabezpieczonych przez nieruchomości komercyjne w danym roku; oraz
 - całkowite straty z transakcji kredytowania zabezpieczonego przez nieruchomości komercyjne nie przekraczają 0,5 % należności kredytowych zabezpieczonych przez nieruchomości komercyjne w danym roku.
59. Jeżeli w danym roku przekroczony zostanie któryś z limitów określonych w ust. 58, wówczas wygasa możliwość korzystania z ust. 58; do chwili spełnienia warunków określonych w ust. 58 w jednym z kolejnych lat, obowiązuje warunek określony w ust. 54 lit. b).
60. W przypadku wyrażenia przez właściwe organy jednego Państwa Członkowskiego zgody określonej w ust. 58, właściwe organy innego Państwa Członkowskiego mogą zezwolić swoim instytucjom kredytowym na przypisanie wagi ryzyka 50 % ekspozycjom, których zgoda ta dotyczy, w pełni zabezpieczonym hipotekami na nieruchomościach komercyjnych.
10. POZYCJE PRZETERMINOWANE
61. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 62-65, niezabezpieczonej części każdej pozycji przeterminowanej o ponad 90 dni, która przekracza próg ustalony przez właściwe organy i która odzwierciedla rozsądny poziom ryzyka, przypisuje się następujące wagi ryzyka:
- 150 %, jeżeli aktualizacje wartości wynoszą poniżej 20 % wartości niezabezpieczonej części ekspozycji, liczonej przed aktualizacją; oraz
 - 100 %, jeżeli aktualizacje wartości wynoszą nie mniej niż 20 % wartości niezabezpieczonej części ekspozycji, liczonej przed aktualizacją.
62. Na użytek definicji zabezpieczonej części pozycji przedawnionej, uznaje się to samo zabezpieczenie rzeczowe i te same gwarancje co do celów ograniczenia ryzyka kredytowego.

▼B

63. Jeżeli jednak pozycja przedawniona jest w pełni zabezpieczona innymi formami zabezpieczenia niż te uznane do celów ograniczenia ryzyka kredytowego, wówczas można przypisać wagę ryzyka 100 %, pod warunkiem uzyskania zgody właściwych organów opartej na surowych kryteriach operacyjnych, tak aby zapewnić wysoką jakość ochrony w przypadkach, kiedy aktualizacje wartości sięgają 15 % wartości ekspozycji liczonej przed aktualizacją.
64. Ekspozycjom określonym w *ust. 45-50*, przeterminowanym o ponad 90 dni, przypisuje się po dokonaniu aktualizacji wartości wagę ryzyka 100 %. Jeżeli aktualizacje wartości wynoszą nie mniej niż 20 % wartości ekspozycji liczonej przed dokonaniem aktualizacji, wagę ryzyka przypisaną do pozostałej części ekspozycji można za zgodą właściwych organów zmniejszyć do 50 %.
65. Ekspozycjom określonym w *ust. 51-60* przypisuje się wagę ryzyka 100 % jeżeli są one przeterminowane o ponad 90 dni.
11. POZYCJE NALEŻĄCE DO USTALONYCH KATEGORII WYSOKIEGO RYZYKA
66. Pod warunkiem uzyskania zgody właściwych organ, ekspozycjom, którym towarzyszy szczególnie wysokie ryzyko, jak np. udziały w firmach typu *venture capital* lub udziały kapitałowe w firmach niepublicznych, przypisuje się wagę ryzyka 150 %.
67. W przypadku pozycji nieprzedawnionych, którym zgodnie z przepisami niniejszej części przypisuje się wagę ryzyka wynoszącą 150 % i dla których ustalono aktualizacje wartości, właściwe organy mogą zezwolić na przypisanie wagi ryzyka równej:
- 100 %, jeżeli aktualizacje wartości wynoszą nie mniej niż 20 % wartości ekspozycji, liczonej przed dokonaniem aktualizacji;
 - 50 % jeżeli aktualizacje wartości wynoszą nie mniej niż 50 % wartości, liczonej przed dokonaniem aktualizacji.
12. EKSPOZYCJE W POSTACI OBLIGACJI ZABEZPIECZONYCH
68. „Obligacje zabezpieczone” oznaczają obligacje określone w art. 22 ust. 4 dyrektywy 85/611/EWG i zabezpieczone jednym z następujących uznanych instrumentów:
- ekspozycje wobec rządów i banków centralnych, podmiotów sektora publicznego, władz regionalnych i lokalnych w UE;
 - ekspozycje wobec rządów i banków centralnych państw spoza UE, wielostronnych banków rozwoju i organizacji międzynarodowych, które kwalifikują się do stopnia 1 w skali jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, bądź też ekspozycje przez te instytucje gwarantowane, oraz państw spoza UE, bądź też ekspozycje przez te instytucje gwarantowane, które są wazone ryzykiem tak jak ekspozycje wobec instytucji lub wobec rządów i banków centralnych zgodnie z przepisami odpowiednio ust. 8, 9, 14 lub 15 i które kwalifikują się do stopnia 1 w skali jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, oraz ekspozycje, w rozumieniu przepisów niniejszego ustępu, które kwalifikują się do minimum 2 stopnia w skali jakości kredytowej, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, pod warunkiem, że nie przekraczają one 20 % nominalnej kwoty pozostających do wykupu obligacji zabezpieczonych aktywami instytucji emitujących;
 - ekspozycje wobec instytucji, które kwalifikują się do stopnia 1 w skali oceny jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika. Całkowita wartość tego rodzaju ekspozycji nie przekracza 15 % wartości nominalnej należności z tytułu obligacji zabezpieczonych emitującej instytucji kredytowej. Piętnastoprocentowy limit nie obejmuje natomiast ekspozycji z tytułu przeniesienia i zarządzania płatnościami dłużników lub postępowania upadłościowego dłużników, których kredyty są zabezpieczone nieruchomościami na posiadaczy obligacji zabezpieczonych. Wymóg

▼B

dotyczący stopnia 1 nie obejmuje ekspozycji wobec instytucji, których termin rozliczenia nie przekracza 100 dni. Instytucje te muszą jednak kwalifikować się co najmniej do stopnia 2 w skali oceny jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika;

- d) kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi lub udziałami w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, o których mowa w ust. 46, do wysokości mniejszej z następujących wartości, łączna wartość zastawów obejmująca wszystkie wcześniejsze zastawy oraz 80 % wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie lub jednostek priorytetowych wyemitowanych przez francuskie *Fonds Communs de Créances* lub instytucje sekurytyzacyjne działające na podstawie przepisów Państwa Członkowskiego zabezpieczające ekspozycje dotyczące nieruchomości mieszkalnych, o ile co najmniej 90 % aktywów takich *Fonds Communs de Créances* lub instytucji sekurytyzacyjnych działających na podstawie przepisów Państwa Członkowskiego stanowią zabezpieczenia na nieruchomości w formie ograniczonych praw rzeczowych w połączeniu z wartością wszystkich wcześniejszych zabezpieczeń do wysokości mniejszej z następujących wartości: wartość należności z tytułu kapitału jednostek (priorytetowych), łączna wartość zabezpieczeń oraz 80 % wartości nieruchomości, na których ustanowiono zabezpieczenia a jednostki priorytetowe kwalifikują się do stopnia 1 w skali jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, jeżeli wartość takich jednostek nie przekracza 20 % nominalnej kwoty obligacji pozostających do wykupu; Ekspozycje z tytułu przeniesienia i zarządzania płatnościami dłużników lub postępowania upadłościowego dłużników kredytów z zabezpieczeniem w postaci nieruchomości jednostek priorytetowych lub dłużnych papierów wartościowych nie są uwzględniane przy wyliczaniu 90 % limitu;
- e) kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi lub udziałami w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, o których mowa w ust. 52, do wysokości mniejszej z następujących wartości, łączna wartość zastawów obejmująca wszystkie wcześniejsze zastawy oraz 60 % wartości nieruchomości ustanowionych jako zabezpieczenie lub zabezpieczone przez jednostki priorytetowe wyemitowane przez francuskie *Fonds Communs de Créances* lub instytucje sekurytyzacyjne działające na podstawie przepisów Państwa Członkowskiego zabezpieczające ekspozycje dotyczące nieruchomości komercyjnych, o ile co najmniej 90 % aktywów takich *Fonds Communs de Créances* lub instytucji sekurytyzacyjnych działających na podstawie przepisów Państwa Członkowskiego stanowią hipoteki w połączeniu z wartością wszystkich wcześniejszych zastawów do wysokości mniejszej z następujących wartości: wartość należności z tytułu kapitału jednostek (priorytetowych), łączna wartość zabezpieczeń oraz 60 % wartości nieruchomości, na których ustanowiono zabezpieczenia, a jednostki priorytetowe kwalifikują się do stopnia 1 w skali jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, jeżeli wartość takich jednostek nie przekracza 20 % nominalnej kwoty należności. Właściwe organy mogą uznać zabezpieczenie w postaci kredytów zabezpieczonych nieruchomościami komercyjnymi, jeżeli: współczynnik pokrycia należności zabezpieczeniem w wysokości 60 % został przekroczony, osiągając maksymalny poziom 70 %; wartość wszystkich aktywów ustanowionych jako zabezpieczenie dla obligacji zabezpieczonych przekracza nominalną wartość należności z tytułu obligacji zabezpieczonych o co najmniej 10 %, a roszczenia właścicieli obligacji spełniają wymogi pewności prawnej określone w załączniku VIII. Roszczenia właścicieli obligacji mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi roszczeniami do danego zabezpieczenia. Ekspozycje z tytułu przeniesienia i zarządzania płatnościami dłużników lub postępowania upadłościowego dłużników kredytów z zabezpieczeniem w postaci nieruchomości jednostek priorytetowych lub dłużnych

▼B

papierów wartościowych nie są uwzględniane przy wyliczaniu 90 % limitu; lub

- f) kredyty z zabezpieczeniem na statkach, o ile całkowita wartość zastawów na statkach, łącznie z wszystkimi uprzywilejowanymi zastawami na statkach, wynosi maksymalnie 60 % wartości statku stanowiącego zabezpieczenie

Do tych celów pojęcie „zabezpieczony” stosuje się również do przypadków, w których składniki majątku określone w lit. a) –f) przeznaczone są zgodnie z obowiązującymi przepisami wyłącznie do ochrony właściciela obligacji przed stratami.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. nie ma zastosowania górny limit 20 % w odniesieniu do uprzywilejowanych udziałów, emitowanych zgodnie z lit. d) i e) przez francuskie Fonds Communs de Créances lub równorzędną jednostkę sekurytyzacyjną, o ile te uprzywilejowane udziały otrzymały ocenę kredytową uznaną ECAI, odpowiadającą najlepszemu stopniowi w ocenie jakości kredytowej, który ECAI przyznaje obligacjom zabezpieczonym. Przed upływem tego terminu bada się niniejsze uregulowanie przejściowe; wskutek tego badania Komisja może przedłużyć ten okres, o ile to konieczne, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 151 ust. 2, za pomocą kolejnej klauzuli rewizyjnej lub bez takiej klauzuli.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. określony w lit. f) udział procentowy w wysokości 70 % może zostać zastąpiony udziałem w wysokości 70 %. Przed upływem tego terminu bada się niniejsze uregulowanie przejściowe; wskutek tego badania Komisja może przedłużyć ten okres, o ile to konieczne, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 151 ust. 2 za pomocą kolejnej klauzuli rewizyjnej lub bez takiej klauzuli.

69. W przypadku nieruchomości stanowiących zabezpieczenie obligacji zabezpieczonych, instytucje kredytowe spełniają wymogi minimalne określone w załączniku VIII część 2 ust. 8 oraz zasady wyceny określone w załączniku VIII część 3 *ust. 62-65*.
70. Niezależnie od przepisów *ust. 68 i 69* obligacje zabezpieczone spełniające kryteria definicji zawartej w art. 22 ust. 4) dyrektywy 85/611/EWG i wyemitowane przed 31 grudnia 2007 r. również kwalifikują się do traktowania preferencyjnego aż do terminu ich rozliczenia.
71. Obligacjom zabezpieczonym przypisuje się wagę ryzyka na podstawie wagi przypisanej uprzywilejowanym, niezabezpieczonym ekspozycjom wobec emitującej je instytucji kredytowej. Między wagami ryzyka następują następujące zależności:
- a) jeżeli ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka 20 %, wówczas obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 10 %;
 - b) jeżeli ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka 50 %, wówczas obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 20 %;
 - c) jeżeli ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka 100 %, wówczas obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 50 %; oraz
 - d) jeżeli ekspozycjom wobec instytucji przypisuje się wagę ryzyka 150 %, wówczas obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 100 %;
13. POZYCJE SEKURTYZACYJNE
72. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych określa się zgodnie z art. 94-101.
14. EKSPOZYCJE KRÓTKOTERMINOWE WOBEC INSTYTUCJI I PRZEDSIĘBIORSTW
73. Ekspozycjom krótkoterminowym wobec instytucji lub przedsiębiorstw, które posiadają ocenę kredytową wyznaczonej instytucji ECAI, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 7 zgodnie z ustalonym przez właściwe organy sposobem przyporządko-

▼B

wania ocen kredytowych uznanych instytucji ECAI do sześciu stopni w skali oceny jakości kredytowej:

Tabela 7

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

15. EKSPOZYCJE W POSTACI UDZIAŁÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH ZBIOROWEGO INWESTOWANIA

74. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 75-81, ekspozycjom w postaci udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania przypisuje się wagę ryzyka 100 %.
75. Ekspozycjom w postaci udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, które posiadają ocenę kredytową wyznaczonej instytucji ECAI, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 8 zgodnie z ustalonym przez właściwe organy sposobem przyporządkowania ocen kredytowych uznanych instytucji ECAI do sześciu stopni w skali oceny jakości kredytowej.

Tabela 8

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20 %	50	100 %	100 %	150 %	150 %

76. Jeżeli właściwe organy uznają, że dana pozycja w udziałach w przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania wiąże się ze szczególnie wysokimi ryzykami, wówczas pozycjom takim przypisuje się obowiązkowo wagę ryzyka 150 %.
77. Instytucje kredytowe mogą określić wagę ryzyka dla udziałów w przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania zgodnie z przepisami ust. 79-81, jeżeli spełnione są następujące kryteria:
- a) dane przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania jest zarządzane przez spółkę podlegającą nadzorowi w Państwie Członkowskim lub – pod warunkiem uzyskania zgody organów właściwych dla danej instytucji kredytowej – jeżeli:
 - (i) przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania zarządzane są przez spółkę podlegającą nadzorowi uznanemu za równoważny nadzorowi określone w prawodawstwie wspólnotowym; oraz
 - (ii) zapewniona jest należąca współpraca pomiędzy właściwymi organami;
 - b) prospekt emisyjny przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania lub inny, równoważny dokument zawiera:
 - (i) kategorie aktywów, do inwestowania w które przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania jest upoważnione,
 - (ii) ewentualne, względne limity inwestycyjne i metody ich obliczania;
 - c) nie rzadziej niż raz do roku sporządza się sprawozdanie z działalności przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, aby umożliwić ocenę należności i zobowiązań, dochodu i operacji za dany okres sprawozdawczy.
78. Jeżeli właściwe organy uznają przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania kraju trzeciego, zgodnie z przepisami ust. 77 lit. a), wówczas właściwe organy innego Państwa Członkowskiego mogą działać na podstawie takiej decyzji o uznaniu bez przeprowadzania własnej oceny.
79. Jeżeli instytucja kredytowa posiada wiedzę na temat ekspozycji bazowych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, może ona wykorzystać tę wiedzę w celu obliczenia średniej wagi ryzyka

▼ B

dla przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania zgodnie z metodami określonymi w art. 78-83.

80. Jeżeli instytucja kredytowa nie posiada wiedzy na temat ekspozycji bazowych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, może ona obliczyć średnią wagę ryzyka dla tego funduszu zgodnie z metodami określonymi w art. 78-83, o ile spełnione są następujące zasady: zakłada się, że przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania w pierwszej kolejności inwestuje w maksymalnie dozwolonym zakresie w te klasy ekspozycji, które wiążą się z najwyższym wymogiem kapitałowym, następnie zaś w porządku malejącym, aż do osiągnięcia limitu inwestycyjnego.
81. Instytucja kredytowa może skorzystać z usług strony trzeciej w zakresie obliczeń i sprawozdań dotyczących wagi ryzyka dla przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania zgodnie z metodami określonymi w ust. 79 i 80, upewniwszy się co do poprawności takich obliczeń i sprawozdań.

16. INNE POZYCJE

16.1. **Sposoby traktowania**

82. Rzeczowym aktywom trwałym w rozumieniu art. 4 ust. 10 dyrektywy 86/635/EWG przypisuje się wagę ryzyka 100 %.
83. Rozliczeniom międzyokresowym czynnym, w przypadku których instytucja nie może zgodnie z dyrektywą 86/635/EWG określić kontrahenta, przypisuje się wagę ryzyka 100 %.
84. Środkom pieniężnym w trakcie ściągania przypisuje się wagę ryzyka 20 %. Środkom pieniężnym w kasie i równoważnym pozycjom gotówkowym przypisuje się wagę ryzyka 0 %;
85. Państwa Członkowskie mogą przypisać wagę ryzyka 10 % ekspozycjom wobec instytucji specjalizujących się w rynkach międzybankowych i rynkach długu publicznego danego kraju, podlegających ścisłemu nadzorowi właściwych organ, jeżeli ekspozycje te są zdaniem organu danego Państwa Członkowskiego w pełni zabezpieczone pozycjami o wadze ryzyka 0 % lub 20 %, uznanymi przez te organy za odpowiednią ochronę.
86. Pakietem papierów udziałowych i innym udziałom przypisuje się wagę ryzyka 100 %, chyba że pomniejszają one fundusze własne.
87. Złoto w sztabach zdeponowanemu we własnych skarbcach lub złożonemu do depozytu imiennego do wysokości zabezpieczenia w złocie przypisuje się wagę ryzyka 0 %.
88. W przypadku umów sprzedaży aktywów z przyrzeczeniem odkupu oraz bezwarunkowych zakupów terminowych obowiązuje waga ryzyka przypisana aktywom, których dotyczą umowy, a nie kontrahentom transakcji.
89. W przypadku gdy instytucja kredytowa dostarcza ochronę kredytową obejmującą koszyk ekspozycji i gdy według warunków tej ochrony n -te niewykonanie zobowiązania dotyczącego ekspozycji uruchamia płatność, a takie zdarzenie oznacza rozwiązanie umowy – wówczas produktowi takiemu przypisuje się wagę ryzyka określoną w art. 94-101, o ile posiada on zewnętrzną ocenę kredytową uznanej instytucji ECAI. Jeżeli produkt nie posiada ratingu uznanej instytucji ECAI, wówczas wagi ryzyka ekspozycji z koszyka są kumulowane, wyłączwszy n -le ekspozycji, do maksymalnej wartości 1250 % i mnożone przez wartość nominalną ochrony dostarczanej przez kredytowy instrument pochodny, dając w rezultacie kwotę aktywów ważoną ryzykiem. Nieujęte w kumulacji $n-1$ ekspozycji określa się, przyjmując, że są to takie ekspozycje, które cechuje niższa kwota ważona ryzykiem niż kwota ważona ryzykiem dowolnej ekspozycji ujętej w kumulacji.

CZĘŚĆ 2

Uznawanie instytucji ECAI i przyporządkowywanie sporządzonych przez nie ocen kredytowych

1. METODY DZIAŁANIA
 - 1.1 **Obiektywność**
 1. Właściwe organy sprawdzają, czy metody przyznawania ocen kredytowych są odpowiednio rygorystyczne, systematyczne i ciągłe oraz czy podlegają weryfikacji na podstawie doświadczeń z przeszłości.
 - 1.2 **Niezależność**
 2. Właściwe organy sprawdzają, czy omawiane metody są wolne od zewnętrznych wpływów i ograniczeń politycznych oraz nacisków ekonomicznych, które mogłyby wpłynąć na ocenę kredytową.
 3. Niezależność metod wykorzystywanych przez instytucje ECAI podlega ocenie właściwych organów na podstawie czynników takich jak:
 - a) struktura własnościowa i organizacyjna danej instytucji ECAI;
 - b) zasoby finansowe danej instytucji ECAI;
 - c) kadra i poziom wiedzy specjalistycznej danej instytucji ECAI; oraz
 - d) ład korporacyjny danej instytucji ECAI.
 - 1.3 **Regularny przegląd**
 4. Właściwe organy sprawdzają, czy oceny kredytowe ECAI podlegają regularnemu przeglądowi, a także reagują na zmiany warunków finansowych. Przegląd taki ma miejsce po każdym istotnym zdarzeniu i co najmniej raz do roku.
 5. Przed uznaniem danej instytucji ECAI właściwe organy sprawdzają, czy metody oceny dotyczące poszczególnych segmentów rynku są ustanowione zgodnie z następującymi standardami:
 - a) weryfikacja historyczna musi obejmować okres co najmniej jednego roku;
 - b) regularność procesu przeprowadzania przeglądu przez daną instytucję ECAI musi być monitorowana przez właściwe organy; oraz
 - c) właściwe organy muszą mieć możliwość otrzymywania od instytucji ECAI informacji na temat zakresu jej kontaktów z wyższym szczeblem kierowniczym ocenianych przez nią podmiotów.
 6. Właściwe organy podejmują kroki konieczne do uzyskiwania od instytucji ECAI bieżących informacji o wszelkich istotnych zmianach dotyczących wykorzystywanych przez nie metod przyznawania ocen kredytowych.
 - 1.4 **Przejrzystość i jawność**
 7. Właściwe organy podejmują kroki konieczne do publicznego udostępnienia zasad, na jakich instytucje ECAI opierają swoje oceny kredytowe, dając w ten sposób wszystkim potencjalnym użytkownikom możliwość stwierdzenia prawdziwości takich zasad.
2. INDYWIDUALNE OCENY KREDYTOWE
 - 2.1 **Wiarygodność i uznanie na rynku:**
 8. Właściwe organy sprawdzają, czy indywidualne oceny kredytowe ECAI są uznane za wiarygodne i rzetelne przez użytkowników takich ocen.
 9. Wiarygodność podlega ocenie właściwych organów w szczególności na podstawie następujących czynników:

▼B

- a) udział w rynku danej instytucji ECAI;
- b) dochody danej instytucji ECAI, oraz jej ogólne zasoby finansowe;
- c) istnienie polityki cenowej opartej na ratingu; oraz
- d) przynajmniej dwie instytucje kredytowe wykorzystują indywidualne oceny kredytowe ECAI przy emisji obligacji lub ocenie ryzyka kredytowego.

2.2 Przejrzystość i jawność

- 10. Właściwe organy sprawdzają, czy istnieje równy dostęp do indywidualnych ocen kredytowych przynajmniej dla tych wszystkich instytucji kredytowych, które mają uprawniony interes w wspomnianych ocenach.
- 11. W szczególności zaś właściwe organy sprawdzają, czy zagraniczne instytucje kredytowe, mające uprawniony interes w indywidualnych ocenach kredytowych, mają do nich taki sam dostęp, jak podmioty krajowe.

3. „PRZYPISYWANIE”

- 12. W celu dokonania rozróżnienia między względnymi stopniami ryzyka wyrażonymi w każdej ocenie kredytowej właściwe organy biorą pod uwagę czynniki ilościowe, takie jak długoterminowa częstość niewykonania zobowiązań związana ze wszystkimi pozycjami, którym przypisano tę samą ocenę. Instytucji ECAI, które zostały powołane niedawno lub które zgromadziły niewielką bazę danych dotyczących niewykonanych zobowiązań, proszone są przez właściwe organy o podanie przewidywań długoterminowego współczynnika niewypłacalności związanego ze wszystkimi pozycjami, którym przypisano tę samą ocenę.
- 13. W celu dokonania rozróżnienia między względnymi stopniami ryzyka wyrażonymi w każdej ocenie kredytowej właściwe organy biorą pod uwagę czynniki jakościowe, takie jak grupa emitentów objęta ocenami danej instytucji ECAI, zakres ocen, znaczenie każdej z nich oraz stosowaną w danym przypadku definicję niewykonania zobowiązania.
- 14. Właściwe organy porównują współczynniki niewykonania zobowiązań według poszczególnych ocen kredytowych danej instytucji ECAI, a następnie zestawiają je z wzorcem opracowanym na podstawie współczynników niewykonania zobowiązań według innych instytucji ECAI obliczonych dla grupy emitentów, która zdaniem właściwych organów reprezentuje równoważny poziom ryzyka kredytowego.
- 15. Jeżeli zdaniem właściwych organów współczynniki niewykonania zobowiązań wskazane w ocenie kredytowej danej instytucji ECAI są znacząco i systematycznie wyższe od wzorca, wówczas ocenie takiej organy te przypisują wyższy stopień jakości kredytu w skali oceny jakości kredytowej.
- 16. Jeżeli właściwe organy zwiększyły wagę ryzyka przypisaną konkretnej ocenie kredytowej danej instytucji ECAI, a instytucja ta wykaże, że współczynniki niewykonania zobowiązań wskazane w jej ocenie nie są już znacząco i systematycznie wyższe od wzorca, wówczas właściwe organy mogą zdecydować o przywróceniu takiej ocenie poprzedniego stopnia jakości kredytu w skali oceny jakości kredytowej.

CZĘŚĆ 3**Wykorzystanie ocen kredytowych ECAI do określenia wagi ryzyka****1. SPOSOBY TRAKTOWANIA**

- 1. Instytucja kredytowa może wyznaczyć jedną lub kilka uznanych instytucji ECAI do określania wag ryzyka przypisanych aktywom i pozycjom pozabilansowym.
- 2. Instytucja kredytowa, która zdecyduje się korzystać z ratingów uznanej instytucji ECAI dla danej klasy pozycji, jest zobowiązana stosować te oceny konsekwentnie do wszystkich ekspozycji należących do tej klasy.

▼B

3. Instytucja kredytowa, która zdecyduje się korzystać z ocen kredytowych uznanej instytucji ECAI, jest zobowiązana stosować te oceny w sposób konsekwentny i ciągły.
 4. Instytucja kredytowa może korzystać tylko z tych ocen kredytowych ECAI, które uwzględniają wszystkie należne jej kwoty zarówno z tytułu kwoty głównej, jak i odsetek.
 5. Jeżeli dana pozycja z ratingiem posiada tylko jedną ocenę kredytową wyznaczonej instytucji ECAI, ocenę tą wykorzystuje się do określenia wagi ryzyka tej pozycji.
 6. Jeżeli dostępne są dwie oceny kredytowe wyznaczonej instytucji ECAI, a każda z nich odpowiada innej wadze ryzyka danej pozycji z ratingiem, wówczas stosuje się wyższą z tych wag ryzyka.
 7. Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe wyznaczonej instytucji ECAI, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka. Jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich. Jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka są identyczne, przypisuje się tą wartość.
2. OCENA KREDYTOWA EMITENTA I EMISJI
8. Jeżeli dany program emisji lub instrument finansowy, do którego należy pozycja stanowiąca ekspozycję, posiada ocenę kredytową, wówczas ocenę tą przypisuje się tej pozycji.
 9. Jeżeli nie istnieje żadna ocena kredytowa dotycząca bezpośrednio określonej pozycji stanowiącej ekspozycję, istnieje natomiast ocena konkretnego programu emisji lub instrumentu finansowego, do którego pozycja ta nie należy, lub też istnieje ogólna ocena kredytowa emitenta – stosuje się tę właśnie ocenę, o ile wskazuje on wyższą wagę niż ta, która odnosiłaby się do pozycji niesklasyfikowanych lub jeżeli określa niższą wagę ryzyka, a rozpatrywana ekspozycja posiada rangę pod każdym względem równą lub wyższą niż konkretny program emisji lub instrument finansowy lub odpowiednio niezabezpieczone ekspozycje uprzywilejowane tego emitenta.
 10. Ust. 8 i 9 nie stanowią przeszkody w stosowaniu przepisów ust. 68-71 części 1.
 11. Oceny kredytowej emitenta należącego do grupy przedsiębiorstw nie można stosować w odniesieniu do innego emitenta należącego do tej samej grupy.
3. DŁUGO- I KRÓTKOTERMINOWE OCENY KREDYTOWE
12. Krótkoterminowe oceny kredytowe mogą być wykorzystywane jedynie w przypadku aktywów krótkoterminowych oraz pozycji pozabilansowych stanowiących ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw.
 13. Każdą ocenę krótkoterminową stosuje się wyłącznie do pozycji, której dotyczy i nie jest podstawą określania wagi ryzyka dla jakiegokolwiek innej pozycji.
 14. Jeżeli krótkoterminowemu instrumentowi finansowemu, posiadającemu rating, przypisuje się wagę ryzyka 150 %, to niezależnie od przepisów ust. 13 wszystkim niesklasyfikowanym, niezabezpieczonym ekspozycjom wobec tego samego dłużnika – zarówno te krótko-, jak i długoterminowym – również przypisuje się wagę ryzyka 150 %.
 15. Jeżeli krótkoterminowy instrument finansowy, posiadający rating, wykazuje wagę ryzyka 50 %, to niezależnie od przepisów ust. 13 żadne niesklasyfikowane ekspozycje krótkoterminowe nie może otrzymać wagi ryzyka mniejszej niż 100 %.
4. POZYCJE W WALUCIE KRAJOWEJ I OBCEJ
16. Ocena kredytowa, która dotyczy pozycji nominowanej w walucie krajowej dłużnika nie może być wykorzystywana do wyliczania wagi ryzyka innej ekspozycji wobec tego samego dłużnika, nominowanego w walucie obcej.

▼B

17. Niezależnie od przepisów ust. 16, jeżeli ekspozycja powstaje na skutek udziału instytucji kredytowej w kredycie udzielonym przez wielostronny bank rozwoju, posiadający uznany na rynku status wierzyciela uprzywilejowanego, wówczas właściwe organy w celu określania wagi ryzyka mogą zezwolić na dokonanie oceny kredytowej ekspozycji w walucie krajowej dłużnika.

ZAŁĄCZNIK VII

METODA WEWNĘTRZNYCH RATINGÓW

CZĘŚĆ 1

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat

1. OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM DLA RYZYKA KREDYTOWEGO

1. O ile nie wskazano inaczej, wartości prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), straty z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) oraz terminu rozliczenia (M) określa się zgodnie z częścią 2, natomiast wartość ekspozycji określa się zgodnie z częścią 3.
2. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się według następujących wzorów.

1.1. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji i rządów i banków centralnych.

3. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 5-9, kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji i rządów i banków centralnych oblicza się według wzorów:

$$\text{Korelacja (R)} = 0,12 \times \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right) + 0,24 \cdot \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right)\right]$$

$$\text{Współczynnik terminu rozliczenia (b)} = \left(0,11852 - 0,05478 \cdot \ln(\text{PD})\right)^2$$

$$\text{Waga ryzyka (RW)} = \left(\text{LGD} \cdot \text{N}\left[\left(1 - \text{R}\right)^{-0,5} \cdot \text{G}(\text{PD}) + \left(\text{R} / \left(1 - \text{R}\right)\right)^{0,5} \cdot \text{G}(0,999)\right] - \text{PD} \cdot \text{LGD}\right) \cdot \left(1 - 1,5 \cdot \text{b}\right)^{-1} \cdot \left(1 + (\text{M} - 2,5) \cdot \text{b}\right) \cdot 12,5 \cdot 1,06$$

$N(x)$ oznacza dystrybuantę standaryzowanej normalnej zmiennej losowej (tj. prawdopodobieństwo, że normalna zmienna losowa ze średnią zero i wariancją 1 jest mniejsza lub równa x). $G(z)$ oznacza odwrotność dystrybuanty standaryzowanej normalnej zmiennej losowej (tj. wartość x taką, że $N(x) = z$).

Jeżeli $\text{PD}=0$, to RW wynosi: 0

Jeżeli $\text{PD}=1$, to:

- W odniesieniu do ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania, dla których instytucje kredytowe określają wartości LGD zgodnie z częścią 2, ust. 8, RW wynosi: 0;
- W odniesieniu do ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania, dla których instytucje kredytowe stosują własne metody szacowania LGD, RW wynosi: $\text{Max}\{0, 12,5 \cdot (\text{LGD} - \text{EL}_{\text{BE}})\}$;

Jednocześnie EL_{BE} jest możliwie jak najdokładniejszym własnym oszacowaniem instytucji kredytowej odnośnie do wysokości oczekiwanych strat spowodowanych ekspozycją obciążoną niewykonaniem zobowiązania, zgodnie z częścią 4, ust. 80 niniejszego załącznika.

Kwota ekspozycji ważonych ryzykiem = $\text{RW} \cdot$ wartość ekspozycji

4. Kwotę ważoną ryzykiem dla każdej ekspozycji, która spełnia wymagania określone w załączniku VIII część 1 ust. 29

▼ B

i załączniku VIII część 2 ust. 22, można skorygować według następującego wzoru:

Kwota ekspozycji ważonych ryzykiem = RW * wartość ekspozycji*(0,15 + 160*PDpp)]

gdzie:

PDpp = PD dostawcy ochrony

RW oblicza się przy użyciu odpowiedniego wzoru na wagę ryzyka określonego w ust. 3 dla ekspozycji, PD dłużnika i LGD porównywalnej ekspozycji bezpośredniej wobec dostawcy ochrony. Czynniki terminu rozliczenia b) oblicza się przy użyciu niższej spośród dwóch wartości: PD dostawcy ochrony i PD dłużnika.

5. W przypadku ekspozycji wobec spółek, gdzie całkowita sprzedaż roczna skonsolidowanej grupy, do której należy dana spółka nie przekracza 50 mln EUR instytucja kredytowa może skorzystać z poniższego wzoru korelacji w celu obliczenia wag ryzyka dla ekspozycji korporacyjnych. W wzorze tym S oznacza całkowitą sprzedaż roczną w milionach euro, przy czym: 5 mln EUR <= S <= 50 mln EUR. Deklarowana wartość sprzedaży poniżej 5 mln EUR jest traktowana jak sprzedaż w wysokości 5 mln EUR. W przypadku nabytych wierzytelności całkowita sprzedaż roczna jest równa średniej ważonej według indywidualnych ekspozycji z puli.

$$\text{Korelacja (R)} = 0,12 \times \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right) + 0,24 \cdot \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right)\right] - 0,04 \cdot \left(1 - (S - 5) / 45\right)$$

Instytucje kredytowe zastępują całkowitą roczną wartość sprzedaży grupy skonsolidowanej całkowitą sumą bilansową, jeżeli całkowita roczna wartość sprzedaży nie jest miarodajnym wskaźnikiem wielkości firmy, jest nim natomiast suma bilansowa.

6. W przypadku ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym, kiedy instytucja kredytowa nie jest w stanie wykazać, że jej szacunkowe wartości PD spełniają wymogi minimalne określone w części 4, instytucja przypisuje im wagi ryzyka zgodnie z tabelą 1, w następujący sposób:

Tabela 1

Rezydualny termin rozliczenia	kategoria 1	kategoria 2	kategoria 3	kategoria 4	kategoria 5
poniżej 2,5 roku	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %
2,5 roku lub więcej	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %

Właściwe organy mogą wydać instytucji kredytowej ogólne zezwolenie na przypisywanie preferencyjnych wag ryzyka 50 % ekspozycjom należącym do kategorii 1 oraz 70 % – ekspozycjom należącym do kategorii 2, pod warunkiem że w danej kategorii instytucja kredytowa cechuje się zdecydowanie korzystnymi parametrami pod względem analizy ryzyka i innych aspektów zarządzania ryzykiem.

Przypisując wagi ryzyka ekspozycjom związanym z kredytowaniem specjalistycznym, instytucje kredytowe uwzględniają następujące czynniki: Kondycja finansowa, otoczenie polityczne i prawne, charakterystyka transakcji lub aktywów, kondycja sponsora i dewelopera, łącznie pakietem zabezpieczającym strumień przychodów z tytułu partnerstwa publiczno-prywatnego.

7. Instytucje kredytowe powinny spełniać w odniesieniu do nabytych wierzytelności korporacyjnych wymagania minimalne,

▼ B

określone w części 4 ust. 105-109. W przypadku nabytych wierzytelności korporacyjne, które dodatkowo spełniają warunki określone w ust. 14, a tam, gdzie korzystanie ze standardów kwantyfikacji ryzyka dla ekspozycji korporacyjnych zgodnie z przepisami części 4 byłoby nadmiernie uciążliwe dla instytucji kredytowej, można korzystać ze standardów kwantyfikacji ryzyka dla ekspozycji detalicznych, określonych w części 4.

8. W przypadku wierzytelności nabytych korporacyjnych zwrotne rabaty przy zakupie, zabezpieczenie lub gwarancje częściowe stanowiące ochronę pierwszej straty z tytułu niewykonania zobowiązań, strat spowodowanych „rozmyciem” lub z tytułu obu tych rodzajów strat, można traktować jak pozycje pierwszej straty w ramach koncepcji sekurytyzacji związanej z metodą wewnętrznych ratingów.
9. W przypadku, gdy instytucja kredytowa dostarcza ochronę kredytową dla wielu ekspozycji i gdy według warunków tej ochrony n -te niewykonanie zobowiązania dotyczącego ekspozycji uruchamia płatność, a takie zdarzenie kredytowe oznacza rozwiązanie umowy – wówczas produktowi takiemu przypisuje się wagi ryzyka określone w art. 94-101, o ile posiada on zewnętrzną ocenę kredytową uznanej instytucji ECAI. Jeżeli produkt nie posiada ratingu uznanej instytucji ECAI, wówczas wagi ryzyka ekspozycji z koszyka są kumulowane, wyłączony przez 12,5 oraz kwota ekspozycji ważonych ryzykiem nie przekracza wartości nominalnej ochrony z tytułu kredytowego instrumentu pochodnego, pomnożonej przez 12,5. Nieujęte w kumulacji $n-1$ ekspozycji określa się, przyjmując, że są to takie ekspozycje, które cechuje niższa kwota ważona ryzykiem niż kwota ważona ryzykiem dowolnej ekspozycji ujętego w kumulacji.

1.2. Kwoty ważonych ryzykiem ekspozycji detalicznych:

10. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 12 i 13 kwoty ważonych ryzykiem ekspozycji detalicznych oblicza się według wzorów:

$$\text{Korelacja (R)} = 0,03 \times \left(1 - \text{EXP}(-35 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-35)\right) + 0,16 \cdot \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-35 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-35)\right)\right]$$

Waga ryzyka (RW):

$$\left(\text{LGD} \cdot \text{N}\left[\left(1 - \text{R}\right)^{-0,5} \text{G}(\text{PD}) + \left(\text{R}/\left(1 - \text{R}\right)\right)^{0,5} \text{G}(0,999)\right] - \text{PD} \cdot 12,5 \cdot 1,06\right)$$

$\text{N}(\cdot)$ oznacza dystrybucję standaryzowanej normalnej zmiennej losowej (tj. prawdopodobieństwo, że normalna zmienna losowa ze średnią zero i wariancją 1 jest mniejsze lub równe x). $\text{G}(z)$ oznacza odwrotność dystrybuanty standaryzowanej normalnej zmiennej losowej (tj. wartość x taką, że $\text{N}(x) = z$).

Dla $\text{PD}=1$ (ekspozycja obciążona niewykonaniem zobowiązania), RW wynosi: $\text{Max}\{0, 12,5 \cdot (\text{LGD} - \text{EL}_{\text{BE}})\}$;

przy czym EL_{BE} jest możliwie jak najdokładniejszym własnym oszacowaniem instytucji kredytowej odnośnie do wysokości strat spowodowanych ekspozycją obciążoną niewykonaniem zobowiązania, zgodnie z częścią 4, ust. 80 niniejszego załącznika.

Kwota ekspozycji ważonych ryzykiem = RW * wartość ekspozycji

11. Kwotę ważoną ryzykiem dla każdej ekspozycji wobec małych i średnich podmiotów, o których mowa w art. 86 ust. 4, spełniającą wymagania określone w załączniku VIII część 1 ust. 29

▼B

i załącznika VIII część 2 ust. 22, można skorygować zgodnie z ust. 4.

12. Dla ekspozycji detalicznych zabezpieczonych nieruchomości korelacja (R) równa 0,15 zastępuje wartość wynikającą ze wzoru korelacji w *ust. 10*.
13. Dla uprawnionych, odnawialnych ekspozycji detalicznych określonych w lit. a) - e) korelacja (R) równa 0,04 zastępuje wartość wynikającą ze wzoru korelacji w ust. 10. Ekspozycje uznaje się za uprawnione, odnawialne ekspozycje detaliczne jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) Są to ekspozycje wobec osób fizycznych;
 - b) Ekspozycje są odnawialne, niezabezpieczone oraz – w zakresie, w jakim są niewykorzystane – natychmiastowo i bezwarunkowo odwoływalne przez instytucję kredytową (w tym kontekście ekspozycje odnawialne definiuje się jako te, w przypadku których wartości należności klientów mogą ulegać wahaniom w zależności od ich decyzji co do zaciągania i spłacania kredytu do wysokości limitu określonego przez instytucję kredytową). Niewykorzystane linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeżeli warunki umowy pozwalają instytucji kredytowej odwołać je w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach ustawodawstwa w zakresie ochrony praw konsumenta i kwestii z tym związanych.
 - c) Maksymalna wysokość ekspozycji wobec jednej osoby fizycznej w subportfelu wynosi 100 000 EUR.
 - d) Instytucja kredytowa potrafi wykazać, że wykorzystanie korelacji zawartej w niniejszym punkcie ogranicza do portfeli, które wykazały niską zmienność stóp straty w porównaniu z poziomem średnim, szczególnie w przedziale niskich wartości PD. Właściwe organy dokonują przeglądów względnej zmienności prawdopodobieństwa straty w poszczególnych subportfelach uprawnionych, odnawialnych ekspozycji detalicznych oraz portfeli zbiorczym takich ekspozycji, a następnie dzielą się informacjami na temat charakterystyki stóp straty dla wspomnianego typu ekspozycji w różnych jurysdykcjach; oraz
 - e) Właściwe organy stwierdzają, że uznanie danej ekspozycji jako uprawniona, odnawialna ekspozycja detaliczna pozostaje zgodne z charakterystyką ryzyka bazowego subportfela.

W odniesieniu do zabezpieczonych ram kredytowych powiązanych z kontem rozliczeniowym właściwe organy mogą, w drodze odstępstwa od lit. b), zrezygnować z warunku, iż kredyt powinien być niezabezpieczony. W takim przypadku wszelkie kwoty, które przewiduje się odzyskać z takiego zabezpieczenia nie są uwzględniane w oszacowaniach LGD.

14. Nabyte wierzytelności uznawane są za kwalifikujące się do traktowania detalicznego jeżeli spełniają wymogi minimalne określone w części 4 *ust. 105-109* oraz następujące warunki:
 - a) Instytucja kredytowa nabyła wierzytelności od niepowiązanej strony trzeciej, a jej ekspozycja wobec dłużnika wierzytelności nie obejmuje żadnych ekspozycji, które byłyby pośrednio lub bezpośrednio związane z samą instytucją;
 - b) Nabycie wierzytelności odbywa się na warunkach komercyjnych obowiązujących sprzedającego i dłużnika. Jako takich, nie uznaje się należności wewnątrzgrupowych oraz należności rozliczanych za pomocą kont przeciwstawnych firm, które handlują między sobą;
 - c) Nabywająca instytucja kredytowa ma prawo do wszelkich wpływów z tytułu nabytych wierzytelności lub do proporcjonalnego prawa względem takich wpływów; oraz
 - d) Portfel wierzytelności nabytych jest należycie zdywersyfikowany.

▼ B

15. W przypadku wierzytelności nabytych rabaty zwrotne przy zakupie, zabezpieczenie lub gwarancje częściowe stanowiące ochronę pierwszej straty z tytułu niewykonania zobowiązań czy rozmycia, lub z tytułu obu tych rodzajów strat, można traktować jak pozycje pierwszej straty w ramach sekurytyzacji opartej na metodzie wewnętrznych ratingów.
 16. W przypadku mieszanej puli nabytych wierzytelności detalicznych, gdzie nabywająca instytucja kredytowa nie może oddzielić ekspozycji zabezpieczonych nieruchomościami i uprawnionych, odnawialnych ekspozycji detalicznych od innych ekspozycji detalicznych, stosuje się funkcję wagi ryzyka detalicznego skutkującą najwyższymi wymogami kapitałowymi.
- 1.3. **Kwoty ważonych ryzykiem ekspozycji w inwestycjach kapitałowych**
17. Instytucja kredytowa może korzystać z różnych metod w stosunku do różnych portfeli, jeżeli sama korzysta wewnętrznie z różnych metod. W przypadku wykorzystywania różnych metod instytucja kredytowa wykazuje właściwym organom, że wybór metod jest konsekwentny i nie wynika z dążenia do arbitrażu regulacyjnego.
 18. Niezależnie od przepisów ust. 17 właściwe organy mogą zezwolić ujęcie kwot ważonych ryzykiem ekspozycji w papierach kapitałowych wobec przedsiębiorstw usług pomocniczych zgodnie z zasadami traktowania innych aktywów niezwiązanych ze zobowiązaniem kredytowym.
- 1.3.1 Uproszczona metoda ważenia ryzykiem
19. Kwotę ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się według wzoru:

Waga ryzyka (RW) = 190 % dla ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w należycie zróżnicowanych portfelach.

Waga ryzyka (RW) = 290 % dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych.

Waga ryzyka (RW) = 370 % dla wszystkich innych ekspozycji kapitałowych.

Kwota ekspozycji ważona ryzykiem = RW * wartość ekspozycji
 20. Krótkie pozycje gotówkowe i instrumenty pochodne w portfelu bankowym mogą kompensować długie pozycje w zakresie tych samych akcji, pod warunkiem, że wyraźnym przeznaczeniem tych instrumentów jest pełnienie funkcji instrumentu zabezpieczającego określone ekspozycje w papierach kapitałowych, i że będą pełniły taką funkcję jeszcze co najmniej przez rok. Inne krótkie pozycje traktuje się jak pozycje długie, przy czym odpowiednią wagę ryzyka przypisuje się do wartości bezwzględnej każdej pozycji. W przypadku pozycji o niedopasowanych terminach rozliczenia korzysta się z metody stosowanej dla należności od przedsiębiorstw zgodnie z ust. 16 załącznika VII, część 2.
 21. Instytucje kredytowe mogą uznać nierzeczywiste zabezpieczenie ryzyka kredytowego uzyskane dla ekspozycji w papierach kapitałowych zgodnie z metodami określonymi w art. 90-93.
- 1.3.2 Metoda oparta na PD/LGD
22. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się według wzorów określonych w ust. 3. Jeżeli instytucje kredytowe nie posiadają wystarczających informacji, by skorzystać z definicji niewykonania zobowiązania określonej w części 4 ust. 44-48, wówczas do wag ryzyka przypisuje się współczynnik korygujący 1,5.
 23. Na poziomie indywidualnej ekspozycji suma kwoty oczekiwanych strat pomnożonej przez 12,5 oraz kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem nie przekracza wartości ekspozycji pomnożonej przez 12,5.
 24. Instytucje kredytowe mogą uznać nierzeczywiste zabezpieczenie ryzyka kredytowego uzyskane dla ekspozycji w papierach kapitałowych zgodnie z metodami określonymi w art. 90-93. Do

▼ B

ekspozycji wobec dostawcy instrumentu zabezpieczającego stosuje się wówczas współczynnik LGD równy 90 %. Do ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach można stosować LGD w wysokości 65 %. Do wyżej określonych celów wartość M wynosi 5 lat.

1.3.3 Metoda modeli wewnętrznych

25. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem stanowi potencjalną stratę z tytułu ekspozycji w papierach kapitałowych danej instytucji kredytowej, obliczoną z wykorzystaniem wewnętrznych modeli szacowania wartości narażonej na ryzyko, jako pomnożona przez 12,5 różnica pomiędzy wartością kwartalnych stóp zwrotu a odpowiednią stopą wolną od ryzyka (przy jednostronnym przedziale ufności 99 %) obliczoną na podstawie długoterminowej próby. Na poziomie indywidualnej ekspozycji kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem nie są niższe od sumy minimalnych kwotom ekspozycji ważonych ryzykiem, wymaganych w ramach metody opartej na PD/LGD, oraz odpowiadających im kwot oczekiwanych strat pomnożonych przez 12,5 i obliczonych na podstawie wartości PD określonych w części 2 ust. 24 lit. a) oraz odpowiednich wartości LGD określonych w części 2 ust. 25 i 26.
26. Instytucje kredytowe mogą uznać nierzeczywiste zabezpieczenie ryzyka kredytowego uzyskane dla pozycji w papierach kapitałowych.

1.4. **Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla innych aktywów niezwiązanych ze zobowiązaniem kredytowym**

27. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się według wzoru:

$$\text{Kwota ekspozycji ważona ryzykiem} = 100 \% * \text{wartość ekspozycji}$$

jeżeli ekspozycja stanowi wartość rezydualną, kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem w danym roku należy wyznaczyć w następujący sposób:

$$1/t * 100 \% * \text{wartość ekspozycji},$$

gdzie t oznacza liczbę lat obowiązywania umowy najmu.

2. **OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM DLA RYZYKA „ROZMYCIA” NABYTYCH WIERZYTELNOŚCI**

28. Wagi ryzyka dla ryzyka „rozmycia” nabytych wierzytelności korporacyjnych oraz wierzytelności detalicznych:

Wagi ryzyka oblicza się według wzoru określonego w ust. 3. Wartości PD i LGD określa się zgodnie z częścią 2, wartość ekspozycji określa się zgodnie z częścią 3, a wartość M wynosi 1 rok. Jeżeli instytucja kredytowa może wykazać właściwym organom, że ryzyko „rozmycia” jest nieznaczące, nie musi być ono uwzględniane.

3 **OBLICZANIE KWOT OCZEKIWANYCH STRAT**

29. O ile nie wskazano inaczej, wartości PD i LGD określa się zgodnie z częścią 2, natomiast wartość ekspozycji określa się zgodnie z częścią 3.

30. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji i rządów i banków centralnych oraz ekspozycji detalicznych oblicza się według wzorów:

$$\text{Współczynnik oczekiwanych strat (EL)} = \text{PD} \times \text{LGD}$$

$$\text{Kwota oczekiwanych strat} = \text{EL} \times \text{wartość ekspozycji}$$

Dla ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania (PD=1), gdy instytucje kredytowe stosują własne oszacowania LGD, EL odpowiada $EL_{BE, n}$ najlepszemu oszacowaniu oczekiwanych strat dla ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania zgodnie z ust. 80 część 4.

▼ B

EL dla ekspozycji objętych traktowaniem opisanym w części 1 ust. 4 wynosi 0

31. Do ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym, którym instytucje kredytowe, przypisują wagi ryzyka według metod określonych w *ust. 6*, stosuje się wartości EL zgodnie z *tabelą 2*.

Tabela 2

Rezydualny termin rozliczenia	kategoria 1	kategoria 2	kategoria 3	kategoria 4	kategoria 5
Poniżej 2,5 roku	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
2,5 roku lub więcej	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

Jeżeli właściwe organy udzieliły instytucji kredytowej ogólnego zezwolenia na przypisywanie preferencyjnych wag ryzyka 50 % ekspozycjom należącym do kategorii 1 oraz 70 % – ekspozycjom należącym do kategorii 2, wówczas wartość EL dla ekspozycji należących do kategorii 1 wynosi 0 %, a dla ekspozycji należących do kategorii 2 – 0,4 %

32. Jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się zgodnie z metodami określonymi w *ust. 19-21*, wówczas kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych oblicza się według wzoru:

Współczynnik oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji

Wartości EL są następujące:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = 0,8 % dla ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w należycie zdywersyfikowanych portfelach

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = 0,8 % dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych.

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = 2,4 % dla wszystkich innych ekspozycji kapitałowych.

33. Jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się zgodnie z metodami określonymi w *ust. 22-24*, wówczas kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych oblicza się według wzorów:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = PD × LGD

Kwota oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji

34. Jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się zgodnie z metodami określonymi w *ust. 25-26*, wówczas kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych wynoszą 0 %.

35. Kwoty oczekiwanych strat dla celów ryzyka „rozmycia” odnośnie do nabytych wierzytelności oblicza się według wzoru:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = PD × LGD

Kwota oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji

4. TRAKTOWANIE KWOT OCZEKIWANYCH STRAT

36. Kwoty oczekiwanych strat obliczane zgodnie z metodami określonymi w *ust. 30, 31 i 35* odejmuje się od sumy aktualizacji wartości i rezerw dotyczących przedmiotowych ekspozycji. Odpisy z tytułu nabytych ekspozycji bilansowych, obciążonych w momencie nabycia niewykonaniem zobowiązania, zgodnie z *ust. 1* część 3 traktuje się w ten sam sposób co aktualizacje wartości. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji objętych sekurytyzacją oraz aktualizacje wartości i rezerwy dotyczące

▼ B

przedmiotowych ekspozycji nie są ujęte w omawianych obliczeniach.

CZĘŚĆ 2**PD, LGD i termin rozliczenia**

1. Stosuje się wartości prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), straty z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) oraz terminu rozliczenia (M) wykorzystywane do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat, określonych w części 1, ustalone przez instytucję kredytową zgodnie z częścią 4, z zastrzeżeniem następujących warunków.
1. **EKSPOZYCJE WOBEC PRZEDSIĘBIORSTW, INSTYTUCJI, RZĄDÓW I BANKÓW CENTRALNYCH**
 - 1.1. **PD**
 2. Wartość PD ekspozycji wobec przedsiębiorstw lub instytucji wynosi co najmniej 0,03 %.
 3. W przypadku nabytych wierzytelności korporacyjnych, co do których instytucja kredytowa nie jest w stanie wykazać, że jej szacunkowe wartości PD spełniają wymogi minimalne określone w części 4, wartości PD określa się zgodnie z następującymi metodami: w przypadku roszezeń uprzywilejowanych wobec nabytych wierzytelności korporacyjnych wartość PD stanowi ilorz oszacowanej przez instytucję kredytową wartości EL i wartości LGD dla tych wierzytelności. W przypadku należności podporządkowanych z tytułu nabytych wierzytelności korporacyjnych wartość PD stanowi oszacowaną przez instytucję kredytową wartość EL. Można zastosować oszacowaną wartość PD, jeżeli instytucja kredytowa ma pozwolenie na korzystanie z własnych oszacowań LGD dla ekspozycji korporacyjnych oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla nabytych wierzytelności korporacyjnych.
 4. Wartość PD dla dłużników, którzy nie wykonali swoich zobowiązań, wynosi 100 %.
 5. Przy ustalaniu PD instytucje kredytowe mogą uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, zgodnie z przepisami art. 90-93. W odniesieniu do ryzyka „rozmycia” właściwe organy mogą uwzględnić innych dostawców nierzeczywistego zabezpieczenia kredytowego niż określono w załączniku VIII część 1.
 6. Instytucje kredytowe korzystające z własnych oszacowań LGD mogą uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, korygując wartości PD zgodnie z przepisami ust. 10.
 7. W odniesieniu do ryzyka „rozmycia” nabytych wierzytelności korporacyjnych wartość PD ustala się jako równą oszacowanej dla ryzyka „rozmycia” wartości EL. Można zastosować oszacowaną wartość PD, jeżeli instytucja kredytowa ma pozwolenie na korzystanie z własnych oszacowań LGD dla ekspozycji korporacyjnych oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL z tytułu ryzyka rozmycia dla nabytych wierzytelności korporacyjnych. Instytucje kredytowe mogą, zgodnie z art. 90-93, uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe w odniesieniu do PD. Właściwe organy mogą uwzględnić innych dostawców nierzeczywistego zabezpieczenia kredytowego niż określono w załączniku VIII, części 1. Instytucje kredytowe, które mogą stosować własne oszacowania LGD w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych ekspozycji przedsiębiorstw, mogą uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe w drodze dopasowania PD zgodnie z ust. 10.
 - 1.2. **Wartość LGD**
 8. Instytucje kredytowe korzystają z następujących wartości LGD:
 - a) Ekspozycje uprzywilejowane bez uznanego zabezpieczenia: 45 %;

▼B

- b) Ekspozycje podporządkowane bez uznanego zabezpieczenia: 75 %;
- c) Przy ustalaniu LGD instytucje kredytowe mogą uwzględnić rzeczywiste i nierzeczywiste zabezpieczenia kredytowe, zgodnie z art. 90-93;
- d) Obligacjom zabezpieczonym, określonym w załączniku VI część 1 ust. 68-70 można przypisać LGD równe 12,5 %;
- e) Uprzywilejowane, nabyte wierzytelności korporacyjne, gdy instytucja kredytowa nie jest w stanie wykazać, że oszacowanie przez nią wartości PD spełniają minimalne wymagania określone w części 4: 45 %;
- f) Podporządkowane, nabyte wierzytelności korporacyjne, gdy instytucja kredytowa nie jest w stanie wykazać, iż jej oszacowania wartości PD spełniają minimalne wymagania określone w części 4: 100 %; oraz
- g) Ryzyko „rozmycia” nabytych wierzytelności korporacyjnych: 75 %. Do dnia 31 grudnia 2010 r. obligacjom zabezpieczonym określonym w załączniku VI część 1 ust. 68-70 można przypisać LGD równe 11,25 %, jeżeli:
- aktywa zabezpieczające obligacje, określone w załączniku VI część 1 ust. 68 a)-c), kwalifikują się do stopnia 1 w skali jakości kredytowej, zgodnie z przepisami tego załącznika;
 - tam, gdzie aktywa określone w załączniku VI część 1 ust. 68 d) i e) są aktywami zabezpieczającymi, odpowiednie górne limity, o których mowa w każdym z tych ustępów, wynoszą 10 % nominalnej kwoty zaległych obligacji;
 - aktywa określone w załączniku VI część 1 ust. 68 f) nie są aktywami zabezpieczającymi; lub
 - zabezpieczone obligacje podlegają ocenie ryzyka kredytowego wyznaczonej instytucji ECAI, a ECAI umieszcza je w najwyższej kategorii oceny ryzyka kredytowego przyznawanego przez tę ECAI.
- Przed dniem 31 grudnia 2010 r. należy poddać niniejszą derogację przeglądowi, a Komisja w następstwie przeglądu może przedstawić propozycje zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 151 ust. 2.
9. Niezależnie od przepisów ust. 8, dla ryzyka rozmycia i ryzyka niewykonania zobowiązań można zastosować oszacowaną wartość LGD dla nabytych wierzytelności korporacyjnych, jeżeli instytucja kredytowa ma pozwolenie na korzystanie z własnych oszacowań LGD dla ekspozycji korporacyjnych oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla nabytych wierzytelności korporacyjnych.
10. Niezależnie od przepisów ust. 8, jeżeli instytucja kredytowa ma pozwolenie na korzystanie z własnych oszacowań LGD dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych, wówczas można uwzględnić nierzeczywistą ochronę kredytową, korygując szacunkowe wartości PD lub LGD zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w części 4 i na podstawie zgody właściwych organ. Instytucja kredytowa nie przypisuje ekspozycjom zabezpieczonym gwarancjami takich skorygowanych wartości PD lub LGD, które powodowałyby, że skorygowana w ten sposób waga ryzyka byłaby niższa niż waga ryzyka porównywalnej bezpośredniej ekspozycji wobec gwaranta.
11. Niezależnie od ust. 8 i 10 współczynnik LGD porównywalnych ekspozycji bezpośrednich wobec dostawcy ochrony jest dla celów części 1 ust. 4 równy współczynnikowi LGD przypisanemu niezabezpieczonemu instrumentowi albo względem gwaranta albo dłużnika, w zależności od tego, czy dostępne dowody i struktura gwarancji wskazywałaby, że kwota do odzyskania w przypadku niewykonania zarówno przez gwaranta, jak i dłużnika zobowiązań w trakcie obowiązywania zabezpieczonej

▼B

transakcji zależałyby od sytuacji finansowej odpowiednio gwaranta lub dłużnika.

1.3 Termin rozliczenia

12. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 13, ekspozycjom z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów instytucje kredytowe przypisują wartość terminu rozliczenia (M) wynoszącą 0,5 roku, a wszystkim innym ekspozycjom wartość M wynoszącą 2,5 roku. Właściwe organy mogą zobowiązać wszystkich instytucji kredytowych znajdujących się w obrębie ich działania używania wartości M dla każdej ekspozycji zgodnie z przepisami ust. 13.
13. Instytucje kredytowe, które mają pozwolenie na korzystanie z własnych współczynników LGD lub współczynników konwersji dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych obliczają wartość M dla każdego z tych ekspozycji zgodnie z lit. a) – e) i z zastrzeżeniem przepisów ust. 14-16. W żadnym przypadku wartość M nie przekracza 5 lat:
- a) Dla instrumentu podlegającego harmonogramowi przepływu środków pieniężnych M oblicza się według wzoru:

$$M = \text{MAX}\left\{1; \text{MIN}\left\{\sum_t t^* CF_t / \sum_t CF_t, 5\right\}\right\}$$

gdzie CF_t oznacza przepływy środków pieniężnych (kwota główna, odsetki i prowizje) należnych zgodnie z umową ze strony dłużnika w okresie t ;

- b) Dla instrumentów pochodnych objętych ramową umową saldowania zobowiązań M jest równe średnioważonemu, rzeczywistemu terminowi rozliczenia ekspozycji, przy czym M wynosi co najmniej 1 rok. Do ważenia terminu rozliczenia używa się kwoty referencyjnej każdej ekspozycji;
- c) Dla ekspozycji z tytułu całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji na instrumentach pochodnych (wymienionych w załączniku IV) oraz całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, objętych ramową umową saldowania zobowiązań, M jest równe średnioważonemu rzeczywistemu terminowi rozliczenia ekspozycji, przy czym M wynosi co najmniej 10 dni. Do ważenia terminu rozliczenia używa się kwoty referencyjnej każdej transakcji;
- d) jeżeli instytucja kredytowa ma pozwolenie na korzystanie z własnych oszacowań PD dla nabytych wierzytelności korporacyjnych, wówczas w odniesieniu do kwot wykorzystanych M jest równe średnioważonemu terminowi rozliczenia wierzytelności nabytych, przy czym M wynosi co najmniej 90 dni. Tę samą wartość M stosuje się do kwot niewykorzystanych w ramach zatwierdzonej linii zakupu wierzytelności pod warunkiem, że instrument ten zawiera skuteczne zobowiązania umowne, mechanizmy uruchamiania przedterminowego wykupu lub inne mechanizmy chroniące nabywającą instytucję kredytową przed znacznym pogorszeniem jakości przyszłych wierzytelności, do nabycia których jest zobowiązana w okresie ważności instrumentu. W przypadku braku tak skutecznej ochrony M dla kwot niewykorzystanych oblicza się jako sumę najdłuższego terminu rozliczenia potencjalnej wierzytelności w ramach umowy zakupu i rezydualnego terminu rozliczenia instrumentu zakupu, przy czym M wynosi co najmniej 90 dni;
- e) W przypadku każdego innego instrumentu niż te wymienione w niniejszym punkcie lub jeżeli instytucja kredytowa nie może obliczyć wartości M zgodnie z lit. a), M jest równe maksymalnej liczbie lat pozostających dłużnikowi

▼B

do pełnego wywiązania się ze zobowiązań umownych, przy czym M wynosi co najmniej 1 rok;

- f) w przypadku instytucji kredytowych, które przy obliczaniu wartości ekspozycji stosują metodę modeli wewnętrznych, określoną w załączniku III część 6, gdy termin rozliczenia najdłuższej obowiązującej spośród wszystkich umów objętych pakietem netting set jest dłuższy niż jeden rok, wartość M wyznacza się zgodnie z następującym wzorem:

$$M = \text{MIN} \left(\frac{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k * \Delta t_k * df_k + \sum_{tk > 1 \text{ year}}^{\text{maturity}} EE_k * \Delta t_k * df_k}{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k * \Delta t_k * df_k}; 5 \right)$$

gdzie:

df_k = wolny od ryzyka czynnik dyskontowy dla okresu t_k , natomiast pozostałe symbole zdefiniowane są w załączniku III część 6.

Niezależnie od ust. 13 lit. f) akapit pierwszy, instytucja kredytowa, która stosuje metodę modeli wewnętrznych do obliczania jednostronnej aktualizacji wyceny kredytowej (CVA), może za zgodą właściwych organów wykorzystywać parametr efektywnego czasu trwania kredytu, którego wartość liczona jest przy użyciu modelu wewnętrznego jako M.

Wzór podany w lit. a) stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 14, do pakietów netting set, w których wszystkie umowy posiadają pierwotny termin rozliczenia krótszy niż jeden rok; oraz

- g) Dla celów części 1 ust. 4, M stanowi efektywny termin rozliczenia ochrony kredytowej, nie krótszy jednak niż jeden rok.

14. Niezależnie od przepisów ust. 13 a), b), d) oraz e), M wynosi co najmniej 1 dzień dla:

- całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczone transakcje na instrumentach pochodnych wymienione w załączniku IV;
- całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczone transakcje z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego; oraz
- transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub transakcje udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów,

pod warunkiem, że dokumentacja zawiera obowiązek codziennego uzupełniania zabezpieczenia kredytowego oraz dokonywania codziennej wyceny, a także zawiera przepisy zezwalające na szybkie upłynnienie lub saldowanie zabezpieczenia w razie niewykonania zobowiązań lub nieuzupełnienia zabezpieczenia.

Ponadto dla innych ekspozycji krótkoterminowych określonych przez właściwe organy, niewchodzących w zakres bieżącego finansowania dłużnika przez instytucję kredytową, M wynosi co najmniej jeden dzień. Każdorazowo należy dokonać starannego sprawdzenia okoliczności danej transakcji.

15. Właściwe organy mogą zezwolić na korzystanie z wartości M zgodnie z przepisami ust. 12 w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw mających siedzibę na obszarze Wspólnoty, których skonsolidowana wartość sprzedaży i skonsolidowana suma bilansowa wynosi mniej niż 500 mln EUR. Właściwe organy mogą zastąpić skonsolidowaną sumę bilansową 500 mln EUR skonsolidowaną sumą bilansową 1 miliarda EUR w przypadku przedsiębiorstw inwestujących głównie w nieruchomości.
16. Niedopasowania terminów rozliczenia traktuje się zgodnie z przepisami art. 90-93.

▼ B

2. EKSPOZYCJE DETALICZNE
 - 2.1. **PD**
 17. Wartość PD dla ekspozycji wynosi co najmniej 0,03 %.
 18. Wartość PD dla dłużników, którzy nie wykonali swoich zobowiązań, lub – z punktu widzenia zobowiązania – wartość PD dla ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – wynosi 100 %.
 19. Dla ryzyka „rozmycia” nabytych wierzytelności współczynnik PD jest równy oszacowaniom EL dotyczącym takiego ryzyka. Oszacowanie PD można zastosować, jeżeli instytucja kredytowa może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla ryzyka „rozmycia” nabytych wierzytelności.
 20. Ochronę kredytową nieruchomości można uwzględnić, korygując wartości PD zgodnie z przepisami ust. 22. Powyższy przepis stosuje się, pod warunkiem zgodności z art. 90-93, do ryzyka rozmycia, w odniesieniu do którego instytucje kredytowe nie stosują własnych oszacowań LGD; jednakże właściwe organy mogą uwzględnić w tym celu również innych dostawców ochrony nieruchomości niż określono w załączniku VIII, część 1.
 - 2.2. **LGD**
 21. Instytucje kredytowe dokonują własnych oszacowań wartości LGD zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w części 4 i na podstawie zgody właściwych organ. Współczynnik LGD dla ryzyka „rozmycia” nabytych wierzytelności wynosi 75 %. Oszacowanie LGD można zastosować, jeżeli instytucja kredytowa może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla ryzyka „rozmycia” nabytych wierzytelności.
 22. Ochronę kredytową nieruchomości można uwzględnić jako wsparcie jednostkowe lub obejmujące całą pulę ekspozycji, korygując oszacowane PD lub LGD, zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w części 4 ust. 99-104 i na podstawie zgody właściwych organ. Instytucja kredytowa nie przypisuje ekspozycjom zabezpieczonym gwarancjami takich skorygowanych wartości PD lub LGD, które powodowałyby, że skorygowana w ten sposób waga ryzyka byłaby niższa niż waga ryzyka porównywalnej bezpośredniej ekspozycji wobec gwaranta.
 23. Niezależnie od ust. 22, dla celów części 1 ust. 11 współczynnik LGD porównywalnych ekspozycji bezpośrednich wobec dostawcy ochrony jest równy współczynnikowi LGD przypisanemu niezabezpieczonemu instrumentowi albo względem gwaranta albo dłużnika, w zależności od tego, czy dostępne dowody i struktura gwarancji wskazywałyby, że kwota do odzyskania w przypadku niewykonania zarówno przez gwaranta, jak i dłużnika zobowiązań w trakcie obowiązywania zabezpieczonej transakcji zależałaby od sytuacji finansowej odpowiednio gwaranta lub dłużnika.
3. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH WEDŁUG METODY OPARTEJ NA PD/LGD
 - 3.1. **PD**
 24. Wartość PD określa się w oparciu o metody używane dla ekspozycji korporacyjnych. Stosuje się następujące minimalne wartości PD:
 - a) 0,09 % dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych, gdzie inwestycja jest częścią długoterminowej relacji z klientem;
 - b) 0,09 % dla ekspozycji w papierach pozagiełdowych, gdzie dochody z lokat kapitałowych opierają się na regularnych i okresowych przepływach środków pieniężnych, niepochozących z zysków kapitałowych.

▼B

- c) 0,40 % dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych, włącznie z innymi pozycjami krótkimi, zgodnie z częścią 1 ust. 20; oraz
- d) 1,25 % dla wszystkich innych ekspozycji w papierach kapitałowych, włącznie z innymi pozycjami krótkimi, zgodnie z częścią 1 ust. 20.

3.2. LGD

- 25. Ekspozycjom w papierach kapitałowych niepublicznych w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach można przypisać współczynnik *LGD* 65 %.
- 26. Wszystkim innym ekspozycjom przypisuje się współczynnik *LGD* 90 %.

3.3 Termin rozliczenia

- 27. Wartość *M* przypisana wszystkim ekspozycjom wynosi 5 lat.

CZĘŚĆ 3**Wartość ekspozycji****1. EKSPOZYCJE WOBEC PRZEDSIĘBIORSTW, INSTYTUCJI, RZĄDÓW I BANKÓW CENTRALNYCH ORAZ EKSPOZYCJE DETALICZNE**

- 1. O ile nie wskazano inaczej, wartość ekspozycji bilansowych mierzy się przed dokonaniem aktualizacji wartości. Powyższa zasada dotyczy również aktywów, których cena zakupu różni się od kwoty należnej. W przypadku nabytych aktywów różnicę pomiędzy kwotą należną i wartością netto wykazaną w bilansie instytucji kredytowej oznacza się jako dyskonto, jeżeli kwota należna jest większa, lub jako premię, jeżeli jest ona mniejsza.
- 2. Jeżeli instytucje kredytowe korzystają z umów ramowych saldowania zobowiązań w odniesieniu do transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, wówczas wartość ekspozycji oblicza się zgodnie z art. 90-93.
- 3. Przy kompensacji bilansowych kredytów i depozytów instytucje kredytowe do obliczania wartości ekspozycji stosują metody określone w art. 90-93.
- 4. Jeżeli chodzi o najem, wartość ekspozycji jest równa zdyskontowanym, minimalnym płatnościom z tytułu najmu.

Minimalne płatności z tytułu najmu oznaczają płatności przypadające za okres najmu, które zobowiązany jest ponieść, lub do których może zostać zobowiązany najemca oraz wszelkie opcje zakupu (tzn. opcje, odnośnie do których istnieje uzasadniona pewność, że zostaną zrealizowane). Do kwoty minimalnych płatności z tytułu najmu zaliczyć należy również wszelkie zagwarantowane wartości rezydualne spełniające warunki określone w załączniku VIII część 1 ust. 26-28 dotyczące uznawania dostawców ochrony kredytowej, jak również wymogi minimalne dotyczące uznania innych rodzajów gwarancji przewidzianych w załączniku VIII część 2 ust. 14-19.

- 5. W przypadku jakiegokolwiek pozycji wymienionej w załączniku IV wartość ekspozycji określa się według metod wymienionych w załączniku III.
- 6. Wartość ekspozycji do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem nabytych wierzytelności jest równa kwocie należności, pomniejszonej o wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka „rozmycia” przed ograniczeniem ryzyka kredytowego.
- 7. Jeżeli ekspozycja przyjmuje formę papierów wartościowych lub towarów odsprzedanych, zastawionych lub pożyczonych w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, wówczas wartość ekspozycji stanowi wartość papierów wartościowych lub towarów określoną zgodnie z art. 74. W przypadku

▼B

korzystania z kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych, określonej w załączniku VIII część 3, wartość ekspozycji wzrasta o kwotę korekty z tytułu zmienności odpowiadającą danym papierom wartościowym lub towarom. Wartość ekspozycji transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego można określić albo zgodnie z załącznikiem III albo zgodnie z załącznikiem VIII część 3 ust. 12-21.

8. Niezależnie od ust. 7 wartość ryzyka z tytułu niespłaconych, jak wynika z ustaleń właściwych organ, ekspozycji kredytowych kontrahenta centralnego, oblicza się zgodnie z załącznikiem III część 2 ust. 6, pod warunkiem, że ryzyko kredytowe kontrahenta związane ze wszystkimi uczestnikami umów zawieranych przez kontrahenta centralnego jest objęte codziennie pełnym zabezpieczeniem.
9. Wartość ekspozycji w wymienionych poniżej przypadkach oblicza się mnożąc gwarantowaną, lecz niewykorzystaną kwotę przez współczynnik konwersji. Instytucje kredytowe korzystają z następujących współczynników konwersji:
 - a) Dla linii kredytowych, które są warunkowe, które są bezwarunkowo odwoływalne przez instytucję kredytową w każdym momencie obowiązywania umowy bez uprzedzenia lub które w istocie rzeczy dają instytucji kredytowej możliwość automatycznego przerwania ze względu na pogorszenie wiarygodności kredytowej kredytobiorcy – stosuje się współczynnik konwersji 0 %. Warunkiem stosowania współczynnika konwersji 0 % przez instytucje kredytowe jest aktywnie monitorowanie kondycji finansowej dłużnika oraz stosowanie takich systemów kontroli wewnętrznej, które umożliwiają im natychmiastowe wykrycie pogorszenia się jakości kredytowej danego dłużnika. Niewykorzystane linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeżeli warunki umowy pozwalają instytucji kredytowej odwołać je w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach ustawodawstwa w zakresie ochrony praw konsumenta i kwestii z tym związanych;
 - b) Do akredytyw krótkoterminowych z tytułu przesyłki towarów stosuje się współczynnik konwersji 20 % zarówno dla instytucji otwierającej, jak i potwierdzającej akredytywę;
 - c) Dla niewykorzystanych zobowiązań zakupu odnawialnych nabytych należności, które są bezwarunkowo odwoływalne lub które w istocie rzeczy dają instytucji możliwość automatycznego przerwania w dowolnej chwili bez uprzedniego powiadomienia, stosuje się współczynniki konwersji 0 %. W celu zastosowania współczynnika konwersji 0 % instytucje kredytowe aktywnie monitorują sytuację finansową dłużnika, a ich wewnętrzne systemy kontroli umożliwiają im natychmiastowe wykrycie pogorszenia jakości kredytowej dłużnika;
 - d) Do innych linii kredytowych, programów emisji weksli krótkoterminowych (NIF) oraz programów emisji weksli średnioterminowych (RUF) stosuje się współczynnik konwersji 75 %; oraz
 - e) Instytucje kredytowe, które spełniają minimalne kryteria dotyczące stosowania własnych oszacowań współczynników konwersji zgodnie z częścią 4, mogą stosować własne oszacowania współczynników konwersji do różnych *typów* produktów wymienionych w lit. a) -d) , pod warunkiem uzyskania zgody właściwych organ.
10. Jeżeli dana linia kredytowa stanowi przedłużenie innej linii kredytowej, wówczas stosuje się niższy z dwóch współczynników konwersji im odpowiadających.

▼B

11. Dla wszystkich pozycji pozabilansowych, innych niż wspomniane w ust. 1-9, wartość ekspozycji jest równa następującej części swojej wartości:
- 100 % w odniesieniu do pozycji o wysokim ryzyku;
 - 50 % w odniesieniu do pozycji o średnim ryzyku;
 - 20 % w odniesieniu do pozycji o średnim/niskim ryzyku; oraz
 - 0 % w odniesieniu do pozycji o niskim ryzyku.

Do celów niniejszego ustępu pozycjom pozabilansowym przypisuje się kategorie ryzyka zgodnie z załącznikiem II.

2. **EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH**

12. Wartość ekspozycji jest równa wartości przedstawionej w sprawozdaniu finansowym. Dopuszczalne mierniki ekspozycji w papierach kapitałowych są następujące:
- a) Dla lokat kapitałowych wycenionych według wartości godziwej – w których zmiany wartości są wykazywane w wyniku, a następnie w funduszach własnych – wartość ekspozycji jest równa wartości godziwej przedstawionej w bilansie;
 - b) Dla lokat kapitałowych wycenionych według wartości godziwej – w których zmiany wartości nie wpływają na dochód, lecz na oddzielny składnik kapitału skorygowany o podatek – wartość ekspozycji jest równa wartości godziwej przedstawionej w bilansie;
 - c) Dla lokat kapitałowych wycenionych według ceny nabycia lub wartości rynkowej (w zależności od tego, która z tych dwóch wartości jest niższa) wartość ekspozycji jest równa kosztom lub wartości rynkowej przedstawionym w bilansie.

3. **INNE AKTYWA NIEZWIĄZANE ZE ZOBOWIĄZANIEM KREDYTOWYM**

13. Wartość ekspozycji innych aktywów niezwiązanych ze zobowiązaniem kredytowym jest równa wartości przedstawionej w sprawozdaniach finansowych.

CZĘŚĆ 4

Wymogi minimalne dotyczące metody IRB

1. **SYSTEMY RATINGOWE**

1. Na „system ratingowy” składają się wszystkie metody, procesy, kontrole, systemy gromadzenia danych i systemy informatyczne, które wykorzystuje się przy ocenie ryzyka kredytowego, zaliczaniu ekspozycji do poszczególnych klas jakości lub puli (rating) oraz kwantyfikacji niewykonanych zobowiązań i szacowanych strat dla określonych rodzajów ekspozycji.
2. Jeżeli instytucja kredytowa stosuje różne systemy ratingowe, zasady przyporządkowywania dłużnika lub transakcji do danego systemu ratingowego są udokumentowane i stosowane w sposób właściwie odzwierciedlający poziom ryzyka.
3. Kryteria i proces przypisywania podlegają okresowym przeglądom w celu określenia, czy są one wciąż adekwatne do bieżącego portfela i warunków zewnętrznych.

1.1. **Struktura systemów ratingowych**

4. Jeżeli instytucja kredytowa stosuje bezpośrednio oszacowania parametrów ryzyka, wyniki takich oszacowań można traktować jako stopnie w ciągłej skali ratingowej.

1.1.1 **Ekspozycje wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych**

5. System ratingowy uwzględnia cechy charakterystyczne ryzyka dłużnika i ryzyka transakcji.

▼ B

6. System ratingowy zawiera skalę ratingową dłużnika, która odzwierciedla wyłącznie kwantyfikację ryzyka niewykonania zobowiązań przez dłużnika. Skala ratingowa dłużników składa się z co najmniej 7 klas dłużników wykonujących zobowiązania i jednej klasy dłużników, którzy nie wykonali zobowiązania.
 7. „Klasa jakości dłużników” oznacza kategorię ryzyka w ramach skali ratingowej dłużników wchodzącej w skład systemu ratingowego, do której zaliczani są dłużnicy według określonych i wyraźnych kryteriów ratingowych, na podstawie których podaje się oszacowania PD. Instytucja kredytowa dokumentuje związek pomiędzy klasami jakości dłużników pod względem poziomu ryzyka niewykonania zobowiązań, jaki oznacza każda klasa, oraz kryteriów używanych do wyróżnienia tego poziomu ryzyka.
 8. Instytucja kredytowa, której portfele są skoncentrowane w określonym segmencie rynku i w obrębie określonego ryzyka niewykonania zobowiązań, stosuje wystarczającą liczbę klas jakości dłużników, aby uniknąć nadmiernej koncentracji dłużników w jednej klasie. Istotne koncentracje w ramach jednej klasy są poparte przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że dana klasa jakości dłużników obejmuje stosunkowo wąski przedział wartości PD oraz że ryzyko niewykonania zobowiązań, jakie stanowią wszyscy dłużnicy w tej klasie, mieści się w tym przedziale.
 9. Warunkiem uznania przez właściwe organy stosowania własnych oszacowań LGD do obliczania wymogu kapitałowego jest uwzględnienie w systemie ratingowym wyraźnej skali ratingowej instrumentów, która odzwierciedla wyłącznie cechy transakcji dotyczące wartości LGD.
 10. Klasa jakości instrumentów” oznacza kategorię ryzyka w ramach skali instrumentów wchodzącej w skład systemu ratingowego, do której zaliczane są ekspozycje według określonych i wyraźnych kryteriów ratingowych, na podstawie których podaje się własne oszacowania wartości LGD. Definicja klasy obejmuje zarówno zasady zaliczania ekspozycji do danej klasy, jak i kryteria różnicowania poziomów ryzyka poszczególnych klas.
 11. Istotne koncentracje w ramach jednej klasy instrumentów są poparte przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że dana klasa obejmuje stosunkowo wąski przedział wartości LGD, oraz że ryzyko, jakie stanowią wszystkie ekspozycje w tej klasie mieści się w tym przedziale.
 12. Instytucje kredytowe stosujące metody określone w części 1 ust. 6 do przypisywania wag ryzyka ekspozycjom związanym kredytowaniem specjalistycznym są zwolnione z wymogi posiadania skali ratingowej dłużników, która odzwierciedlałaby kwantyfikację niewykonania zobowiązań przez dłużnika odnoszącą się wyłącznie do tych ekspozycji. Niezależnie od przepisów ust. 6, wspomniane instytucje stosują do tych ekspozycji co najmniej 4 klasy dłużników wykonujących zobowiązania i co najmniej jedną klasę dłużników, którzy nie wykonali zobowiązania.
- 1.1.2 Ekspozycje detaliczne
13. Systemy ratingowe uwzględniają zarówno ryzyko dłużnika jak i ryzyko transakcji, oraz obejmują wszystkie istotne cechy charakterystyczne ryzyka dłużnika i ryzyka transakcji.
 14. Poziom dywersyfikacji ryzyka jest na tyle duży, że liczba ekspozycji w danej klasie lub pakiecie wystarcza do miarodajnej kwantyfikacji i zatwierdzenia charakterystyki strat na poziomie klasy lub puli. Rozdziału ekspozycji i dłużników na poszczególne klasy lub pule dokonuje się tak, by uniknąć nadmiernej koncentracji.
 15. Instytucje kredytowe wykazują, że proces przypisywania ekspozycji do klas lub puli zapewnia znacząca zróżnicowanie ryzyka, umożliwia grupowanie odpowiednio jednorodnych ekspozycji oraz pozwala na dokładną i spójną ocenę charakterystyki strat na poziomie klasy lub puli. Jeżeli chodzi o nabyte wierzytelności, przy grupowaniu ekspozycji uwzględnia się praktyki

▼B

stosowane przez sprzedawcę w zakresie analizy ryzyka oraz dywersyfikację ich klientów.

16. Instytucje kredytowe biorą pod uwagę następujące czynniki ryzyka podczas zaliczania ekspozycji do odpowiednich klas lub puli:
 - a) Charakterystyka ryzyka dłużnika;
 - b) Charakterystyka ryzyka transakcji, włącznie z rodzajami produktów lub zabezpieczeń. Instytucje kredytowe wyraźnie uwzględnią te przypadki, w których kilka ekspozycji korzysta z tego samego zabezpieczenia; oraz
 - c) Zaległości kredytowe, chyba że instytucja kredytowa wykaże właściwemu organom, że zaległości takie nie są istotnym czynnikiem ryzyka;

1.2 Zaliczanie do klas jakości lub puli.

17. Instytucja kredytowa stosuje konkretne definicje, procedury i kryteria służące zaliczaniu ekspozycji do odpowiednich klas lub puli w ramach systemu ratingowego.
 - a) Definicje i kryteria klasy lub puli są wystarczająco szczegółowe, aby umożliwić osobom odpowiedzialnym za przyznawanie ocen ratingowych konsekwentne zaliczanie dłużników lub instrumentów stanowiących podobne ryzyko do tej samej klasy lub puli. Konsekwencję tę stosuje się bez względu na rodzaj działalności, oddział i lokalizację;
 - b) dokumentacja procesu ocen ratingowych umożliwia stronom trzecim zrozumienie zasad przypisywania ekspozycji do danych klas lub puli, odtworzenie procesu przypisywania i dokonanie oceny jego zasadności; oraz
 - c) kryteria te są również zgodne z wewnętrznymi standardami kredytowania obowiązującymi w instytucji kredytowej oraz z metodami postępowania wobec dłużników i instrumentów w trudnej sytuacji.
18. Zaliczając dłużników do klas lub puli, instytucja kredytowa uwzględni wszystkie istotne informacje. Informacje takie są aktualne i umożliwiają instytucji kredytowej dokonanie prognozy dochodów z tytułu danej ekspozycji. Im mniej informacji znajduje się w posiadaniu instytucji kredytowej, tym ostrożniej przypisuje ona ekspozycje do poszczególnych klas lub puli dłużników i instrumentów. Jeżeli instytucja kredytowa stosuje zewnętrzną ocenę ratingową jako główny czynnik decydujący o przyznaniu wewnętrznej oceny ratingowej, wówczas uwzględni ona również inne istotne informacje.

1.3 Klasyfikacja ekspozycji

- 1.3.1 Ekspozycje wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych
 19. Częścią procesu zatwierdzania kredytu jest zaliczenie dłużnika odpowiedniej klasy.
 20. W przypadku tych instytucji kredytowych, które mają pozwolenie na stosowanie własnych oszacowań LGD lub współczynników konwersji, każda ekspozycja jest w ramach procedury zatwierdzania kredytu zaliczana również zaliczone do odpowiedniej klasy instrumentów.
 21. Instytucje kredytowe korzystające podczas przypisywania wag ryzyka ekspozycjom związanym z kredytowaniem specjalistycznym z metod określonych w części 1 ust. 6 zaliczają każde takie ekspozycje do odpowiedniej klasy zgodnie z ust. 12.
 22. Każdej osobie prawnej, wobec której instytucja kredytowa posiada ekspozycje, przyznaje się oddzielny rating. Instytucja kredytowa wykazuje właściwemu organom, że stosuje odpowiednie zasady traktowania dłużników indywidualnych oraz grup dłużników powiązanych.
 23. Oddzielne ekspozycje wobec jednego dłużnika są zaliczane do tej samej klasy jakości dłużników, bez względu na ewentualne

▼ B

różnice pomiędzy poszczególnymi transakcjami. Oddzielne ekspozycje wobec jednego dłużnika można zaliczyć do różnych klas jakości dłużnika w przypadku:

- a) ryzyka transferowego zależnie od tego, czy ekspozycje są nominowane w walucie krajowej czy obcej;
- b) jeżeli poprzez korektę sposobu przypisywania do klasy dłużników można uwzględnić fakt objęcia ekspozycji gwarancjami; oraz
- c) w przypadkach, gdy ochrona konsumentów, tajemnica bankowa lub inna legislacja zabrania przekazywania danych klientów.

1.3.2 Ekspozycje detaliczne

- 24. Częścią procesu zatwierdzania kredytu jest zaliczenie każdej ekspozycji do odpowiedniej klasy lub puli.

1.3.3 Arbitralne decyzje o zmianie klasy jakości

- 25. Do celów klasyfikacji ratingowej instytucja kredytowa określa przypadki, w których przyjęte parametry wejściowe i wyniki procesu przyznawania ratingu mogą być zmienione w wyniku własnego osądu, a także osoby odpowiedzialne za zatwierdzenie takich zmian. Instytucje kredytowe dokumentują wspomniane zmiany i osoby odpowiedzialne. Instytucje kredytowe analizują dochody z tytułu ekspozycji, których rating został zmieniony oraz prowadzą wykaz wszystkich osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji w tym zakresie.

1.4 Integralność procesu klasyfikacji

1.4.1 Ekspozycje wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych

- 26. Przyznawanie ratingów oraz okresowe ich przeglądy są prowadzone lub zatwierdzane przez stronę niezależną, która nie odnosi bezpośrednich korzyści z decyzji dotyczących udzielenia kredytu.
- 27. Instytucje kredytowe aktualizują oceny ratingowe co najmniej raz w roku. W przypadku dłużników wysokiego ryzyka i ekspozycji trudnych przeglądy są częstsze. Z chwilą pojawienia się nowych, istotnych informacji na temat dłużnika lub ekspozycji instytucje kredytowe przeprowadzają ponowną ocenę ratingową.
- 28. Instytucja kredytowa stosuje skuteczny system pozyskiwania i aktualizacji informacji dotyczących charakterystyki dłużnika, które wpływają na wartości PD, oraz charakterystyki transakcji, które wpływają na wartości LGD lub współczynniki konwersji.

1.4.2 Ekspozycje detaliczne

- 29. Instytucja kredytowa co najmniej raz w roku aktualizuje klasyfikację ratingową dłużników i instrumentów lub dokonuje przeglądu charakterystyki strat i zaległości kredytowych w każdej zidentyfikowanej grupie ryzyka, w zależności, które z tych działań ma w danym przypadku zastosowanie. Instytucja kredytowa co najmniej raz w roku na podstawie reprezentatywnej próbki dokonuje również przeglądu statusu poszczególnych ekspozycji z każdej puli, aby potwierdzić prawidłowość ich przypisania.

1.5 Stosowanie modeli

- 30. Jeżeli instytucja kredytowa dokonuje klasyfikacji ekspozycji na podstawie modeli statystycznych i innych metod automatycznych, wówczas:
 - a) instytucja kredytowa wykazuje właściwym organom, że stosowany model posiada znaczną moc statystyczną, a wymogi kapitałowe nie ulegają zniekształceniu na skutek jego zastosowania. Zmienne wejściowe stanowią odpowiednią i skuteczną podstawę prognoz. Stosowany model nie jest obciążony istotnym błędem;

▼B

- b) instytucja kredytowa stosuje procedury służące weryfikacji parametrów wejściowych modelu obejmujące ocenę dokładności, kompletności i poprawności danych;
- c) instytucja kredytowa wykazuje, że dane wykorzystane do budowy modelu są reprezentatywne dla ogółu dłużników lub ekspozycji instytucji kredytowej;
- d) instytucja kredytowa regularnie aktualizuje stosowany przez siebie model, co obejmuje monitorowanie sprawności i stabilności modelu, przegląd jego specyfikacji oraz badanie jego skuteczności na podstawie osiągniętych wyników; oraz
- e) instytucja kredytowa uzupełnia automatyczny model statystyczny o element osądu i nadzoru ludzkiego w celu dokonania przeglądu ratingów wygenerowanych przez modele oraz aby zagwarantować prawidłowe stosowanie tych modeli. Procedury przeglądu mają na celu znalezienie i ograniczenie błędów wynikających z niedoskonałości modeli. Osoby dokonujące przeglądu biorą pod uwagę wszystkie istotne informacje nieuwzględnione przez model. Instytucja kredytowa dokumentuje, w jaki sposób połączyć osąd własny z wynikami stosowania modeli automatycznych.

1.6 Dokumentacja systemu ratingowego

- 31. Instytucja kredytowa dokumentuje projekt i szczegóły operacyjne stosowanego systemu ratingowego. Dokumentacja zawiera dowody potwierdzające spełnienie wymogów minimalnych, określonych przepisami niniejszej części, oraz uwzględnia takie elementy, jak: dywersyfikacja portfela, kryteria ratingowe, odpowiedzialność stron dokonujących oceny ratingowej dłużników i ekspozycji, częstotliwość przeglądów ocen oraz nadzór kierowniczy procesu klasyfikacji ratingowej.
- 32. Instytucja kredytowa dokumentuje uzasadnienie wyboru danych kryteriów ratingowych oraz analizę stanowiącą podstawę takiego wyboru. Instytucja kredytowa dokumentuje wszystkie istotne zmiany w procesie oceny ryzyka, tak by umożliwić właściwym organom rozpoznanie zmian, jakie zaszły w procesie oceny ryzyka od ostatniego przeglądu. W ramach dokumentacji przedstawia się również organizację klasyfikacji ratingowej, obejmującą sam proces przyznawania ratingów oraz strukturę kontroli wewnętrznej.
- 33. Instytucje kredytowe dokumentują stosowane przez siebie definicje niewykonania zobowiązania i straty oraz wykazują spójność z definicjami określonymi w niniejszej dyrektywie.
- 34. W przypadku stosowania w procesie oceny ratingowej modeli statystycznych instytucja kredytowa dokumentuje wykorzystywane w tym celu metody. Dokumentacja ta:
 - a) zawiera szczegółowy opis teorii, założeń lub podstaw matematycznych i empirycznych, na których opiera się przypisywanie oszacowań do klas, dłużników indywidualnych, ekspozycji lub puli, oraz źródło (źródła) danych wykorzystanych do szacowania modelu;
 - b) tworzy rygorystyczny proces statystyczny (obejmujący testy funkcjonowania poza terminem i poza próbą) do celów aktualizacji modelu; oraz
 - c) wskazuje wszelkie okoliczności, w których model nie działa skutecznie.
- 35. Stosowanie modelu uzyskanego od strony trzeciej, która zastrzega sobie do niego prawo własności, nie zwalnia z obowiązku prowadzenia dokumentacji ani żadnego innego wymogu dotyczącego systemów ratingowych. Do instytucji kredytowej należy obowiązek wykazania właściwym organom faktu spełnienia wszelkich wymagań w tym względzie.

1.7 Zarządzanie danymi

- 36. Instytucje kredytowe gromadzą i przechowują dane dotyczące wewnętrznych ocen ratingowych zgodnie z art. 145-149.

▼ B

1.7.1 Ekspozycje wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych

37. Instytucje kredytowe gromadzą i przechowują:
- kompletne historie ocen ratingowych dłużników i uznanych gwarantów,
 - daty przyznania ocen ratingowych,
 - kluczowe dane i metody wykorzystywane przy ustalaniu ratingu,
 - dane dotyczące osób odpowiedzialnych za klasyfikację ratingową,
 - dane wskazujące dłużników i ekspozycje cechujące się niewykonaniem zobowiązania,
 - daty i okoliczności niewykonania zobowiązań, oraz
 - dane dotyczące wartości PD i zrealizowane częstości niewykonania zobowiązań związane z klasami ratingowymi i migracją ratingową.

Instytucje kredytowe niestosujące własnych oszacowań wartości LGD lub współczynników konwersji gromadzą i przechowują dane dotyczące porównania odnotowanych wartości LGD do wartości określonych w części 2 ust. 8 oraz porównania odnotowanych współczynników konwersji do wartości określonych w części 3 ust. 9

38. Instytucje kredytowe stosujące własne oszacowania wartości LGD lub współczynników konwersji gromadzą i przechowują:
- Kompletne historie danych dotyczących ocen ratingowych instrumentów oraz oszacowań LGD i współczynników konwersji związanych z poszczególnymi skalami ocen ratingowych;
 - Daty przyznania ocen ratingowych i sporządzenia oszacowań;
 - Kluczowe dane i metody wykorzystywane przy tworzeniu ocen ratingowych instrumentów oraz oszacowań LGD i współczynników konwersji;
 - Dane dotyczące osób odpowiedzialnych za przypisywanie ocen ratingowych instrumentom oraz osób odpowiedzialnych za oszacowania LGD i współczynników konwersji;
 - Dane dotyczące szacunkowych i odnotowanych wartości LGD i współczynników konwersji związanych z poszczególnymi ekspozycjami obciążonymi niewykonaniem zobowiązania;
 - Dane dotyczące wartości LGD ekspozycji przed i po ocenie skutków gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego w przypadku tych instytucji kredytowych, które uwzględniają skutki ograniczenia ryzyka kredytowego przez gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne przy szacowaniu LGD; oraz
 - Dane dotyczące składników strat dla każdej ekspozycji obciążonej niewykonaniem zobowiązania.

1.7.2 Ekspozycje detaliczne

39. Instytucje kredytowe gromadzą i przechowują:
- Dane wykorzystywane w procesie przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i puli;
 - Dane dotyczące szacunkowych wartości PD, LGD i współczynników konwersji związanych z poszczególnymi klasami lub pulami ekspozycji;
 - Dane wskazujące dłużników i ekspozycje, cechujące się niewykonaniem zobowiązania;

▼B

- d) W przypadku niewykonania zobowiązania dane dotyczące klas lub puli, do których dane ekspozycja było przypisane w roku poprzedzającym niewykonanie zobowiązania oraz dotyczące odnotowanych wyników LGD i współczynnika konwersji; oraz
- e) Dane dotyczące prawdopodobieństwa straty dla uprawnionych, odnawialnych ekspozycji detalicznych.

1.8 Testy warunków skrajnych stosowane w ocenie adekwatności kapitałowej

- 40. Przy ocenie adekwatności kapitałowej instytucja kredytowa stosuje solidne procedury testów warunków skrajnych. Testy pozwalają rozpoznać zdarzenia lub zmiany warunków ekonomicznych, które mogą nastąpić w przyszłości, wywierając niekorzystny wpływ na ryzyko kredytowe instytucji kredytowej oraz na ocenę odporności instytucji kredytowej na takie zmiany.
- 41. Instytucja kredytowa przeprowadza regularnie test warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego w celu oceny wpływu określonych warunków na jej ogólne wymogi kapitałowe ze względu na ryzyko kredytowe. Wyboru testu dokonuje instytucja kredytowa pod kontrolą organu nadzorczego. Stosowany test jest miarodajny i stosunkowo zachowawczy, uwzględniający co najmniej skutki przewidziane w scenariuszu lekkiej recesji. Instytucja kredytowa ocenia w swoich ratingach migrację w ramach symulacji warunków skrajnych. Większość ekspozycji instytucji kredytowej ulokowana jest w portfelach objętych testami warunków skrajnych.
- 42. Instytucje kredytowe stosujące zasady określone w części 1 ust. 4, w ramach testów warunków skrajnych uznają wpływ pogorszenia się jakości kredytowej dostawców ochrony kredytowej, szczególnie zaś skutki, jakie wiążą się z niespełnieniem przez nich kryteriów uznawania.

2. KWANTYFIKACJA RYZYKA

- 43. Przy określaniu parametrów ryzyka związanego z poszczególnymi klasami lub pulami ratingowymi instytucja kredytowa stosuje następujące wymogi.

2.1. Definicja niewykonania zobowiązania

- 44. Przyjmuje się, że „niewykonanie zobowiązania” ma miejsce w odniesieniu do danego dłużnika, jeżeli zaszło co najmniej jedno z dwóch następujących zdarzeń:
 - a) Instytucja kredytowa uznaje, że dłużnik prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec instytucji kredytowej, przedsiębiorstwa dominującego lub któregośkolwiek z podmiotów zależnych bez konieczności podejmowania przez instytucję kredytową działań, takich jak realizacja zabezpieczenia (jeżeli takowe istnieje).
 - b) Należność dłużnika dotycząca istotnych zobowiązań kredytowych wobec instytucji kredytowej, przedsiębiorstwa dominującego lub któregośkolwiek z podmiotów zależnych jest przeterminowana o ponad 90 dni.

W przypadku przekroczenia kredytu należność uważa się za przeterminowaną z chwilą przekroczenia wyznaczonego limitu, gdy wartość niespłaconych wierzytelności osiągnie poziom wyższy niż wyznaczony limit lub gdy nastąpi wykorzystanie kwoty kredytu bez zezwolenia, a przedmiotowa kwota ma znaczną wysokość.

„Wyznaczony limit” oznacza limit, o którym powiadomiono dłużnika.

W przypadku kart kredytowych należność uważa się za przeterminowaną z datą wymagalności płatności minimalnej.

W przypadku ekspozycji detalicznych oraz ekspozycji wobec pozarządowych podmiotów sektora publicznego właściwe organy ustalają liczbę dni przeterminowania zgodnie z ust. 48.

▼ B

W przypadku ekspozycji korporacyjnych właściwe organy mogą ustalić liczbę dni przeterminowania zgodnie z art. 154 ust. 7.

W przypadku ekspozycji detalicznych instytucje kredytowe mogą stosować definicję niewykonania zobowiązania na poziomie instrumentu.

We wszystkich wypadkach przedawnione należności ustalane są powyżej progu ustalonego przez właściwe organy, który odpowiada rozsądnemu poziomowi ryzyka.

45. Następujące elementy wskazują na prawdopodobieństwo niewypłacalności:
- a) instytucja kredytowa zrzeka się odsetek z tytułu zobowiązania kredytowego;
 - b) instytucja kredytowa dokonuje aktualizacji wartości na skutek wyraźnego pogorszenia jakości kredytowej po przyjęciu ekspozycji przez instytucję kredytową;
 - c) instytucja kredytowa zbywa zobowiązania kredytowe z znaczną stratą ekonomiczną;
 - d) instytucja kredytowa zezwala na awaryjną restrukturyzację zobowiązań kredytowych jeżeli może to skutkować zmniejszeniem zobowiązań finansowych poprzez umorzenie istotnej części zobowiązania lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji. Obejmuje to także w przypadku ekspozycji w papierach kapitałowych awaryjną restrukturyzację samego udziału kapitałowego zgodnie z metodą opartą na PD/LGD;
 - e) instytucja kredytowa złożyła wniosek o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobny wniosek w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec instytucji kredytowej, przedsiębiorstwa dominującego lub któregośkolwiek z podmiotów zależnych; oraz
 - f) dłużnik został postawiony w stan upadłości lub uzyskał podobną ochronę, co powoduje uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec instytucji kredytowej, przedsiębiorstwa dominującego lub któregośkolwiek z podmiotów zależnych.
46. Instytucje kredytowe stosujące dane zewnętrzne nieodpowiadające definicji niewykonania zobowiązania wykazują właściwym organom, że dokonano odpowiednich korekt w celu osiągnięcia jak największej zbieżności ze wspomnianą definicją.
47. Jeżeli instytucja kredytowa uzna, że do danej ekspozycji przestała mieć zastosowanie definicja niewykonania zobowiązania, wówczas odpowiadający mu dłużnik lub instrument mogą zostać sklasyfikowane jakby nie dotyczyły ich zdarzenie niewykonania zobowiązania. Wystąpienie w przyszłości okoliczności określonych taką definicją, oznaczałoby kolejny przypadek niewykonania zobowiązania.
48. Dla ekspozycji detalicznych oraz wobec pozarządowych podmiotów sektora publicznego właściwe organy każdego Państwa Członkowskiego ustalają dokładną liczbę dni przeterminowania, która obowiązuje wszystkie instytucje kredytowe w danym państwie zgodnie z definicją niewykonania zobowiązania określoną w ust. 44 dla ekspozycji wobec tego rodzaju kontrahentów z siedzibą w danych Państwie Członkowskim. Wspomniana liczba dni waha się pomiędzy 90 a 180 w zależności od linii produktu. W przypadku ekspozycji wobec wymienionych wyżej kontrahentów z siedzibą w innych Państwach Członkowskich właściwe organy ustalają liczbę dni przeterminowania nie większą, niż liczba ustalona przez właściwe organy we własnym Państwie Członkowskim.

2.2. Wymogi ogólne dotyczące oszacowań

49. Oszacowania własne instytucji kredytowych dotyczące parametrów ryzyka PD, LGD, współczynnika konwersji i EL wykorzystują wszystkie przydatne do tego dane, informacje i metody. Oszacowań dokonuje się na podstawie zarówno doświadczeń

▼ B

z przeszłości, jak i dowodów empirycznych, nie zaś wyłącznie w oparciu o osąd własny. Oszacowania te są wiarygodne i intuicyjne oraz oparte na istotnych determinanty odpowiednich parametrów ryzyka. Im mniej danych posiada instytucja kredytowa tym ostrożniejsze są jej oszacowania.

50. Instytucja kredytowa jest w stanie przedstawić zestawienie poniesionych strat według częstotliwości niewykonania zobowiązań, LGD, współczynnika konwersji lub straty w przypadku stosowania oszacowań EL w rozbięciu na główne czynniki poszczególnych parametrów ryzyka. Instytucja kredytowa dowodzi, że jej oszacowania oparte są na od dawna zbieranych doświadczeniach.
51. Uwzględnia się wszelkie zmiany dotyczące udzielania kredytów lub prowadzenia postępowania windykacyjnego w okresie obserwacji, określonym w ust. 66, 71, 82, 86, 93 i 95. W swych oszacowaniach instytucja kredytowa na bieżąco uwzględnia nowości techniczne oraz nowe dane i inne informacje. Instytucja kredytowa dokonuje przeglądu swoich oszacowań wraz z pojawieniem się nowych informacji, nie rzadziej jednak niż raz do roku.
52. Ogół ekspozycji objętych danymi stanowiącymi podstawę oszacowań, standardy kredytowania stosowane podczas gromadzenia danych i inne istotne czynniki są porównywalne do ekspozycji i norm danej instytucji kredytowej. Instytucja kredytowa wykazuje właściwym organom, że warunki ekonomiczne lub rynkowe, na których opierają się jej dane odpowiadają warunkom obecnym lub warunkom w przewidywalnej przyszłości. Liczba ekspozycji w próbie oraz okres próby podczas kwantyfikacji są dobrane tak, by gwarantować dokładności i pewności oszacowań instytucji kredytowej.
53. W przypadku nabytych wierzytelności w oszacowaniach uwzględnia się wszystkie istotne informacje dostępne nabywającej instytucji kredytowej odnośnie do jakości wierzytelności bazowych, łącznie z danymi dotyczącymi podobnych pakietów wierzytelności pochodzących od sprzedającego, nabywającej instytucji kredytowej lub ze źródła zewnętrznego. Nabywająca instytucja kredytowa weryfikuje wszystkie dane przekazane przez sprzedającego.
54. Instytucja kredytowa dodaje do swoich oszacowań margines zachowawczości związany z przewidywanym zakresem błędów oszacowań. Jeżeli stosowane metody i dane są mniej zadowalające, a przewidywany zakres błędów większy, wówczas margines zachowawczości również rośnie.
55. Jeżeli oszacowania czynników ryzyka stosowane przez instytucje kredytowe do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem są różne od tych, które wykorzystuje do celów wewnętrznych, fakt ten jest dokumentowany i uzasadniany właściwym organom.
56. Jeżeli instytucje kredytowe potrafią wykazać właściwym dla nich organom, że dane zebrane przed wejściem niniejszej dyrektywy w życie zostały odpowiednich skorygowane w celu osiągnięcia jak największej zbieżności z definicjami niewykonania zobowiązań i straty, wówczas organy takie mogą zezwolić instytucjom kredytowym na pewną elastyczność w stosowaniu norm wymaganych dla danych.
57. Jeżeli instytucja kredytowa wykorzystuje dane zbiorcze obejmujące szereg instytucji kredytowych, wykazuje ona, że:
 - a) systemy i kryteria ratingowe innych instytucji są podobne do jej własnych;
 - b) rozpatrywany zbiór jest reprezentatywny dla portfela, którego dotyczą dane zbiorcze; oraz
 - c) dane zbiorcze są konsekwentnie stosowane przez instytucję kredytową w jej stałych oszacowaniach.
58. Jeżeli instytucja kredytowa wykorzystuje dane zebrane ze zbioru instytucji kredytowych, odpowiada ona za integralność swoich systemów ratingowych. Instytucja kredytowa wykazuje właś-

▼B

ciwym organom, że posiada wystarczającą znajomość stosowanych wewnętrznie systemów ratingowych oraz że skutecznie monitoruje i kontroluje proces przyznawania ocen ratingowych.

2.2.1 Wymogi dotyczące szacowania wartości PD

Ekspozycje wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych

59. Instytucje kredytowe dokonują oszacowań wartości PD według klasy jakości dłużników na podstawie średnich długoterminowych dla jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązań.
60. Jeżeli chodzi o nabyte wierzytelności korporacyjne, instytucje kredytowe mogą dokonywać oszacowań wartości EL według klasy jakości dłużników na podstawie średnich długoterminowych dla jednorocznych zrealizowanych częstości niewykonania zobowiązań.
61. Jeżeli instytucja kredytowa oblicza oszacowania średniej długoterminowej wartości PD i LGD dla nabytych wierzytelności korporacyjnych, wykorzystując oszacowania wartości EL oraz odpowiednie oszacowania PD i LGD, wówczas proces szacowania całkowitych strat spełnia ogólne normy szacowania wartości PD i LGD określone w niniejszej części, a wynik jest zgodny z pojęciem LGD określonym w ust. 73.
62. Instytucje kredytowe stosują techniki szacowania PD jedynie w połączeniu z dokładną analizą. Instytucje kredytowe uznają duże znaczenie osądów własnych podczas łączenia wyników stosowania różnych technik i dokonywania korekt ze względu na ograniczenia technik i informacji.
63. Jeżeli instytucja kredytowa wykorzystuje dane dotyczące wewnętrznych zdarzeń niewykonania zobowiązań do szacowania wartości PD, wykazuje ona w swoich analizach, że w oszacowaniach tych uwzględniają normy inicjowania umów kredytowych oraz wszelkie różnice między systemem ratingowym, który posłużył do wygenerowania danych a obecnym systemem ratingowym. Jeśli normy gwarantowania emisji lub systemy ratingowe uległy zmianie, instytucja kredytowa zwiększa margines zachowawczości w swoich oszacowaniach PD.
64. Jeżeli instytucja kredytowa przyporządkowuje swoje wewnętrzne klasy jakości do skali stosowanej przez ECAI lub podobne organizacje, a następnie przypisuje częstość niewykonania zobowiązań odpowiadający klasie dłużników organizacji zewnętrznej stosowanej przez siebie klasie, przyporządkowanie takie opiera się na porównaniu wewnętrznych kryteriów ratingowych do kryteriów stosowanych przez organizację zewnętrzną oraz na porównaniu wewnętrznych i zewnętrznych ratingów wspólnych dłużników. Należy unikać błędów i niespójności w procesie przyporządkowywania lub w danych bazowych. Kryteria organizacji zewnętrznej, na których opierają się dane wykorzystywane do kwantyfikacji są zorientowane jedynie na ryzyko niewykonania zobowiązań i nie uwzględniają charakterystyki transakcji. Analiza instytucji kredytowej zawiera porównanie stosowanych definicji niewykonania zobowiązań zgodnie z wymogami określonymi w ust. 44-48. Instytucje kredytowe dokumentują podstawy przyporządkowania.
65. Jeżeli instytucja kredytowa stosuje statystyczne modele prognozowania prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, może ona otrzymać zezwolenie na dokonywanie oszacowań wartości PD jako prostej średniej arytmetycznej oszacowań prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania dla dłużników indywidualnych w danej klasie. Zastosowanie modeli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania do tego celu jest zgodne z normami określonymi w ust. 30.
66. Bez względu na to, czy dla oszacowań wartości PD instytucja kredytowa stosuje źródła danych zewnętrznych, wewnętrznych czy zbiorczych, czy też kombinację powyższych, długość bazowego okresu obserwacji wynosi co najmniej pięć lat dla co najmniej jednego źródła. Jeżeli dla któregoś ze źródeł możliwy

▼ B

jest dłuższy okres obserwacji historycznej, a dane są istotne, wówczas stosuje się ten właśnie dłuższy okres. Przepisy niniejszego punktu mają zastosowanie również do metody opartej na PD/LGD dla udziałów kapitałowych. Państwa Członkowskie mogą zezwolić instytucjom kredytowym, które nie mają zezwolenia na stosowanie własnych szacunków LGD lub współczynników konwersji, na posiadanie istotnych danych obejmujących okres dwóch lat podczas wprowadzania metody IRB. Okres ten będzie się co roku wydłużał o jeden rok do momentu, gdy istotne dane obejmować będą okres pięciu lat.

Ekspozycje detaliczne

67. Instytucje kredytowe dokonują oszacowań wartości PD według klasy jakości dłużników lub według puli na podstawie średnich długoterminowych dla jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązania.
68. Niezależnie od przepisów ust. 67, oszacowania wartości PD można również obliczyć na podstawie poniesionych strat i odpowiadających im oszacowań wartości LGD.
69. Dane wewnętrzne dotyczące zaliczania ekspozycji do poszczególnych klas lub puli są dla instytucji kredytowej głównym źródłem informacji podczas oceny charakterystyki strat. Instytucje kredytowe mogą stosować dane zewnętrzne (w tym dane zbiorcze) lub modele statystyczne do kwantyfikacji pod warunkiem, że wykażą istotny związek pomiędzy:
 - a) procesem zaliczania ekspozycji do klas lub puli stosowanym w instytucji kredytowej i procesem stosowanym przez zewnętrzne źródło danych; oraz
 - b) wewnętrznym profilem ryzyka instytucji kredytowej i strukturą danych zewnętrznych.

W przypadku nabytych wierzytelności detalicznych instytucje kredytowe mogą stosować zewnętrzne i wewnętrzne dane źródłowe. Instytucje kredytowe wykorzystują wszystkie istotne źródła danych jako podstawę porównania.

70. Jeżeli instytucja kredytowa oblicza średnią długoterminową oszacowań PD i LGD dla wierzytelności detalicznych na podstawie oszacowania całkowitych strat oraz odpowiednich oszacowań PD lub LGD, wówczas podczas szacowania całkowitych strat spełnione są ogólne normy szacowania PD i LGD określone w niniejszej części, a wynik jest zgodny z pojęciem LGD określonym w ust. 73.
71. Bez względu na to, czy do oceny charakterystyki strat instytucja kredytowa stosuje źródła danych zewnętrznych, wewnętrznych czy zbiorczych, czy też kombinację powyższych, długość bazowego okresu obserwacji wynosi co najmniej pięć lat dla co najmniej jednego źródła. Jeżeli dla któregoś ze źródeł możliwy jest dłuższy okres obserwacji historycznej, a dane są istotne, wówczas stosuje się ten właśnie dłuższy okres. Instytucja kredytowa nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile potrafi dowieść właściwym organom, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywań prawdopodobieństwa straty. Państwa Członkowskie mogą zezwolić instytucjom kredytowym na posiadanie istotnych danych obejmujących okres dwóch lat podczas wprowadzania metody IRB. Okres ten będzie się co roku wydłużał o jeden rok do momentu, gdy istotne dane obejmować będą okres pięciu lat.
72. Instytucje kredytowe rozpoznają i analizują spodziewane zmiany parametrów ryzyka podczas trwania ekspozycji (efekt sezonowości).

2.2.2 Wymogi dotyczące oszacowań własnych wartości LGD

73. Instytucje kredytowe dokonują oszacowań wartości LGD według klasy lub puli instrumentów na podstawie średniej wartości oszacowań LGD według klasy lub puli instrumentów, uwzględniając wszystkie przypadki niewykonania zobowiązań odnotowane

▼ B

- w źródłach danych (średnia ważona niewykonaniem zobowiązań).
74. Instytucje kredytowe stosują oszacowania LGD odpowiadające spadkowi koniunktury gospodarczej, o ile są one bardziej zachowawcze niż średnia długoterminowa. Jeżeli system ratingowy ma zapewnić generowanie przez określony czas oszacowań LGD na stałym poziomie według klasy i puli, instytucje kredytowe dopasowują swoje oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych klas i puli, tak by ograniczyć wpływ spadku koniunktury gospodarczej na kapitał.
 75. Instytucja kredytowa uwzględnia stopień zależności między ryzykiem dłużnika a ryzykiem zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia. W przypadkach, gdy taki stopień zależności jest wysoki wymagane postępowanie bardziej zachowawcze.
 76. Podczas oceny wartości LGD dokonywanej przez instytucję kredytową w sposób zachowawczy traktuje się przypadki niedopasowania walutowego pomiędzy zobowiązaniem bazowym a zabezpieczeniem.
 77. Jeżeli w oszacowaniach LGD uwzględnia się istnienie zabezpieczenia, oszacowania takie nie opierają się wyłącznie na szacunkowej wartości rynkowej zabezpieczenia. Oszacowania LGD uwzględniają skutki ewentualnej niezdolności instytucji kredytowej do szybkiego objęcia kontroli nad zabezpieczeniem i upłynnienia go.
 78. Jeżeli oszacowania LGD uwzględniają zabezpieczenia, instytucje kredytowe muszą ustanowić wewnętrzne kryteria dotyczące zarządzania zabezpieczeniami, pewności prawnej i zarządzania ryzykiem, zasadniczo zgodne z tymi, które określono w załączniku VIII, część 2.
 79. W takim zakresie, w jakim instytucja kredytowa uznaje zabezpieczenie przy obliczaniu wartości ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z załącznikiem III część 5 lub 6, w oszacowaniach LGD nie bierze ona pod uwagę kwot, jakie spodziewa się odzyskać z zabezpieczenia.
 80. W szczególnym przypadku ekspozycji, które jest już obciążone niewykonaniem zobowiązania, instytucja kredytowa wykorzystuje jako podstawę sumę możliwie najdokładniejszych *oszacowań* oczekiwanych strat dla każdej takiej ekspozycji, biorąc pod uwagę bieżące warunki ekonomiczne oraz status ekspozycji, a także możliwość powstania dodatkowych strat w okresie zbywania.
 81. Zaległe opłaty zapisane po stronie dochodów instytucji kredytowej, dodaje się do jej rachunku ekspozycji i strat.
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych
 82. Oszacowania wartości LGD opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przedłużanego o rok każdego roku po wdrożeniu, do osiągnięcia okresu minimum siedmiu lat, z co najmniej jednego źródła danych. Jeżeli dla któregoś ze źródeł możliwy jest dłuższy okres obserwacji, a dane są istotne, wówczas stosuje się ten właśnie dłuższy okres.
Ekspozycje detaliczne
 83. Niezależnie od przepisów ust. 73, oszacowania LGD można dokonać na podstawie poniesionych strat i odpowiednich oszacowań PD.
 84. Niezależnie od przepisów ust. 89, instytucje kredytowe mogą uwzględniać kwoty do wykorzystania w przyszłości za ich pomocą współczynnika konwersji albo ich oszacowań LGD.
 85. W przypadku nabytych wierzytelności detalicznych instytucje kredytowe mogą stosować zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne dane źródłowe do oszacowań LGD.
 86. Oszacowania wartości LGD opierają się na danych z okresu, co najmniej pięciu lat. Niezależnie od przepisów ust. 73 instytucja

▼B

kredytowa nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile potrafi dowieść właściwym organom, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywania prawdopodobieństwa straty. Państwa Członkowskie mogą zezwolić instytucjom kredytowym na posiadanie istotnych danych obejmujących okres dwóch lat podczas wprowadzania metody IRB. Okres ten będzie się co roku wydłużał o jeden rok do momentu, gdy istotne dane obejmować będą okres pięciu lat.

2.2.3 Wymogi dotyczące oszacowań własnych współczynnika konwersji

87. Instytucje kredytowe dokonują oszacowań współczynników konwersji według klasy lub puli instrumentów na podstawie średniej oszacowanych współczynników konwersji według klasy lub puli instrumentów, uwzględniając wszystkie przypadki niewykonania zobowiązań wskazane w źródłach danych (średnia ważona niewykonaniem zobowiązań).
88. Instytucje kredytowe stosują oszacowania współczynnika konwersji odpowiadające spadkowi koniunktury gospodarczej, o ile są one bardziej zachowawcze niż średnia długoterminowa. Jeżeli system ratingowy ma zapewnić generowanie przez określony czas oszacowań współczynników konwersji na stałym poziomie według klasy i puli, instytucje kredytowe dopasowują swoje oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych klas i puli, tak by ograniczyć wpływ spadku koniunktury gospodarczej na kapitał.
89. Oszacowania współczynników konwersji sporządzane przez instytucje kredytowe uwzględniają możliwość wykorzystania przez dłużnika dodatkowych kwot do chwili zaistnienia zdarzenia niewykonania zobowiązania oraz potem.

Przy szacowaniu współczynnika konwersji zakłada się większy margines zachowawczości, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo silniejszej korelacji dodatniej pomiędzy częstotliwością niewykonania zobowiązań a wielkością współczynnika konwersji.
90. Dokonując oszacowań współczynników konwersji, instytucje kredytowe uwzględniają szczegółowe zasady i strategie przyjęte odnośnie do monitorowania rachunków i płatności. Instytucje kredytowe uwzględniają również swoje możliwości i gotowość przeciwdziałania wykorzystywaniu kolejnych kwot kredytu w okolicznościach bliskich zajściu zdarzenia niewykonania zobowiązania, takich jak naruszenie warunków umowy lub inne zdarzenia związane z niewykonaniem zobowiązania z przyczyn technicznych.
91. Instytucje kredytowe stosują odpowiednie systemy i procedury do monitorowania kwot w ramach instrumentu, bieżących pozycji nierozliczonych zapisanych na poczet gwarantowanych linii kredytowych oraz zmian w pozycjach nierozliczonych według dłużnika i według klasy. Instytucja kredytowa jest w stanie codziennie monitorować nierozliczone salda.
92. Jeżeli szacunkowe współczynniki konwersji stosowane przez instytucje kredytowe do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem są różne od tych, które wykorzystuje do celów wewnętrznych, fakt ten jest dokumentowany i uzasadniany właściwym organom.

Ekspozycje wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych
93. Oszacowania współczynnika konwersji opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przedłużanego o rok każdego roku po wdrożeniu, do osiągnięcia okresu minimum siedmiu lat, z co najmniej jednego źródła danych. Jeżeli dla któregoś ze źródeł możliwy jest dłuższy okres obserwacji, a dane są istotne, wówczas stosuje się właśnie ten dłuższy okres

Ekspozycje detaliczne
94. Niezależnie od przepisów ust. 89, instytucje kredytowe mogą uwzględniać kwoty do wykorzystania w przyszłości za pomocą współczynników konwersji albo oszacowań wartości LGD.

▼ B

95. Oszacowania współczynników konwersji opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat. Niezależnie od przepisów *ust. 87*, instytucja kredytowa nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile potrafi dowieść właściwym organom, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywań wykorzystanych kwot. Państwa Członkowskie mogą zezwolić instytucjom kredytowym na posiadanie istotnych danych obejmujących okres dwóch lat podczas wprowadzania metody IRB. Okres ten będzie się co roku wydłużał o jeden rok do momentu, gdy istotne dane obejmować będą okres pięciu lat.

2.2.4 Wymogi minimalne dotyczące oceny wpływu gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych

Ekspozycje wobec przedsiębiorstw, instytucji, rządów i banków centralnych, gdzie stosuje się własne oszacowania wartości LGD oraz ekspozycje detaliczne.

96. Wymogi określone w *ust. 97-104* nie stosują się do gwarancji udzielanych przez instytucje, Rządy i banki centralne, jeżeli instytucja kredytowa otrzymała zgodę na stosowanie przepisów *art. 78-83* do ekspozycji wobec takich podmiotów. W tym przypadku stosuje się wymogi określone w przepisach *art. 90-93*.
97. W przypadku gwarancji detalicznych wymogi te stosują się również do zaliczania ekspozycji do klas lub puli oraz do oszacowań wartości PD.

Uznani gwaranci i gwarancje

98. Instytucje kredytowe posiadają jasno określone kryteria co do uznawanych przez siebie rodzajów gwarantów do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.
99. Do uznanych gwarantów stosuje się te same zasady co do dłużników zgodnie z przepisami *ust. 17-29*.
100. Istnienie takiej gwarancji jest poświadczane na piśmie, jest ona nieodwołalna ze strony gwaranta, obowiązuje do chwili całkowitego uregulowania zobowiązania (w zakresie kwoty i terminu objętych gwarancją) i jest egzekwowalna na mocy obowiązującego prawa wobec gwaranta w obrębie jurysdykcji, gdzie posiada on aktywa stanowiące przedmiot orzeczenia sądowego. Gwarancje, których warunki przewidują zwolnienie gwaranta z jego zobowiązań (gwarancje warunkowe) uznaje się pod warunkiem zatwierdzenia przez właściwe organy. Instytucja kredytowa dowodzi, że kryteria klasyfikacji odpowiednio uwzględniają wszelkie potencjalne zmniejszenie skutków ograniczenia ryzyka kredytowego.

Kryteria korekty

101. Instytucje kredytowe posiadają jasno określone kryteria korygowania klas, puli lub oszacowań wartości LGD, a w przypadku detalicznych i uznanych nabytych wierzytelności, jasno określone zasady przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i puli w celu uwzględnienia wpływu gwarancji na obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. Kryteria te są zgodne w wymogami minimalnymi określonymi w *ust. 17-29*.
102. Kryteria te są wiarygodne i intuicyjne. Uwzględniają one zdolność i gotowość gwaranta do wywiązania się z gwarancji, prawdopodobny termin płatności gwaranta, stopień skorelowania zdolności gwaranta do wywiązania się z gwarancji ze zdolnościami dłużnika do spłaty, oraz wielkość ryzyka rezydualnego dłużnika.

Kredytowe instrumenty pochodne

103. Wymogi minimalne dla gwarancji określone w niniejszej części stosują się do prostych kredytowych instrumentów pochodnych. W przypadku niedopasowania pomiędzy zobowiązaniem bazowym a zobowiązaniem referencyjnym kredytowego instrumentu pochodnego lub zobowiązaniem stosowanym przy stwierdzeniu wystąpienia zdarzenia kredytowego, stosuje się wymogi określone w załączniku VIII część 2 *ust. 21*. W przypadku ekspozycji detalicznych i uznanych wierzytelności nabytych

▼B

przepisy niniejszego ustępu stosuje się do procesu przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i puli.

104. Kryteria uwzględniają strukturę wypłat kredytowego instrumentu pochodnego i zachowawczo oceniają jego wpływ na poziom i termin spłat zobowiązań. Instytucja kredytowa uwzględnia zakres innych form ryzyka rezydualnego.

2.2.5 Wymogi minimalne dotyczące nabytych wierzytelności

Pewność prawna

105. Struktura instrumentu gwarantuje, że we wszelkich przewidywalnych okolicznościach instytucja kredytowa zachowa faktyczne prawo własności i kontrolę nad wszystkimi przekazami środków pieniężnych z tytułu wierzytelności. Jeżeli dłużnik przekazuje środki bezpośrednio sprzedawcy lub jednostce obsługującej, instytucja kredytowa regularnie kontroluje, czy płatności są przekazywane w całości i w terminie zastrzeżonym w umowie. „Jednostka obsługująca” oznacza podmiot zarządzający na co dzień pakietem wierzytelności nabytych lub bazowym ryzykiem kredytowym. Instytucje kredytowe stosują procedury gwarantujące, że prawo własności do wierzytelności i środków pieniężnych jest chronione przed skutkami zastoju wywołanych postępowaniem upadłościowego lub problemów prawnych mogących znacząco opóźnić zdolność kredytodawcy do upłynięcia lub przeniesienia wierzytelności lub przejęcia kontroli nad środkami pieniężnymi.

Skuteczność systemów monitorowania

106. Instytucja kredytowa monitoruje zarówno jakość nabytych wierzytelności, jak i kondycję finansową sprzedawcy i jednostki obsługującej. W szczególności zaś:
- a) instytucja kredytowa ocenia korelację pomiędzy jakością nabytych wierzytelności i kondycją finansową sprzedawcy i jednostki obsługującej oraz ustala wewnętrzne zasady i procedury stanowiące odpowiednie zabezpieczenie przed wszelkimi ewentualnościami, między innymi prowadzi wewnętrzną klasyfikację sprzedawców i jednostek obsługujących pod względem ryzyka;
 - b) instytucje kredytowe posiadają jasne i skuteczne zasady i procedury kwalifikacji sprzedawców i jednostek obsługujących. Zarówno sprzedawcy, jak i jednostki obsługujące są podlegają okresowym przeglądom instytucji kredytowej lub jej przedstawiciela w celu skontrolowania dokładności sporządzanych przez nich sprawozdań, wykrycia ewentualnych oszustw lub niedoskonałości w ich działaniach oraz zweryfikowania jakości polityki kredytowej sprzedającego oraz zasad i procedur ściągania wierzytelności przez jednostkę obsługującą. Wyniki przeglądów są dokumentowane;
 - c) instytucja kredytowa ocenia charakterystykę nabytych pakietów wierzytelności w tym nadmierne przedpłaty, historię zaległości finansowych sprzedawcy, długi zagrożone i odpisy na poczet takich długów, terminy płatności i ewentualne rachunki przeciwstawne;
 - d) instytucje kredytowe posiadają skuteczne zasady i procedury zbiorczego monitorowania koncentracji długu z tego samego źródła zarówno w ramach jednego jak i wielu pakietów nabytych wierzytelności; oraz
 - e) instytucja kredytowa dba o to, by terminowo otrzymywać od jednostki obsługującej odpowiednio szczegółowe sprawozdania na temat stopnia przeterminowania i rozmycia wierzytelności w celu zapewnienia zgodności z kryteriami uznawania instytucji kredytowej i wytycznymi w zakresie przedpłat dotyczącymi nabytych wierzytelności oraz zapewnienia skutecznego środka monitorowania i potwierdzania warunków sprzedaży i stopnia rozmycia.

▼ B

Skuteczność systemów asekuracyjnych

107. Instytucja kredytowa stosuje systemy i procedury umożliwiające wczesne wykrycie pogorszenia się kondycji finansowej sprzedawcy i jakości nabytych wierzytelności oraz proaktywnie podejście do pojawiających się problemów. W szczególności instytucja kredytowa posiada jasne i skuteczne zasady, procedury i systemy informatyczne służące monitorowaniu przypadków naruszenia warunków umowy, a także jasne i skuteczne zasady i procedury wszczynania działań prawnych i postępowania z trudnymi wierzytelnościami nabytymi.

Skuteczność systemów kontroli zabezpieczeń, dostępności kredytów i środków pieniężnych

108. Instytucje kredytowe posiadają przejrzyste i skuteczne zasady i procedury kontroli nabytych wierzytelności, kredytów i środków pieniężnych. Określa się w nich w szczególności istotne elementy programu zakupu wierzytelności, w tym stawki przedpłat, uznane zabezpieczenia, niezbędną dokumentację, limity koncentracji oraz sposoby traktowania wpływów gotówkowych. Przy określaniu owych elementów uwzględnia się wszystkie istotne czynniki, takie jak: kondycja finansowa sprzedawcy i jednostki obsługującej, koncentracja ryzyka i tendencje w zakresie jakości nabytych wierzytelności i bazy klientów sprzedawcy. Stosowane systemy wewnętrzne powodują też, że odpowiednie środki są uruchamiane wyłącznie pod warunkiem przedstawienia określonych zabezpieczeń i dokumentacji.

Zgodność z wewnętrznymi zasadami i procedurami instytucji kredytowej

109. Instytucje kredytowe stosują skuteczne procedury służące ocenie zgodności ze wszystkimi wewnętrznymi zasadami i procedurami. Metody te obejmują regularne kontrole wszystkich istotnych faz programu zakupu wierzytelności, sprawdzenie, czy istnieje rozdział obowiązków, po pierwsze między oceną sprzedawcy i jednostki obsługującej a oceną dłużnika, po drugie, pomiędzy oceną sprzedawcy i jednostki obsługującej i kontrolą zewnętrzną tychże a oceną operacji jednostki rozliczeniowej ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji, doświadczenia, liczby zaangażowanego personelu i automatycznych systemów wspomagających.

3. PROCES ZATWIERDZANIA OSZACOWAŃ WEWNĘTRZNYCH

110. Instytucje kredytowe stosują sprawdzone systemy zatwierdzania dokładności i spójności systemów ratingowych, odpowiednich procedur i oszacowań wszystkich istotnych parametrów ryzyka. Instytucja kredytowa wykazuje właściwym organom, że wewnętrzny proces zatwierdzania umożliwia jej konsekwentną i wnikliwą ocenę funkcjonowania systemów wewnętrznej klasyfikacji ratingowej i szacowania ryzyka.
111. Instytucje kredytowe regularnie porównują odnotowane współczynniki niewykonania zobowiązań z oszacowaniami wartości PD dla każdej klasy, a w przypadkach kiedy wartości zrealizowanych częstości niewykonania zobowiązań wykraczają poza przewidywany dla danej klasy zakres instytucje kredytowe dokonują szczegółowej analizy przyczyn takiego odchylenia. Instytucje kredytowe stosujące własne oszacowania wartości LGD lub współczynników konwersji dokonują dla tych oszacowań podobnej analizy. Do wspomnianych porównań stosuje się dane historyczne obejmujące jak najdłuższy okres. Instytucja kredytowa dokumentuje w tym celu metody i dane wykorzystane. Wyniki wspomnianej analizy i właściwa dokumentacja aktualizowane są każdego roku.
112. Instytucje kredytowe stosują również inne narzędzia aktualizacji ilościowej i porównania z odpowiednimi źródłami danych zewnętrznych. Analiza opiera się na danych, które są właściwe dla danego portfela, są regularnie aktualizowane oraz obejmują odpowiedni okres obserwacji. Wewnętrzne oceny instytucji kredytowych dotyczące funkcjonowania ich systemów ratingowych są sporządzane w oparciu o jak najdłuższy okres.
113. Metody i dane wykorzystywane przy aktualizacji ilościowej zachowują spójność przez długi czas. Zmiany dotyczące metod

▼B

i danych wykorzystywanych przy sporządzaniu oszacowań i aktualizacji (zarówno w źródłach danych, jak i okresach) są dokumentowane.

114. Instytucje kredytowe stosują solidne, wewnętrzne normy postępowania w sytuacji, gdy odstępstwa od oczekiwań w odnotowanych wartościach PD, LGD, współczynników konwersji i strat całkowitych, przy oczekiwanej wartości EL, stają się na tyle znaczące, że można na ich podstawie zakwestionować słuszność oszacowań. Wspomniane normy uwzględniają cykle koniunkturalne i podobne czynniki systematycznej zmienności w zakresie częstości niewykonania zobowiązań. Jeżeli odnotowane wartości nadal są wyższe niż wartości oczekiwane, wówczas instytucje kredytowe podnoszą wartość oszacowań w celu odzwierciedlenia poziomu niewykonania zobowiązań i poniesionych strat.

4. OBLICZANIE KWOT WAŻONYCH RYZYKIEM EKSPOZYCJI W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH WEDŁUG METODY MODELI WEWNĘTRZNYCH

4.1. Wymóg kapitałowy i kwantyfikacja ryzyka

115. Do celów obliczania wymogów kapitałowych instytucje kredytowe spełniają następujące normy:

- a) oszacowania potencjalnej straty nie są podatne na wpływ niekorzystnych ruchów rynkowych, istotne ze względu na profil ryzyka długoterminowego danych pakietów udziałów należących do instytucji kredytowej. Dane przedstawiające rozkład dochodu uwzględniają najdłuższy badany okres dostępności danych odzwierciedlających profil ryzyka określonych ekspozycji w papierach kapitałowych instytucji kredytowej. Dane pozwalają na zachowawcze, statystycznie wiarygodne i niezawodne szacowanie strat, które nie są oparte wyłącznie na osądzie własnym. Instytucja kredytowa wykazuje właściwym organom, że zastosowana symulacja szoku zapewnia zachowawcze oszacowanie oczekiwanych strat w odpowiednim długoterminowym cyklu rynkowym i koniunkturalnym. Instytucja kredytowa łączy analizę empiryczną dostępnych danych z korektą opartą na wielu różnych czynnikach w celu uzyskania odpowiednio realistycznych i zachowawczych wyników modelu. Przy konstruowaniu modeli szacowania wartości narażonej na ryzyko określających potencjalne kwartalne straty instytucje kredytowe mogą wykorzystać dane kwartalne lub przeliczyć dane okresowe zebrane w krótszym horyzoncie czasowym na dane kwartalne za pomocą odpowiedniej metody analitycznej, popartej empirycznymi dowodami oraz zaawansowanymi i dobrze udokumentowanymi przemyśleniami i analizami. Wspomniane metody stosowane są przez długi czas w sposób zachowawczy i konsekwentny. W przypadku ograniczeń w dostępie do istotnych danych instytucja kredytowa zwiększa margines zachowawczości;
- b) w stosowanych modelach w należyty sposób uwzględnia się wszystkie istotne ryzyka związane z dochodami kapitałowymi, w tym zarówno ogólne ryzyko rynkowe jak i szczególne ryzyko związane z portfelem kapitałowym instytucji kredytowej. Modele wewnętrzne odpowiednio wyjaśniają przeszłe wahania cen, uwzględniają zarówno wielkość potencjalnych koncentracji, jak i zmiany w ich strukturze, wykazując przy tym odporność na niesprzyjające środowisko rynkowe. Ryzyka przedstawione w danych wykorzystywanych do sporządzania oszacowań ściśle odpowiadają lub przynajmniej są porównywalne do ekspozycji w papierach kapitałowych instytucji kredytowej;
- c) model wewnętrzny odpowiada profilowi ryzyka i złożoności portfela kapitałowego instytucji kredytowej. Jeżeli instytucja kredytowa posiada istotne pakiety akcji, których wykres wartości ma charakter zdecydowanie nieliniowy, modele wewnętrzne projektuje się tak, by odpowiednio uwzględnić ryzyka związane z takimi instrumentami;

▼B

- d) przyporządkowywanie indywidualnych pozycji wartości przybliżonych, indeksów rynkowym i czynnikom ryzyka jest wiarygodne, intuicyjne i oparte na solidnych przesłankach;
- e) instytucje kredytowe dowodzą poprzez analizy empiryczne, że wskazane czynniki ryzyka są prawidłowe i odnoszą się tak do ryzyka ogólnego, jak i szczególnego;
- f) oszacowania zmienności rentowności ekspozycji w papierach kapitałowych obejmują istotne i dostępne dane, informacje i metody. Stosuje się dane, które poddano wcześniej niezależnej lub takie, które pochodzą ze źródeł zewnętrznych (w tym dane zbiorcze); oraz
- g) stosuje się rygorystyczny i wyczerpujący program testów warunków skrajnych.

4.2. Proces zarządzania ryzykiem i instrumenty kontrolne

116. Mając na względzie opracowanie i wykorzystanie modeli wewnętrznych do celów określania wymogu kapitałowego, instytucje kredytowe ustalają zasady, procedury i metody kontroli w celu zapewnienia integralności modelu i procesu jego tworzenia. Do owych zasad, procedur i metod należą:

- a) całkowita integracja modelu wewnętrznego z ogólnymi systemami zarządzania informacją w instytucji kredytowej oraz zarządzaniem portfelem kapitałowym w portfelu bankowym. Modele wewnętrzne są całkowicie zintegrowane z infrastrukturą zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej, szczególnie jeżeli są one stosowane do: pomiaru i oceny wyników portfela kapitałowego włącznie z wynikami skorygowanymi o ryzyko; alokacji kapitału ekonomicznego do ekspozycji w papierach kapitałowych i ogólnej oceny adekwatności kapitałowej i procesu zarządzania inwestycjami;
- b) ustalone systemy zarządzania, procedury i funkcje kontrolne obejmujące okresowe i niezależne przeglądy wszystkich elementów procesu tworzenia modeli wewnętrznych, łącznie z zatwierdzaniem zmian w modelach, weryfikacją ich parametrów wejściowych oraz przeglądem wyników, np. w formie bezpośredniej weryfikacji oszacowań ryzyka. Przeglądy służą ocenie dokładności, kompletności i adekwatności danych wejściowych i wyników modelu oraz pozwalają zarówno wykryć i ograniczyć potencjalne błędy, wynikające ze znanych niedoskonałości modeli, jak zidentyfikować dotąd nieznanne. Przedmiotowe przeglądy może przeprowadzać niezależna jednostka wewnętrzna lub niezależna strona trzecia;
- c) odpowiednie systemy i procedury monitorowania limitów inwestycyjnych i ryzyka ekspozycji w papierach kapitałowych;
- d) jednostek odpowiedzialnych za projektowanie i stosowanie modelu oraz jednostki odpowiedzialne za zarządzanie poszczególnymi inwestycjami funkcjonują niezależnie od siebie; oraz
- e) strony odpowiedzialne za wszelkie elementy procesu tworzenia modeli posiadają odpowiednie kwalifikacje. Do tworzenia modeli zarząd wyznacza pracowników odpowiednio przygotowanych i wykwalifikowanych.

4.3. Zatwierdzanie i dokumentacja

- 117. Instytucje kredytowe stosują sprawdzony system zatwierdzania dokładności i spójności modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia. Wszystkie istotne elementy modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia są dokumentowane.
- 118. Instytucje kredytowe stosują wewnętrzną procedurę zatwierdzania w celu oceny działania modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia w sposób konsekwentny i wnikliwy.
- 119. Metody i dane wykorzystywane przy aktualizacji ilościowej pozostają spójne przez długi czas. Zmiany dotyczące metod

▼B

i danych wykorzystywanych przy sporządzaniu oszacowań i aktualizacji (zarówno źródła danych, jak i badane okresy) są dokumentowane.

120. Instytucje kredytowe regularnie porównują faktyczne dochody z papierów kapitałowych (obliczone z wykorzystaniem zrealizowanych i niezrealizowanych zysków i strat) z oszacowaniami modeli. Do wspomnianych porównań stosuje się dane historyczne obejmujące jak najdłuższy okres. Instytucja kredytowa dokumentuje metody i dane wykorzystane we wspomnianych porównaniach. Aktualizacja analiz i dokumentacji ma miejsce co najmniej raz w roku.
121. Instytucje kredytowe stosują również inne narzędzia aktualizacji ilościowej i porównania ze źródłami danych zewnętrznych. Analiza opiera się na danych, które są właściwe dla danego portfela, są regularnie aktualizowane oraz obejmują odpowiedni okres obserwacji. Wewnętrzne oceny instytucji kredytowych dotyczące funkcjonowania ich modeli są sporządzane w oparciu o jak najdłuższy okres.
122. W instytucjach kredytowych obowiązują solidne wewnętrzne normy postępowanie w sytuacji, kiedy porównanie rzeczywistych dochodów z tytułu udziałów kapitałowych z oszacowaniami modeli podważa prawidłowość oszacowań lub samych modeli. Normy te uwzględniają cykle koniunkturalne i podobne czynniki systematycznej zmienności dochodów z tytułu udziałów kapitałowych. Wszystkie korekty wprowadzane do modeli wewnętrznych skutek wyniku przeglądów są dokumentowane i zgodne ze odpowiednimi normami obowiązującymi w instytucji kredytowej.
123. Modele wewnętrzne i procesy ich tworzenia są dokumentowane, a stosowna dokumentacja obejmuje również obowiązki stron zaangażowanych w proces tworzenia, zatwierdzania modeli oraz procesy przeglądu modeli.

5. ŁAD KORPORACYJNY I NADZÓR

5.1. Ład korporacyjny

124. Wszystkie istotne aspekty tworzenia ratingów i oszacowań podlegają zatwierdzeniu przez organ kierowniczy określony w art. 11 instytucji kredytowej lub komitet wyłoniony z jej grona oraz kierownictwo wyższego szczebla. Wspomniane strony posiadają ogólną znajomość systemów ratingowych instytucji kredytowej oraz szczegółową znajomość związanych z nimi sprawozdań zarządczych.
125. Kierownictwo wyższego szczebla zawiadamia organ kierowniczy określony w art. 11 lub wyłoniony komitet o istotnych zmianach lub wyjątkach od ustalonych procedur mających istotny wpływ na działanie systemów ratingowych instytucji kredytowej.
126. Kierownictwo wyższego szczebla posiada dobrą znajomość projektu i działania systemów ratingowych; zapewnia na bieżąco poprawne działanie systemów ratingowych; jest regularnie informowany przez jednostki kontroli ryzyka o działaniu procesu ratingowego, obszarach wymagających usprawnienia oraz postępów w eliminowaniu stwierdzonych niedociągnięć.
127. Wewnętrzna analiza profilu ryzyka kredytowego instytucji kredytowej, oparta na ratingach, jest istotnym elementem sprawozdań zarządczych skierowanych do wspomnianych stron. Sprawozdania obejmują co najmniej profil ryzyka według klas, migrację według klas, ocenę odpowiednich parametrów według klas oraz porównanie zrealizowanych częstości niewykonania zobowiązań oraz, w zakresie w jakim są stosowane, własnych oszacowań wartości LGD i współczynników konwersji z wartościami oczekiwanymi i wynikami testów warunków skrajnych. Częstotliwość sprawozdań zależy od wagi i rodzaju informacji oraz hierarchii odbiorcy.

5.2. Kontrola ryzyka kredytowego

128. Jednostka kontroli ryzyka kredytowego jest niezależna od działów personalnych i kierowniczych odpowiedzialnych za

▼B

inicjowanie i odnawianie ekspozycji i podlega bezpośrednio kierownictwu wyższego szczebla. Jednostka ta odpowiada za opracowanie lub wybór, a następnie wdrożenie, kontrolę i działanie systemów ratingowych. Do jej zadań należy również regularne dostarczanie i analiza sprawozdań z działania systemów ratingowych.

129. Zakres działań jednostki (jednostek) kontroli ryzyka kredytowego obejmuje:
- a) Testowanie i monitorowanie klas i puli;
 - b) Tworzenie i analizowanie sprawozdań podsumowujących działanie systemów ratingowych instytucji kredytowej;
 - c) Wdrażanie procedur sprawdzania, czy konsekwentnie stosowane są definicje klasy i puli w poszczególnych oddziałach i rejonach działalności;
 - d) Dokonywanie przeglądów i dokumentowanie wszelkich zmian w procesie ocen ratingowych z uwzględnieniem przyczyn takich zmian;
 - e) Dokonywanie przeglądów kryteriów ratingowych celem oceny ich przydatności w przewidywaniu ryzyka. Informacje na temat zmian w procesie klasyfikacji ratingowej, kryteriów lub indywidualnych parametrów ratingowych są dokumentowane i przechowywane;
 - f) Aktywny udział w opracowaniu i wyborze, a następnie we wdrażaniu i uaktualnianiu modeli stosowanych w systemach ratingowych;
 - g) Kontrola i nadzór nad modelami stosowanymi w procesie klasyfikacji ratingowej;
 - h) regularne przeglądy i zmiany modeli stosowanych w procesie klasyfikacji ratingowej.
130. Niezależnie od przepisów ust. 129, instytucje kredytowe stosujące dane zbiorcze zgodnie z ust. 57 i 58 mogą zlecić wykonanie następujących zadań:
- a) Dostarczanie informacji dotyczącej testowania i monitorowania klas i puli;
 - b) Tworzenie sprawozdań podsumowujących działanie systemów ratingowych instytucji kredytowej;
 - c) Dostarczanie informacji dotyczących przeglądów kryteriów ratingowych celem oceny ich przydatności w przewidywaniu ryzyka;
 - d) Dokumentowanie zmian dotyczących procesu klasyfikacji ratingowej, kryteriów lub indywidualnych parametrów ratingowych;
 - e) Dostarczanie informacji dotyczących regularnych przeglądów i zmian modeli stosowanych w procesie klasyfikacji ratingowej.

Instytucje kredytowe stosujące przepisy niniejszego ustępu zapewniają właściwym organom dostęp do wszystkich istotnych informacji pochodzących od strony trzeciej, koniecznych do zbadania zgodności z wymogami minimalnymi, a także możliwość przeprowadzenia kontroli w siedzibie strony trzeciej w takim samym stopniu jak w instytucji kredytowej.

5.3. Kontrola wewnętrzna

131. System ratingowy instytucji kredytowej i jego działanie podlega kontroli wewnętrznej lub kontroli jednostki o porównywalnym stopniu niezależności, co najmniej raz do roku. Kontrola ta obejmuje dział kredytowy oraz oszacowania wartości PD, LGD, EL oraz współczynników konwersji. Sprawdzana jest zgodność ze wszystkimi obowiązującymi wymogami minimalnych

ZALĄCZNIK VIII

OGRANICZENIE RYZYKA KREDYTOWEGO

CZĘŚĆ 1

Warunki uznawania

1. Niniejsza część przedstawia uznawane formy ograniczenia ryzyka kredytowego do celów art. 92
2. Do celów niniejszego załącznika:

„Zabezpieczona transakcja kredytowa” oznacza dowolną transakcję skutkującą powstaniem ekspozycji zabezpieczonej rzeczowo, której warunki nie obejmują przyznania instytucji kredytowej prawa częstego pobierania depozytu zabezpieczającego.

„Transakcja oparta na rynku kapitałowym” oznacza dowolną transakcję skutkującą powstaniem ekspozycji zabezpieczonej rzeczowo, której warunki obejmują przyznanie instytucji kredytowej prawa częstego pobierania depozytu zabezpieczającego.

1. OCHRONA KREDYTOWA RZECZYWISTA

1.1. Kompensacja należności bilansowych

3. Można uznać kompensację wzajemnych należności bilansowych między instytucją kredytową i kontrahentem.
4. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 5, zakres uznawanej kompensacji ogranicza się do wzajemnych sald pieniężnych instytucji kredytowej i kontrahenta. W wyniku umowy o kompensacji należności bilansowych, zmiany kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat mogą dotyczyć jedynie kredytów i depozytów instytucji kredytowej udzielającej kredytów.

1.2. Umowy ramowe saldowania zobowiązań obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym

5. W przypadku instytucji kredytowych stosujących kompleksową metodę ujmowania zabezpieczeń finansowych określoną w części 3, można uznać skutki umów saldowania zobowiązań obejmujących transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym, zawarte z kontrahentem. Bez uszczerbku dla załącznika II dyrektywy 2006/49/WE, warunkiem uznania ustanowionych zabezpieczeń oraz papierów wartościowych lub towarów będących przedmiotem pożyczki w ramach tego rodzaju umów jest spełnienie wymogów określonych w ust. 7-11.

1.3. Zabezpieczenie

6. W przypadku gdy stosowana technika ograniczenia ryzyka kredytowego opiera się na prawie instytucji kredytowej do upłynnienia lub zatrzymania aktywów, warunkiem uznania jest to, czy kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwoty oczekiwanych strat obliczane są zgodnie z art. 78-83 czy też art. 84-89. Uznanie takie zależy ponadto od tego, czy stosowana jest uproszczona czy kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych, określone w części 3. Jeżeli chodzi o transakcje z przyrzeczeniem odkupu i transakcje pożyczek papierów wartościowych lub towarów, warunkiem uznania jest również to, czy transakcja taka zaksiegowana jest w portfelu handlowym czy bankowym.

1.3.1 Kryteria kwalifikujące bez względu na zastosowaną metodę

7. Bez względu na zastosowaną metodę uznanym zabezpieczeniem mogą być następujące instrumenty finansowe:

▼ B

- a) zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne w posiadaniu instytucji kredytowej udzielającej kredytu;
- b) dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy centralne lub banki centralne, których papiery wartościowe posiadają rating instytucji ECAI lub agencji kredytów eksportowych, uznanych zgodnie z art. 78-83, któremu właściwe organy przypisują stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 4, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec rządów i banków centralnych, określonymi w art. 78-83;
- c) dłużne papiery wartościowe emitowane przez instytucje, których papiery wartościowe posiadają rating uznanej instytucji ECAI, któremu właściwe organy przypisują stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec instytucji kredytowych, określonymi w art. 78-83;
- d) dłużne papiery wartościowe emitowane przez inne podmioty, których papiery wartościowe posiadają rating uznanej instytucji ECAI, któremu właściwe organy przypisują stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec podmiotów korporacyjnych, określonymi w art. 78-83;
- e) dłużne papiery wartościowe, posiadające rating krótkoterminowy uznanej instytucji ECAI, któremu właściwe organy przypisują stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż trzy, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji krótkoterminowych, określonych w art. 78-83;
- f) akcje lub obligacje zamienne objęte głównym indeksem; oraz
- g) złoto.

Do celów lit. b) „dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy centralne lub banki centralne” obejmują:

- (i) dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy regionalne lub samorządy lokalne, ekspozycje wobec których traktowane są jak ekspozycje wobec rządu państwa, na terytorium którego te rządy regionalne lub samorządy lokalne się znajdują, o których mowa w art. 78-83;
- (ii) dłużne papiery wartościowe emitowane przez podmioty sektora publicznego, ekspozycje wobec których traktowane są jak ekspozycje wobec rządów centralnych, zgodnie z załącznikiem VI część 1 ust. 15.
- (iii) dłużne papiery wartościowe emitowane przez wielostronne banki rozwoju, do którym na mocy art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka 0 %; oraz
- (iv) dłużne papiery wartościowe emitowane przez organizacje międzynarodowe, którym na mocy art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka 0 %;

Do celów lit. c) „dłużne papiery wartościowe emitowane przez instytucje” obejmują:

- (i) dłużne papiery wartościowe emitowane przez samorządy lokalne, inne niż te, ekspozycje wobec których traktowane są jak ekspozycje wobec rządu państwa, na terytorium którego samorządy te się znajdują, o których mowa w art. 78-83;
- (ii) dłużne papiery wartościowe emitowane przez podmioty sektora publicznego, wobec których ekspozycje traktowane są jak ekspozycje wobec instytucji kredytowych, o których mowa w art. 78-83; oraz
- (iii) dłużne papiery wartościowe emitowane przez wielostronne banki rozwoju, inne niż te którym zgodnie z art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka 0 %;

▼B

8. Emitowane przez instytucje dłużne papiery wartościowe, które nie mają ratingu uznanej instytucji ECAI, mogą zostać uznane za zabezpieczenie, jeżeli spełniają następujące kryteria:
- są notowane na uznanej giełdzie;
 - spełniają kryteria długu uprzywilejowanego;
 - wszystkie inne równorzędne pod względem uprzywilejowania i posiadające rating papiery wartościowe, wyemitowane przez daną instytucję emitującą, posiadają rating uznanej instytucji ECAI, któremu właściwe organy przypisują stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec instytucji kredytowych lub ekspozycji krótkoterminowych, określonymi w art. 78-83;
 - udzielająca kredytu instytucja kredytowa nie posiada żadnych informacji, które sugerowałyby, że rating emitowanych papierów wartościowych mógłby być niższy niż ten wskazany w lit. c); oraz
 - instytucja kredytowa może wykazać właściwym organom, że płynność rynkowa danego instrumentu jest wystarczająca do rozpatrywanych celów.
9. Jednostki przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania mogą zostać uznane za uznane zabezpieczenie, jeżeli spełnione zostaną następujące warunki:
- wartość jednostki publikowana jest codziennie; oraz
 - inwestycje funduszu ograniczają się do instrumentów uznawanych na mocy przepisów ust. 7 i 8.

Wykorzystywanie (lub potencjalne wykorzystywanie) przez przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania instrumentów pochodnych w celu zabezpieczenia dopuszczalnych lokat nie wpływa na fakt uznania zabezpieczenia w postaci jednostek danego funduszu.

10. Jeżeli dany papier wartościowy posiada dwie oceny ratingowe uznanych instytucji ECAI, w odniesieniu do ust. 7 lit. b)-e) stosuje się mniej korzystną z nich. W przypadkach gdy dany papier wartościowy posiada więcej niż dwie oceny ratingowe uznanych instytucji ECAI, stosuje się dwie najkorzystniejsze z nich, a jeśli są różne, stosuje się tę mniej korzystną.

1.3.2 Dodatkowe warunki uznawania przy kompleksowej metodzie ujmowania zabezpieczeń finansowych

11. Obok zabezpieczeń przedstawionych w ust. 7-10, jeśli instytucja kredytowa stosuje kompleksową metodę ujmowania zabezpieczeń finansowych, określoną w części 3, za uznane zabezpieczenie rzeczowe można dodatkowo następujące instrumenty finansowe:
- akcje lub obligacje zamienne nieobjęte głównym indeksem, ale znajdujące się w obrocie na uznanej giełdzie; oraz
 - jednostki przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - wartość jednostki publikowana jest codziennie, oraz
 - inwestycje przedsiębiorstwa ograniczają się do instrumentów uznawanych na mocy przepisów ust. 7 i 8 oraz jednostek wymienionych w lit. a) niniejszego ustępu.

Wykorzystywanie (lub potencjalne wykorzystywanie) przez przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania instrumentów pochodnych w celu zabezpieczenia dopuszczalnych lokat nie wpływa na fakt uznania zabezpieczenia w postaci jednostek danego funduszu.

▼B

- 1.3.3 Dodatkowe warunki uznawania do celów obliczeń, o których mowa w art. 84-89
12. Jeżeli instytucja kredytowa oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem i kwoty oczekiwanych strat według metody określonej w art. 84-89, obok zabezpieczeń określonych powyżej stosuje się przepisy ust. 13-22.
- a) Zabezpieczenie w formie nieruchomości
13. Nieruchomości mieszkalne, które są lub będą zamieszkane bądź przeznaczone pod wynajem przez właściciela lub użytkownika, w przypadku przedsiębiorstw inwestowania indywidualnego, oraz nieruchomości komercyjne, tj. biura i inne pomieszczenia komercyjne, mogą zostać uznane za zabezpieczenie, jeżeli są spełnione następujące warunki:
- a) wartość nieruchomości nie zależy w istotny sposób od jakości kredytowej dłużnika. Wymóg ten nie wyklucza sytuacji, w których czynniki czysto makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i zdolność kredytową kredytobiorcy; oraz
- b) ryzyko kredytobiorcy nie zależy w istotny sposób od zmian wartości nieruchomości lub projektu budowlanego stanowiącego przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności kredytobiorcy do spłaty zobowiązania z innych źródeł. Spłata kredytu nie zależy zatem w istotny sposób od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomość stanowiącą przedmiot zabezpieczenia.
14. Udziały w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, działających zgodnie z fińską Ustawą o przedsiębiorstwach mieszkaniowych z 1991 r. lub późniejszymi, równoważnymi jej aktami prawnymi dotyczącymi nieruchomości mieszkalnych, które są lub będą zamieszkane bądź przeznaczone pod wynajem przez właściciela, mogą zostać uznane przez instytucje kredytowe za zabezpieczenie w formie nieruchomości mieszkalnej, pod warunkiem spełnienia wymienionych warunków.
15. Właściwe organy mogą także upoważnić swoje instytucje kredytowe do uznania udziałów w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, działających zgodnie z fińską Ustawą o przedsiębiorstwach mieszkaniowych z 1991 r. lub późniejszymi, równoważnymi jej aktami prawnymi, za zabezpieczenie w formie nieruchomości komercyjnej, pod warunkiem spełnienia wymienionych warunków.
16. Właściwe organy mogą zwolnić podlegające im instytucje kredytowe z wymogu spełnienia warunku b) w ust. 13, dotyczącego ekspozycji zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi znajdującymi się na terytorium danego Państwa Członkowskiego, jeżeli *organy* te dysponują dowodami na to, że rozpatrywany rynek jest dobrze rozwinięty i ugruntowany, a stopa strat na tyle niska, by takie zwolnienie usprawiedliwić. Nie umniejsza to prawa właściwych *organów* Państwa Członkowskiego, niestosujących wyżej wspomnianego zwolnienia, do uznania zabezpieczenia w postaci nieruchomości mieszkalnej, uznanego przez inne Państwo Członkowskie na mocy takiego zwolnienia. Państwa Członkowskie ujawniają publicznie zakres, w jakim stosują omawiane zwolnienie.
17. Właściwe organy Państwa Członkowskiego mogą zwolnić podlegające im instytucje kredytowe z wymogu spełnienia warunku określonego w ust. 13 lit. b), dotyczącego nieruchomości komercyjnych znajdujących się na terytorium danego Państwa Członkowskiego, jeżeli organy te dysponują dowodami na to, że rozpatrywany rynek jest dobrze rozwinięty i ugruntowany, a stopa strat wynikająca z transakcji kredytowych zabezpieczonych nieruchomościami komercyjnymi spełnia następujące warunki:
- a) straty wynikające z transakcji kredytowych zabezpieczonych nieruchomościami komercyjnymi do 50 % wartości rynkowej (lub w stosownym przypadku 60 % wartości bankowo-hipotecznej, jeżeli wartość ta jest niższa) nie przekraczają 0,3 % należności kredytowych zabezpieczonych

▼B

- dotatkowo nieruchomościami komercyjnymi w danym roku; oraz
- b) całkowite straty z transakcji kredytowych zabezpieczonych dotatkowo nieruchomościami komercyjnymi nie *przekraczają* 0,5 % należności kredytowych zabezpieczonych dotatkowo nieruchomościami komercyjnymi w danym roku.
18. Jeżeli jeden z powyższych warunków nie jest w danym roku spełniony, tego rodzaju traktowanie przestaje być uznawane, do czasu aż warunki zostaną spełnione w którymś z kolejnych lat.
19. Właściwe *organy* Państwa Członkowskiego mogą uznać zabezpieczenie w postaci nieruchomości komercyjnych, które zostały uznane jako takie zabezpieczenie przez inne Państwo Członkowskie na mocy zwolnienia zgodnego z ust. 17.
- b) Wierzytelności
20. Właściwe *organy* mogą uznać zabezpieczenie w postaci wierzytelności powiązanych z transakcjami handlowymi lub transakcjami z pierwotnym terminem rozliczenia wynoszącym jeden rok lub krócej. Uznane wierzytelności nie obejmują wierzytelności związanych z sekurytyzacją, subpartycypacją, kredytowymi instrumentami pochodnymi lub kwotami należnymi od podmiotów powiązanych.
- c) Inne rodzaje zabezpieczenia rzeczowego
21. Właściwe organy mogą uznać zabezpieczenie rzeczowe, inne niż wymienione w ust. 13-19, jeżeli stwierdzają że:
- a) istnieją płynne rynki pozwalające na zbycie zabezpieczenia w szybki i skuteczny sposób oraz
- b) istnieją ustalone, publiczne dostępne ceny rynkowe przedmiotu zabezpieczenia. Instytucja potrafi wykazać, że według wszelkich dowodów, ceny netto które uzyska w przypadku realizacji zabezpieczenia nie odbiegają w znaczący sposób od wspomnianych wyżej cen rynkowych.
- d) Najem
22. Z zastrzeżeniem przepisów części 3 ust. 72, jeżeli spełnione są wymogi określone w części 2 ust. 11, ekspozycja z tytułu przeprowadzanej przez instytucję kredytową transakcji oddania majątku w najem na rzecz strony trzeciej, traktowane będzie tak samo jak kredyty zabezpieczone tym samym typem nieruchomości co przedmiot najmu.
- 1.4. **Inne rodzaje rzeczywistej ochrony kredytowej**
- 1.4.1 Zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne w posiadaniu instytucji będącej stroną trzecią.
23. Zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne w posiadaniu instytucji będącej stroną trzecią, nie trzymane na powierniczym rachunku zastrzeżonym i ustanowione jako cesja kredytu, mogą stanowić uznaną ochronę kredytową.
- 1.4.2 Polisy ubezpieczeniowe na życie jako poręczenie kredytu
24. Polisy ubezpieczeniowe na życie ustanowione jako cesja kredytu mogą stanowić uznaną ochronę kredytową.
- 1.4.3 Papiery wartościowe instytucji z opcją odkupu na żądanie
25. Instrumenty emitowane przez instytucję będącą stroną trzecią, które podlegają odkupowi na żądanie tej instytucji, mogą stanowić uznaną ochronę kredytową.
2. **OCHRONA KREDYTOWA NIERZECZYWISTA**
- 2.1. **Uznawanie dostawców ochrony kredytowej bez względu na stosowaną metodę**
26. Następujące strony można uznać za uznanych dostawców ochrony kredytowej o charakterze gwarancyjnym:
- a) Rządy i banki centralne;

▼B

- b) samorządy terytorialne;
 - c) wielostronne banki rozwoju;
 - d) organizacje międzynarodowe, ekspozycjom wobec których przypisuje się zgodnie z art. 78-83 wagę ryzyka 0 %;
 - e) podmioty sektora publicznego, należności od których są traktowane przez właściwe organy jak należności od instytucji lub rządów centralnych, zgodnie z art. 78-83;
 - f) instytucje; oraz
 - g) Inne podmioty korporacyjne, w tym przedsiębiorstwa dominujące, zależne i powiązane w stosunku do instytucji kredytowej, które:
 - (i) posiadają ocenę kredytową uznaną przez instytucję ECAI, której to ocenie właściwe organy przypisały stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 2, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec podmiotów korporacyjnych, określonymi w art. 78-83; oraz
 - (ii) w przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat zgodnie z art. 84-89, które nie posiadają ratingu wyznaczonej przez instytucję ECAI, a których rating wewnętrzny wskazuje na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania równoważne prawdopodobieństwu wynikającemu z ocen opracowanych przez instytucję ECAI, którym to ocenom właściwe organy przypisują stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 2, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec podmiotów korporacyjnych, określonymi w art. 78-83.
27. Warunkiem bycia uznanym za gwaranta, w przypadku gdy kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane są zgodnie z art. 84-89, jest posiadanie wewnętrznego ratingu przyznanego przez instytucję kredytową, zgodnie z przepisami części 4 załącznika VII.
28. Na zasadzie odstępstwa od ust. 26, jako uznanych dostawców ochrony kredytowej Państwa Członkowskie mogą również traktować inne instytucje finansowe, posiadające zezwolenie na działalność i nadzorowane przez właściwe organy odpowiedzialne za wydawanie zezwoleń i prowadzenie nadzoru nad instytucjami kredytowymi oraz podlegające wymaganiom ostrożnościowym, równoważnym z wymogami stosowanymi wobec instytucji kredytowych.
- 2.2. **Uznawanie dostawców ochrony w ramach metody IRB, którzy spełniają warunki traktowania określone w Załączniku VII, Część 1 ust. 4.**
29. Do uznanych dostawców ochrony nierzeczywistej, objętych traktowaniem określonym w załączniku VII część 1 ust. 4, można zaliczyć instytucje, przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe i reasekuracyjne oraz agencje kredytów eksportowych, które spełniają następujące warunki:
- dostawca ochrony ma wystarczającą wiedzę specjalistyczną w zakresie dostarczania nierzeczywistej ochrony kredytowej;
 - dostawca ochrony podlega przepisom równoważnym w stosunku do przepisów niniejszej dyrektywy lub posiadał w chwili dostarczania ochrony kredytowej ocenę kredytową uznaną przez instytucję ECAI, która według ustaleń właściwych organów odpowiada trzeciemu lub wyższemu stopniowi jakości kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji korporacyjnych, określonym w art. 78-83;
 - dostawca ochrony posiadał w chwili dostarczania ochrony kredytowej lub kiedykolwiek potem rating wewnętrzny ze współczynnikiem PD równoważnym lub niższym od tego, który odpowiada drugiemu lub wyższemu stopniowi jakości

▼B

kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji korporacyjnych, określonymi w art. 78-83; oraz

- dostawca posiada rating wewnętrzny ze współczynnikiem PD równoważnym lub niższym od tego, który odpowiada trzeciemu lub wyższemu stopniowi jakości kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji korporacyjnych, określonymi w art. 78-83;

Dla celów niniejszego ustępu, ochrona kredytowa zapewniana przez agencje kredytów eksportowych nie jest objęta żadną bezpośrednią kontrgwarancją rządową.

3. TYPY KREDYTOWYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH

30. Uznaje się następujące typy kredytowych instrumentów pochodnych oraz instrumentów, które mogą składać się z takich kredytowych instrumentów pochodnych lub mają podobne do nich działanie ekonomiczne:
- a) swapy ryzyka kredytowego;
 - b) swapy przychodu całkowitego; oraz
 - c) obligacje powiązane z ryzykiem kredytowym w zakresie, w jakim są one opłacone środkami pieniężnymi
31. Jeżeli instytucja kredytowa nabywa ochronę kredytową poprzez swap przychodu całkowitego i księguje otrzymane płatności netto z tytułu takiej transakcji jako przychody netto, nie księgując jednocześnie równoważącego te płatności zmniejszenia wartości zabezpieczonego składnika aktywów (poprzez obniżenie wartości godziwej lub zwiększenie rezerw) – zabezpieczenie kredytowe nie jest uznawane.

3.1. Wewnętrzne instrumenty zabezpieczające

32. Jeżeli instytucja kredytowa wykorzystuje wewnętrzne instrumenty zabezpieczające, stosując kredytowy instrument pochodny – tj. zabezpiecza ryzyko kredytowe ekspozycji w portfelu bankowym za pomocą kredytowego instrumentu pochodnego zaksięgowanego w portfelu handlowym – warunkiem uznania ochrony do celów niniejszego załącznika jest dokonanie transferu ryzyka kredytowego, przeniesionego do portfela handlowego, na rzecz strony trzeciej lub stron trzecich. W takich okolicznościach, z zastrzeżeniem zgodności takiego transferu z wymogami dotyczącymi uznania ograniczenia ryzyka kredytowego, zawartymi w niniejszym załączniku, stosuje się wyszczególnione w częściach 3-6 zasady obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanej straty w przypadku nabycia ochrony kredytowej nierzeczywistej.

CZĘŚĆ 2

Wymogi minimalne

1. Instytucja kredytowa wykazuje właściwym organom, że dysponuje procedurami zarządzania ryzykiem, które umożliwiają kontrolowanie ryzyk, na które instytucja kredytowa może być narażona w wyniku wprowadzania technik ograniczenia ryzyka kredytowego.
2. Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat stosowane są środki ograniczenia ryzyka kredytowego czy też nie, instytucja kredytowa kontynuuje prowadzenie pełnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji bazowej i jest w stanie wykazać właściwym organom spełnienie wymogów tego wymogu. W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, ekspozycja bazowa jest traktowana, jedynie dla celów niniejszego ustępu, jako kwota netto ekspozycji.

▼B

1. OCHRONA KREDYTOWA RZECZYWISTA
 - 1.1. **Umowy o kompensacie należności bilansowych (inne niż umowy ramowe saldowania zobowiązań obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym)**
 3. Umowy o kompensacie należności bilansowych (inne niż umowy ramowe saldowania zobowiązań obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym) uznaje się do celów art. 90-93 po spełnieniu następujących warunków:
 - a) muszą być obowiązujące i wykonalne we wszystkich właściwych jurysdykcjach, również w przypadku niewypłacalności lub bankructwa kontrahenta;
 - b) instytucja kredytowa musi mieć w każdej chwili możliwość określenia tych należności i zobowiązań, które są objęte umową o kompensacji należności bilansowych;
 - c) instytucja kredytowa musi monitorować i kontrolować ryzyka związane z zakończeniem ochrony kredytowej; oraz
 - d) instytucja kredytowa musi monitorować i kontrolować odpowiednie ekspozycje na zasadzie netto.
 - 1.2. **Umowy ramowe saldowania zobowiązań obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym**
 4. Umowy ramowe saldowania zobowiązań obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym uznaje się do celów art. 90-93, jeżeli:
 - a) obowiązują i są wykonalne we wszystkich właściwych jurysdykcjach, również w przypadku bankructwa lub niewypłacalności kontrahenta;
 - b) dają stronie wypełniającej zobowiązania prawo do szybkiego zakończenia i rozliczenia wszystkich transakcji objętych umową, w przypadku gdy kontrahent nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań, jak również w przypadku jego bankructwa lub niewypłacalności; oraz
 - c) zawiera postanowienia dotyczące kompensacji zysków i strat z transakcji rozliczonych w ramach umów ramowych, tak aby jedna strona była drugiej dłużna tylko jedną kwotę netto.
 5. Ponadto wypełnione są określone w ust. 6 wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia finansowego w ramach kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych.
 - 1.3. **Zabezpieczenie finansowe**
 - 1.3.1 Wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia finansowego bez względu na zastosowaną metodę
 6. Zabezpieczenie finansowe i złoto są uznawane, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) Niska korelacja

Nie może zachodzić istotna dodatnia korelacja pomiędzy jakością kredytową dłużnika i wartością zabezpieczenia.

Nie uznaje się papierów wartościowych emitowanych przez dłużnika lub podmiot powiązany z tej samej grupy kapitałowej. Jednakże niezależnie od powyższego emitowane przez dłużnika obligacje zabezpieczone, o których mowa w załączniku VI część 1 ust. 68-70, mogą zostać uznane za zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, o ile są spełnione warunki określone w pierwszym akapicie.

▼ B

b) Pewność prawna

Instytucje kredytowe wypełniają wszelkie wymogi umowne i prawne oraz podejmują wszelkie konieczne kroki, aby zapewnić wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego na mocy prawa mającego zastosowanie do ich tytułu do przedmiotu zabezpieczenia.

Instytucje kredytowe przeprowadziły weryfikację prawną potwierdzającą wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego we wszystkich właściwych jurysdykcjach. W razie potrzeby przeprowadzają one ponowną weryfikację, aby sprawdzić, czy taka wykonalność nadal ma miejsce.

c) Wymogi operacyjne

Umowy zabezpieczeń ryzyka kredytowego są odpowiednio udokumentowane, zawierają jasną i niezawodną procedurę szybkiego upłynięcia zabezpieczenia.

Instytucje kredytowe stosują sprawdzone procedury kontroli ryzyk wynikających ze stosowania zabezpieczenia – w tym ryzyka nieudanej lub ograniczonej ochrony kredytowej, ryzyka wyceny, ryzyka związanego z zakończeniem zabezpieczenia kredytowego, ryzyka koncentracji wynikającej ze stosowania zabezpieczenia oraz oddziaływania na ogólny profil ryzyka instytucji kredytowej.

Instytucja kredytowa posiada udokumentowane zasady postępowania i praktyki w odniesieniu do poszczególnych rodzajów i kwot przyjmowanego zabezpieczenia.

Instytucje kredytowe obliczają wartość rynkową zabezpieczenia i odpowiednio ją aktualizują co najmniej raz na sześć miesięcy lub za każdym razem gdy instytucja kredytowa ma powody by sądzić, że nastąpiło znaczne zmniejszenie wartości rynkowej zabezpieczenia.

Jeżeli zabezpieczenie zdeponowane jest u strony trzeciej, instytucje kredytowe muszą podjąć odpowiednie kroki w celu zapewnienia rozdziału między zabezpieczeniem a aktywami własnymi strony trzeciej.

1.3.2 Dodatkowe wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia finansowego przy metodzie uproszczonej traktowania zabezpieczeń finansowych

7. Poza wymogami określonymi w ust. 6 warunkiem niezbędnym do uznania zabezpieczenia finansowego w ramach metody uproszczonej, jest to, by rzeczywisty termin rozliczenia ochrony kredytu był co najmniej tak samo długi jak rzeczywisty termin rozliczenia ekspozycji.

1.4. **Wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia w formie nieruchomości**

8. Zabezpieczenie w formie nieruchomości jest uznawane, jeżeli spełnione są następujące warunki:

a) Pewność prawna

Hipoteka lub obciążenie podlegają egzekucji we właściwych w chwili zawarcia umowy kredytowej jurysdykcjach oraz są prawidłowo i terminowo rejestrowane. W umowach uwzględnia się zastaw prawnomocnie ustanowiony (tzn. taki, który spełnia wszystkie wymogi prawne). Umowa o ochronie kredytu oraz procedury prawne, na których jest oparta, pozwalają instytucji kredytowej zrealizować zabezpieczenie w odpowiednim terminie

b) Monitorowanie wartości nieruchomości

Wartość nieruchomości jest monitorowana nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do nieruchomości komercyjnych i co trzy lata w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych. Częstsze monitorowanie przeprowadza się w razie istotnych zmian warunków rynkowych. Do monitorowania wartości nieruchomości i określania potrzeb w zakresie ponownej wyceny można wykorzystać metody statystyczne. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie się obniżyć w stosunku do cen rynkowych, nieruchomość taka jest sprawdzana pod względem wyceny przez niezależnego rzeczoznawcę. W przypadku kredytów przekraczających 3 mln EUR lub 5 % funduszy własnych instytucji kredytowej, wycena nieruchomości podlega kontroli niezależnego rzeczoznawcy przynajmniej raz na trzy lata.

▼B

„Niezależny rzeczoznawca” oznacza osobę posiadającą kwalifikacje, umiejętności i doświadczenie konieczne do przeprowadzania wyceny, niezależną od procesu decyzyjnego w sprawie udzielania kredytu.

- c) Dokumentacja
- Rodzaje nieruchomości mieszkalnych i komercyjnych przyjmowane jako zabezpieczenie przez instytucję kredytową oraz jej polityka kredytowa w tym względzie są jasno udokumentowane.

- d) Ubezpieczenie
- Instytucja kredytowa posiada procedury ustalania, czy nieruchomości przyjęte jako ochrona są odpowiednio ubezpieczone od szkód.

1.5. **Wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia w formie wierzytelności**

9. Zabezpieczenie w formie wierzytelności jest uznawane, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- a) Pewność prawna
- (i) prawne mechanizmy ustanawiania zabezpieczenia są sprawdzone i skuteczne oraz zapewniają kredytodawcy jasno określone udziały w dochodach z tytułu zabezpieczenia;
 - (ii) instytucja kredytowa musi podjąć wszystkie kroki niezbędne do wypełnienia miejscowych wymogów w zakresie egzekwowania praw przysługujących jej z tytułu zabezpieczenia. Istnieją uregulowania ramowe nadające pierwszeństwo roszczeniom kredytodawcy wobec zabezpieczenia, z zastrzeżeniem możliwości nadania wyższego priorytetu roszczeniom wierzycieli uprzywilejowanych na mocy krajowych przepisów ustawowych lub wykonawczych; oraz
 - (iii) instytucje kredytowe, dokonawszy odpowiedniej weryfikacji prawnej, potwierdzają wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego we wszystkich właściwych jurysdykcjach;
 - (iv) umowy w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego muszą być odpowiednio udokumentowane i zawierać jasną i niezawodną procedurę szybkiego przejmowania zabezpieczenia. Procedury instytucji kredytowych zapewniają przestrzeganie wszelkich uwarunkowań prawnych wymaganych w związku z deklaracją niewykonania zobowiązań przez kredytobiorcę i szybkim przejmowaniem zabezpieczenia. W przypadku trudności finansowych lub niewypłacalności kredytobiorcy, instytucja kredytowa posiada uprawnienia do zbycia lub cesji wierzytelności na rzecz innych stron bez zgody dłużnika.
- b) Zarządzanie ryzykiem
- (i) instytucja kredytowa musi posiadać sprawną procedurę określania ryzyka kredytowego związanego z wierzytelnościami. Procedura taka obejmuje, między innymi, analizy działalności i branży kredytobiorcy oraz rodzaje klientów, z którymi współpracuje kredytobiorca. Jeżeli instytucja kredytowa opiera się na ustaleniach kredytobiorcy w zakresie zdolności kredytowej klientów, musi ona dokonać przeglądu praktyk kredytowych kredytobiorcy, aby ocenić ich solidność i wiarygodność;
 - (ii) marża pomiędzy kwotą ekspozycji i wartością wierzytelności musi odzwierciedlać wszystkie stosowne czynniki, łącznie z kosztami przejścia zabezpieczenia, koncentracji w ramach pakietu wierzytelności scedowanych przez indywidualnego kredytobiorcę oraz potencjalnego ryzyka koncentracji wśród ogółu ekspozycji instytucji kredytowej, wykraczającego poza zakres objęty ogólnymi metodami zarządzania ryzykiem danej instytucji kredytowej. Instytucja kredytowa monitoruje na bieżąco swoje wierzytelności. Ponadto prowadzone są regularne kontrole przestrzegania warunków umów kredytowych, ograniczeniami w zakresie ochrony środowiska i innymi wymogami prawnymi;
 - (iii) wierzytelności od danego kredytobiorcy są zdywersyfikowane i nie są nadmiernie skorelowane z kredytobiorcą. Jeżeli zachodzi istotna dodatnia korelacja, ryzyka stąd wynikające są uwzględniane przy ustalaniu marży na całą pulę zabezpieczeń;

▼B

- (iv) wierzytelności od jednostek powiązanych z kredytobiorcą (łącznie z podmiotami zależnymi i pracownikami) nie są uznawane za czynniki łagodzące ryzyko; oraz
- (v) instytucja kredytowa posiada udokumentowaną procedurę ściągania wierzytelności w przypadku trudności finansowych. Dysponuje także instrumentami niezbędnymi do ściągania wierzytelności, nawet wówczas, gdy instytucja kredytowa oczekuje, że kredytobiorca dokona inkasa wierzytelności.

1.6. Wymogi minimalne dotyczące uznawania innych zabezpieczeń rzeczowych

10. Inne zabezpieczenie rzeczowe jest uznawane, jeżeli spełnione są następujące warunki:
- a) umowa w sprawie zabezpieczenia jest w pełni obowiązująca i prawnie wykonalna we wszystkich właściwych jurysdykcjach i pozwala instytucji kredytowej uzyskać w odpowiednim terminie wartość majątku stanowiącego zabezpieczenie;
 - b) z wyjątkiem należności uprzywilejowanych, o których mowa w ust. 9 lit. a) ppkt (ii), dopuszcza się jedynie pierwsze prawo zastawu lub obciążenie dotyczące majątku stanowiącym zabezpieczenie. W związku z tym instytucja kredytowa ma pierwszeństwo przed wszystkimi innymi wierzycielami do zrealizowanych zysków z zabezpieczenia;
 - c) wartość majątku jest monitorowana nie rzadziej niż raz w roku. Częstsze monitorowanie wymagane jest w razie istotnych zmian warunków rynkowych;
 - d) umowa kredytowa zawiera szczegółowy opis zabezpieczenia i szczegółowe dane dotyczące sposobu i częstotliwości ponownej wyceny;
 - e) przyjmowane przez instytucję rodzaje zabezpieczenia rzeczowego oraz zasady i procedury określania odpowiedniej wysokości wartości każdego rodzaju zabezpieczenia w stosunku do kwoty ekspozycji są jasno udokumentowane w wewnętrznych regulaminach i procedurach kredytowych dostępnych do wglądu;
 - f) polityka kredytowa instytucji kredytowej w zakresie struktury transakcji określa wymogi dotyczące odpowiedniej wysokości zabezpieczenia w zależności od kwoty ekspozycji, możliwości szybkiego upłynnienia zabezpieczenia, możliwości obiektywnego ustalenia ceny lub wartości rynkowej, częstotliwości, częstotliwości, z jaką można tę wartości bez trudu uzyskać (łącznie z ocenami biegłych lub wycenami) oraz zmienność wartości zabezpieczenia lub odpowiednik tej zmienności;
 - g) zarówno pierwotna wycena jak i rewaluacja w pełni uwzględniają pogorszenie jakości lub zużycie moralne zabezpieczenia. Podczas wyceny i rewaluacji zabezpieczenia, którego wartość zależy od mody lub daty, szczególną uwagę należy poświęcić skutkom upływu czasu;
 - h) instytucji kredytowej musi przysługiwać prawo do kontroli stanu faktycznego majątku. Instytucja stosuje zasady i procedury uwzględniające wykorzystanie prawa do kontroli stanu faktycznego; oraz
 - i) instytucja kredytowa musi posiadać procedury ustalania, czy majątek przyjęty jako zabezpieczenie jest odpowiednio ubezpieczony od szkód.

1.7. Minimalne kryteria uznawania zabezpieczeń ekspozycji z tytułu najmu

11. Ekspozycje wynikające z transakcji najmu traktowane są jako zabezpieczone tym samym typem nieruchomości co przedmiot najmu, jeżeli spełnione są następujące warunki:
- a) spełnione są warunki uznania zabezpieczenia w postaci nieruchomości takiego samego typu jak przedmiot najmu, określone w ust. 8 lub 10;

▼B

- b) oddający w najem stosuje solidny system zarządzania ryzykiem w odniesieniu do wykorzystania przedmiotu najmu, jego wieku oraz okresu przewidywanego zużycia, w tym właściwą kontrolę wartości zabezpieczenia;
 - c) istnieją solidne ramy prawne ustanawiające prawo własności najemca do przedmiotu najmu oraz przysługującą mu z tego tytułu możliwość egzekwowania w odpowiednim terminie swoich praw jako właściciela; oraz
 - d) o ile nie określono tego przy obliczaniu wartości LGD, różnica pomiędzy wartością niespłaconej kwoty a rynkową wartością zabezpieczenia nie może zawyżać zakresu ograniczenia ryzyka kredytowego aktywów objętych umową najmu.
- 1.8. **Wymogi minimalne dotyczące uznawania innych rodzajów ochrony kredytowej rzeczowej**
- 1.8.1 Zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne w posiadaniu instytucji będącej stroną trzecią
12. Ochrona określona w części 1 *ust.79* kwalifikuje się do ujęcia określonego w części 1 *ust. 23*, jeżeli spełnione są następujące warunki:
- a) wierzytelność stanowiąca należność kredytobiorcy wobec instytucji będącej stroną trzecią jest oficjalnie scedowana na rzecz instytucji kredytowej udzielającej kredytu i ta cesja lub zastaw są w pełni obowiązujące i wykonalne we wszystkich właściwych jurysdykcjach;
 - b) instytucja będąca stroną trzecią jest powiadomiona o przekazaniu w zastawu lub cesji wierzytelności;
 - c) w następstwie takiego powiadomienia instytucja będąca stroną trzecią może dokonywać płatności jedynie na rzecz instytucji kredytowej udzielającej kredytu, lub na rzecz innych stron za zgodą tejże instytucji kredytowej; oraz
 - d) zastaw lub cesja są bezwarunkowe i nieodwołalne.
- 1.8.2 Polisy ubezpieczeniowe na życie jako poręczenie kredytu
13. Polisy ubezpieczeniowe na życie uznaje się jako poręczenie kredytu, jeżeli spełnione są następujące warunki:
- a) firma wystawiająca ubezpieczenie na życie może zostać uznana za dostawcę ochrony kredytowej nierzeczowej zgodnie z częścią 1 *ust. 26*;
 - b) polisa ubezpieczeniowa na życie jest oficjalnie przekazana pod zastaw lub scedowana na rzecz udzielającej kredytu instytucji kredytowej;
 - c) firmę wystawiającą ubezpieczenie na życie powiadamia się o przekazaniu pod zastaw lub cesji polisy, w następstwie czego nie może ona wypłacać kwot należnych zgodnie z umową bez zgody instytucji kredytowej udzielającej kredytu;
 - d) wartość wykupu ubezpieczenia nie podlega obniżkom;
 - e) instytucja kredytowa udzielająca kredytu musi posiadać prawo zamknięcia polisy i wypłaty w odpowiednim terminie wartości wykupu, w przypadku gdy dłużnik nie wywiąże się z płatności;
 - f) instytucja kredytowa udzielająca kredytu jest informowana przez posiadacza polisy o wszelkich zaległościach w jej opłaceniu;
 - g) ochrona kredytowa musi obejmować cały okres spłacania kredytu. Jeżeli nie jest to możliwe, ponieważ stosunek ubezpieczenia ulega zakończeniu przed zakończeniem stosunku kredytowego, instytucja kredytowa powinna zapewnić, iż kwota wynikająca z umowy ubezpieczenia stanowi dla niej zabezpieczenie do końca trwania umowy kredytowej; oraz
 - h) zastaw lub cesja musi obowiązywać i być wykonalna we wszystkich jurysdykcjach właściwych w momencie zawarcia umowy kredytowej.

▼B**2. OCHRONA KREDYTOWA NIERZECZYWISTA I OBLIGACJE POWIĄZANE Z RYZYKIEM KREDYTOWYM****2.1. Wspólne wymogi dla gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych**

14. Ochrona kredytowa poprzez gwarancję lub kredytowy instrument pochodny jest uznawana, z zastrzeżeniem ust. 16, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- a) Ochrona kredytowa jest bezpośrednia.
- b) Zakres ochrony kredytowej jest jasno określony i bezsporny.
- c) Umowa o ochronie kredytowej nie zawiera żadnych klauzul, których wypełnienie leży poza bezpośrednią kontrolą kredytodawcy, które:
 - (i) zezwalają dostawcy ochrony na jednostronne wypowiedzenie umowy o ochronę;
 - (ii) podniosłyby efektywny koszt ochrony w wyniku obniżenia jakości kredytowej zabezpieczonej ekspozycji;
 - (iii) mogłyby zwolnić dostawcę ochrony z obowiązku terminowej wypłaty, w przypadku gdy pierwotny dłużnik nie uiści któreś z należnych płatności; lub
 - (iv) mogłyby wpłynąć na skrócenie przez dostawcę ochrony terminu rozliczenia ochrony kredytowej; oraz
- d) Musi obowiązywać i być wykonalna we wszystkich jurysdykcjach właściwych w momencie zawarcia umowy kredytowej.

2.1.1 Wymogi operacyjne

15. Instytucja kredytowa wykazuje właściwemu organowi, że posiada odpowiednie systemy zarządzania potencjalną koncentracją ryzyka związanego ze stosowaniem gwarancji oraz kredytowych instrumentów pochodnych. Instytucja kredytowa potrafi wykazać, w jaki sposób jej strategia dotycząca stosowania kredytowych instrumentów pochodnych i gwarancji współdziała z prowadzonym przez nią procesem zarządzania ogólnym profilem ryzyka.

2.2. Kontrgwarancje państwowe i inne kontrgwarancje sektora publicznego

16. Jeżeli ekspozycja jest zabezpieczona gwarancją, która jest kontrgwarantowana przez rząd lub bank centralny, samorząd terytorialny lub organy lokalne lub podmiot sektora publicznego, wobec których roszczenia są traktowane jako roszczenia wobec rządu państwa, którego prawu organy te podlegają zgodnie z art. 78-83, wielostronny bank rozwoju, którego zobowiązania, którym przypisane jest ryzyko 0 % na mocy art. 78-83, bądź też podmiot sektora publicznego, wobec którego roszczenia są traktowane jako roszczenia wobec instytucji kredytowej zgodnie z art. 78-83, ekspozycja taka może być traktowana jako zabezpieczona gwarancją przez dany podmiot, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- a) kontrgwarancja obejmuje wszystkie elementy ryzyka kredytowego danej należności;
 - b) zarówno pierwotna gwarancja jak i kontrgwarancja spełniają wymogi dotyczące gwarancji, określone w ust. 14, 15 i 18, z wyjątkiem wymogu bezpośredniości kontrgwarancji; oraz
 - c) właściwe organy stwierdzają, że kontrgwarancje mają mocne pokrycie, a żadne dane historyczne nie sugerują, że pokrycie takie jest efektywnie niższe od poziomu pokrycia gwarancji bezpośredniej zapewniany przez dany podmiot.
17. Postanowienia ust. 16 mają także zastosowanie w odniesieniu do ekspozycji zabezpieczonej kontrgwarancją przez podmioty tam niewymienione w przypadku, gdy kontrgwarancja ekspozycji jest sama bezpośrednio zabezpieczona gwarancją udzieloną przez jeden z wymienionych podmiotów i spełnione są warunki przewidziane w tym ustępie.

▼B**2.3. Dodatkowe wymogi dotyczące gwarancji**

18. Gwarancja jest uznawana, jeżeli spełnione są również następujące warunki:

- a) w przypadku stwierdzenia faktu niewykonywania zobowiązań lub nieuregulowania płatności przez kontrahenta, instytucja kredytowa udzielająca kredytu ma prawo we właściwym czasie zażądać od gwaranta wszelkich środków pieniężnych należnych zgodnie z warunkami ochrony. Płatność ze strony gwaranta nie zależy od tego, czy instytucja kredytowa uprzednio zażądała płatności od dłużnika.

W przypadku nierzeczywistego zabezpieczenia kredytowego obejmującego hipoteczne kredyty mieszkaniowe wymogi, o których mowa w ust. 14 lit. c pkt (iii) oraz w pierwszym akapicie niniejszej litery muszą być spełnione w okresie 24 miesięcy;

- b) gwarancja jest wyraźnie udokumentowanym zobowiązaniem podjętym przez gwaranta; oraz
 - c) Gwarancja obejmuje, z zastrzeżeniem następnego zdania, wszystkie rodzaje płatności, których dłużnik ma dokonać w związku z należnością. W przypadku gdy określone rodzaje płatności są wyłączone z gwarancji, uznana wartość gwarancji dostosowuje się odpowiednio do jej ograniczonego zakresu.
19. W przypadku gwarancji zapewnianych w ramach systemu gwarancji wzajemnych, uznanych dla omawianych celów przez właściwe organy albo udzielanych lub kontrgwarantowanych przez podmioty, o których mowa w ust. 16, wymogi ust. 17 lit a) uznaje się za spełnione, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- a) instytucja kredytowa udzielająca kredytu ma prawo we właściwym czasie uzyskać od gwaranta płatność tymczasową, proporcjonalną do zakresu gwarancji, stanowiącą wiarygodne oszacowanie kwoty straty ekonomicznej, jaką może ponieść taka instytucja, łącznie ze stratami z tytułu niespłaconych odsetek i innych rodzajów zobowiązań kredytobiorcy; lub
- b) instytucja kredytowa udzielająca kredytu może wykazać, że taki sposób traktowania jest uzasadniony skutkami gwarancji wynikającymi z ochrony przed stratami, łącznie ze stratami z tytułu niespłaconych odsetek lub innych zobowiązań kredytobiorcy.

2.4. Dodatkowe wymogi dotyczące kredytowych instrumentów pochodnych

20. Kredytowy instrument pochodny jest uznawany, jeżeli spełnione są również następujące warunki:

- a) z zastrzeżeniem lit. b) zdarzenia kredytowe określone w ramach kredytowego instrumentu pochodnego obejmują co najmniej:
 - (i) niezapłacenie kwot należnych zgodnie z warunkami zobowiązania bazowego obowiązującymi w momencie niezapłacenia obowiązują (przy uwzględnieniu okresu karencji zbliżonego do lub krótszego niż okres karencji zobowiązania bazowego);
 - (ii) bankructwo, niewypłacalność lub niezdolność dłużnika do spłaty długów albo pisemne oświadczenie o ogólnej niezdolności do terminowej spłaty długów czy też zdarzenia o podobnym charakterze; oraz
 - (iii) restrukturyzacja zobowiązania bazowego obejmująca umorzenie lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub prowizji, prowadząca do zdarzenia straty kredytowej (tj. aktualizacje wartości lub innego, podobnego obciążenia rachunku zysków i strat);
- b) jeżeli wydarzenie kredytowe określone w ramach kredytowego instrumentu pochodnego nie obejmuje restrukturyzacji zobowiązania bazowego opisanej w lit. a) pkt (iii), ochrona kredytowa może pomimo to zostać uznana, z zastrzeżeniem obniżenia uznanej wartości zgodnie z częścią 3 ust. 83;

▼B

- c) w przypadku gdy kredytowe instrumenty pochodne zezwalają na rozliczenia gotówkowe, stosuje się sprawdzony proces wyceny, pozwalający na wiarygodne oszacowanie straty. Uzyskanie wyceny zobowiązania bazowego następującej po zdarzeniu kredytowym następuje w ściśle określonym terminie;
 - d) jeżeli w ramach rozliczenia wymagane są prawo i zdolność nabywcy ochrony do przekazania zobowiązania bazowego dostawcy zabezpieczenia, warunki zobowiązania bazowego stanowią, że nie wolno bez podania powodu odmówić zgody wymaganej do takiego przekazania; oraz
 - e) w sposób wyraźny wskazane są strony odpowiedzialne za stwierdzenie, czy nastąpiło zdarzenie kredytowe. Decyzja w tym zakresie nie należy wyłącznie od dostawcy zabezpieczenia. Nabywca ochrony ma prawo/możliwość powiadomienia dostawcy ochrony o wystąpieniu zdarzenia kredytowego.
21. Niedopasowanie w ramach kredytowego instrumentu pochodnego między zobowiązaniem bazowym a zobowiązaniem referencyjnym (tj. zobowiązaniem wykorzystywanym do określenia wartości rozliczeń gotówkowych albo zobowiązaniem podlegającym dostawie) lub między zobowiązaniem bazowym i zobowiązaniem pozwalającym stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego – dozwolone jest jedynie jeżeli spełnione są poniższe warunki:
- a) zobowiązanie referencyjne lub zobowiązanie pozwalające stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego (w zależności od przypadku) posiada równy lub niższy stopień uprzywilejowania w stosunku do zobowiązania bazowego; oraz
 - b) zobowiązanie bazowe oraz dług referencyjny lub zobowiązanie pozwalające stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego (w zależności od przypadku) posiadają tego samego dłużnika (tj. ten sam podmiot prawny) oraz istnieją wykonalne na mocy prawa obustronne stwierdzenia niewykonania zobowiązań lub przyspieszenia takiego stwierdzenia.
- 2.5. **Wymagania przy kwalifikacji do postępowania określonego w Załączniku VII, Część 1 ust. 4.**
22. Po to, aby kwalifikować się do traktowania określonego w załączniku VII część 1 ust. 4, ochrona kredytowa w postaci gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego musi spełniać następujące warunki:
- a) zobowiązanie bazowe dotyczy:
 - ekspozycji korporacyjnej, zdefiniowanej w art. 86, z wyłączeniem ekspozycji wobec zakładów ubezpieczeń i reasekuracji; lub
 - ekspozycji wobec władz regionalnych, lokalnych lub podmiotu sektora publicznego, której nie traktuje się jako ekspozycji wobec rządu centralnego lub centralnego banku, zgodnie z art. 86; lub
 - ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorstwa, zaklasyfikowanej jako ekspozycja detaliczna zgodnie z art. 86 ust. 4;
 - b) dłużnicy zobowiązania bazowego nie mogą należeć do tej samej grupy co dostawca ochrony
 - (c) ekspozycja jest zabezpieczona przy pomocy jednego z następujących instrumentów:
 - proste kredytowe instrumenty pochodne o charakterze gwarancyjnym lub proste gwarancje;
 - produkty koszykowe uruchamiane pierwszym niewykonaniem zobowiązania – omawiany sposób traktowania stosuje się do tego spośród aktywów w koszyku, którego cechuje najniższa ważona ryzykiem kwota ekspozycji; lub
 - produkty koszykowe uruchamiane n-tym w kolejności niewykonaniem zobowiązania – uzyskana ochrona kwalifikuje się do rozpatrywania w ramach tej metody tylko wówczas, gdy uzyskano również uznaną ochronę obejmu-

▼B

jącą poprzednie w kolejności (n-1) niewykonanie zobowiązania lub gdy zdarzenie niewykonania zobowiązań dotyczy już (n-1) aktywów w koszyku. W takim przypadku omawiany sposób traktowania stosuje się do tego spośród aktywów w koszyku, którego cechuje najniższa ważona ryzykiem kwota ekspozycji;

- d) ochrona kredytowa spełnia wymagania ustanowione w ust. 14, 15, 18, 20, 21;
- e) waga ryzyka przypisana ekspozycji przed zastosowaniem metod określonych w załączniku VII, część 1, ust. 4 nie jest uwzględniana w żadnym aspekcie ochrony kredytowej;
- f) instytucja kredytowa ma prawo oczekiwać płatności ze strony dostawcy ochrony kredytowej bez konieczności podejmowania środków prawnych zmierzających do ściągnięcia należności od kontrahenta. Instytucja kredytowa podejmuje odpowiednie kroki, by upewnić się w możliwie największym stopniu, że dostawca ochronny gotowy jest dokonać szybkiej płatności w razie wystąpienia zdarzenia kredytowego;
- g) nabyta ochrona kredytowa pokrywa wszelkie straty kredytowe poniesione w zabezpieczonej części ekspozycji, które powstały w wyniku zdarzeń kredytowych określonych w umowie;
- h) jeżeli struktura spłat przewiduje fizyczne rozliczenie, musi istnieć pewność prawna co do możliwości dostarczenia kredytu, obligacji lub należności warunkowej. Jeżeli instytucja kredytowa zamierza dostarczyć zobowiązanie inne niż ekspozycja bazowa, musi się upewnić, że zobowiązanie takie jest na tyle płynne, by instytucja kredytowa mogła je nabyć w celu dostawy zgodnie z umową;
- i) warunki umów o ochronie kredytowej muszą być prawnie potwierdzone na piśmie zarówno przez dostawcę ochrony kredytowej, jak i instytucję kredytową;
- j) instytucje stosują procedurę pozwalającą wykryć nadmierną korelację między wiarygodnością kredytową dostawcy ochrony i dłużnika ekspozycji bazowej spowodowaną tym, że jakość ich działań w zakresie wypełniania zobowiązań zależy od powszechnych czynników wykraczających poza systematyczne czynniki ryzyka; oraz
- k) w przypadku ochrony przeciwko ryzyku rozmycia, sprzedawca nabywanych wierzytelności nie może być członkiem tej samej grupy, co dostawca ochrony.

CZĘŚĆ 3**Obliczanie skutków ograniczenia ryzyka kredytowego**

1. Z zastrzeżeniem przepisów części 4-6, jeżeli spełnione są przepisy części 1 i 2, obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami art. 78-83 oraz sposób obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat zgodnie z art. 84-89 może zostać zmieniony zgodnie z przepisami niniejszej części.
2. Środki pieniężne, papiery wartościowe lub towary nabyte, pożyczone lub otrzymane w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów traktowane są jako zabezpieczenie.

1. RZECZYWISTA OCHRONA KREDYTOWA**1.1. Obligacje powiązane z ryzykiem kredytowym**

3. Inwestycje w obligacje powiązane z ryzykiem kredytowym, emitowane przez instytucję kredytową udzielającą kredytu, mogą być traktowane jako zabezpieczenie gotówkowe.

1.2. Kompensacja należności bilansowych

4. Kredyty udzielane przez instytucję kredytową udzielającą kredytu oraz depozyty u niej złożone, objęte kompensacją należności bilansowych, są traktowane jako zabezpieczenie gotówkowe.

▼ **B****1.3. Umowy ramowe saldowania zobowiązań obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym**

1.3.1 Obliczanie w pełni skorygowanej wartości ekspozycji

- a) Stosowanie korekt z tytułu zmienności opartych na metodzie „nadzorczej” lub metodzie „oszacowań własnych”
5. Z zastrzeżeniem ust. 12-21, korekty z tytułu zmienności, dokonywane przy obliczaniu „w pełni skorygowanej wartości ekspozycji” (E*) dla ekspozycji podlegających umowie ramowej saldowania zobowiązań obejmującej transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym, oblicza się stosując metodę nadzorczą albo metodę oszacowań własnych, jak określono w ust. 30-61 odnośnie do kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych. W przypadku zastosowania metody oszacowań własnych obowiązują te same warunki i wymogi, co w przypadku kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych.
 6. Pozycja netto w każdym rodzaju papierów wartościowych lub towarów obliczana jest poprzez odjęcie od całkowitej wartości papierów wartościowych lub towarów danego rodzaju, przekazanych w formie kredytu, zbytych lub dostarczonych w ramach ramowej umowy saldowania zobowiązań – całkowitej wartości papierów wartościowych lub towarów tego samego rodzaju, przyjętych w formie kredytu, nabytych lub otrzymanych w ramach tej umowy.
 7. Dla celów ust. 6 rodzaj papierów wartościowych oznacza papiery wartościowe emitowane przez ten sam podmiot, posiadające tę samą datę emisji, ten sam termin rozliczenia i podlegające tym samym warunkom oraz tym samym okresem upłynnienia, co papiery wartościowe wymienione w ust. 34-59.
 8. Pozycja netto w każdej walucie innej niż waluta rozliczeniowa ramowej umowy saldowania zobowiązań obliczana jest poprzez odjęcie od całkowitej wartości papierów wartościowych nominowanych w danej walucie, przekazanych w formie kredytu, zbytych lub dostarczonych w ramach ramowej umowy saldowania zobowiązań, powiększonej o kwotę środków pieniężnych w danej walucie, przekazanych w formie kredytu lub przelanych w ramach umowy – całkowitej wartości papierów wartościowych nominowanych w danej walucie, przyjętych w formie kredytu, nabytych lub otrzymanych w ramach umowy, powiększonej o kwotę środków pieniężnych w danej walucie przyjętych w formie kredytu lub otrzymanych w ramach umowy.
 9. Korekta z tytułu zmienności odpowiadająca danemu typowi papierów wartościowych lub pozycji w środkach pieniężnych stosowana jest wartość bezwzględna dodatniej, jak i ujemnej pozycji netto w papierach wartościowych danego typu.
 10. Korektę z tytułu zmienności ryzyka walutowego (fx) należy stosować zarówno w przypadku dodatniej, jak i ujemnej pozycji netto w każdej walucie innej niż waluta rozliczeniowa ramowej umowy saldowania zobowiązań.
 11. E* oblicza się według następującego wzoru:

$$E^* = \max \left\{ 0, \left[\left(\sum (E) - \sum (C) \right) + \sum (\text{pozycja netto w każdym rodzaju papierów wartościowych} \times H_{\text{sec}}) + \left(\sum E_{\text{fx}} \times H_{\text{fx}} \right) \right] \right\}$$

Jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem obliczane są zgodnie z art. 78-83, E jest wartością ekspozycji dla każdej z osobna ekspozycji w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej.

▼ B

Jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem i kwoty oczekiwanych strat obliczane są zgodnie z art. 84-89, E jest wartością ekspozycji dla każdej z osobna ekspozycji w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej.

C jest wartością pożyczonych, nabytych lub otrzymanych papierów wartościowych lub towarów bądź też środków pieniężnych pożyczonych lub otrzymanych w związku z każdym takim ekspozycjom.

$\Sigma(E)$ jest sumą wszystkich E w ramach umowy.

$\Sigma(C)$ jest sumą wszystkich C w ramach umowy.

E_{fx} jest pozycją netto (dodatnią lub ujemną) w danej walucie innej niż waluta rozliczeniowa umowy, obliczoną zgodnie z ust. 8.

H_{sec} jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą danemu rodzajowi papierów wartościowych.

H_{fx} jest korektą z tytułu zmienności ryzyka walutowego.

E^* jest w pełni skorygowaną wartością ekspozycji.

b) Stosowanie metody modeli wewnętrznych

12. Jako rozwiązanie alternatywne wobec stosowania korekt z tytułu zmienności opartych na metodzie nadzorczej i metodzie oszacowań własnych przy obliczaniu w pełni skorygowanej wartości ekspozycji (E^*) wynikającej ze stosowania uznanej ramowej umowy saldowania zobowiązań, obejmującej transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym, inne niż transakcje pochodne, instytucje kredytowe mogą otrzymać pozwolenie na korzystanie z metody modeli wewnętrznych, uwzględniającej płynność danych instrumentów oraz skutki korelacji pomiędzy pozycjami sekurytyzacyjnymi, objętymi umową ramową saldowania zobowiązań. Modele wewnętrzne stosowane w niniejszej metodzie pozwalają oszacować potencjalną zmianę wartości niezabezpieczonej kwoty ekspozycji ($\Sigma E - \Sigma C$). Za zgodą właściwych organów, instytucje kredytowe mogą także stosować swoje modele wewnętrzne do transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia, o ile transakcje takie są objęte dwustronną umową ramową o wzajemnym kompensowaniu zobowiązań, która spełnia wymagania określone w załączniku III część 7.
13. Instytucja kredytowa może wybrać metodę modeli wewnętrznych niezależnie od tego, czy w odniesieniu do ryzyka kredytowego do obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem wybrała przepisy art. 78-83 czy przepisy art. 84-89. Jednak jeżeli instytucja kredytowa zamierza stosować metodę modeli wewnętrznych, musi uczynić to w odniesieniu do wszystkich kontrahentów i papierów wartościowych, z wyłączeniem portfeli nieistotnych, w przypadku których dopuszcza się zastosowanie korekt z tytułu zmienności opartych na metodzie nadzorczej lub metodzie oszacowań własnych, jak określono w ust. 5-11.
14. Z metody modeli wewnętrznych korzystać mogą instytucje kredytowe o uznanym wewnętrznym modelu zarządzania ryzykiem, zgodnym z przepisami załącznika V do dyrektywy 2006/49/WE.
15. Instytucje kredytowe, które nie uzyskały zezwolenia organów nadzorczych na stosowanie modelu zgodnego z dyrektywą 2006/49/WE, mogą ubiegać się u właściwych organów o uznanie wewnętrznego modelu pomiaru ryzyka do celów ust. 12 – 21.
16. Właściwe organy uznają taki model, stwierdziwszy, że stosowany przez daną instytucję kredytową system zarządzania ryzykiem związanym z transakcjami objętymi umową ramową saldowania zobowiązań jest solidnie opracowany i wdrożony w należyty sposób, w szczególności zaś spełnia wymienione poniżej normy jakościowe:
 - a) wewnętrzny model pomiaru ryzyka stosowany do obliczania potencjalnej zmienności cenowej jest ściśle zintegrowany z systemem codziennego zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej i jest podstawą sprawozdań na temat ryzyka przekazywanych wyższemu szczeblowi kierowniczemu instytucji kredytowej;

▼B

- b) instytucja kredytowa posiada jednostkę kontroli ryzyka kredytowego niezależną od jednostek transakcyjnych i podległą bezpośrednio wyższemu szczeblowi kierowniczemu. Jednostka ta musi odpowiadać za stworzenie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej. Tworzy ona i analizuje codzienne sprawozdania dotyczące wyników modelu pomiaru ryzyka i niezbędnych środków w zakresie limitów pozycji;
 - c) codzienne sprawozdania przedstawiane przez jednostkę kontroli ryzyka są poddawane przeglądowi na szczeblu kierownictwa, które posiada uprawnienia do wprowadzania ograniczeń poszczególnych pozycji oraz ryzyka w ujęciu ogólnym;
 - d) instytucja kredytowa zatrudnia w swojej jednostce kontroli ryzyka wystarczający personel wykwalifikowany w zakresie korzystania z zaawansowanych modeli;
 - e) instytucja kredytowa posiada ugruntowane procedury monitorowania i zapewniania zgodności z udokumentowanym zbiorem wewnętrznych zasad i mechanizmów kontroli dotyczących ogólnego działania systemu pomiaru ryzyka;
 - f) modele instytucji kredytowej odznaczają się stwierdzonym dorobkiem w pomiarze ryzyka z dostateczną dokładnością, co potwierdza weryfikacja historyczna obejmująca dane z co najmniej jednego roku;
 - g) instytucja kredytowa często przeprowadza rygorystyczny program testów warunków skrajnych, a wyniki tych testów są poddawane przeglądowi kierownictwa, znajdując odzwierciedlenie w ustanawianych przez nie zasadach i limitach;
 - h) instytucja kredytowa musi przeprowadzać, w ramach procesu audytu wewnętrznego, niezależny przegląd systemu pomiaru ryzyka. Przegląd taki musi obejmować zarówno działalność jej jednostek handlowych, jak i niezależnej jednostki kontroli ryzyka;
 - i) instytucja kredytowa co najmniej raz w roku przeprowadza przegląd systemu zarządzania ryzykiem; oraz
 - j) model wewnętrzny odpowiada wymogom, o których mowa w załączniku III, część 6, ust. 40-42.
17. Przy obliczaniu potencjalnej zmiany wartości spełnione są następujące normy minimalne:
- a) obliczanie potencjalnej zmiany wartości co najmniej raz dziennie;
 - b) jednostronny przedział ufności 99 %;
 - c) pięciodniowy ekwiwalent okresu upłynnienia, z wyjątkiem transakcji innych niż transakcje z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych, dla których stosuje się dziesięciodniowy ekwiwalent okresu upłynnienia;
 - d) rzeczywisty okres obserwacji historycznych wynosi co najmniej jeden rok, z wyjątkiem przypadków w których znaczny wzrost zmienności cenowej uzasadnia krótszy okres obserwacji; oraz
 - e) aktualizacja zbioru danych co trzy miesiące.
18. Właściwe organy wymagają, aby wewnętrzny model pomiaru ryzyka obejmował odpowiednio dużą liczbę czynników ryzyka, a tym samym wszystkie istotne ryzyka cenowe.
19. Właściwe organy mogą zezwolić instytucji kredytowej na stosowanie korelacji empirycznych w ramach kategorii ryzyka i pomiędzy kategoriami ryzyka, o ile stwierdzą, że stosowany przez instytucję kredytową system pomiaru korelacji jest pewny i stosowany w sposób należyty.
20. W pełni skorygowaną wartość ekspozycji (E^*) dla instytucji kredytowych stosujących metodę modeli wewnętrznych oblicza się według następującego wzoru:

▼ B

$$E^* = \max \left\{ 0, \left[\left(\sum E - \sum C \right) + (\text{wynik VaR modeli wewnętrznych}) \right] \right\}$$

Jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem obliczane są zgodnie z art. 78-83, E jest wartością ekspozycji dla każdej ekspozycji z osobna w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej.

Jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem i kwoty oczekiwanych strat obliczane są zgodnie z art. 84-89, E jest wartością ekspozycji dla każdej ekspozycji z osobna w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej.

C jest bieżącą wartością pożyczonych, nabytych lub otrzymanych papierów wartościowych, albo pożyczonych lub otrzymanych środków pieniężnych w odniesieniu do każdego takiej ekspozycji.

$\Sigma(E)$ jest sumą wszystkich E w ramach umowy

$\Sigma(C)$ jest sumą wszystkich C w ramach umowy.

21. Obliczając wartość ekspozycji ważonych ryzykiem przy użyciu modeli wewnętrznych, instytucje kredytowe korzystają z wyników modelu uzyskanych na podstawie poprzedniego dnia roboczego.
- 1.3.2 Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub innych transakcji opartych na rynku kapitałowym objętych umowami ramowymi saldowania zobowiązań

Metoda standardowa

22. E* obliczane zgodnie z ust. 5-21 jest wartością ekspozycji wobec kontrahenta z tytułu transakcji objętych umowami ramowymi saldowania zobowiązań do celów art. 80.

Metoda IRB

23. E* obliczane zgodnie z ust. 5-21 jest wartością ekspozycji wobec kontrahenta z tytułu transakcji objętych umowami ramowymi saldowania zobowiązań do celów załącznika VII.

1.4. Zabezpieczenie finansowe

1.4.1 Uproszczona metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych

24. Metoda uproszczona traktowana zabezpieczeń finansowych dostępna jest jedynie, jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem obliczane są zgodnie z art. 78-83. Instytucja kredytowa nie korzysta jednocześnie z uproszczonej i kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych.

Wycena

25. W ramach niniejszej metody uznanemu zabezpieczeniu finansowemu przypisuje się wartość równą jego wartości rynkowej, określonej zgodnie z częścią 2 ust. 6.

Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

26. Tym częściom należności, które są zabezpieczone wartością rynkową uznanego zabezpieczenia przypisuje się wagę ryzyka, która obowiązywałaby zgodnie z art. 78-83, jeżeli kredytodawca posiadałby bezpośrednie ekspozycja wobec instrumentu zabezpieczenia. Waga ryzyka zabezpieczonej części należności wynosi co najmniej 20 %, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 27-29. Pozostałej części ekspozycji przypisuje się wagę ryzyka, która byłaby stosowana do niezabezpieczonej ekspozycji wobec kontrahenta zgodnie z art. 78-83.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu i transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych

27. Zabezpieczonej części ekspozycji z tytułu transakcji, spełniających kryteria wymienione w ust. 58 i 59, przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %. Jeżeli kontrahent będący stroną transakcji nie jest

▼B

podstawowym uczestnikiem rynku, przypisuje się wagę ryzyka równą 10 %.

Pozagiełdowe transakcje pochodne oparte na codziennej wycenie rynkowej

28. Wartościom ekspozycji określonym w załączniku III dla kredytowych instrumentów pochodnych, wyszczególnionych w załączniku IV oraz objętych codzienną wyceną rynkową, zabezpieczonych środkami pieniężnymi lub bankowymi papierami wartościowymi – przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % w zakresie objętym zabezpieczeniem, o ile nie zachodzi niedopasowanie walutowe. Wartościom ekspozycji takich transakcji, jeżeli są one zabezpieczone dłużnymi papierami wartościowymi emitowanymi przez rządy i banki centralne, którym zgodnie z art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % – przypisuje się wagę ryzyka równą 10 % w zakresie objętym zabezpieczeniem.

Dla celów niniejszego ustępu „dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rządy i banki centralne” obejmują:

- a) dłużne papiery wartościowe emitowane przez samorządy terytorialne, ekspozycje wobec których traktowane są jak ekspozycje wobec rządu państwa, na terytorium którego owe samorządy się znajdują, zgodnie z art. 78-83;
- b) dłużne papiery wartościowe emitowane przez wielostronne banki rozwoju, którym przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % zgodnie z art. 78-83; oraz
- c) dłużne papiery wartościowe emitowane przez organizacje międzynarodowe, którym na mocy art. 78-83 przypisuje się wagę ryzyka 0 %.

Inne transakcje

29. Można przypisać wagę ryzyka 0 %, jeżeli ekspozycja i zabezpieczenie są nominowane w tej samej walucie oraz jeżeli spełniony jest jeden z poniższych warunków:
- a) zabezpieczeniem są zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne
 - b) zabezpieczenie ma postać dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy centralne lub banki centralne, którym na mocy art. 78-83 można przypisać wagę ryzyka równą 0 %, a do wartości rynkowej zabezpieczenia został zastosowany współczynnik dyskonta 20 %.

Do celów niniejszego ustępu dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy centralne lub banki centralne obejmują pozycje wymienione w ust. 28.

1.4.2 Kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych

30. Aby uwzględnić czynnik zmienności cenowej do celów metody zaawansowanej traktowania zabezpieczeń finansowych, przy wycenie zabezpieczenia finansowego wartość rynkowa zabezpieczenia podlega „korekcie z tytułu zmienności”, zgodnie z ust. 34-59 poniżej.
31. Z zastrzeżeniem określonego w *ust. 32* sposobu traktowania niedopasowań walutowych w pozagiełdowych transakcjach pochodnych – jeżeli zabezpieczenie jest nominowane w walucie różnej od waluty, w której nominowane jest ekspozycja bazowe – do korekty z tytułu zmienności dodaje się korektę uwzględniającą zmienność walutową, adekwatną do rodzaju zabezpieczenia, jak określono w ust. 34-59.
32. W przypadku pozagiełdowych transakcji pochodnych, objętych umowami ramowymi saldowania zobowiązań, uznanymi przez właściwe organy zgodnie z załącznikiem III, oraz jeżeli zachodzi niedopasowanie pomiędzy walutą zabezpieczenia a walutą rozliczeniową – stosuje się korektę uwzględniającą zmienność walutową. Nawet, jeżeli transakcje objęte umową ramową saldowania zobowiązań obejmują wiele walut, stosuje się tylko jedną korektę z tytułu zmienności.

▼B

a) Obliczanie wartości skorygowanych

33. W odniesieniu do wszystkich transakcji, z wyjątkiem tych objętych uznanymi umowami ramowymi saldowania zobowiązań, wobec których ma stosuje się przepisy ustanowione w ust. 5-23, wartość zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności, oblicza się w następujący sposób:

$$C_{VA} = C \times (1 - H_C - H_{FX})$$

Wartość ekspozycji skorygowaną o czynnik zmienności oblicza się w następujący sposób:

$$E_{VA} = E \times (1 + H_E), \text{ oraz w przypadku pozagiełdowych transakcji pochodnych: } E_{VA} = E.$$

W pełni skorygowaną wartość ekspozycji, uwzględniającą zarówno zmienność, jak i łagodzące ryzyko skutki zabezpieczenia, oblicza się w następujący sposób:

$$E^* = \max \{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\}$$

Gdzie:

E jest wartością ekspozycji, która zostałaby określona zgodnie z art. 78-83 lub art. 84-89 (stosownie do przypadku), jeżeli ekspozycja nie byłaby zabezpieczona. W tym celu instytucje kredytowe, obliczające wartości ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83, stosują dla wartości ekspozycji pozycji pozabilansowych, określonych w załączniku II, wartość 100 % zamiast określonych w art. 78 ust. 1 odpowiednich udziałów procentowych; podobnie instytucje kredytowe, obliczające wartości ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 84-89, stosują dla obliczania wartości ekspozycji pozycji określonych w załączniku VII, część 3, ust. 9-11 współczynnik konwersji w wysokości 100 % zamiast współczynników konwersji i udziałów procentowych określonych w tych ustępach.

E_{VA} jest kwotą ekspozycji skorygowaną o czynnik zmienności.

C_{VA} jest wartością zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności.

C_{VAM} jest wartością C_{VA} skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów rozliczenia zgodnie z przepisami części 4.

H_E jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą ekspozycji (E), obliczoną zgodnie z ust. 34-59.

H_C jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą zabezpieczeniu, obliczoną zgodnie z ust. 34-59.

H_{FX} jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą niedopasowaniu walutowemu, obliczoną zgodnie z ust. 34-59.

E^* jest w pełni skorygowaną wartością ekspozycji, uwzględniającą zmienność i łagodzące ryzyko skutki zabezpieczenia.

b) Obliczanie korekty z tytułu zmienności

34. Korekty z tytułu zmienności można obliczyć na dwa sposoby: zgodnie z metodą nadzorczą lub na podstawie metody oszacowań własnych.
35. Instytucja kredytowa może zdecydować się na stosowanie korekty z tytułu zmienności według metody nadzorczej lub metody oszacowań własnych niezależnie od tego, czy do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem wybrała przepisy art. 78-83 czy 84-89. Jednak, jeżeli instytucje kredytowe zamierzają stosować metodę oszacowań własnych, muszą ją stosować w odniesieniu do wszystkich rodzajów instrumentów, z wyjątkiem portfeli nieistotnych, gdzie dopuszcza się stosowanie metody nadzorczej.

Jeżeli zabezpieczenie składa się z szeregu uznanych pozycji, korekta z tytułu zmienności wynosi $H = \sum_i \alpha_i H_i$, przy czym α_i jest proporcją danej pozycji do całego zabezpieczenia, a H_i jest korektą z tytułu zmienności stosowaną do tej pozycji.

▼B

(i) Nadzorcze korekty z tytułu zmienności

36. W ramach metody nadzorczej stosuje się korekty z tytułu zmienności (przy założeniu codziennej aktualizacji wartości), przedstawione w tabelach 1-4.

KOREKTY Z TYTUŁU ZMIENNOŚCI

Tabela 1

Stopień jakości kredytowej, z którym związana jest rating dłużnego papieru wartościowego	Rzeczywisty termin rozliczenia	Korekty z tytułu zmienności dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty opisane w części 1 ust.7 lit. b)			Korekty z tytułu zmienności dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty opisane w części 1 pkt 7 lit. c) i d)		
		Dwudziestodniowy okres upłynienia (%)	Dziesięciodniowy okres upłynienia (%)	Pięciodniowy okres upłynienia (%)	Dwudziestodniowy okres upłynienia (%)	Dziesięciodniowy okres upłynienia (%)	Pięciodniowy okres upłynienia (%)
1	≤ 1 rok	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	>1 ≤ 5 lat	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 lat	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤ 1 rok	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	>1 ≤ 5 lat	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 lat	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 rok	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	>1 ≤ 5 lat	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	> 5 lat	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Tabela 2

Stopień jakości kredytowej, z którym związana jest rating krótkoterminowego dłużnego papieru wartościowego	Korekty z tytułu zmienności dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty opisane w części 1, ust. 7 lit. b), z ratingami krótkoterminowymi			Korekty z tytułu zmienności dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty opisane w części 1, ust. 7 lit. © i d), z ratingiem krótkoterminowym		
	Dwudziestodniowy okres upłynienia (%)	Dziesięciodniowy okres upłynienia (%)	Pięciodniowy okres upłynienia (%)	Dwudziestodniowy okres upłynienia (%)	Dziesięciodniowy okres upłynienia (%)	Pięciodniowy okres upłynienia (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Tabela 3

Inne rodzaje zabezpieczeń lub ekspozycji			
	Dwudziestodniowy okres upłynienia (%)	Dziesięciodniowy okres upłynienia (%)	Pięciodniowy okres upłynienia (%)
Akcje objęte indeksem głównym, obligacje zamienne objęte indeksem głównym	21,213	15	10,607
Inne papiery kapitałowe lub obligacje zamienne notowane na uznanej giełdzie	35,355	25	17,678
Środki pieniężne	0	0	0
Złoto	21,213	15	10,607

Tabela 4

Korekta z tytułu zmienności w przypadku niedopasowania walutowego		
Dwudziestodniowy okres upłynienia (%)	Dziesięciodniowy okres upłynienia (%)	Pięciodniowy okres upłynienia (%)
11,314	8	5,657

37. W przypadku zabezpieczonych transakcji kredytowych okres upłynienia wynosi 20 dni roboczych. W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu (z wyjątkiem przypadków, w których transakcje te obejmują transfer towarów lub gwarantowanych praw związanych z tytułem do towarów) oraz transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych, okres upłynienia wynosi 5 dni roboczych. W przypadku innych transakcji opartych na rynku kapitałowym okres upłynienia wynosi 10 dni roboczych.

▼B

38. Stopień jakości kredytowej w tabelach 1-4 oraz w ust. 39-41, z którym związany jest rating dłużnego papieru wartościowego, jest stopniem przypisanym przez właściwe organy danemu ratingowi na mocy art. 78-83. Do celów niniejszego ustępu stosuje się także przepisy części 1 ust. 10.
 39. W przypadku nieuznanych papierów wartościowych lub towarów, przekazanych w formie kredytu lub zbywanych w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, korekta z tytułu zmienności jest tożsama z korektą stosowaną w przypadku papierów kapitałowych nieobjętych głównym indeksem, notowanych na uznanej giełdzie.
 40. W przypadku uznanych jednostek przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania korekta z tytułu zmienności jest średnią ważoną korekt z tytułu zmienności, jaką można zastosować do składników majątkowych, w które fundusz zainwestował, z uwzględnieniem okresu upłynięcia transakcji określonego w ust. 37. Jeżeli instytucja kredytowa nie zna wartości majątkowych, w które zainwestował fundusz, to korekta z tytułu zmienności jest najwyższą korektą z tytułu zmienności, jaką można zastosować do wszelkich aktywów, w które fundusz ma prawo inwestować.
 41. W przypadku dłużnych papierów wartościowych bez ratingu, emitowanych przez instytucje spełniające kryteria uznawania zawarte w części 1 ust. 8, korekty z tytułu zmienności są takie same jak w przypadku papierów wartościowych emitowanych przez instytucje lub przedsiębiorstwa, posiadające zewnętrzny rating, któremu przypisany jest stopień jakości kredytowej równy 2 lub 3.
- (ii) Oszacowania własne korekt z tytułu zmienności
42. Właściwe organy zezwalają instytucjom kredytowym spełniającym wymogi określone w ust. 47-56 na stosowanie oszacowań własnych zmienności do obliczania korekt z tytułu zmienności stosowanych do zabezpieczeń i ekspozycji.
 43. Jeżeli dłużne papiery wartościowe posiadają rating uznanej instytucji ECAI, równy klasie inwestycyjnej lub wyższy, właściwe organy mogą zezwolić instytucji kredytowej na obliczanie szacunkowej wartości zmienności w odniesieniu do każdej kategorii papierów wartościowych.
 44. Przy określaniu odpowiednich kategorii instytucja kredytowa uwzględnia rodzaj emitenta papierów wartościowych, zewnętrzną ocenę ratingową takich papierów, rzeczywisty termin rozliczenia i zmodyfikowany okres średni okres zwrotu. Oszacowania zmienności muszą być reprezentatywne dla papierów wartościowych objętych przez instytucję kredytową daną kategorią.
 45. W przypadku dłużnych papierów wartościowych, które posiadają rating uznanej instytucji ECAI, który odpowiada ratingowi poniższej jakości inwestycyjnej oraz w przypadku innych uznanych zabezpieczeń – korekty z tytułu zmienności muszą być obliczane osobno dla każdej pozycji.
 46. Instytucje kredytowe stosujące metodę oszacowań własnych muszą oszacować zmienność zabezpieczenia lub niedopasowania walutowego, nie uwzględniając przy tym korelacji pomiędzy niezabezpieczonym ekspozycjom, zabezpieczeniem lub kursami wymiany.
- Kryteria ilościowe
47. Przy obliczaniu korekt zmienności stosuje się jednostronny przedział poufności 99 %.
 48. W przypadku zabezpieczonej transakcji kredytowej okres upłynięcia wynosi 20 dni roboczych, w przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu (z wyjątkiem przypadków, w których transakcje te obejmują transfer towarów lub gwarantowanych praw związanych z tytułem do towarów oraz z wyjątkiem transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych) okres upłynięcia wynosi 5 dni roboczych, a w przypadku innych transakcji opartych na rynku kapitałowym 10 dni roboczych.
 49. Instytucje kredytowe mogą stosować korekty z tytułu zmienności obliczone w oparciu o krótsze lub dłuższe okresy upłynięcia

▼B

i przeskalowane w górę lub w dół w zależności od okresu upłynienia określonego w ust. 48 dla danego rodzaju transakcji, przy zastosowaniu wzoru pierwiastka kwadratowego czasu:

$$H_M = H_N \sqrt{T_M / T_N}$$

gdzie T_M stanowi odpowiedni okres upłynienia;

H_M jest wartością korekty z tytułu zmienności dla danego T_M ;

H_N jest korektą z tytułu zmienności opartą na okresie upłynienia T_N ;

50. Instytucje kredytowe uwzględniają brak płynności aktywów niższej jakości. W razie wątpliwości co do płynności zabezpieczenia okres upłynienia korygowany jest w górę. Instytucje kredytowe rozpoznają również przypadki, w których dane historyczne mogą zaniżać potencjalną zmienność, np. sztywny kurs walutowy. W takich przypadkach stosuje się symulację warunków skrajnych.
51. Okres obserwacji historycznych (okres próby) wykorzystywany do obliczania korekt zmienności wynosi co najmniej rok. W przypadku instytucji kredytowych stosujących w odniesieniu do okresu obserwacji historycznej system ważenia lub inne metody efektywny okres obserwacji wynosi co najmniej jeden rok (to jest średnia ważona numerów poszczególnymi obserwacji nie jest krótszy niż 6 miesięcy). Właściwe organy mogą wymagać od instytucji kredytowej obliczenia korekt z tytułu zmienności przy wykorzystaniu krótszego okresu obserwacji, uznając, że jest to uzasadnione znacznym wzrostem zmienności cenowej.
52. Instytucje kredytowe aktualizują zbiory danych co najmniej raz na trzy miesiące oraz za każdym razem, gdy zachodzą istotne zmiany cen rynkowych. Oznacza to, że korekty z tytułu zmienności oblicza się co najmniej raz na trzy miesiące.

Kryteria jakościowe

53. Oszacowania zmienności stosowane są w codziennym procesie zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej również w odniesieniu do wewnętrznych limitów ekspozycji.
 54. Jeżeli okres upłynienia stosowany przez instytucję kredytową w codziennym procesie zarządzania ryzykiem jest dłuższy niż okres określony w niniejszej części dla danego rodzaju transakcji, korekty z tytułu zmienności instytucji kredytowej zostają przeskalowane zgodnie z wzorem pierwiastka kwadratowego czasu określonym w ust. 49.
 55. Instytucja kredytowa powinna wdrożyć procedury monitorowania i zapewniania zgodności z udokumentowanym zbiorem zasad i mechanizmów kontroli dotyczących działania systemu szacowania korekt z tytułu zmienności i włączania tych oszacowań do procesu zarządzania ryzykiem.
 56. W ramach wewnętrznego procesu kontroli instytucji kredytowej prowadzi się regularnie niezależne przeglądy systemu szacowania korekt z tytułu zmienności. Co najmniej raz w roku dokonuje się ogólnego przeglądu całego systemu szacowania korekt z tytułu zmienności i ich włączania do procesu zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej. Przegląd taki obejmuje co najmniej następujące aspekty:
 - a) włączenie oszacowanych korekt z tytułu zmienności do codziennego procesu zarządzania ryzykiem;
 - b) zatwierdzenie wszelkich istotnych zmian w procesie szacowania korekt z tytułu zmienności;
 - c) sprawdzenie spójności, terminowości oraz rzetelności źródeł danych wykorzystywanych w systemie szacowania korekt z tytułu zmienności, w tym ocena stopnia niezależności takich źródeł; oraz
 - d) dokładność i poprawność założeń dotyczących zmienności.
- (iii) Przeskalowanie korekty z tytułu zmienności
57. Korekty z tytułu zmienności określone w ust. 36-41 są stosowane w przypadku przeprowadzania codziennej aktualizacji. Podobnie,

▼B

jeżeli instytucja kredytowa stosuje własne oszacowania korekt z tytułu zmienności zgodnie z ust. 42-56, muszą być one obliczane przede wszystkim na podstawie codziennie aktualizowanej wyceny. Jeżeli aktualizacja odbywa się rzadziej niż raz dziennie, stosuje się większe korekty z tytułu zmienności. Oblicza się je poprzez przeskalowanie korekt z tytułu zmienności dla codziennej wyceny za pomocą następującego wzoru „pierwiastka kwadratowego czasu”:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

gdzie:

H stanowi stosowaną korektę z tytułu zmienności

H_M stanowi korektę z tytułu zmienności przy codziennej aktualizacji wyceny

N_R stanowi rzeczywistą liczbę dni roboczych pomiędzy aktualizacjami

T_M stanowi okres upłynnienia dla danego rodzaju transakcji.

(iv) Warunki stosowania korekty z tytułu zmienności równej 0 %

58. Jeżeli instytucja kredytowa stosuje korekty z tytułu zmienności według metody nadzorczej lub metody oszacowań własnych i jeżeli spełnione są warunki określone w lit. a)-h), zezwala się instytucjom kredytowym na niestosowanie korekt z tytułu zmienności obliczonych zgodnie z ust. 34-57 i stosowanie zamiast nich korekty równej 0 % w odniesieniu do transakcji z przyrzeczeniem odkupu i transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych. Z możliwości tej nie mogą korzystać instytucje kredytowe stosujące metodę modeli wewnętrznych, określoną w ust. 12-21.

- a) Zarówno ekspozycja jak i zabezpieczenie stanowią środki pieniężne lub obligacje zabezpieczone rządów lub banków centralnych w rozumieniu przepisów części 1 ust. 7 lit. b), którym zgodnie z art. 78-83 można przypisać wagę ryzyka w wysokości 0 %;
- b) Zarówno ekspozycja jak i zabezpieczenie są nominowane w tej samej walucie;
- c) Termin rozliczenia transakcji nie przekracza jednego dnia albo zarówno ekspozycja, jak i zabezpieczenie, podlegają codziennej wycenie rynkowej lub codziennej korekcie wartości depozytu zabezpieczającego.
- d) Zakłada się, że okres pomiędzy ostatnią wyceną rynkową następującą przed dokonaniem przez kontrahenta uzupełnienia wartości depozytu zabezpieczającego a upłynnieniem zabezpieczenia nie przekracza czterech dni roboczych;
- e) Transakcja jest zawarta w ramach systemu rozliczeń, sprawdzonego dla danego typu transakcji;
- f) Dokumentacja umowy jest standardową dokumentacją rynkową, stosowaną w transakcjach z przyrzeczeniem odkupu lub transakcjach pożyczki danego rodzaju papierów wartościowych;
- g) Transakcja podlega dokumentacji określającej, że jeżeli kontrahent nie dopełni obowiązku dostarczenia środków pieniężnych lub papierów wartościowych lub uzupełnienia zabezpieczenia albo też w inny sposób nie wykona zobowiązań, wówczas transakcja ta podlega natychmiastowemu rozwiązaniu; oraz
- h) Kontrahent jest uważany przez właściwe organy za „podstawowego uczestnika rynku”. Za podstawowych uczestników rynku uznaje się następujące podmioty:

— Podmioty wymienione w ust. 7 lit. b) części 1, ekspozycja, którym przypisano wagę ryzyka równą 0 % na mocy art. 78-83;

▼B

- instytucje;
- inne spółki finansowe (łącznie z firmami ubezpieczeniowymi), ekspozycje którym przypisano wagę ryzyka równą 20 % na mocy art. 78-83, lub które – to w przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat na mocy art. 83-89 – nie posiadają ratingu uznanej instytucji ECAI i które oceniono wewnętrznie jako cechujące się prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania równym prawdopodobieństwu wynikającemu z ratingu ECAI, z którym właściwe organy zdecydowały związać stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż dwa, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec podmiotów korporacyjnych na mocy art. 78-83.
- regulowane przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania podlegające wymaganiom kapitałowym lub wymaganiom w zakresie dźwigni finansowej;
- nadzorowane fundusze emerytalne; oraz
- uznane organizacje rozliczeniowe.

59. Jeżeli właściwe organy zezwalają na stosowanie traktowania określonego w ust. 58 dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych emitowanych przez rząd lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki takich papierów, wówczas inne właściwe organy mogą zezwolić instytucjom kredytowym zarejestrowanym w danym państwie na stosowanie tego samego podejścia wobec danego rodzaju transakcji.

c) Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat

Metoda standardowa

60. E* obliczone zgodnie z ust. 33 uznawane jest za wartość ekspozycji do celów art. 80. W odniesieniu do pozycji pozabilansowych, określonych w załączniku II, E* jest wartością, wobec której są stosowane wielkości procentowe, określone w art. 78 ust. 1, w celu ustalenia wartości ekspozycji.

Metoda IRB

61. Współczynnik LGD* obliczony zgodnie z niniejszym ustępem traktowany jest jako współczynnik LGD do celów załącznika VII.

$$\text{LGD}^* = \text{LGD} \times [(E^*/E)]$$

gdzie:

Współczynnik LGD jest kwotą stratą z tytułu niewykonania zobowiązań, która odnosiłaby się do ekspozycji zgodnie z art. 84-89, gdyby ekspozycja nie była zabezpieczona;

E jest wartością ekspozycji obliczoną zgodnie z ust. 33;

E* jest wartością obliczaną zgodnie z ust. 33.

1.5. **Inne uznane zabezpieczenia do celów art. 84-89**

1.5.1 Wycena

a) Zabezpieczenie w formie nieruchomości

62. Niezależny rzeczoznawca wycenia nieruchomość na poziomie lub poniżej wartości rynkowej. W Państwach Członkowskich posiadających surowe kryteria oceny wartości bankowo-hipotecznej, określone w przepisach ustawowych lub wykonawczych, nieruchomość może być wyceniona przez niezależnego rzeczoznawcę na poziomie lub poniżej wartości bankowo-hipotecznej.

63. „Wartość rynkowa” oznacza szacunkową kwotę, za którą zainteresowany nabywca powinien zakupić daną nieruchomość od właściciela zainteresowanego sprzedażą na przyjętych warunkach rynkowych, podjąwszy odpowiednie wysiłki w celu znalezienia najlepszego nabywcy, gdzie każda ze stron posiada niezbędną wiedzę oraz działa rozważnie i bez przymusu. Wartość rynkowa jest jasno i przejrzysto udokumentowana.

▼ **B**

64. „Wartość bankowo-hipoteczna” oznacza wartość nieruchomości określoną w drodze ostrożnej oceny przyszłej zbywalności nieruchomości przy uwzględnieniu długoterminowych cech nieruchomości, warunków normalnych i specyficznych dla lokalnego rynku, obecnego wykorzystania oraz odpowiednich alternatywnych zastosowań nieruchomości. W ocenie wartości bankowo-hipotecznej nie uwzględnia się czynników spekulacyjnych. Wartość bankowo-hipoteczna jest jasno i przejrzysto udokumentowana.
65. Wartość zabezpieczenia jest wartością rynkową lub wartością bankowo-hipoteczną pomniejszoną tak by uwzględnić wyniki monitorowania wartości wymaganego zgodnie z częścią 2 ust. 8 oraz wszelkie wcześniejsze roszczenia do nieruchomości.
- b) Wierzytelności
66. Wartość wierzytelności jest kwotą z tytułu wierzytelności.
- c) Inne rodzaje zabezpieczenia rzeczowego
67. Majątek wyceniany jest zgodnie z wartością rynkową, czyli szacunkową kwotą za którą zainteresowany nabywca powinien w dniu wyceny zakupić daną nieruchomość od właściciela zainteresowanego sprzedażą w drodze bezpośredniej transakcji.
- 1.5.2 Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat
- a) Traktowanie ogólne
68. Współczynnik LGD* (efektywna strata z tytułu niewykonania zobowiązań), obliczany zgodnie z ust. 69-72, traktowany jest do celów załącznika VII jako równy współczynnikowi LGD.
69. Jeżeli stosunek wartości zabezpieczenia (C) do wartości ekspozycji (E) jest niższy niż wartość progowa C* (minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji), jak określono w tabeli 5, to wartość LGD* jest równa wartości LGD, ustalonej w załączniku VII dla niezabezpieczonych ekspozycji wobec danego kontrahenta.
70. Jeżeli współczynnik wartości zabezpieczenia do wartości ekspozycji przekracza drugą, wyższą wartość progową C** (tj. poziom zabezpieczenia wymagany, aby być w pełni uznanym przy wyliczaniu współczynnika LGD) zgodnie z tabelą 5, to LGD* jest równy wartościom określonym w tabeli 5.
71. Jeżeli wymagany poziom zabezpieczenia C** nie został osiągnięty w odniesieniu do ekspozycji jako całości, ekspozycja traktowana jest jako dwie – część w stosunku, do której osiągnięto wymagany poziom zabezpieczenia C** oraz część pozostała.
72. W tabeli 5 przedstawiono odpowiednie współczynniki LGD* oraz wymagane poziomy zabezpieczenia dla zabezpieczonych części ekspozycji:

Tabela 5

Minimalna wartość LGD dla zabezpieczonej części ekspozycji

	LGD* dla należności uprzywilejowanych lub warunkowych należności uprzywilejowanych	LGD* dla należności podporządkowanych lub warunkowych należności podporządkowanych	Minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji (C*)	Minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji (C**)
Wierzytelności	35 %	65 %	0 %	125 %
Nieruchomości mieszkalne/ nieruchomości komercyjne	35 %	65 %	30 %	140 %
Inne zabezpieczenia	40 %	70 %	30 %	140 %

▼B

Na zasadzie odstępstwa, do 31 grudnia 2012 r. właściwe organy mogą, z zastrzeżeniem wskazanych poziomów zabezpieczenia określonych w tabeli 5:

- a) zezwolić instytucjom kredytowym na przypisanie współczynnika LGD wynoszącego 30 % ekspozycjom uprzywilejowanym w formie dzierżawy nieruchomości komercyjnych oraz
- b) zezwolić instytucjom kredytowym na przypisanie współczynnika LGD wynoszącego 35 % ekspozycjom uprzywilejowanym w formie dzierżawy sprzętu.
- c) dla ekspozycji uprzywilejowanych, zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi lub komercyjnymi, stosuje się LGD w wysokości 30 %.

Pod koniec tego okresu zastosowanie wspomnianego odstępstwa zostanie poddane przeglądowi.

b) Alternatywne traktowanie zabezpieczenia w formie nieruchomości

73. Z zastrzeżeniem wymogów niniejszego ustępu i *ust. 74* oraz jako alternatywa dla traktowania określonego w *ust. 68-72*, właściwe organy Państwa Członkowskiego mogą zezwolić instytucjom kredytowym na przypisanie wagi ryzyka równej 50 % w odniesieniu do części ekspozycji w pełni zabezpieczonej nieruchomością mieszkalną lub komercyjną, znajdującą się na terytorium Państwa Członkowskiego, jeżeli posiadają dowody na to, że właściwe rynki są dobrze rozwinięte i ugruntowane, a stopa strat z tytułu udzielonych kredytów, zabezpieczonych odpowiednio nieruchomościami mieszkalnymi lub komercyjnymi nie przekracza następujących limitów:

- a) straty wynikające z transakcji kredytowych zabezpieczonych nieruchomościami mieszkalnymi lub komercyjnymi odpowiednio do 50 % wartości rynkowej (lub w stosownym przypadku 60 % wartości bankowo-hipotecznej, jeżeli wartość ta jest niższa) nie przekraczają w żadnym roku 0,3 % wartości niespłaconych kredytów zabezpieczonych przez ten rodzaj nieruchomości
- b) całkowite straty z transakcji kredytowych zabezpieczonych odpowiednio nieruchomościami mieszkalnymi lub komercyjnymi nie przekraczają w żadnym roku 0,5 % wartości należności kredytowych zabezpieczonych tym rodzajem nieruchomości.

74. Jeżeli w danym roku jeden z warunków wymienionych w *ust. 73* nie jest spełniony, tego rodzaju traktowanie ryzyka przestanie być uznawane, do czasu aż warunki zostaną spełnione w którymś z kolejnych lat.

75. Właściwe organy, które nie zezwalają na traktowanie określone w *ust. 73*, mogą zezwolić instytucji kredytowej na przypisanie wag ryzyka dozwolonych w ramach danego sposobu traktowania odnośnie do ekspozycji zabezpieczonych odpowiednio nieruchomościami mieszkalnymi lub komercyjnymi, znajdującymi się na terytorium tych Państw Członkowskich, których właściwe organy zezwalają na takie traktowanie, zgodnie z warunkami stosowanymi w danym Państwie Członkowskim.

1.6. **Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat w przypadku mieszanych puli zabezpieczeń**

76. Jeżeli kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane są zgodnie z art. 84-89, a ekspozycja posiada zarówno zabezpieczenie finansowych, jak i inną uznaną formę zabezpieczenia, współczynnik LGD* (efektywna strata z tytułu niewykonania zobowiązań) traktowany do celów załącznika VII jako LGD, oblicza się w następujący sposób.

77. Instytucja kredytowa zobowiązana jest do podziału wartości ekspozycji skorygowanej o czynnik zmienności (tj. wartości po zastosowaniu korekty z tytułu zmienności określonej zgodnie z *ust. 33*) na części, z których każda objęta jest tylko jednym rodzajem zabezpieczenia. Oznacza to, że instytucja kredytowa musi podzielić ekspozycję na część objętą uznanym zabezpieczeniem finansowym, część objętą zabezpieczeniem w postaci wpływów z wierzytelności, części objęte zabezpieczeniem w formie nieruchomości komercyjnych lub

▼ B

nieruchomości mieszkalnych, część objętą innym uznanym zabezpieczeniem oraz odpowiednio część niezabezpieczoną.

78. Współczynnik LGD* dla każdej części ekspozycji obliczany jest osobno zgodnie z odpowiednimi przepisami niniejszego załącznika.

1.7. Inne rodzaje ochrony kredytowej rzeczywistej

1.7.1 Depozyty u instytucji będących stronami trzecimi

79. Jeżeli spełnione są warunki określone w części 2 ust. 12, ochronę kredytową wchodzącą w zakres części 1 ust. 23 można traktować jako gwarancję instytucji będącej stroną trzecią.

1.7.2 Polisy ubezpieczeniowe na życie jako poręczenie kredytu

80. Jeżeli spełnione są warunki określone w części 2 ust. 13, ochronę kredytową wchodzącą w zakres przepisów części 1 ust. 24 można traktować jako gwarancję firmy wystawiającej ubezpieczenie na życie. Wartość uznanej ochrony kredytowej jest wartością wykupu polisy ubezpieczeniowej.

1.7.3 Papiery wartościowe instytucji z opcją odkupu na żądanie

81. Instrumenty uznane na mocy części 1 ust. 25 można traktować jako gwarancję instytucji emitującej.
82. Wartość uznanej ochrony kredytowej jest wtedy następująca:
- a) jeżeli instrument podlega odkupowi po cenie nominalnej, wówczas kwota ta stanowi wartość ochrony;
 - b) jeżeli instrument podlega odkupowi po cenie rynkowej, wówczas wartością ochrony jest wartość instrumentu wycenionego w taki sam sposób, jak dłużne papiery wartościowe określone w części 1 ust. 8.

2. OCHRONA KREDYTOWA NIERZECZYWISTA

2.1. Wycena

83. Wartość ochrony kredytowej nierzeczywistej (G) jest kwotą, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiścić w przypadku niewykonania zobowiązania lub niedotrzymania terminu płatności przez kredytodawcę, czy też zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych. W przypadku kredytowych instrumentów pochodnych, które do zdarzeń kredytowych nie zaliczają restrukturyzacji zobowiązania bazowego obejmującej umorzenie lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub prowizji prowadzących do zdarzenia straty kredytowej (tj. aktualizacje wartości lub innego podobnego obciążenia rachunku zysków i strat).

- a) wartość ochrony kredytowej obliczona zgodnie z pierwszym zdaniem niniejszego ustępu zostaje obniżana o 40 %, jeżeli kwota, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiścić, nie przekracza wartości ekspozycji; lub
- b) wartość ochrony kredytowej może wynosić maksymalnie 60 % wartości ekspozycji, jeżeli kwota, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiścić, przekracza wartość ekspozycji.

84. Jeżeli ochrona kredytowa nierzeczywista nominowana jest w walucie innej niż waluta, w której nominowana jest ekspozycja (niedopasowanie walutowe) wartość zabezpieczenia ryzyka kredytowego zostaje obniżana poprzez zastosowanie korekty z tytułu zmienności H_{FX} w następujący sposób:

$$G^* = G \times (1 - H_{FX})$$

gdzie

G stanowi nominalną kwotę ochrony kredytowej;

G* stanowi wartość G skorygowaną o ryzyko walutowe, a

H_{FX} jest korektą z tytułu zmienności obejmującą każde niedopasowanie walutowe między ochroną kredytową a zobowiązaniem bazowym.

Jeżeli nie zachodzi niedopasowanie walutowe

▼ B

$$G^* = G$$

85. Korekta z tytułu zmienności stosowana w przypadku niedopasowania walutowego może być obliczana na podstawie metodę nadzorczą lub metody oszacowań własnych, określonych w ust. 34-57.

2.2. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat

2.2.1 Ochrona częściowa – podział na transze

86. Jeżeli instytucja kredytowa przenosi część ryzyka kredytowego w jednej lub więcej transzach, stosuje się zasady określone w art. 94-101. Progi istotności, poniżej których nie dokonuje się płatności w przypadku straty, uważane są za równoważne zachowanym pozycjom pierwszej straty oraz skutkujące transferem ryzyka podzielonym na transze.

2.2.2 Metoda standardowa

a) Ochrona pełna

87. Do celów art. 80, wartość g stanowi wagę ryzyka przypisywaną ekspozycji w pełni objętej ochroną nieruchomością (G_A), gdzie:

g stanowi wagę ryzyka ekspozycji wobec dostawcy ochrony, określoną w art. 78-83, a

G_A oznacza wartość G^* , obliczoną zgodnie z ust. 85, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów rozliczenia zgodnie z częścią 4.

b) Ochrona częściowa – równość pod względem uprzywilejowania

88. Jeżeli zabezpieczona kwota jest mniejsza niż wartość ekspozycji, a zabezpieczone i niezabezpieczone części są równe pod względem uprzywilejowania – tj. instytucja kredytowa i dostawca zabezpieczenia mają proporcjonalny udział w pokryciu strat – przyznaje się proporcjonalną ulgę w funduszach regulacyjnych. Do celów art. 80 kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się według następującego wzoru:

$$(E - G_A) \times r + G_A \times g$$

gdzie:

E jest wartością ekspozycji;

G_A oznacza wartość G^* , obliczoną zgodnie z ust. 85, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów rozliczenia zgodnie z częścią 4.

r stanowi wagę ryzyka ekspozycji wobec dłużnika, określoną w art. 78-83;

g stanowi wagę ryzyka ekspozycji wobec dostawcy ochrony, określoną w art. 78-83.

c) Gwarancje państwowe

89. Właściwe organy mogą rozszerzyć traktowanie określone w załączniku VI część 1 ust. 4 i 5 na ekspozycje lub części ekspozycji gwarantowane przez rządy centralne lub banki centralne, jeżeli dana gwarancja jest nominowana w walucie krajowej kredytobiorcy, a ekspozycja jest opłacona w tej samej walucie.

2.2.3. Metoda IRB

Ochrona pełna/ochrona częściowa – równość pod względem uprzywilejowania

90. W przypadku gdy pełną substytucję uznaje się za nieuzasadnioną, wartością PD dla zabezpieczonej części ekspozycji (opartej na skorygowanej wartości ochrony kredytowej G_A) może być do celów załącznika VII część 2 wartość PD dostawcy zabezpieczenia, lub wartość PD pośrednia pomiędzy wartością kredytobiorcy a wartością gwaranta. W przypadku ekspozycji podporządkowanych i niepodporządkowanego ochrony nieruchomości do celów załącznika VII część 2 stosować można wartość LGD przypisaną należnościom uprzywilejowanym.

▼ **B**

91. W przypadku niezabezpieczonej części ekspozycji $PD = PD$ kredytobiorcy, $LGD = LGD$ ekspozycji bazowej.
92. G_A oznacza wartość G^* , obliczaną zgodnie z ust. 84 powyżej, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów rozliczenia zgodnie z częścią 4.

CZĘŚĆ 4

Niedopasowanie terminów rozliczenia

1. Przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, do niedopasowania terminów rozliczenia dochodzi, gdy rzeczywisty termin rozliczenia ochrony kredytowej jest krótszy niż rzeczywisty termin rozliczenia zabezpieczonej ekspozycji. Nie uznaje się ochrony o rezydualnym terminie rozliczenia krótszym niż trzy miesiące, której termin rozliczenia jest krótszy niż termin rozliczenia ekspozycji bazowej.
2. W przypadku, gdy zachodzi niedopasowanie terminów rozliczenia, ochrony kredytowej nie uznaje się, jeżeli:
 - a) pierwotny termin rozliczenia ochrony wynosi mniej niż rok; lub
 - b) sprawa dotyczy ekspozycji krótkoterminowej, którego termin rozliczenia (M) określony w załączniku VII część 2 *ust. 14*, według ustaleń właściwych organ, podlega dolnej granicy 1 dnia, a nie 1 roku.

1. DEFINICJA TERMINU ROZLICZENIA

3. Efektywny termin rozliczenia zobowiązania bazowego to najdłuższy pozostały okres, przed upływem którego kredytobiorca jest zobowiązany wykonać swoje zobowiązania, nie dłuższy jednak niż 5 lat. Z zastrzeżeniem ust. 4, termin rozliczenia ochrony kredytowej jest okresem pozostałym do najwcześniejszego terminu, w którym ochrona może wygasnąć, lub zostać zakończona.
4. Jeżeli wystawca ochrony może zgodnie z umową przerwać działanie ochrony, za termin rozliczenia takiego zabezpieczenia przyjmuje się najwcześniejszy termin, w którym można skorzystać z tej możliwości. Jeżeli nabywca zabezpieczenia może rozwiązać umowę o ochronie, a wśród warunków ustalonych w trakcie zawierania umowy jest pozytywna zachęta dla instytucji kredytowej do wykupu instrumentu przed umownym terminem rozliczenia, wówczas za termin rozliczenia ochrony uznaje się okres pozostały do najwcześniejszego terminu, w którym można skorzystać z tej możliwości; w pozostałych przypadkach można uznać, że opcja ta nie wpływa na termin rozliczenia ochrony kredytowej.
5. Jeżeli nic nie stoi na przeszkodzie, aby wycofać kredytowy instrument pochodny przed upływem okresu karencji wymaganego do stwierdzenia niewykonania zobowiązania bazowego, w wyniku nieuregulowania należnych płatności, termin rozliczenia ochrony skracany jest o długość okresu karencji.

2. WYCENA OCHRONY KREDYTOWEJ

2.1. **Transakcje z ochroną kredytową rzeczywistą – uproszczona metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych**

6. Jeżeli zachodzi niedopasowanie pomiędzy terminem rozliczenia ekspozycji oraz terminem rozliczenia ochrony, ochrona nie jest uznawana.

2.2. **Transakcje podlegające ochronie kredytowej rzeczywistej – kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych.**

7. Przy ustalaniu skorygowanej wartości zabezpieczenia należy uwzględnić termin rozliczenia ochrony kredytowej oraz termin rozliczenia ekspozycji, zgodnie z następującym wzorem:

$$C_{VAM} = C_{VA} \times (t-t^*)/(T-t^*)$$

gdzie:

C_{VA} jest wartością zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności, jak określono w części 3 *ust. 33*, lub kwotą ekspozycji – w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa;

▼B

t oznacza liczbę lat pozostałą do terminu rozliczenia ochrony kredytowej, obliczoną zgodnie z ust. 3-5, lub wartość T – w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa;

T oznacza liczbę lat pozostałą do terminu rozliczenia ekspozycji, obliczoną zgodnie z ust. 3-5, lub liczbę 5 – w zależności od tego, która z tych liczb jest niższa; a

t* równa się 0,25.

C_{VAM} oznacza wartość C_{VA} skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów rozliczenia, zawartą we wzorze na w pełni skorygowaną wartość ekspozycji (E^*), określonym w części 3 ust. 33.

2.3. Transakcje podlegające ochronie kredytowej nierzeczywistej

8. Przy ustalaniu skorygowanej wartości ochrony należy uwzględnić termin rozliczenia ochrony kredytowej oraz termin rozliczenia ekspozycji, zgodnie z następującym wzorem:

$$G_A = G^* \times (t-t^*)/(T-t^*)$$

gdzie:

G^* oznacza kwotę ochrony ryzyka kredytowego skorygowaną o niedopasowanie walutowe

G_A oznacza wartość G^* skorygowaną o niedopasowanie terminów rozliczenia

t oznacza liczbę lat pozostałą do terminu rozliczenia ochrony kredytowej, obliczoną zgodnie z ust. 3-5, lub wartość T – w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa;

T oznacza liczbę lat pozostałą do terminu rozliczenia ekspozycji, obliczoną zgodnie z ust. 3-5, lub liczbę 5 – w zależności od tego, która z tych liczb jest niższa; a

t* równa się 0,25.

G_A oznacza wówczas wartość ochrony do celów części 3 ust. 83-92.

CZĘŚĆ 5

Łączenie technik ograniczania ryzyka kredytowego w ramach metody standardowej

- Jeżeli instytucja kredytowa obliczająca kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83 dysponuje więcej niż jednym sposobem ograniczenia ryzyka kredytowego w odniesieniu do jednej ekspozycji (np. ekspozycja objęta częściowo zabezpieczeniem rzeczowym, a częściowo gwarancjami), instytucja taka zobowiązana jest do podziału ekspozycji na części objęte każdym typem narzędzia ograniczenia ryzyka kredytowego (tj. część objętą zabezpieczeniem rzeczowym i część objętą gwarancją), a kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem dla każdej części należy obliczać oddzielnie, zgodnie z przepisami art. 78-83 oraz niniejszego załącznika.
- Jeżeli ochrona kredytowa pochodząca od jednego dostawcy posiada różne terminy rozliczenia, należy zastosować metodę podobną do metody opisanej w ust. 1.

CZĘŚĆ 6

Techniki ograniczania ryzyka kredytowego koszyka ekspozycji

- KREDYTOWE INSTRUMENTY POCHODNE URUCHAMIANE PIERWSZYM NIEWYKONANIEM ZOBOWIĄZANIA
 - Jeżeli instytucja kredytowa uzyskuje ochronę kredytową wielu ekspozycji na warunkach przewidujących, że pierwsze niewykonanie zobowiązania wśród ekspozycji uruchamia płatność, przerywając jednocześnie umowę, instytucja kredytowa może zmienić sposób obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat w odniesieniu do ekspozycji, które w razie braku zabezpieczenia kredytowego dałyby najniższą kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem zgodnie z art. 78-83 lub art. 84-89, stosownie do przepisów niniejszego załącznika, jednak wyłącznie,

▼B

jeżeli wartość ekspozycji jest niższa od lub równa wartości zabezpieczenia kredytowego.

2. KREDYTOWY INSTRUMENT POCHODNY URUCHAMIANY N-TYM NIEWYKONANIEM ZOBOWIĄZANIA

2. Jeżeli zgodnie z warunkami ochrony kredytowej płatność uruchamiana jest n -tym niewykonaniem zobowiązania ramach koszyku ekspozycji, instytucja kredytowa nabywająca ochronę może je uznać jedynie w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat, jeżeli uzyskano ochronę kredytową również dla od 1 do $n-1$ przypadków niewykonania zobowiązań lub jeżeli nastąpiło już $n-1$ przypadków niewykonania zobowiązań. Należy wówczas stosować metodę określoną w ust. 1, dotyczącą kredytowych instrumentów pochodnych uruchamianych pierwszym niewykonaniem zobowiązania, dostosowaną do produktów uruchamianych n -tym niewykonaniem zobowiązania.

ZALĄCZNIK IX

SEKURYTYZACJA

CZĘŚĆ 1

Definicje do celów Załącznika IX

1. Do celów niniejszego załącznika:
 - „Marża nadwyżkowa” oznacza otrzymane opłaty za kredyt oraz inne odsetki i prowizje związane z ekspozycjami sekurytyzowanymi po odliczeniu kosztów i wydatków;
 - „Opcja odkupu końcowego” oznacza zawartą w umowie opcję odkupu lub zamknięcia przez podmiot inicjujący pozycje sekurytyzacyjnych przed spłatą wszystkich ekspozycji bazowych, kiedy kwota należności z tytułu ekspozycji spada poniżej określonego poziomu;
 - „Instrument wsparcia płynności” oznacza pozycję sekurytyzacyjną z tytułu umowy o dostarczenie środków płynnych, mającej na celu zapewnienie terminowości przepływów środków pieniężnych do inwestorów;
 - „Kirb” oznacza wartość równą 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, która byłaby obliczona zgodnie z przepisami art. 84-89 dla ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji, powiększoną o kwotę oczekiwanych strat związanych z tymi ekspozycjami, obliczoną zgodnie z wyżej wymienionymi artykułami;
 - „Metoda ratingów zewnętrznych” oznacza metodę obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z częścią 4 ust. 46-51;
 - „Metoda formuły nadzorczej” oznacza metodę obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z częścią 4 ust. 52-54;
 - „Pozycja bez ratingu” oznacza pozycję w sekurytyzowanych papierach wartościowych, dla której nie istnieje uznana ocena kredytowa, dokonana przez uznaną instytucję ECAI, określoną w art. 97;
 - „Pozycja z ratingiem” oznacza pozycję w sekurytyzowanych papierach wartościowych, dla której istnieje uznana ocena kredytowa, dokonana przez uznaną instytucję ECAI, określoną w art. 97; oraz
 - „Program emisji papierów komercyjnych zabezpieczonych należnościami” („program ABCP”) oznacza program sekurytyzacji; wyemitowane w ramach tego programu papiery wartościowe przyjmują głównie postać papierów komercyjnych z pierwotnym terminem rozliczenia wynoszącym jeden rok lub krócej.

CZĘŚĆ 2

Wymogi minimalne dotyczące uznawania transferu istotnej części ryzyka kredytowego oraz obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat dla ekspozycji objętych sekurytyzacją

1. WYMOGI MINIMALNE DOTYCZĄCE UZNAWANIA TRANSFERU ISTOTNEJ CZĘŚCI RYZYKA KREDYTOWEGO W SEKURYTYZACJI TRADYCYJNEJ
 1. W przypadku sekurytyzacji tradycyjnej inicjująca instytucja kredytowa może wyłączyć ekspozycje objęte sekurytyzacją z obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat, jeśli istotna część ryzyka kredytowego związana z przedmiotowymi ekspozycjami została przekazana stronom trzecim, a transfer taki spełnia następujące warunki:
 - a) Dokumentacja dotycząca sekurytyzacji odzwierciedla istotę ekonomiczną transakcji.
 - b) Ekspozycje sekurytyzowane są poza zasięgiem inicjującej instytucji kredytowej oraz jej wierzycieli, również w przypadku bankructwa i przejścia masy upadłościowej przez syndyka, co jest poparte opinią uprawnionego radcy prawnego.

▼B

- c) Wyemitowane papiery wartościowe nie stanowią zobowiązań płatniczych inicjującej instytucji kredytowej.
- d) Przejmujący ekspozycję jest jednostką specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji (jednostka SSPE).
- e) Inicjująca instytucja kredytowa nie zachowuje efektywnej lub pośredniej kontroli nad przekazanymi ekspozycjami. Uznaje się, że instytucja inicjująca zachowała efektywną kontrolę nad przekazanymi ekspozycjami, jeśli posiada prawo odkupu wcześniej przekazanych ekspozycji, aby zrealizować związane z nimi zyski lub jeśli jest zobowiązana ponownie przejąć ryzyko. Zachowanie przez inicjującą instytucję kredytową prawa administrowania lub zobowiązań w odniesieniu do ekspozycji nie stanowi samo w sobie pośredniej kontroli ekspozycji.
- f) W przypadku występowania opcji odsprzedaży resztkowej spełnione są następujące warunki:
 - (i) Opcję odsprzedaży resztkowej realizuje się według uznania inicjującej instytucji kredytowej;
 - (ii) Opcja odsprzedaży resztkowej może być wykonana, w przypadku gdy 10 % lub mniej niż 10 % pierwotnej wartości ekspozycji sekurytyzowanych pozostaje niespłacone; oraz
 - (iii) opcji odsprzedaży resztkowej nie skonstruowano w sposób mający na celu uniknięcie przypisania strat do pozycji wsparcia jakości kredytowej lub innych pozycji w posiadaniu inwestorów, ani też w jakikolwiek inny sposób mający na celu wsparcie jakości kredytowej; oraz
- g) Dokumentacja dotycząca sekurytyzacji nie zawiera klauzul stwierdzających, że
 - (i) wyjąwszy przypadek opcji przedterminowej spłaty, wymaga się, by inicjująca instytucja kredytowa podwyższała jakość kredytową pozycji sekurytyzacyjnych, w tym między innymi, zmieniła bazowe ryzyko kredytowe lub zwiększyła dochód wypłacany inwestorom w związku z ewentualnym pogorszeniem się jakości kredytowej ekspozycji sekurytyzowanych; lub
 - (ii) w przypadku pogorszenia się jakości kredytowej puli bazowej zwiększeniu ulegają odsetki płacone z tytułu posiadania pozycji sekurytyzacyjnych.

2. WYMOGI MINIMALNE DOTYCZĄCE UZNAWANIA TRANSFERU ISTOTNEJ CZĘŚCI I RYZYKA KREDYTOWEGO W SEKURYTYZACJI SYNTETYCZNEJ

2. W przypadku sekurytyzacji syntetycznej inicjująca instytucja kredytowa może obliczać kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji objętych sekurytyzacją zgodnie z ust. 3 i 4 poniżej, jeśli istotna część ryzyka kredytowego została przekazana stronom trzecim poprzez rzeczywistą lub nierzeczywistą ochronę kredytową (ryzyka kredytowego), a taki transfer spełnia następujące warunki.
- a) Dokumentacja dotycząca sekurytyzacji odzwierciedla istotę ekonomiczną transakcji;
 - b) Ochrona kredytowa, za pośrednictwem której przekazywane jest ryzyko kredytowe spełnia warunki uznawania oraz inne wymogi wymienione w art. 90-93, niezbędne do uznania takiego zabezpieczenia. Do celów niniejszego ustępu jednostek specjalnego przeznaczenia nie uznaje się za uznanych dostawców ochrony nierzeczywistej.
 - c) Instrumenty stosowane w celu transferu ryzyka kredytowego nie zawierają warunków, które:
 - (i) narzucają znaczące progi istotności, poniżej których nie jest uruchamiana ochrona kredytowa w razie zdarzenia kredytowego;

▼ B

- (ii) pozwalają na zakończenie ochrony na skutek pogorszenia się jakości kredytowej ekspozycji bazowych;
 - (iii) w przypadkach innych niż przedterminowy wykup nakładają na inicjującą instytucję kredytową wymóg podwyższenia jakości kredytowej pozycji sekurytyzacyjnych;
 - (iv) zwiększają koszt ochrony kredytowej ponoszony przez instytucję kredytową lub odsetki płacone posiadaczowi pozycji sekurytyzacyjnych z tytułu pogorszenia się jakości kredytowej puli bazowej; oraz
- d) Uzyskano opinię uprawnionego radcy prawnego, potwierdzającą możliwość wyegzekwowania wartości ochrony kredytowej we obrębie jurysdykcji właściwych sądów.
3. **OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM PRZEZ INICJUJĄCE INSTYTUCJE KREDYTOWE DLA EKSPOZYCJI PODDANYCH SEKURTYZACJI SYNTETYCZNEJ**
3. Obliczając kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji sekurytyzowanych, w przypadku gdy spełnione są warunki wymienione w ust. 2, instytucja kredytowa inicjująca sekurytyzację syntetyczną stosuje, z zastrzeżeniem ust. 5-7, właściwe metody obliczeniowe, określone w części 4, nie zaś w art. 78-89. Dla instytucji kredytowych, obliczających zgodnie z art. 84-89 kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat, kwota oczekiwanej straty w odniesieniu to takich ekspozycji jest równa zero.
4. W celu zachowania jasności ust. 3 odnosi się do całej puli ekspozycji sekurytyzowanych. Wymaga się, z zastrzeżeniem przepisów ust. 5-7, by inicjująca instytucja kredytowa obliczała kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do wszystkich transz sekurytyzacyjnych zgodnie z przepisami części 4, w tym z przepisami odnoszącymi się do uznawania form ograniczenia ryzyka kredytowego. Jeżeli na przykład dana transza jest przekazywana stronie trzeciej za pośrednictwem ochrony nierzeczywistej, instytucja kredytowa, obliczając kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, przypisuje tej transzy wagę ryzyka wspomnianej strony trzeciej.
- 3.1. **Sposoby traktowania przypadków niedopasowania terminów rozliczenia w procesie sekurytyzacji syntetycznej**
5. Do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z ust. 3 wszelkie przypadki niedopasowania terminów między ochroną kredytową poprzez którą osiąga się podział na transze, a ekspozycjami objętymi sekurytyzacją uwzględnia się zgodnie z ust. 6-7.
6. Za termin rozliczenia ekspozycji sekurytyzowanych uważa się najdłuższy termin rozliczenia dowolnego z nich, nie dłuższy jednak niż pięć lat. Termin rozliczenia ochrony kredytowej określa się zgodnie z załącznikiem VIII.
7. Przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla transz, którym zgodnie z częścią 4 przypisuje się wagę ryzyka w wysokości 1 250 %, inicjująca instytucja kredytowa nie uwzględnia żadnych przypadków niedopasowania terminów rozliczenia. W odniesieniu do wszelkich innych transz stosuje się sposoby traktowania przypadków niedopasowania terminów rozliczenia określone w załączniku VIII, według wzoru:
- $$RW^* \text{ równa się } [RW(SP) \times (t - t^*) / (T - t^*)] +$$
- $$[RW(Ass) \times (T - t) / (T - t^*)]$$
- gdzie:
- RW^* = oznacza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem do celów art. 75 lit. a);
- $RW(Ass)$ = oznacza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji, które byłyby zastosowane, gdyby te ekspozycje nie były poddane sekurytyzacji, obliczane na zasadzie proporcjonalnej;

▼B

RW(SP) = oznacza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z ust. 3, jeśli nie wystąpił przypadek niedopasowania terminów rozliczenia;

T = oznacza termin rozliczenia ekspozycji bazowych wyrażony w latach;

t = oznacza termin rozliczenia ochrony kredytowej, wyrażony w latach; oraz

t* równa się 0,25.

CZĘŚĆ 3**Zewnętrzna ocena kredytowa**

1. **KRYTERIA, JAKIE MUSZĄ SPEŁNIAĆ OCENY KREDYTOWE ECAI**
 1. Aby posłużyć do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem na mocy przepisów części 4, ocena kredytowa opracowana przez uznaną instytucję ECAI spełnia następujące warunki.
 - a) Nie istnieje żadne niedopasowanie między typami płatności ujętymi w ocenie kredytowej a typami płatności, do których upoważniona jest instytucja kredytowa na mocy umowy stanowiącej podstawę rozpatrywanej pozycji sekurytyzacyjnej; oraz
 - b) Ocena kredytowa jest dostępna publicznie dla rynku. Za publicznie dostępne uznaje się tylko te oceny kredytowe, które zostały opublikowane na powszechnie dostępnym forum oraz zawarte w macierzy przejścia danej instytucji ECAI. Za publicznie dostępne nie uznaje się natomiast tych ocen kredytowych, które są udostępnione jedynie ograniczonej liczbie podmiotów.
2. **STOSOWANIE OCEN KREDYTOWYCH**
 2. Instytucja kredytowa może wyznaczyć jedną lub więcej uznanych instytucji ECAI, których ocen kredytowych używa przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem na mocy art. 94-101 („wyznaczona instytucja ECAI”).
 3. Instytucja kredytowa musi, z zastrzeżeniem przepisów ust. 5-7 poniżej, konsekwentnie stosować oceny kredytowe wyznaczonej instytucji ECAI w odniesieniu do swoich pozycji sekurytyzacyjnych.
 4. Instytucja kredytowa nie może, z zastrzeżeniem przepisów ust. 5-6, stosować ocen kredytowych danej instytucji ECAI do swoich pozycji w określonych transzach oraz ocen kredytowych innej instytucji ECAI do swoich pozycji w innych transzach w ramach tej samej struktury sekurytyzacyjnej, które posiadają lub nie posiadają ratingu nadanego przez pierwszą instytucję ECAI.
 5. W przypadkach, gdy w odniesieniu do danej pozycji istnieją dwie oceny kredytowe opracowane przez wyznaczone instytucje ECAI, instytucja kredytowa stosuje mniej korzystną z nich.
 6. W przypadkach, gdy w odniesieniu do danej pozycji istnieją więcej niż dwie oceny kredytowe wyznaczonych instytucji ECAI, stosuje się dwie najbardziej korzystne. Jeśli są różne, stosuje się mniej korzystną z nich.
 7. W przypadku gdy ochrona kredytowa, uznana na mocy art. 90-93, dostarczana jest bezpośrednio do jednostki SSPE i ochrona ta znajduje odzwierciedlenie w ocenie kredytowej pozycji, nadanej przez wyznaczoną instytucję ECAI, można zastosować wagę ryzyka przypisaną do tej oceny. Jeśli ochrona nie jest uznana na mocy art. 90-93, nie uznaje się też związanej z nią oceny kredytowej. W sytuacji, gdy ochrona kredytowa nie jest dostarczana jednostce SSPE, lecz bezpośrednio pozycji sekurytyzacyjnej, oceny kredytowej nie można uznać.

▼B**3. PRZYPORZĄDKOWANIE RATINGÓW**

8. Właściwe organy określają, który stopień jakości kredytowej, spośród podanych w tabelach w części 4, przypisuje się każdej ocenie kredytowej ECAI. Tym samym właściwe organy różnicują względne stopnie ryzyka, wyrażone w każdej ocenie. Biorą pod uwagę czynniki ilościowe, takie jak współczynnik niewykonania zobowiązań lub stopę strat, oraz czynniki jakościowe, takie jak zakres transakcji poddanych ocenie przez instytucję ECAI oraz znaczenie oceny kredytowej.
9. Właściwe organy starają się zapewnić, aby pozycje w sekurytyzowanych papierach wartościowych, którym przypisuje się taką samą wagę ryzyka na podstawie ocen kredytowych uznanych instytucji ECAI, podlegały równoważnym stopniom ryzyka kredytowego. Obejmuje to ewentualną zmianę decyzji określających, stopień odpowiedni dla poszczególnych ocen kredytowych.

CZĘŚĆ 4**Obliczenia****1. OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM**

1. Do celów art. 96 kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnych oblicza się, przypisując wartości ekspozycji z tytułu pozycji odpowiednią wagę ryzyka, tak jak określono w niniejszej części.
 2. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 3:
 - a) w przypadku gdy instytucja kredytowa oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z ust. 6-36, wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję bilansową, jest równa jej wartości bilansowej;
 - b) w przypadku gdy instytucja kredytowa oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z ust. 37-76, wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję bilansową, jest mierzona przed dokonaniem aktualizacji wartości oraz
 - c) wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję pozabilansową, równa się jej wartości nominalnej pomnożonej przez współczynnik konwersji, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika. Współczynnik ten wynosi 100 %, chyba że określono inaczej.
 3. Wartość ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnej z tytułu instrumentu pochodnego, określonego w załączniku IV, ustala się zgodnie z załącznikiem III.
 4. W przypadku gdy pozycja w sekurytyzowanych papierach wartościowych objęta jest ochroną rzeczową, wartość ekspozycji tej pozycji może się zmieniać zgodnie z wymogami określonymi w załączniku VIII i z ich zastrzeżeniem, jak określono poniżej w niniejszym załączniku.
 5. W przypadku gdy instytucja kredytowa posiada dwie lub więcej pokrywających się pozycji sekurytyzacyjnych, instytucja taka zobowiązana będzie – w zakresie, w jakim pozycje te nakładają się na siebie – włączyć do obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem jedynie te pozycje lub części pozycji, które skutkują wyższymi kwotami ekspozycji ważonymi ryzykiem. Do celów niniejszego ustępu „nakładanie się” oznacza, że pozycje w całości lub w części narażone są na to samo ryzyko, tak że pokrywającym się częściom pozycji odpowiada jedna ekspozycja.
2. **OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM WEDŁUG METODY STANDARDOWEJ**
 6. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 8, kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnej z ratingiem oblicza się, stosując do wartości ekspozycji wagę ryzyka związaną ze stopniem jakości kredytowej, przypisanym przez właściwe organy do

▼B

określonej oceny kredytowej zgodnie z art. 98, jak podano w tabelach 1 i 2.

Tabela 1

Pozycje inne niż z ratingami krótkoterminowymi

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5 i niższy
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	350 %	1 250 %

Tabela 2

Pozycje z ratingami krótkoterminowymi

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	Wszystkie inne oceny kredytowe
Waga ryzyka	20 %	50 %	100 %	1 250 %

7. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 10-15, kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem pozycji sekurytyzacyjne bez ratingu oblicza się przez zastosowanie wagi ryzyka 1 250 %.

2.1. Inicjujące i sponsorujące instytucje kredytowe

8. Dla inicjującej lub sponsorującej instytucji kredytowej kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem obliczone w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych mogą ograniczać się do kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które ustalonyby dla ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji. Działa to z zastrzeżeniem zakładanego zastosowania wagi ryzyka 150 % do wszystkich pozycji przedawnionych oraz pozycji należących do „nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka” wśród ekspozycji sekurytyzowanych.

2.2. Sposoby traktowania pozycji bez ratingu

9. Zezwala się instytucji kredytowej utrzymującej pozycję sekurytyzacyjną bez ratingu na stosowanie metod określonych w ust. 10 do obliczania kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla tej pozycji, pod warunkiem że skład puli ekspozycji sekurytyzowanych jest przez cały czas znany.
10. Instytucja kredytowa może zastosować średnioważoną wagę ryzyka, która byłaby zastosowana przez instytucję kredytową posiadającą ekspozycje do ekspozycji objętych sekurytyzacją z art. 78-83, i pomnożona przez współczynnik koncentracji. Wspomniany współczynnik koncentracji równa się sumie wartości nominalnych wszystkich transz podzielonej przez sumę wartości nominalnych transz o równym lub niższym stopniu uprzywilejowania co transza, w której znajduje się dana pozycja, włączając w to również samą transzę. Otrzymana waga ryzyka nie jest wyższa niż 1 250 % lub niższa niż jakkolwiek waga ryzyka zastosowana do transzy posiadającej rating o wyższym stopniu uprzywilejowania. W przypadku gdy instytucja kredytowa nie jest w stanie określić wagi ryzyka stosowanych do ekspozycji objętych sekurytyzacją zgodnie z art. 78-83, przypisuje ona przedmiotowej pozycji wagę ryzyka 1 250 %.

2.3. Sposoby traktowania pozycji sekurytyzacyjnych w transzy drugiej straty lub o wyższym pierwszeństwie w programie ABCP

11. Z zastrzeżeniem dostępności korzystniejszych sposobów traktowania na mocy przepisów dotyczących instrumentów wsparcia płynności zawartych w ust. 13-15, instytucja kredytowa może zastosować do pozycji sekurytyzacyjnych, spełniających warunki określone w ust. 12, wagę ryzyka o wartości 100 % lub najwyższej wagi ryzyka, która byłaby zastosowana przez instytucję kredytową posiadającą ekspozycje do dowolnego ekspozycji

▼ B

objętego sekurytyzacją zgodnie z art. 78-83 – w zależności od tego, która z tych dwóch wartości jest większa.

12. Sposoby traktowania, wymienione w ust. 11, są dostępne, jeśli pozycja sekurytyzacyjna
 - a) dotyczy transzy, która w sensie ekonomicznym stanowi w sekurytyzacji pozycję drugiej straty lub bardziej uprzywilejowaną, a transza pierwszej straty dostarcza znaczącego wsparcia jakości kredytowej transzy drugiej straty;
 - b) ma jakość równą jakości inwestycyjnej lub wyższą oraz
 - c) jest w posiadaniu instytucji kredytowej, która nie posiada pozycji w transzy pierwszej straty rzędu.

2.4. Sposoby traktowania instrumentów wsparcia płynności nieposiadających ratingu

2.4.1. Uznane instrumenty wsparcia płynności

13. Jeżeli spełnione są warunki wymienione poniżej, do określenia wartości ekspozycji takich instrumentów można zastosować współczynnik konwersji 20 % – w odniesieniu do wartości nominalnej danego instrumentu wsparcia płynności z pierwotnym terminem rozliczenia wynoszącym jeden rok lub krócej, oraz współczynnik konwersji 50 % – w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności z pierwotnym terminem rozliczenia dłuższym niż jeden rok:
 - a) dokumentacja dotycząca instrumentu wsparcia płynności jasno określa i ogranicza okoliczności, w których ten instrument może być wykorzystany;
 - b) instrumentu nie można wykorzystać w celu dostarczenia wsparcia jakości kredytowej przez pokrycie strat już poniesionych do momentu wykorzystania instrumentu, na przykład przez zapewnienie płynności ekspozycjom nieobsługiwany w momencie wykorzystania instrumentu lub przez nabycie aktywów powyżej wartości godziwej;
 - c) instrumentu nie stosuje się w celu dostarczenia stałego lub regularnego finansowania sekurytyzacji;
 - d) spłata z tytułu wykorzystania instrumentu wsparcia płynności nie jest podporządkowana w stosunku do należności inwestorów, innych niż należności z tytułu instrumentów pochodnych na stopę procentową lub walutowych, opłat lub innych tego typu płatności, ani też nie podlega zrzeczeniu lub odroczeniu;
 - e) instrumentu wsparcia płynności nie można wykorzystać po wyczerpaniu wszystkich instrumentów wsparcia jakości kredytowej korzystnych dla danego instrumentu wsparcia płynności; oraz
 - f) instrument wsparcia płynności musi zawierać postanowienie, z którego wynika automatyczne obniżenie kwoty, która może być wykorzystana, o wysokość kwoty ekspozycji nieobsługiwanych – gdzie „ekspozycje nieobsługiwane” użyte są w znaczeniu nadanym im w art. 84-89 – lub, gdy pula ekspozycji sekurytyzowanych składa się z instrumentów posiadających rating, stanowi o zakończeniu funkcjonowania instrumentu wsparcia płynności, jeśli średnia ocena jakości kredytowej puli spadnie poniżej oceny jakości kredytowej na poziomie inwestycyjnym.

Stosuje się najwyższą wagę ryzyka, która byłaby zastosowana przez posiadającą ekspozycje instytucję kredytową do jakichkolwiek ekspozycji objętych sekurytyzacją zgodnie z art. 78-83.

2.4.2. Instrumenty wsparcia płynności, które mogą być wykorzystane wyłącznie w przypadku zaburzenia funkcjonowania rynku

14. W celu określenia wartości ekspozycji takich instrumentów można zastosować współczynnik konwersji 0 % w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który może być wykorzystany jedynie w przypadku zaburzenia funk-

▼B

cjonowania rynku (tzn. w przypadku gdy więcej niż jedna jednostka SPE w ramach różnych transakcji nie jest w stanie odnowić emisji zapadających papierów komercyjnych i niemożność ta nie jest spowodowana pogorszeniem jakości kredytowej lub jakości kredytowej ekspozycji objętych sekurytyzacją jednostki SPE), pod warunkiem, że spełnione zostały warunki określone w ust. 13.

2.4.3. Linie zaliczek gotówkowych

15. W celu określenia wartości ekspozycji takich instrumentów można zastosować współczynnik konwersji 0 % w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który jest bezwarunkowo odwoływalny, pod warunkiem, że spełnione zostały warunki określone w ust. 13 oraz że spłata wierzytelności z tytułu wykorzystanych linii zaliczek gotówkowych posiada pierwszeństwo w stosunku do wszystkich innych roszczeń względem przepływów pieniężnych z tytułu sekurytyzowanych ekspozycji.

2.5. **Dodatkowe wymogi kapitałowe odnośnie do sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty należności**

16. Obok kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczanych w odniesieniu do ich pozycji w papierach sekurytyzowanych, inicjująca instytucja kredytowa dokonuje obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem zgodnie z metodą określoną w ust. 17-33 w chwili sprzedaży ekspozycji odnawialnych w ramach sekurytyzacji z opcją przedterminowego wykupu.
17. Inicjująca instytucja kredytowa oblicza kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem w odniesieniu do sumy udziału podmiotu inicjującego i udziału inwestorów.
18. W przypadku programów sekurytyzacyjnych, w ramach których ekspozycje objęte sekurytyzacją zawierają ekspozycje odnawialne i nieodnawialne, inicjująca instytucja kredytowa stosuje sposoby traktowania określone w ust. 19 – 31 w odniesieniu do puli bazowej zawierającej ekspozycje odnawialne.
19. Do celów ust. 16 – 31 „udział podmiotu inicjującego” oznacza wartość ekspozycji tej części nominalnej puli wykorzystanych kwot, sprzedanych w ramach sekurytyzacji, której udział w całej puli wierzytelności sprzedanych w ramach sekurytyzacji definiuje proporcję przepływów pieniężnych z tytułu kwoty głównej, odsetek oraz innych powiązanych kwot, które nie są dostępne w celu dokonania płatności na rzecz posiadaczy pozycji sekurytyzacyjnych.

Aby klasyfikować się jako taki, udział podmiotu inicjującego, nie może być podrzędny w stosunku do udziału inwestorów.

„Udział inwestorów” oznacza wartość ekspozycji pozostałej części nominalnej puli wykorzystanych kwot.

20. Ekspozycje inicjującej instytucji kredytowej, z którego wynikają jej prawa względem udziału podmiotu inicjującego, nie uważa się za pozycję sekurytyzacyjną, lecz za ekspozycję o wartości proporcjonalnej w stosunku do ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji.

2.5.1. Zwolnienia z wymogów związanych z przedterminową spłatą należności

21. Z wymogu kapitałowego, o którym mowa w ust. 16, zwolnione są podmioty inicjujące następujące rodzaje sekurytyzacji:
 - a) sekurytyzacja ekspozycji odnawialnych, w przypadku której inwestorzy ponoszą pełne ryzyko związane z przyszłym wykorzystaniem kwot przez kredytobiorców, co oznacza że ryzyko instrumentów bazowych nie przechodzi z powrotem na inicjującą instytucję kredytową nawet po zdarzeniu uruchamiającym przedterminową spłatę, oraz
 - b) sekurytyzacja, w przypadku której opcja przedterminowej spłaty jest uruchamiana jedynie przez zdarzenia niezwiązane z obsługą sekurytyzowanych aktywów lub z inicjującą instytucją kredytową, takimi jak istotne zmiany w prawie podatkowym lub w przepisach podatkowych.

▼B

2.5.2. Maksymalny wymóg kapitałowy

22. W przypadku inicjującej instytucji kredytowej, podlegającej wymogom kapitałowym określonym w ust. 16, całkowita wartość kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do jej pozycji w udziale inwestorów oraz kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczone zgodnie z ust. 16 nie przekraczają wyższej z poniższych wartości
 - a) kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczonych w odniesieniu do jej pozycji w udziale inwestorów,
 - b) kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które byłyby obliczone przez posiadającą ekspozycje instytucję kredytową w odniesieniu do ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji, na kwotę równą udziałowi inwestorów.
23. Potrącenie zysków netto (jeśli takie występują) z tytułu kapitalizacji przyszłych dochodów, wymaganej zgodnie z art. 57, traktuje się niezależnie od maksymalnej kwoty wskazanej w ust. 22.

2.5.3. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

24. Aby obliczyć kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem według przepisów ust. 16, mnoży się kwotę udziału inwestorów przez iloczyn odpowiedniego współczynnika konwersji, jak wskazano w ust. 26-33, i średnią ważoną wagę kredytową, która zostałaby zastosowana do ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby te nie były objęte sekurytyzacją.
25. Opcję przedterminowej spłaty należności uważa się za „kontrolowaną” w przypadku, gdy spełnione są następujące warunki.
 - a) Inicjująca instytucja kredytowa posiada plany uzupełniania kapitału i zachowania płynności, zapewniające wystarczający kapitał i płynność w razie przedterminowej spłaty;
 - b) przez cały okres transakcji obowiązuje podział spłat odsetek, kwoty kapitału, wydatków, strat i odzyskanych należności pomiędzy udziałem podmiotu inicjującego a udziałem inwestorów proporcjonalnie do salda niespłaconych należności mierzonego w jednym lub więcej terminach odniesienia w każdym miesiącu;
 - c) za okres spłaty uważa się czas wystarczający do uregulowania lub uznania za zobowiązanie niewykonalne 90 % całkowitej wartości długu (udział podmiotu inicjującego i inwestorów) z początku procesu przedterminowej spłaty; oraz
 - d) Tempo spłaty nie jest szybsze niż w przypadku spłaty liniowej w okresie, o którym mowa w warunku c).
26. W przypadku sekurytyzacji z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji detalicznych, które są niezatwierdzone i bezwarunkowo odwoływalne bez uprzedzenia, a przyspieszoną amortyzację uruchamia określony spadek poziomu marży nadwyżkowej – instytucje kredytowe porównują średni poziom marży nadwyżkowej z trzech miesięcy z poziomami obowiązkowej blokady nadwyżki finansowej.
27. W przypadkach, gdy sekurytyzacja nie wymaga blokowania marży nadwyżkowej, przyjmuje się, że moment blokady marży nadwyżkowej jest o 4,5 punktu procentowego wyższy niż poziom marży nadwyżkowej, z którego uruchamia się proces przedterminowej spłaty.
28. Odpowiedni współczynnik konwersji określa się zgodnie z poziomem faktycznej marży nadwyżki finansowej z trzech miesięcy, zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3

	Sekurytyzacja z kontrolowaną opcją spłaty przedterminowej	Sekurytyzacja z niekontrolowaną opcją spłaty przedterminowej
Średnia marża nadwyżkowa z trzech miesięcy	Współczynnik konwersji	Współczynnik konwersji
Powyżej poziomu A	0 %	0 %
Poziom A	1 %	5 %
Poziom B	2 %	15 %
Poziom C	10 %	50 %
Poziom D	20 %	100 %
Poziom E	40 %	100 %

29. W tabeli 3 „poziom A” oznacza poziomy marży nadwyżkowej niższe od 133,33 % poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższe od 100 % tego poziomu; „poziom B” oznacza poziomy marży nadwyżkowej niższe od 100 % poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższe od 75 % tego poziomu; „poziom C” oznacza poziomy marży nadwyżkowej niższe od 75 % poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższe od 50 % tego poziomu; „poziom D” oznacza poziomy marży nadwyżkowej niższe od 50 % poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższe od 25 % tego poziomu; „poziom E” oznacza poziomy marży nadwyżkowej niższe od 25 % poziomu blokady marży nadwyżkowej.
30. W przypadku sekurytyzacji z opcją przedterminowej spłaty dotyczącej ekspozycji detalicznych, które są niezatwierdzone i bezwarunkowo odwoływalne bez uprzedzenia, a przyspieszoną amortyzację uruchamia wskaźnik ilościowy różny od średniego poziomu marży nadwyżkowej z trzech ostatnich miesięcy, właściwe organy mogą zastosować sposób postępowania zbliżony do opisanego w ust. 26-29 w celu określenia współczynnika konwersji.
31. Jeżeli właściwe organy zamierzają stosować sposób postępowania zgodny z ust. 30 w odniesieniu do danej sekurytyzacji, informują one o tym w pierwszej kolejności właściwe organy pozostałych Państw Członkowskich. Zanim stosowanie tego rodzaju sposobu postępowania stanie się częścią ogólnego podejścia właściwych organów do sekurytyzacji z opcją przedterminowego wykupu, właściwe organy konsultują się z właściwymi organami pozostałych Państw Członkowskich oraz uwzględnia wyrażone przez nie poglądy. Poglądy wyrażone w ramach takich konsultacji, oraz przyjęty sposób postępowania są ujawniane publicznie przez właściwe organy danego państwa.
32. Do każdego innego przypadku sekurytyzacji podlegającego opcji kontrolowanej spłaty przedterminowej ekspozycji odnawialnych stosuje się współczynnik konwersji 90 %.
33. Do każdego innego przypadku sekurytyzacji podlegającego opcji niekontrolowanej spłaty przedterminowej ekspozycji odnawialnych stosuje się współczynnik konwersji 100 %.
- 2.6. **Uznanie ograniczenia ryzyka kredytowego względem pozycji sekurytyzacyjnych**
34. W przypadku uzyskania ochrony kredytowej pozycji sekurytyzacyjnych obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem może ulec zmianie zgodnie z przepisami załącznika VIII.
- 2.7. **Zmniejszenie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem**
35. Jak przewidziano w art. 66 ust. 2, w przypadku pozycji sekurytyzacyjnych, którym przypisuje się wagę ryzyka 1 250 %, instytucje kredytowe mogą pomniejszać o wartość ekspozycji takiej pozycji fundusze własne jako alternatywa wobec włączenia

▼ B

wspomnianej pozycji do obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. W tym celu przy obliczaniu wartości ekspozycji można uwzględnić uznaną rzeczywistą ochronę kredytową, w sposób zgodny z przepisami ust. 34.

36. W przypadku gdy instytucja kredytowa korzysta z opcji alternatywnej, wskazanej w ust. 34, kwotę 12,5 razy większą od kwoty potrąconej zgodnie z tym ustępem odejmuje się do celów ust. 8 od kwoty określonej w ust. 8 jako najwyższa kwota ekspozycji ważona ryzykiem, obliczona przez wskazane tam instytucje kredytowe.

3. OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM WEDŁUG METODY WEWNĘTRZNYCH RATINGÓW

3.1. Hierarchia metod

37. Do celów art. 96 kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się zgodnie z przepisami ust. 38-76.
38. Do obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem pozycji z ratingiem lub pozycji, wobec której można zastosować rating implikowany, stosuje się metodę ratingów zewnętrznych, określoną w ust. 46-51.
39. W odniesieniu do pozycji bez ratingu stosuje się metodę formuły nadzorczej, określoną w ust. 52-54, z wyjątkiem sytuacji, gdy zezwala się na zastosowanie metody wewnętrznych oszacowań, określonej w ust. 43-44.
40. Instytucja kredytowa, inna niż inicjująca instytucja kredytowa lub sponsorująca instytucja kredytowa, może zastosować metodę formuły nadzorczej jedynie za zgodą właściwych organ.
41. W przypadku gdy inicjująca lub sponsorująca instytucja kredytowa nie jest w stanie obliczyć wartości „kirb”, a nie uzyskała zgody na zastosowanie metody wewnętrznych oszacowań do pozycji objętych programem ABCP, a także w przypadku innych instytucji, które nie uzyskały zgody na zastosowanie metody formuły nadzorczej lub metody wewnętrznych oszacowań do pozycji objętych programem ABCP – pozycjom sekurytyzacyjnym bez ratingu, które nie podlegają implikowanej ocenie ratingowej, przypisuje się wagę ryzyka równą 1 250 %.

3.1.1. Zastosowanie implikowanej oceny ratingowej

42. Instytucja przyznaje pozycji bez ratingu implikowaną ocenę kredytową równoważną ocenie kredytowej tych pozycji z ratingiem („pozycji odniesienia”), które są pozycjami najbardziej uprzywilejowanymi, pod każdym względem podrzędnymi w stosunku do rozpatrywanych pozycji sekurytyzacyjnych bez ratingu, jeśli zostały spełnione poniższe minimalne wymagania operacyjne:
- Pozycje odniesienia muszą być pod każdym względem podrzędne w stosunku do pozycji sekurytyzacyjnej nieposiadającej ratingu.
 - Termin rozliczenia pozycji odniesienia musi być taki sam lub dłuższy niż termin rozliczenia rozpatrywanej pozycji bez ratingu; oraz
 - Jakakolwiek implikowana ocena ratingowa musi być na bieżąco aktualizowana, by odzwierciedlać wszelkie zmiany w ocenie kredytowej pozycji odniesienia.

3.1.2. „Metoda ocen wewnętrznych” względem pozycji w programach ABCP

43. Instytucja kredytowa, z zastrzeżeniem zgody właściwych organów, może przyznać pozycji bez ratingu w programie ABCP, zabezpieczonych należnościami, rating wynikowy, tak jak określono w ust. 44, jeśli zostały spełnione poniższe warunki.
- Pozycje w papierach wartościowych wyemitowane w ramach programu ABCP należą do kategorii pozycji z ratingiem.

▼ B

- b) Instytucja kredytowa musi dowieść właściwym organom, że jej wewnętrzna ocena jakości kredytowej danej pozycji opiera się na publicznie dostępnych metodach oceny stosowanych przez jedną lub więcej uznanych instytucji ECAI do ratingu papierów wartościowych zabezpieczonych ekspozycjami typu sekurytyzowanego.
- c) Do instytucji ECAI, których metody zostały zastosowane zgodnie z wymogami określonymi w lit. b), zalicza się te instytucje ECAI, które przeprowadziły zewnętrzną ocenę ratingową papierów komercyjnych wyemitowanych w ramach programu ABCP. Elementy ilościowe – takie jak czynniki skrajne – stosowane w przyporządkowaniu pozycji do określonego stopnia jakości kredytowej, muszą być co najmniej tak zachowawcze, jak te stosowane w ocenach wspomnianych instytucji ECAI.
- d) Opracowując metodę wewnętrznych oszacowań, instytucja kredytowa uwzględnia właściwe opublikowane metody ratingu papierów wartościowych stosowane przez uznane instytucje ECAI, które oceniają papiery wartościowe wyemitowane w ramach programu ABCP. Instytucja kredytowa dokumentuje spełnienie tego wymogu i regularnie uaktualnia istniejącą dokumentację, zgodnie z lit. g).
- e) Metoda wewnętrznych oszacowań danej instytucji kredytowej zawiera klasy ratingowe. Między takimi klasami a ocenami kredytowymi uznanych instytucji ECAI istnieje bezpośredni związek. Związek ten jest wyraźnie udokumentowany.
- f) Metoda wewnętrznych oszacowań jest stosowana w wewnętrznym procesie zarządzania ryzykiem danej instytucji, włączając w to proces decyzyjny oraz informację zarządczą i alokację kapitału.
- g) Wewnętrzni lub zewnętrzni audytorzy, instytucja ECAI, komórki lub osoby realizujące zadania w zakresie wewnętrznej kontroli kredytowej lub zarządzania ryzykiem danej instytucji kredytowej dokonują regularnych przeglądów procesów związanych z oszacowaniami wewnętrznymi oraz jakości wewnętrznych oszacowań jakości kredytowej ekspozycji danej instytucji kredytowej w ramach programu ABCP. Jeśli komórki lub osoby realizujące zadania w zakresie kontroli wewnętrznej, kontroli kredytowej lub zarządzania ryzykiem danej instytucji kredytowej dokonują przeglądu, wówczas komórki te i osoby muszą być niezależne od działalności programu ABCP, jak również od relacji z klientami.
- h) Instytucja kredytowa monitoruje zachowanie swoich wewnętrznych ratingów w czasie, aby ocenić skuteczność wewnętrznych metod oszacowań oraz dokonuje niezbędnych korekt stosowanej metodologii, jeśli zachowanie ekspozycji regularnie odbiega od zachowania implikowanego przez wewnętrzne oceny ratingowe.
- i) Program ABCP zawiera normy gwarantowania emisji w formie wytycznych kredytowych i inwestycyjnych. Decydując o zakupie aktywów, administrator programu ABCP bierze pod uwagę rodzaj nabywanych aktywów, rodzaj oraz wartość pieniężną ekspozycji wynikających z tytułu zapewnienia instrumentów wsparcia płynności i wsparcia jakości kredytowej, rozkład strat oraz prawny i ekonomiczny rozdział między przekazywanymi aktywami a podmiotem sprzedającym. Przeprowadza ponadto analizę kredytową profilu ryzyka zbywcy aktywów, która zawiera analizę przeszłych oraz oczekiwanych wyników finansowych, bieżącą pozycję na rynku, oczekiwaną konkurencyjność, dźwignię, przepływy środków pieniężnych oraz wskaźnik pokrycia odsetek zyskiem i rating jego długu. Ponadto dokonuje przeglądu norm gwarantowania emisji stosowanych przez zbywcę aktywów, jego możliwości obsługi aktywów oraz procesów ściągania należności.

▼ B

- j) Normy gwarantowania emisji w ramach programu ABCP ustanawiają minimalne kryteria uznawania aktywów, które w szczególności:
- (i) wykluczają zakup aktywów, które są znacząco przedawnione lub zagrożone niewykonaniem zobowiązania;
 - (ii) ograniczają nadmierną koncentrację ekspozycji wobec pojedynczych dłużników lub obszarów geograficznym; oraz
 - (iii) ograniczają termin spłaty nabywanych aktywów.
- k) Program ABCP obejmuje zasady i procedury ściągania należności, które uwzględniają potencjał operacyjny oraz jakość kredytową podmiotu administrującego należnościami. Program ABCP zmniejsza ryzyko sprzedawcy/jednostki obsługującej różnymi metodami, takimi jak „mechanizmy wyzwiania” oparte o bieżącą jakość kredytową, które wykluczałyby możliwość przemieszania aktywów.
- l) Łączne oszacowanie straty z tytułu pakietu aktywów, którego zakup rozważany jest w ramach programu ABCP, musi uwzględniać wszystkie potencjalne źródła ryzyka, takie jak ryzyko kredytowe i ryzyko „rozmycia”. Jeśli wsparcie jakości kredytowej dostarczane przez sprzedawcę jest mierzone jedynie w oparciu o straty związane z ryzykiem kredytowym, wówczas ustanawia się oddzielną rezerwę w związku z ryzykiem „rozmycia”, jeśli jest ono istotne w kontekście konkretnej puli ekspozycji. Ponadto przy określaniu wymaganego poziomu wsparcia w ramach programu dokonuje się przeglądu informacji z kilku minionych lat, w tym informacji na temat strat, zaległości kredytowych, przypadków rozmycia oraz współczynnika obrotu należności; oraz
- m) Przy zakupie ekspozycji program ABCP wykorzystuje narzędzia strukturalne, na przykład automatyczne mechanizmy wygasające, w celu zmniejszenia potencjalnego pogorszenia jakości kredytowej portfela bazowego.

Właściwe organy mogą odstąpić od wymogu publicznej dostępności metod oceny ECAI, będąc przekonane, że ze względu na szczególny charakter sekurytyzacji – na przykład jej wyjątkową strukturę – takie metody nie są jeszcze publicznie dostępne.

44. Instytucja kredytowa zalicza pozycję bez ratingu do jednej z klas ratingowych opisanych w ust. 43. Pozycji przypisuje się rating wynikowy, taki sam jak oceny kredytowe odpowiadające tej klasie ratingowej, zgodnie z ust. 43. W przypadku, gdy taki rating wynikowy w chwili rozpoczęcia sekurytyzacji jest na poziomie jakości inwestycyjnej lub wyższym, uznaje się go za tożsamy z uznaną oceną kredytową uznanej instytucji ECAI w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

3.2. Maksymalne kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem

45. W przypadku inicjującej instytucji kredytowej, sponsorującej instytucji kredytowej lub innych instytucji kredytowych, które mogą obliczyć wartość kirb, kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem obliczane w odniesieniu do ich pozycji sekurytyzacyjnych mogą być ograniczone do kwoty, która zgodnie z art. 75 lit. a) stworzyłaby wymóg kapitałowy równy 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które powstałyby, gdyby aktywa sekurytyzowane nie były objęte sekurytyzacją i były ujęte w bilansie instytucji kredytowej wraz z kwotami oczekiwanych strat w odniesieniu do tych ekspozycji.

3.3. Metoda ratingów zewnętrznych

46. Według metody ratingów zewnętrznych kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnej z ratingiem oblicza się przy zastosowaniu do wartości ekspozycji wagi ryzyka związanej ze stopniem jakości kredytowej, który właściwe organy postanowiły przypisać określonej ocenie kredytowej zgodnie

▼B

z art. 98 (patrz tabele 4 i 5), pomnożonej przez współczynnik 1,06.

Tabela 4

Pozycje inne niż z ratingami krótkoterminowymi

Stopień jakości kredytowej (SJK)	Waga ryzyka		
	A	B	C
SJK 1	7 %	12 %	20 %
SJK 2	8 %	15 %	25 %
SJK 3	10 %	18 %	35 %
SJK 4	12 %	20 %	35 %
SJK 5	20 %	35 %	35 %
SJK 6	35 %	50 %	50 %
SJK 7	60 %	75 %	75 %
SJK 8	100 %	100 %	100 %
SJK 9	250 %	250 %	250 %
SJK 10	425 %	425 %	425 %
SJK 11	650 %	650 %	650 %
SJK poniżej 11	1 250 %	1 250 %	1 250 %

Tabela 5

Pozycje z ratingami krótkoterminowymi

Stopień jakości kredytowej (SJK)	Waga ryzyka		
	A	B	C
SJK 1	7 %	12 %	20 %
SJK 2	12 %	20 %	35 %
SJK 3	60 %	75 %	75 %
Pozostałe oceny kredytowe	1 250 %	1 250 %	1 250 %

47. Wagi ryzyka określone w kolumnie A każdej tabeli stosuje się, z zastrzeżeniem przepisów ust. 48 i 49, w przypadku gdy pozycja znajduje się w najbardziej uprzywilejowanej transzy sekurytyzacji. Przy określaniu, czy dana transza jest najbardziej uprzywilejowana nie wymaga się uwzględniania kwot należnych z tytułu pochodnych instrumentów procentowych lub walutowych, należnych opłat lub innych podobnych płatności.
48. Wagę ryzyka w wysokości 6 % można zostać zastosowaną dla pozycji, która jest częścią składową uprzywilejowanej transzy sekurytyzacyjnej, o ile ta transza jest pod każdym względem bardziej uprzywilejowana niż dowolna inna transza sekurytyzacyjna, której pozycje otrzymałyby zgodnie z ust. 46 wagę ryzyka w wysokości 7 %, pod warunkiem, iż:
- właściwe organy upewniły się, iż jest to uzasadnione zdolnością do absorpcji strat przez kolejne transze, oraz
 - pozycja posiada rating zewnętrzny, odpowiadający pierwszemu stopniowi jakości kredytowej w Tabeli 4 lub 5, lub – w przypadku braku ratingu – spełnia wymogi ust. 42 lit a) -c), przy czym „pozycjami odniesienia” są pozycje

▼ B

w kolejnej transzy, którym zgodnie z ust. 46 przyznano wagę ryzyka w wysokości 7 %.

49. Wagi ryzyka określone w kolumnie C każdej tabeli stosuje się, w przypadku, gdy pozycja sekurytyzacyjna znajduje się w strukturze sekurytyzacyjnej z efektywną liczbą ekspozycji sekurytyzowanych mniejszą niż sześć. Przy obliczaniu efektywnej liczby ekspozycji sekurytyzowanych ekspozycje wielokrotne wobec jednego dłużnika należy traktować jako jedno ekspozycja. Faktyczną liczbę ekspozycji oblicza się według wzoru:

$$N = \frac{\left(\sum_i EAD_i\right)^2}{\sum_i EAD_i^2}$$

gdzie EAD_i stanowi sumę wartości ekspozycji wszystkich ekspozycji wobec *i*-ego dłużnika (gdzie *i* oznacza numer kolejny dłużnika). W przypadku resekurytyzacji (sekurytyzacji ekspozycji już objętych sekurytyzacją) instytucja kredytowa uwzględnia liczbę ekspozycji w resekurytyzowanej puli, a nie liczbę ekspozycji bazowych w puli pierwotnej. Jeśli dostępna jest informacja o udziale w portfelu największej ekspozycji, C₁, instytucja kredytowa może obliczyć N jako 1/C₁.

50. Wagi ryzyka w kolumnie B stosuje się do wszystkich innych pozycji.
51. Ograniczenie ryzyka kredytowego pozycji sekurytyzowanych może być uznane zgodnie z ust. 60-62.

3.4. Metoda formuły nadzorczej

52. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 58 i 59, według metody formuły nadzorczej, waga ryzyka dla pozycji sekurytyzacyjnych jest większą z następujących wartości: 7 % lub waga ryzyka, którą należy zastosować zgodnie z ust. 53.
53. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 58 i 59, waga ryzyka, jaką przypisuje się kwocie ekspozycji równa się:

$$12,5 \times (S[L + T] - S[L])/T$$

gdzie

gdzie

$$h = (1 - Kirbr / ELGD)^N$$

$$c = Kirbr / (1 - h)$$

$$v = \frac{(ELGD - Kirbr)Kirbr + 0,25 (1 - ELGD)Kirbr}{N}$$

$$f = \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2\right) + \frac{(1 - Kirbr)Kirbr - v}{(1 - h)\tau}$$

$$g = \frac{(1 - c)c}{f} - 1$$

$$a = g \cdot c$$

$$b = g \cdot (1 - c)$$

▼ B

$$d = 1 - (1 - h) \cdot (1 - \text{Beta}[\text{Kirbr}; a, b])$$

$$K[x] = (1 - h) \cdot ((1 - \text{Beta}[x; a, b])x + \text{Beta}[x; a + 1, b]c)$$

$$\tau = 1\,000,$$

$$\text{i } \omega = 20.$$

W powyższych wyrażeniach beta [x, a, b] oznacza dystrybuantę rozkładu Beta z parametrami a i b mierzonymi w punkcie x.

T (grubość transzy, w której znajduje się dana pozycja) mierzy się jako stosunek a) wartości nominalnej transzy do b) sumy wartości ekspozycji, które zostały objęte sekurytyzacją. Do celów obliczania T wartość ekspozycji instrumentu pochodnego, wymienionego w załączniku IV, jest równa przyszłej, potencjalnej ekspozycji kredytowej, obliczonej zgodnie z załącznikiem III, gdy bieżący koszt zastąpienia nie ma wartości dodatniej.

Kirbr oblicza się jako stosunek a) wartości „kirb” do b) sumy wartości ekspozycji, które zostały objęte sekurytyzacją. Kirbr wyraża się w formie ułamka dziesiętnego (na przykład kirb równy 15 % puli wyraża się jako kirbr równy 0,15).

L (poziom wsparcia jakości kredytowej) mierzy się jako stosunek wartości nominalnej wszystkich transz podporządkowanych wobec transzy, w której znajduje się dana pozycja, do sumy wartości ekspozycji, które zostały objęte sekurytyzacją. W pomiarach L nie uwzględnia się skapitalizowanych przyszłych dochodów. Przy obliczaniu poziom wsparcia, należności kontrahentów z tytułu instrumentów pochodnych wymienionych w załączniku IV, stanowiące transze mniej uprzywilejowane w stosunku do transzy rozpatrywanej, można przyjąć według bieżącego kosztu zastąpienia (bez uwzględnienia przyszłych potencjalnych ekspozycji kredytowych).

N równa się efektywnej liczbie ekspozycji obliczonej zgodnie z ust. 49.

ELGD, średnią stratę z tytułu niewykonania zobowiązań ważoną ekspozycją, oblicza się według wzoru:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i \cdot EAD_i}{\sum_i EAD_i}$$

gdzie LGD_i oznacza średnią wartość LGD związaną ze wszystkimi ekspozycjami względem i -ego dłużnika (gdzie i oznacza numer kolejny dłużnika) i gdzie wartość LGD określa się zgodnie z art. 84-89. W przypadku resekurytyzacji do pozycji sekurytyzowanych stosuje się wartość LGD równą 100 %. Jeżeli ryzyko niewykonania zobowiązań i ryzyko „rozmycia” dotyczące nabytych wierzytelności są traktowane w ramach sekurytyzacji w sposób zbiorczy (np. dostępna jest pojedyncza rezerwa albo nadwyżkowe zabezpieczenie w celu pokrycia strat z obu źródeł), wkład LGD_i odpowiada średniej ważonej wartości LGD dla ryzyka kredytowego i wynoszącej 75 % LGD dla ryzyka „rozmycia”. W tym przypadku wagami są odpowiednio wymogi kapitałowe wyznaczone niezależnie z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka „rozmycia”.

Uproszczone parametry wejściowe

Jeśli wartość ekspozycji największej ekspozycji sekurytyzowanego, C_1 , nie przekracza 3 % sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych, wówczas do celów metody formuły nadzorczej instytucja kredytowa może przyjąć, że wartość LGD równa się 50 %, a N równa się albo

▼B

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_1}{m - 1} \right) \max\{1 - m C_1, 0\} \right)^{-1}$$

albo

$$N = 1/C_1.$$

C_m oblicza się jako stosunek sumy wartości ekspozycji największych „m” ekspozycji do sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych. Wielkość „m” może określić instytucja kredytowa.

W przypadku sekurytyzacji obejmującej ekspozycje detaliczne właściwe organy mogą zezwolić na zastosowanie metody formuły nadzorczej z następującymi uproszczeniami: $h = 0$ oraz $v = 0$.

54. Ograniczenie ryzyka kredytowego pozycji objętych sekurytyzacją uznaje się zgodnie z ust. 60, 61 i 63-67.

3.5. Instrumenty wsparcia płynności

55. Do celów określenia wartości ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnej bez ratingu w formie określonych rodzajów instrumentów wsparcia płynności stosuje się przepisy ust. 56-59.

3.5.1. Instrumenty wsparcia płynności dostępne wyłącznie w przypadku zaburzeń funkcjonowania rynku

56. W odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który może być wykorzystany jedynie w przypadku ogólnego zaburzenia funkcjonowania rynku oraz który spełnia warunki określone w ust. 13 dla „uznanego instrumentu wsparcia płynności”, stosuje się współczynnik konwersji 20 %.

3.5.2. Linie zaliczek gotówkowych

57. W odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który spełnia warunki określone w ust. 15 stosuje się współczynnik konwersji 0 %.

3.5.3. Wyjątkowe sposoby traktowania w przypadku gdy nie można obliczyć wartości „kirb”.

58. Jeśli obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla sekurytyzowanych ekspozycji, tak jakby nie były one objęte sekurytyzacją, jest niepraktyczne dla instytucji kredytowej, może ona w drodze wyjątku oraz za zgodą właściwych organów otrzymać tymczasowe zezwolenie na stosowanie określonej w ust. 59 metody obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej bez ratingu w postaci instrumentu wsparcia płynności, który spełnia warunki „dopuszczalnego instrumentu wsparcia płynności” określone ust. 13 lub który spełnia warunki określone w ust. 56.
59. W odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej w postaci instrumentu wsparcia płynności można zastosować najwyższą wagę ryzyka, która byłaby zastosowana zgodnie z art. 78-83 w odniesieniu do jakichkolwiek sekurytyzowanych ekspozycji, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji. Aby określić wartość ekspozycji z tytułu pozycji, do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności można zastosować współczynnik konwersji 50 %, jeśli pierwotny termin rozliczenia tego instrumentu wynosi jeden rok lub krócej. Jeśli instrument wsparcia płynności spełnia warunki określone w ust. 56, można zastosować współczynnik konwersji 20 %. W pozostałych przypadkach obowiązuje współczynnik konwersji 100 %.

3.6. Uznanie ograniczenia ryzyka kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych

3.6.1. Ochrona kredytowa rzeczywista

60. Za uznaną ochronę rzeczywistą uważa się jedynie ochronę uznaną w kontekście obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem na podstawie art. 78-83, jak określono w art. 90-93, a warunkiem takiego uznania jest spełnienie odpowiednich minimalnych wymogów, określonych w wymienionych artykułach.

▼ B

3.6.2. Ochrona kredytowa nieruchomości

61. Za uznaną ochronę nieruchomości oraz dostawców ochrony nieruchomości uważa się jedynie ochronę i dostawców uznanych zgodnie z art. 90-93, a warunkiem takiego uznania jest spełnienie odpowiednich minimalnych wymogów określonych w wymienionych artykułach.

3.6.3. Obliczanie wymogów kapitałowych dla pozycji sekurytyzacyjnych objętych instrumentami ograniczania ryzyka kredytowego

Metoda ratingów zewnętrznych

62. W przypadku gdy kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się przy zastosowaniu metody ratingów zewnętrznych, wartość ekspozycji lub kwota ekspozycji ważona ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej, względem której uzyskano ochronę kredytową, mogą zostać zmienione zgodnie z przepisami załącznika VIII w zakresie, w jakim te stosują się do obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83.

Metoda formuły nadzorczej – pełna ochrona kredytowa

63. W przypadku gdy kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się przy zastosowaniu metody formuły nadzorczej, instytucja kredytowa określa „efektywną wagę ryzyka” danej pozycji. Dokonuje tego, dzieląc kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem danej pozycji przez wartość ekspozycji tej pozycji i mnożąc wynik przez 100.
64. W przypadku ochrony kredytowej rzeczywistej kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnych oblicza się, mnożąc przez efektywną wagę ryzyka wartość ekspozycji danej pozycji skorygowaną o rzeczywistą ochronę kredytową (wartość E^* , obliczona zgodnie z art. 90-93 w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83, przyjmując, że E = kwota pozycji sekurytyzacyjnej).
65. W przypadku ochrony kredytowej nieruchomości kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się, mnożąc G_A (kwotę ochrony skorygowaną o wszelkie przypadki niedopasowania walutowego oraz niedopasowania terminów rozliczenia, zgodnie z przepisami załącznika VIII) przez efektywną wagę ryzyka dostawcy ochrony, a następnie dodając otrzymaną wartość do kwoty otrzymanej przez pomnożenie kwoty pozycji sekurytyzacyjnej minus G_A przez efektywną wagę ryzyka.

Metoda formuły nadzorczej – ochrona częściowa

66. Jeśli ograniczenie ryzyka kredytowego obejmuje „pierwszą stratę” straty ustalone na zasadzie proporcjonalnej przypadające na pozycję sekurytyzacyjną, instytucja kredytowa może zastosować przepisy ust. 63-65.
67. W innych przypadkach instytucja kredytowa traktuje pozycję sekurytyzacyjną jako dwie lub więcej pozycji, których niezabezpieczona część uznaje się za pozycję o niższej jakości kredytowej. Do obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem tej pozycji stosuje się przepisy ust. 52-54, z zastrzeżeniem że „T” koryguje się do wartości e^* , w przypadku ochrony rzeczywistej, oraz $T-g$, w przypadku ochrony nieruchomości; e^* oznacza stosunek E^* do całkowitej kwoty nominalnej puli bazowej, a E^* równe jest skorygowanej kwocie ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnej, obliczonej zgodnie z przepisami załącznika VIII w zakresie, w jakim te stosują się do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83, przyjmując, że E = kwota pozycji sekurytyzacyjnej; natomiast g = stosunek wartości nominalnej zabezpieczenia ryzyka kredytowego (skorygowanego o wszelkie przypadki niedopasowania walutowego oraz niedopasowania terminów rozliczenia zgodnie z przepisami załącznika VIII) do sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych. W przypadku ochrony nieruchomości do części pozycji nieobjętej skorygowaną wartością „T” stosuje się wagę ryzyka dostawcy ochrony.

▼B**3.7. Dodatkowe wymogi kapitałowe dotyczące sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty należności**

68. Obok kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczanych w odniesieniu do posiadanych przez inicjującą instytucję kredytową pozycji sekurytyzacyjnych, wymaga się od tej instytucji, w momencie gdy dokonuje sprzedaży ekspozycji odnawialnych w ramach sekurytyzacji z opcją przedterminowej spłaty obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem zgodnie z metodami określonymi w ust. 16-33.
69. Do celów ust. 68 – ust. 19 i 20 zastępuje się ust. 70 i 71.
70. Do celów wspomnianych przepisów „udział podmiotu inicjującego” jest równy sumie
- wartości ekspozycji tej nominalnej części umownej puli wykorzystanych kwot, odsprzedanych do programu sekurytyzacyjnego, której udział w całej puli wierzytelności oddanych do programu określa część przepływów pieniężnych z tytułu kwoty głównej, odsetek, odsetek oraz innych powiązanych kwot, które nie są dostępne w celu dokonania płatności na rzecz posiadaczy pozycji sekurytyzacyjnych, oraz
 - wartości ekspozycji tej części puli niewykorzystanych kwot linii kredytowych (kwoty wykorzystane w ramach tych linii zostały odsprzedane do programu sekurytyzacyjnego) której udział procentowy w odniesieniu do całkowitej wartości takich niewykorzystanych kwot jest taki sam jak udział procentowy wartości ekspozycji opisanej w lit. a) w stosunku do wartości ekspozycji puli wykorzystanych kwot, odsprzedanych w ramach sekurytyzacji.

Aby klasyfikować się jako taki, udział podmiotu inicjującego nie może być podrzędny w stosunku do udziału inwestorów.

„Udział inwestorów” oznacza wartość ekspozycji nominalnej części puli wykorzystanych kwot, niewchodzącą w zakres lit. a), powiększoną o wartość ekspozycji tej części puli niewykorzystanych kwot linii kredytowych (kwoty wykorzystane w ramach tych linii zostały odsprzedane do programu sekurytyzacyjnego), która nie wchodzi w zakres lit. b).

71. Ekspozycje inicjującej instytucji kredytowej, związanego z jej prawami do części udziału podmiotu inicjującego, opisanego w ust. 70 lit. a), nie uważa się za pozycję sekurytyzacyjną, ale za ekspozycję proporcjonalną w stosunku do ekspozycji sekurytyzowanych kwot wykorzystanych, tak jakby nie były one objęte sekurytyzacją, w kwocie równej tej opisanej w ust. 70 lit. a). Ponadto uznaje się, że inicjująca instytucja kredytowa posiada ekspozycje proporcjonalne w stosunku do niewykorzystanych kwot linii kredytowych, których wykorzystane kwoty zostały odsprzedane w ramach sekurytyzacji, w kwocie równej tej opisanej w ust. 70 lit. b).

3.8. Obniżenie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

72. Kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnych, w odniesieniu do której stosuje się wagę ryzyka równą 1 250 %, można obniżyć o wartość 12,5 większą od kwoty wszelkich aktualizacji wartości dokonanych przez instytucję kredytową względem sekurytyzowanych ekspozycji. W zakresie, w jakim uwzględnia się aktualizacje wartości do tego celu, nie uwzględnia się ich do celów obliczeń wskazanych w załączniku VII część 1 ust. 36.
73. Kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnych można obniżyć o wartość 12,5 razy większą od kwoty wszelkich aktualizacji wartości dokonanych przez instytucję kredytową w odniesieniu do tej pozycji.
74. Jak przewidziano w art. 66 ust. 2, w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, którym przypisuje się wagę ryzyka 1 250 %, instytucje kredytowe mogą pomniejszać o wartość ekspozycji tej pozycji fundusze własne jako alternatywa wobec włączenia

▼B

wspomnianej pozycji do obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

75. Do celów ust. 74
- a) wartość ekspozycji z tytułu pozycji można obliczyć na podstawie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, uwzględniając przy tym wszelkie zniżki dokonane zgodnie z przepisami ust. 72 i 73;
 - b) przy obliczaniu wartości ekspozycji można uwzględnić uznaną ochronę rzeczyswistą w sposób spójny z metodami określonymi w ust. 60-67;
 - c) w przypadku zastosowania metody formuły nadzorczej w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz gdy $L < K_{IRBR}$ i $[L+T] > K_{IRBR}$, pozycję można traktować jak dwie pozycje, przy czym w odniesieniu do pozycji uprzywilejowanej L równa się K_{IRBR} .
76. W przypadku gdy instytucja kredytowa korzysta z opcji alternatywnej, wskazanej w ust. 74, 12,5-krotność kwoty potrąconej zgodnie z tym ustępem odejmuje się, dla celów ust. 45, od kwoty określonej w ust. 45 jako maksymalną kwotę ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczanej przez wskazane tam instytucje kredytowe.

ZAŁĄCZNIK X

RYZIKO OPERACYJNE

CZĘŚĆ 1

Metoda podstawowego wskaźnika

1. WYMÓG KAPITAŁOWY
 1. Według metody podstawowego wskaźnika wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego wynosi 15 % wskaźnika, opisanego w ust. 2 -9.
2. WSKAŹNIK
 2. Wskaźnik jest średnią z trzech lat sumy wyników odsetkowych i pozaodsetkowych.
 3. Średnią z trzech lat oblicza się na podstawie obserwacji ostatnich trzech okresów obejmujących dwanaście miesięcy każdy, dokonywanych na koniec roku obrotowego. Jeżeli dane zweryfikowane przez biegłego rewidenta nie są dostępne, można wykorzystać dane szacunkowe.
 4. Jeśli w przypadku dowolnej obserwacji suma wyników odsetkowych i pozaodsetkowych jest ujemna lub równa zero, wartości tej nie uwzględnia się w obliczeniach średniej z trzech lat. Rozpatrywany wskaźnik oblicza się jako sumę wartości dodatnich podzieloną przez liczbę wartości dodatnich.
- 2.1. Instytucje kredytowe podlegające przepisom dyrektywy 86/635/EWG
 5. Na podstawie kategorii rachunkowych stosowanych w rachunkach zysków i strat instytucji kredytowych, zgodnie z art. 27 dyrektywy 86/635/EWG, wskaźnik wyraża się jako sumę elementów wymienionych w tabeli 1. Suma zawiera wszystkie elementy zarówno te o wartości dodatniej, jak i ujemnej.
 6. Elementy te mogą wymagać korekty w celu uwzględnienia warunków, o których mowa w ust. 7 i 8.

Tabela 1

1	Przychody odsetkowe i pokrewne
2	Opłaty odsetkowe i pokrewne
3.	Przychody z akcji i innych papierów o stałej/zmiennej kwocie dochodu
4	Przychody z tytułu prowizji/opłat
5	Koszty z tytułu prowizji/opłat
6	Wynik operacji finansowych
7	Pozostałe przychody operacyjne

2.1.1 Zastrzeżenia

7. Wskaźnik oblicza się przed odliczeniem rezerw i kosztów operacyjnych. Koszty operacyjne obejmują koszty usług outsourcingowych świadczonych przez osoby trzecie, inne niż spółka-matka lub spółka zależna instytucji kredytowej lub podmiot zależny spółki-matki, który sam jest spółką-matką instytucji kredytowej. Wydatki poniesione na outsourcing usług świadczonych przez osoby trzecie mogą obniżyć odpowiedni wskaźnik w przypadku, gdy wydatki te są poniesione przez podmiot podlegający nadzorowi na mocy, lub odpowiednio do, niniejszej dyrektywy.
8. Przy obliczaniu odpowiedniego wskaźnika nie uwzględnia się następujących elementów:

▼ B

- a) zrealizowanych zysków/strat ze sprzedaży pozycji objętych portfelem bankowym
- b) przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie
- c) przychodów z tytułu odszkodowań ubezpieczeniowych.

Rewaluację pozycji handlowych można uwzględnić w obliczeniach, jeśli stanowi ona część rachunku zysków i strat. Rewaluację zaksięgowaną na rachunku zysków i strat należy uwzględnić w przypadku, gdy podstawę obliczeń stanowią przepisy art. 36 ust. 2 dyrektywy 86/635/EWG.

2.2. Instytucje kredytowe stosujące inne metody rachunkowości

- 9. W przypadku gdy instytucje kredytowe stosują zasady rachunkowości inne niż metody ustanowione dyrektywą 86/635/EWG, powinny one obliczać wskaźnik na podstawie danych, które najlepiej odpowiadają definicji określonej w ust. 2 -8.

CZĘŚĆ 2

Metoda standardowa

1. WYMÓG KAPITAŁOWY

- 1. Według metody standardowej wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego jest równy średniej z trzech lat odpowiednich wskaźników ważonych ryzykiem, obliczany każdego roku dla linii biznesowych wymienionych w tabeli 2. Każdego roku ujemny wymóg kapitałowy w jednej linii biznesowej, wynikający z ujemnej wartości odpowiedniego wskaźnika, może zostać zastosowany wobec całości. Jednakże w przypadku, gdy suma narzutów kapitałowych we wszystkich liniach biznesowych w danym roku jest ujemna, jej wartość dla potrzeb średniej dla danego roku wynosi zero.
- 2. Średnią z trzech lat oblicza się na podstawie obserwacji ostatnich trzech okresów obejmujących dwanaście miesięcy każdy, dokonywanych na koniec roku obrotowego. Jeżeli dane zweryfikowane przez biegłego rewidenta nie są dostępne, można wykorzystać dane szacunkowe.

Tabela 2

Linia biznesowa	Produktów i usług	Udział procentowy
Bankowość inwestycyjna	Gwarantowanie emisji instrumentów finansowych lub subemisja instrumentów finansowych z gwarancją przejęcia emisji Usługi związane z gwarantowaniem emisji Doradztwo inwestycyjne Doradztwo dla podmiotów gospodarczych dotyczące struktury kapitałowej, strategii branżowej i zagadnienia pokrewnych oraz doradztwo i usługi w zakresie fuzji i przejęć podmiotów gospodarczych Badania inwestycyjne i analiza finansowa oraz inne formy ogólnych zaleceń w sprawie transakcji związanych z instrumentami finansowymi	18 %
Działalność dealerska	Zawieranie transakcji na własny rachunek Usługi brokerskie na rynku pieniężnym Przyjmowanie oraz przekazywanie zleceń w związku z jednym lub większą ilością instrumentów finansowych Wykonywanie zleceń w imieniu klienta Subemisja instrumentów finansowych bez gwarancji przejęcia emisji Operacje w alternatywnym systemie obrotu	18 %

Linia biznesowa	Produktów i usług	Udział procentowy
Detaliczna działalność brokerska (obsługa indywidualnych osób fizycznych lub małych i średnich podmiotów spełniających kryteria określone w art. 79 dotyczącym klasy ekspozycji detalicznych)	Przyjmowanie oraz przekazywanie zleceń w związku z jednym lub większą ilością instrumentów finansowych Wykonywanie zleceń w imieniu klienta Subemisja instrumentów finansowych bez gwarancji przejęcia emisji	12 %
Bankowość komercyjna	Przyjmowanie depozytów i innych środków zwrotnych Udzielanie kredytu Leasing finansowy Gwarancje i zobowiązania	15 %
Bankowość detaliczna (obsługa indywidualnych osób fizycznych lub małych i średnich podmiotów spełniających kryteria określone w art. 79 dotyczącym klasy ekspozycji detalicznych)	Przyjmowanie wkładów pieniężnych i innych środków powierzonych pod tytułem zwrotnym Udzielanie kredytów Leasing finansowy Udzielanie gwarancji i zobowiązań pozabilansowych	12 %
Płatności i rozliczenia	Usługi związane z transferem środków pieniężnych Emitowanie instrumentów płatniczych i administrowanie nimi	18 %
Usługi agencyjne	Przechowywanie instrumentów finansowych i administrowanie nimi na rachunkach klientów, w tym usługi powiernicze i pokrewne, takie jak zarządzanie gotówką/zabezpieczeniem	15 %
Zarządzanie aktywami	Zarządzanie portfelem Zarządzanie podmiotami zbiorowego lokowania w handlowe papiery wartościowe (UCITS) Inne formy zarządzania aktywami	12 %

3. Właściwe organy mogą zezwolić instytucji kredytowej na obliczanie swojego wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego przy użyciu alternatywnej metody standardowej, określonej w ust. 5-11.

2. ZASADY PRZYPORZĄDKOWANIA RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

4. Instytucje kredytowe muszą opracować i udokumentować szczegółowe zasady oraz kryteria przyporządkowania właściwego wskaźnika dla bieżących rodzajów działalności i działań do układu standardowego. Kryteria te muszą być poddawane przeglądowi oraz w odpowiednio dostosowywane do nowych lub zmieniających się rodzajów działalności i ryzyk. Zasady przyporządkowania rodzajów działalności są następujące:
- Wszystkie typy działań muszą być przypisane do odpowiednich rodzajów działalności w sposób wyczerpujący oraz wzajemnie ze sobą niekolidujący.
 - Czynność, której nie można łatwo przypisać do danego rodzaju działalności, a która pełni funkcję pomocniczą w stosunku do działania zawartego w tych ramach, należy

▼B

przypisać do rodzaju działalności, która którym się wiąże. Jeśli czynność pomocnicza jest związana z więcej niż jednym rodzajem działalności, należy zastosować obiektywne kryteria przyporządkowania.

- c) Jeśli danej czynności nie można przypisać do konkretnego rodzaju działalności, wówczas należy wykorzystać ten obszar działalności, który stanowi największy udział w przychodach. Ten sam rodzaj działalności stosuje się do wszelkich pokrewnych czynności pomocniczych.
- d) Aby dokonać alokacji właściwego wskaźnika względem poszczególnych rodzajów działalności, instytucje kredytowe mogą zastosować wewnętrzne metody wyceny. Koszty powstałe w ramach jednego rodzaju działalności, lecz zaliczone na poczet innego, można przenieść do obszaru działalności, którego dotyczą, na przykład wykorzystując metody oparte na kosztach transferów wewnętrznych między dwoma obszarami działalności.
- e) Przyporządkowanie działań do rodzajów działalności dla celów wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego musi być zgodne z kategoriami użytymi w odniesieniu do ryzyka kredytowego oraz ryzyka rynkowego.
- f) Za ustalenie zasad przyporządkowania odpowiada kierownictwo wyższego szczebla pracujący pod nadzorem organów decyzyjnych instytucji kredytowej.
- g) Proces przyporządkowywania działań do rodzajów działalności musi podlegać niezależnemu przeglądowi.

3. ALTERNATYWNE WSKAŹNIKI DLA NIEKTÓRYCH RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

3.1. Zasady

- 5. Właściwe organy mogą zezwolić instytucji kredytowej na zastosowanie alternatywnego istotnego wskaźnika dla: detalicznych oraz komercyjnych usług bankowych.
- 6. Alternatywny wskaźnik dla powyższych rodzajów działalności jest znormalizowanym wskaźnikiem przychodów, równym wyliczonej z trzech lat średniej całkowitej kwoty nominalnej kredytów i pożyczek, pomnożonej przez 0,035.
- 7. Na kredyty lub przedpłaty w obszarach bankowości detalicznej oraz komercyjnej składają się łączne, wykorzystane kwoty w odpowiednich portfelach kredytowych. W obszarze komercyjnych usług bankowych uwzględnia się również papiery wartościowe nieuwzględnione w portfelu handlowym.

3.2. Warunki

- 8. Zezwolenie na zastosowanie alternatywnych istotnych wskaźników podlega warunkom określonym w ust. 9-11.

3.2.1 Warunki ogólne

- 9. Instytucja kredytowa spełnia kryteria określone w ust. 12.

3.2.2 Warunki szczególne dla detalicznych i komercyjnych usług bankowych

- 10. Instytucja kredytowa prowadzi w zdecydowanej większości działalność w zakresie detalicznych lub komercyjnych usług bankowych, które składają się na co najmniej 90 % jej dochodów.
- 11. Instytucja kredytowa jest w stanie dowieść właściwym organom, że znacząca część jej działalności w zakresie detalicznych lub komercyjnych usług bankowych dotyczy kredytów obciążonych dużym prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania oraz że alternatywna metoda standardowa zapewnia lepsze podstawy do oceny ryzyka operacyjnego.

4. KRYTERIA KWALIFIKUJĄCE

- 12. Oprócz ogólnych norm zarządzania ryzykiem, określonych w art. 22 i załączniku V, instytucja kredytowa musi spełniać wymienione poniżej kryteria kwalifikujące. Spełnianie tych kryteriów

▼B

ocenia się z uwzględnieniem zasięgu i zakresu działalności instytucji kredytowej oraz zasady proporcjonalności.

- a) Instytucje kredytowe posiadają dobrze udokumentowany system oceny ryzyka operacyjnego oraz zarządzania nim wraz z jasno określonymi zakresem odpowiedzialności przypisanym temu systemowi. Określają one swój stopień narażenia na ryzyko operacyjne i prowadzą rejestr istotnych danych na temat ryzyka operacyjnego, w tym danych na temat istotnych strat. System ten podlega regularnemu, niezależnemu przeglądowi.
- b) System oceny ryzyka operacyjnego musi być ściśle związany z procesem zarządzania ryzykiem danej instytucji kredytowej. Wynik tej oceny musi stanowić integralną część procesu monitorowania i kontroli profilu ryzyka operacyjnego instytucji kredytowej.
- c) Instytucje kredytowe wdrażają system sprawozdawczości zarządczej, w ramach którego sporządzane są sprawozdania na temat ryzyka operacyjnego na użytek odpowiednich komórek instytucji kredytowej. Instytucje kredytowe posiadają procedury podejmowania właściwych działań zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniach zarządczych.

CZĘŚĆ 3**Zaawansowane metody pomiaru****1. KRYTERIA KWALIFIKUJĄCE**

1. Aby kwalifikować się do zaawansowanej metody pomiaru, instytucje kredytowe muszą dowieść właściwym organom, że oprócz ogólnych norm zarządzania ryzykiem, zawartych w art. 22 i załączniku V, spełniają niżej wymienione kryteria kwalifikujące.

1.1. Normy jakościowe

2. Wewnętrzny system pomiaru ryzyka operacyjnego danej instytucji kredytowej stanowi integralną część jej codziennych procedur zarządzania.
3. W ramach instytucji kredytowej musi istnieć niezależna komórka lub osoby realizujące zadania w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
4. Należy sporządzać regularne sprawozdania na temat ekspozycji na ryzyko operacyjne oraz poniesionych strat. Instytucja kredytowa posiada procedury podejmowania właściwych działań naprawczych.
5. System zarządzania ryzykiem instytucji kredytowej musi być dobrze udokumentowany. Instytucja kredytowa posiada sprawdzone sposoby zapewnienia zgodności oraz zasady postępowania w przypadku braku zgodności.
6. Procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz systemy pomiaru tego ryzyka poddaje się regularnym przeglądom przeprowadzanym przez audytorów wewnętrznych lub zewnętrznych.
7. Zatwierdzenie systemu pomiaru ryzyka operacyjnego przez właściwe organy obejmuje:
 - a) sprawdzenie, czy wewnętrzne procedury walidacji działają w sposób zadowalający;
 - b) upewnienie się, że przepływ danych oraz procedury związane z systemem pomiaru ryzyka są przejrzyste i ogólnie dostępne.

1.2. Normy ilościowe**1.2.1. Proces**

8. Instytucje kredytowe obliczają swój wymóg kapitałowy z uwzględnieniem zarówno współczynnika oczekiwanych strat, jak i współczynnika nieoczekiwanych strat, chyba że potrafią dowieść, iż współczynnik oczekiwanych strat jest we właściwy sposób ujęty w ich wewnętrznych normach prowadzenia działal-

▼ B

ności. Miara ryzyka operacyjnego musi obejmować potencjalnie ostre wypadki skrajne, osiągając normę pewności porównywalną z przedziałem ufności na poziomie 99,9 % przez okres jednego roku.

9. Aby spełniać określoną w ust. 8 normę pewności, system pomiaru ryzyka operacyjnego danej instytucji kredytowej musi stosować pewne zasadnicze elementy. Do elementów tych należą: dane wewnętrzne i zewnętrzne, analiza scenariuszy wariantowych, czynniki odzwierciedlające otoczenie gospodarcze oraz systemy kontroli wewnętrznej określone w ust. 13-24. Instytucja kredytowa musi wdrożyć dobrze udokumentowaną metodę ważenia stopnia zastosowania wspomnianych czterech elementów w ramach całościowego systemu pomiaru ryzyka operacyjnego.
10. System pomiaru ryzyka obejmuje główne czynniki ryzyka, które wpływają na kształt ogona rozkładu oszacowań straty.
11. Korelacja strat wynikłych z ryzyka operacyjnego w ramach poszczególnych oszacowań ryzyka operacyjnego można uznać jedynie wówczas, gdy instytucje kredytowe są w stanie w sposób przekonujący wykazać właściwym organom, że stosowane przez nich systemy pomiaru takiej korelacji są pewne, wdrożone w sposób należyty oraz że uwzględniają niepewność wyniku towarzyszącą tego typu pomiarom, w szczególności podczas występowania warunków skrajnych. Instytucja kredytowa musi weryfikować swoje założenia odnośnie do wspomnianej korelacji, stosując odpowiednie techniki ilościowe i jakościowe.
12. System pomiaru ryzyka jest wewnętrznie spójny i unika się w nim sytuacji wielokrotnego uwzględniania tych samych ocen jakościowych lub technik ograniczenia ryzyka, które zostały już uznane w innych obszarach objętych rachunkiem adekwatności kapitału.

1.2.2 Dane wewnętrzne

13. Wewnętrzne środki pomiaru ryzyka operacyjnego są oparte na obserwacji historycznej obejmującej okres co najmniej pięciu lat. W przypadku gdy instytucja kredytowa po raz pierwszy przystępuje do zaawansowanej metody pomiaru, dopuszcza się trzyletni okres obserwacji.
14. Instytucje kredytowe muszą być w stanie przyporządkować wewnętrzne dane historyczne, dotyczące strat, do rodzajów działalności określonych w części 2 oraz do rodzajów zdarzeń określonych w części 5, a także dostarczyć te dane na wniosek właściwych organów. Muszą istnieć udokumentowane, obiektywne kryteria przydzielania strat do konkretnych rodzajów działalności i rodzajów zdarzeń. Straty wynikłe z ryzyka operacyjnego, które są związane z ryzykiem kredytowym i które w przeszłości były zawarte w wewnętrznych bazach danych na temat ryzyka kredytowego, należy zapisać w bazach danych na temat ryzyka operacyjnego i traktować oddzielnie. Takie straty nie podlegają obciążeniom kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego, dopóki traktuje się je jako ryzyko kredytowe do celów obliczania minimalnych wymogów kapitałowych. Straty wynikłe z ryzyka operacyjnego, które są związane z ryzykiem rynkowym, włącza się w zakres wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego.
15. Wewnętrzne dane instytucji kredytowej na temat strat muszą zawierać informacje na tyle kompleksowe, by objąć wszystkie istotne działania i ekspozycje pochodzące ze wszystkich podsystemów oraz lokalizacji geograficznych. Instytucje kredytowe są w stanie wykazać, że dowolne nieuwzględnione działania lub ekspozycje, zarówno indywidualnie, jak i w powiązaniu, nie będą miały istotnego wpływu na całokształt oszacowań ryzyka. Należy określić właściwe progi minimalnych strat do celów gromadzenia wewnętrznych danych na temat strat.
16. Oprócz informacji na temat kwoty straty brutto instytucje kredytowe gromadzą informacje dotyczące daty zdarzenia skutkującego stratą, kwoty odzyskanych ze straty brutto, a także informacje opisowe na temat czynników lub przyczyn straty.

▼ B

17. Należy ustanowić specjalne kryteria alokacji danych o stratach wywołanych zdarzeniami w komórkach zcentralizowanych lub działaniami wykraczającymi swoim zasięgiem poza jeden rodzaj działalności, a także powstałych na skutek zdarzeń rozciągniętych w czasie, lecz powiązanych ze sobą.
18. Instytucje kredytowe muszą posiadać udokumentowane procedury odniesienia danych historycznych do sytuacji obecnej, w tym ustalenia, kiedy można zastosować decydujące oceny subiektywne, skalowanie lub inne korekty, w jakim stopniu można je zastosować i kto jest upoważniony do podejmowania takich decyzji.

1.2.3 Dane zewnętrzne

19. W ramach systemu pomiaru ryzyka operacyjnego instytucja kredytowa stosuje odpowiednie dane zewnętrzne, w szczególności wówczas gdy istnieją podstawy, by przypuszczać, że instytucja ta jest narażona na nieczęste, aczkolwiek potencjalnie poważne, straty. Instytucja kredytowa systematycznie określa sytuacje wymagające zastosowania danych zewnętrznych oraz posiada metody włączenia tych danych do systemu pomiaru. Warunki i procedury stosowania danych zewnętrznych są regularnie poddawane przeglądowi, dokumentowane oraz poddawane okresowym niezależnym przeglądom.

1.2.4 Symulacje

20. Aby ocenić stopień narażenia na szczególnie niekorzystne zdarzenia, instytucja kredytowa stosuje symulacje oparte na opiniach ekspertów w powiązaniu z danymi zewnętrznymi. Z czasem takie oceny muszą być aktualizowane na podstawie porównania z rzeczywistością poniesionymi stratami, co ma na celu zachowanie ich zasadności.

1.2.5 Otoczenie gospodarcze oraz czynniki kontroli wewnętrznej

21. Stosowane przez instytucję kredytową metodologia oceny ryzyka w całej organizacji obejmuje zasadnicze czynniki otoczenia gospodarczego i kontroli wewnętrznej, które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka operacyjnego.
22. Wybór każdego czynnika musi być uzasadniony jego istotnym wpływem na zwiększanie ryzyka, co potwierdzają własne doświadczenia i fachowe oceny danych obszarów działalności.
23. Wrażliwość ocen ryzyka na zmiany czynników ryzyka oraz względna waga różnych czynników opierają się na dobrze uzasadnionych przesłankach. Poza uchwyceniem zmian, możliwym dzięki usprawnieniu kontroli ryzyka, należy w stosowanej metodologii ująć również potencjalny wzrost ryzyka na skutek większej złożoności lub wzrostu skali działalności instytucji kredytowej.
24. Taką metodologię należy udokumentować i poddać niezależnemu przeglądowi innych komórek instytucji kredytowej i właściwych organów. Z czasem proces ten oraz jego rezultaty muszą być weryfikowane na podstawie porównania z danymi wewnętrznymi na temat faktycznie poniesionych strat oraz z odpowiednimi danymi zewnętrznymi.

2. WPŁYW UBEZPIECZENIA I INNYCH MECHANIZMÓW TRANSFERU RYZYKA

25. Instytucjom kredytowym zezwala się na uwzględnienie wpływu ubezpieczenia z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 26-29 i innych mechanizmów transferu ryzyka, jeżeli instytucja kredytowa może wykazać wobec właściwych organów, że został osiągnięty efekt znacznego obniżenia ryzyka.
26. Dostawca posiada zezwolenie na działalność ubezpieczeniową i reasekuracyjną oraz posiada minimalny rating zdolności spłaty odszkodowań przyznany przez uznaną instytucję ECAI, której właściwy organ przyznał co najmniej 3 stopień jakości kredytowej zgodnie z zasadami ważenia ryzyka ekspozycji wobec instytucji kredytowych określonymi w art. 78-83.

▼ B

27. Ubezpieczenie i ramy ubezpieczenia instytucji kredytowych spełniają następujące warunki:
- a) początkowy okres ważności polisy ubezpieczeniowej wynosi co najmniej jeden rok. W przypadku polis obejmujących pozostały okres ważności krótszy niż jeden rok instytucja kredytowa dokonuje koniecznych korekt ubezpieczenia, które odzwierciedlają zmniejszający się okres ważności polisy, aż do pełnej stu procentowej korekty dla polis, których pozostały okres ważności wynosi 90 dni i krócej;
 - b) okres wypowiedzenia polisy wynosi minimum 90 dni;
 - c) polisa nie posiada wyłączeń i ograniczeń, które uruchamiane są działaniami nadzorczymi lub które, w przypadku niewypłacalności wobec instytucji kredytowej, uniemożliwiłyby instytucji kredytowej, odbiorcy lub likwidatorowi przeprowadzenie windykacji z tytułu szkód lub kosztów poniesionych przez instytucję kredytową, z wyjątkiem zdarzeń mających miejsce po rozpoczęciu przejęcia masy upadłościowej przez syndyka lub postępowania likwidacyjnego w stosunku do instytucji kredytowej, pod warunkiem że polisa ubezpieczeniowa może wykluczyć wszelkie grzywny, kary finansowe lub odszkodowania karne nakładane przez właściwe organy;
 - d) obliczenia związane z ograniczeniem ryzyka muszą uwzględniać zakres ubezpieczenia w sposób na tyle przejrzysty i spójny, by wykazać rzeczywiste prawdopodobieństwo wystąpienia strat i ich wpływ na określenie kapitału ryzyka operacyjnego;
 - e) ubezpieczenie zapewnia strona trzecia. W przypadku gdy ubezpieczenia dokonują wewnętrzne firmy ubezpieczeniowe i podmioty powiązane, ubezpieczane ryzyko należy przekazać, na przykład w drodze reasekuracji, niezależnemu podmiotowi strony trzeciej, spełniającemu kryteria kwalifikujące; oraz
 - f) podstawy uznawania ubezpieczenia są dobrze uzasadnione i udokumentowane.
28. W ramach metod uznawania zabezpieczenia stosuje się obniżki lub korekty kwot uznanego ubezpieczenia w przypadku:
- a) pozostałego okresu ważności polisy ubezpieczeniowej krótszego niż jeden rok, jak określono powyżej;
 - b) terminu wypowiedzenia polisy krótszego niż jeden rok; oraz
 - c) niepewności dotyczącej płatności, jak również niedopasowania zakresów polis ubezpieczeniowych.
29. Zmniejszenie wymogu kapitałowego z tytułu uznania ubezpieczenia nie przekracza wartości 20 % wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego przed uwzględnieniem technik ograniczenia ryzyka.
3. WNIOSEK O ZASTOSOWANIE ZAAWANSOWANEJ METODY POMIARU DLA CAŁEGO HOLDINGU
30. W przypadku gdy dominująca unijna instytucja kredytowa i jej podmioty zależne lub podmioty zależne unijnego przedsiębiorstwa dominującego holdingu finansowym zamierzają zastosować zaawansowaną metodę pomiaru, muszą one w odpowiednim wniosku zawrzeć opis metod stosowanych podczas alokacji kapitału ryzyka operacyjnego poszczególnym podmiotom grupy.
 31. We wniosku należy wskazać, czy i w jaki sposób uwzględnione zostaną efekty dywersyfikacji w systemie pomiaru ryzyka.

CZĘŚĆ 4

Połączenie różnych metodologii

1. ZASTOSOWANIE ZAAWANSOWANEJ METODY POMIARU W POŁĄCZENIU Z INNYMI METODAMI
 1. Instytucja kredytowa może zastosować zaawansowaną metodę pomiaru w połączeniu z metodą podstawowego wskaźnika lub z metodą standardową, z zastrzeżeniem następujących warunków:
 - a) uwzględnione są wszelkie ryzyka operacyjne danej instytucji kredytowej. Właściwy organ aprobuje metody stosowane w celu uwzględnienia różnych rodzajów działalności, lokalizacji geograficznych, struktur prawnych lub organizacyjnych instytucji; oraz
 - b) spełnione są kryteria kwalifikujące określone w części 2 i 3 dla części obszarów działalności objętych odpowiednio metodą standardową oraz zaawansowaną metodą pomiaru.
 2. W poszczególnych przypadkach właściwy organ może narzucić następujące warunki dodatkowe:
 - a) w dniu wdrożenia zaawansowanej metody pomiaru obejmuje ona znaczącą część ryzyka operacyjnego instytucji kredytowej; oraz
 - b) instytucja kredytowa zobowiązuje się rozciągnąć zaawansowaną metodę pomiaru na istotną część swoich operacji w wyznaczonym terminie, uzgodnionym z właściwymi organami.
2. ŁĄCZENIE METODY PODSTAWOWEGO WSKAŹNIKA Z METODĄ STANDARDOWĄ
 3. Instytucja kredytowa może połączyć metodę podstawowego wskaźnika z metodą standardową jedynie w wyjątkowych okolicznościach, takich jak wejście w nowy rodzaj działalności, co może wymagać okresu przejściowego dla pełnego rozwinięcia metody standardowej.
 4. Łączenie metody podstawowego wskaźnika z metodą standardową zależy od tego, czy instytucja kredytowa jest zobowiązana do pełnego rozwinięcia metody standardowej w wyznaczonym terminie uzgodnionym z właściwymi organami.

CZĘŚĆ 5

Klasyfikacja rodzajów strat

Tabela 3

Kategoria zdarzenia	Definicja
Oszustwa wewnętrzne	Straty spowodowane działaniem polegającym na celowej defraudacji, sprzeniewierzeniu majątku, obejściu regulacji, przepisów prawa lub przepisów wewnętrznych przedsiębiorstwa, wyłączając straty wynikające z różnorodnością lub dyskryminacją pracowników, które dotyczą co najmniej jednej osoby wewnętrznej
Oszustwa zewnętrzne	Straty spowodowane celowym działaniem polegającym na defraudacji, sprzeniewierzeniu majątku lub naruszeniu przepisów prawa przez stronę trzecią
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	Straty powstałe na skutek działań niezgodnych z przepisami lub porozumieniami dotyczącymi zatrudnienia, bezpieczeństwa i zdrowia w pracy, wypłaty odszkodowań z tytułu uszkodzenia ciała lub straty wynikające ze zróżnicowania i dyskryminacji pracowników

▼ B

Kategoria zdarzenia	Definicja
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Straty wynikające z niewywiązania się z obowiązków zawodowych względem konkretnych klientów, będące skutkiem działań nieumyślnych lub zaniedbania (w tym wymagań fiducjarnych i stosownego zachowania) lub też związane z charakterem bądź konstrukcją produktu
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Straty powstałe na skutek straty lub szkody w aktywach rzeczowych na skutek klęski żywiołowej lub innych wydarzeń
Zakłócenie działalności gospodarczej i awaria systemów	Straty powstałe na skutek zakłócenia działalności gospodarczej lub awarii systemów
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Straty powstałe na skutek nieprawidłowego rozliczenia transakcji lub wadliwego zarządzania procesami operacyjnymi oraz wynikłe ze stosunków z kontrahentami i sprzedawcami

B*ZALĄCZNIK XI***TECHNICZNE KRYTERIA PRZEGLĄDU I OCENY DOKONYWANYCH PRZEZ WŁAŚCIWE ORGANY**

1. Oprócz ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego przegląd oraz ocena przeprowadzone przez właściwe organy zgodnie z art. 124 zawierają następujące elementy:
 - a) wyniki testu warunków skrajnych przeprowadzonego przez instytucje, które stosują metody IRB;
 - b) stopień narażenia na ryzyko koncentracji, a także zarządzanie nimi przez instytucje kredytowe, w tym zgodność z wymogami określonymi w art. 108-118;
 - c) pewność, dopasowanie i sposób zastosowania zasad i procedur wdrożonych przez instytucje kredytowe w celu zarządzania ryzykiem rezydualnym związanym z użyciem uznanych technik ograniczania ryzyka kredytowego;
 - d) stopień, w jakim fundusze własne instytucji kredytowej są adekwatne do należności, które zostały poddane sekurytyzacji, ze względu na istotę ekonomiczną transakcji, w tym stopień zrealizowanego transferu ryzyka.
 - e) stopień narażenia instytucji kredytowych na ryzyka utraty płynności oraz zarządzanie nimi przez instytucje kredytowe.
 - f) wpływ efektów dywersyfikacji oraz wskazanie, w jaki sposób efekty te zostały uwzględnione w systemie pomiaru ryzyka; oraz
 - g) wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje korzystające z modelu wewnętrznego do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego zgodnie z załącznikiem V do dyrektywy 2006/49/WE.
2. Właściwe organy sprawdzają, czy instytucja kredytowa nie zapewniła ukrytego wsparcia programowi sekurytyzacji. Jeśli dowiedziono, że takie wsparcie miało charakter częstszy niż jednorazowy, właściwe organy podejmują stosowne środki, uznając za prawdopodobne, że dana instytucja kredytowa będzie wspierać program sekurytyzacji również w przyszłości, nie osiągając tym samym istotnego transferu ryzyka.
3. W celu dokonania ustaleń, o których mowa w art. 124 ust. 3, właściwe organy rozważają, czy aktualizacje wartości i rezerwy dokonane w odniesieniu do pozycji/pakietów objętych portfelem handlowym zgodnie z dyrektywą 2006/49/WE załącznik VII część B umożliwiają instytucji kredytowej działającej w normalnych warunkach rynkowych sprzedanie lub zabezpieczenie w krótkim czasie swoich pozycji bez ponoszenia znaczących strat.

ZAŁĄCZNIK XII

TECHNICZNE ZASADY UJAWNIENÍ

CZĘŚĆ 1

Kryteria ogólne

1. Ujawnianie informacji uznaje się za istotne, jeśli ich pominięcie lub zafałszowanie może zmienić ocenę lub decyzję użytkownika polegającego na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych lub na taką ocenę czy decyzję wpłynąć.
2. Uznaje się, że informacje danej instytucji kredytowej mają charakter zastrzeżony, jeśli ich publiczne rozpowszechnienie osłabiłoby jej pozycję wobec konkurencji. Informacje te mogą dotyczyć produktów lub systemów, których ujawnienie konkurencji obniżyłoby wartość inwestycji instytucji kredytowej w te produkty lub systemy.
3. Informacje uznaje się za poufne, jeśli instytucja kredytowa zobowiązuje się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
4. Właściwe organy nakładają na instytucje kredytowe wymóg ustalenia, czy konieczne jest ujawnianie niektórych lub wszystkich informacji częściej niż raz do roku, biorąc pod uwagę specyfikę ich działalności gospodarczej, tj. skalę operacji, zakres działań, obecność w różnych krajach, ekspozycję w różnych sektorach finansowych, a także udział w międzynarodowych rynkach finansowych oraz w systemach płatniczych, rozrachunkowych i rozliczeniowych. Dokonując takiego ustalenia, uwzględnia się szczególnie potrzebę częstszego ujawnienia informacji określonych w części 2 ust. 3 lit. b) i ust. 3 lit. e) oraz ust. 4 lit. b)-e) oraz informacji na temat stopnia narażenia na ryzyko i innych pozycji narażonych na częste zmiany.
5. Wymóg dotyczący ujawniania informacji, określony w części 2 ust. 3 i 4, należy wypełnić zgodnie z art. 72 ust. 1 i 2.

CZĘŚĆ 2

Wymogi ogólne

1. Informacje na temat celów i polityki w zakresie zarządzania ryzykiem danej instytucji kredytowej ujawnia się oddzielnie dla każdej kategorii ryzyka, w tym rodzaje ryzyka, o których mowa w ust. 1-14. Ujawnione informacje dotyczą:
 - a) strategii i procesów zarządzania różnymi kategoriami ryzyka;
 - b) struktury i organizacji odpowiedniego komórki zarządzania ryzykiem lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie;
 - c) zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; oraz
 - d) działań w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko.
2. W zakresie stosowania wymogów niniejszej dyrektywy ujawnia się następujące informacje:
 - a) nazwę instytucji kredytowej, do której stosują się wymogi niniejszej dyrektywy;
 - b) zarys różnic w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych wraz z krótkim opisem podmiotów, które:
 - (i) są w pełni skonsolidowane;
 - (ii) są skonsolidowane metodą proporcjonalną;
 - (iii) pomniejszają fundusze własne; lub
 - (iv) nie są skonsolidowane i nie pomniejszają funduszy własnych;
 - c) wszelkie bieżące lub przewidywane w przyszłości przeszkody o istotnym znaczeniu lub przeszkody natury praktycznej lub prawnej w szybkim transferze funduszy własnych lub w spłacie zobowiązań między przedsiębiorstwem dominującym a jego podmiotami zależnymi;

▼B

- d) kwotę skumulowaną, o którą rzeczywiste fundusze własne są mniejsze od wymaganego minimum we wszystkich podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją, oraz nazwę lub nazwy takich podmiotów zależnych; oraz
 - e) w stosownych przypadkach okoliczności stosowania przepisów określonych w art. 69 i 70.
3. W odniesieniu do funduszy własnych instytucja kredytowa ujawnia następujące informacje:
- a) streszczenie warunków umownych dotyczących głównych cech wszystkich pozycji i składników funduszy własnych;
 - b) kwotę funduszy podstawowych wraz z oddzielną informacją na temat pozycji dodatnich i pomniejszeń;
 - c) łączną kwotę funduszy uzupełniających oraz funduszy własnych odpowiadających definicji z rozdziału IV dyrektywy 2006/49/WE;
 - d) kwoty pomniejszające fundusze podstawowe i uzupełniające zgodnie z art. 66 ust. 2 wraz z oddzielną informacją na temat pozycji, o których mowa w art. 57 lit. q); oraz
 - e) sumę uznanych funduszy własnych po zastosowaniu pomniejszeń i limitów określonych w art. 66.
4. Ujawnia się następujące informacje dotyczące przestrzegania przez instytucję kredytową wymogów określonych w art. 75-123:
- a) streszczenie metody stosowanej przez instytucję kredytową w celu oceny adekwatności jej kapitału wewnętrznego do celów wsparcia bieżących i przyszłych działań;
 - b) w przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83 – 8 procent kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej klasy ekspozycji określonej w art. 79;
 - c) w przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 84-89 – 8 procent kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej klasy ekspozycji określonej w art. 86. W przypadku klasy ekspozycji detalicznych wymóg ten stosuje się do każdej kategorii ekspozycji, której odpowiadają różne rodzaje współzależności wymienione w załączniku VII część 1 ust. 10-13. W przypadku klasy ekspozycji w papierach kapitałowych wymóg ten stosuje się do:
 - (i) każdej metody ustanowionej w załączniku VII część 1 ust. 17-26;
 - (ii) ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego, ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w wystarczająco zróżnicowanych portfelach oraz innych ekspozycji;
 - (iii) ekspozycji podlegających nadzorczemu okresowi przejściowemu pod względem wymogów kapitałowych; oraz
 - (iv) ekspozycji podlegającym przepisom zezwalającym na kontynuowanie wcześniej podjętej działalności, obecnie niedozwolonej, dotyczącym wymogów kapitałowych;
 - d) minimalne wymogi kapitałowe obliczone zgodnie z art. 75 lit. b) i c); oraz
 - e) minimalne wymogi kapitałowe obliczone zgodnie z art. 103-105 oraz ujawnione oddzielnie;
5. W odniesieniu do ekspozycji instytucji kredytowej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, zdefiniowanego w załączniku III część 1, ujawnia się następujące informacje:
- a) omówienie metodologii stosowanej do przypisywania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych do ekspozycji na ryzyko kontrahenta;
 - b) omówienie zasad ustanawiania zabezpieczenia i ustalania rezerw kredytowych;

▼B

- c) omówienie zasad dotyczących ekspozycji na ryzyko korelacji;
 - d) omówienie wpływu wartości wymaganego zabezpieczenia jakie musiałaby zapewnić instytucja kredytowa przy obniżeniu oceny wiarygodności kredytowej klienta;
 - e) dodatnią, godziwą wartość brutto umów, korzyści wynikających z kompensowania, skompensowanej, bieżącej ekspozycji kredytowej, ustanowionego zabezpieczenia oraz wartość netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych. Wartość netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych stanowi ekspozycję z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych po uwzględnieniu korzyści z prawnie obowiązujących umów kompensowania i umów dotyczących zabezpieczenia kredytowego;
 - f) środki służące obliczaniu wartości ekspozycji w ramach metod określonych w częściach 3 – 6 załącznika III, w zależności od tego, która z metod jest w danym przypadku właściwa;
 - g) referencyjną wartość kredytowych instrumentów pochodnych pełniących funkcję instrumentów zabezpieczających oraz rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej według typów;
 - h) kredytowe transakcje pochodne (referencyjne), podzielone na takie, które służą celom związanym z własnym portfelem kredytowym instytucji kredytowej oraz takie, które wykorzystuje się przy działalności pośredniczącej, w tym rozkład stosowanych produktów pochodnych, dalej podzielonych ze względu na ochronę nabytą i sprzedaną w ramach każdej grupy produktów; oraz
 - i) oszacowanie współczynnika alfa, pod warunkiem uzyskania na to stosownej zgody właściwych organ.
6. W odniesieniu do ekspozycji instytucji kredytowej na ryzyko kredytowe i ryzyko „rozmycia” ujawnia się następujące informacje:
- a) stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o obniżonej jakości;
 - b) opis metod przyjętych w celu określenia aktualizacji wartości i rezerw;
 - c) całkowitą kwotę ekspozycji po jakościowej korekcie wartości bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie w rozbiciu na różne klasy;
 - d) podział geograficzny ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółami;
 - e) podział ekspozycji pod względem branży lub typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółami;
 - f) zestawienie rezydualnych terminów rozliczenia w rozbiciu na klasy ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółami;
 - g) w rozbiciu na istotne branże lub typy kontrahenta – kwotę:
 - (i) ekspozycji zagrożonych i przeterminowanych, przedstawioną oddzielnie;
 - (ii) aktualizacje wartości i rezerwy; oraz
 - (iii) odpisy z tytułu aktualizacji wartości i rezerwy w danym okresie czasu;
 - h) kwotę ekspozycji zagrożonych i przeterminowanych, przedstawioną oddzielnie, w rozbiciu na istotne obszary geograficzne obejmujące (w miarę możliwości) kwoty aktualizacji wartości i rezerwy związane z każdym obszarem geograficznym;
 - i) uzgodnienie zmian aktualizacji wartości i rezerw na poczet zagrożonych ekspozycji, przedstawione oddzielnie; Informacja ta obejmuje:
 - (i) opis rodzaju aktualizacji wartości i rezerw;
 - (ii) salda początkowe;
 - (iii) kwoty spisane w ciężar rezerw w danym okresie czasu;

▼B

- (iv) kwoty odpisane lub rozwiązane z tytułu szacowanych strat na ekspozycjach w danym okresie, wszystkie inne korekty, w tym korekty wynikające z różnic kursowych, połączenia podmiotów gospodarczych, przejęcia lub zbycia podmiotów zależnych oraz transferów między rezerwami; oraz
- (v) salda końcowe.

Informacje na temat aktualizacji wartości i kwot odzyskanych, wprowadzone bezpośrednio do rachunku wyników, zostają ujawnione oddzielnie.

7. W przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83 dla każdej klasy ekspozycji określonej w art. 79 ujawnia się następujące informacje:
 - a) nazwy wyznaczonych instytucji ECAI i agencji kredytów eksportowych (ECA) oraz przyczyny ewentualnych zmian;
 - b) klasy ekspozycji, do których stosuje się za oceny poszczególnych instytucji ECAI lub agencji ECA;
 - c) opis procesu stosowanego do przenoszenia oceny emitenta i emisji do pozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym;
 - d) przyporządkowanie ratingu zewnętrznego każdej z wyznaczonych instytucji ECAI lub agencji ECA do stopni jakości kredytowej określonych w załączniku VI, uwzględniając fakt, iż informacja ta nie musi być ujawniona, jeśli instytucja kredytowa stosuje standardowy system przyporządkowywania ocen, opublikowane przez właściwe organy; oraz
 - e) wartości ekspozycji oraz wartości ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości kredytowej określonym w załączniku VI, a także kwoty pomniejszające fundusze własne.
8. Instytucje kredytowe obliczające kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z załącznikiem VII część 1 ust. 6 lub ust. 19-21 ujawniają informacje na temat ekspozycji przypisanych do każdej z kategorii ujętych w tabeli 1 załącznika VII, część 1, ust. 6, lub do każdej z wag ryzyka wymienionych w załączniku VII, część 1 ust. 19-21.
9. Instytucje kredytowe, obliczające swoje wymogi kapitałowe zgodnie z art. 75 lit. b) i c), ujawniają informacje na temat tych wymogów oddzielnie dla każdego ryzyka określonej w tych przepisach.
10. Każda instytucja kredytowa, która oblicza swoje wymogi kapitałowe zgodnie z załącznikiem V dyrektywy 2006/49/WE, ujawnia następujące informacje:
 - a) w odniesieniu do każdego subportfela:
 - (i) cechy zastosowanych modeli;
 - (ii) opis testu warunków skrajnych zastosowanego do subportfela;
 - (iii) opis metod zastosowanych w celu weryfikacji historycznej oraz weryfikacji dokładności i spójności modeli wewnętrznych i procedur ich wdrażania;
 - b) zakres zatwierdzenia wydanego przez właściwe organy; oraz
 - c) opis zakresu i metodologii zgodności z wymogami zawartymi w załączniku VII część B do dyrektywy 2006/49/WE.
11. Instytucja kredytowa ujawnia następujące informacje na temat ryzyka operacyjnego:
 - a) metody oceny wymogów dotyczących funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego, do których kwalifikuje się dana instytucja; oraz
 - b) opis metod określonych w art. 105, jeśli są stosowane przez instytucję kredytową, w tym omówienie ważnych czynników wewnętrznych i zewnętrznych uwzględnionych w metodzie pomiaru tej instytucji. W przypadku częściowego stosowania – zakres i zasięg poszczególnych metod.

▼ B

12. W odniesieniu do ekspozycji w papierach kapitałowych, nieuwzględnionych w portfelu handlowym, ujawnia się następujące informacje:
 - a) zróżnicowanie między ekspozycjami pod względem ich celów, w tym związek z zyskami kapitałowymi oraz cele strategiczne, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny, w tym zasadnicze założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz wszystkie znaczące zmiany tych praktyk;
 - b) wartość bilansową, wartość godziwą oraz, w przypadku ekspozycji pozagiełdowych, porównanie z ceną rynkową, jeśli zasadniczo różni się ona od wartości godziwej;
 - c) typy, charakter oraz kwoty ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych, ekspozycji w akcje, które nie są przedmiotem obrotu publicznego w wystarczająco zdywersyfikowanych portfelach oraz innych ekspozycji;
 - d) zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i kompensacji w danym okresie w ujęciu skumulowanym; oraz
 - e) całkowitą wartość niezrealizowanych zysków i strat, łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania oraz wszystkie kwoty ujęte w podstawowych i uzupełniających funduszach własnych.
13. Instytucje kredytowe ujawniają poniższe informacje na temat swojego narażenia na ryzyko stopy procentowej, przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym:
 - a) charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o niestalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej; oraz
 - b) zmiana wyniku finansowego, zdyskontowanej wartości ekonomicznej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo instytucji do oceny skutków szokowych zmian stóp procentowych, w górę bądź w dół, zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez kierownictwo instytucji, w rozbiciu na poszczególne waluty.
14. Instytucje kredytowe obliczające kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 94-101 ujawniają następujące informacje:
 - a) opis celów instytucji kredytowej w związku z działalnością sekurytyzacyjną;
 - b) rola instytucji kredytowej w procesie sekurytyzacji;
 - c) każdorazowe wskazanie stopnia zaangażowania instytucji kredytowej w proces sekurytyzacji;
 - d) metody stosowane przez instytucję kredytową do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla działalności sekurytyzacyjnej;
 - e) opis zasad polityki rachunkowości stosowanych w odniesieniu do działalności sekurytyzacyjnej, w tym:
 - (i) wskazanie czy transakcje traktowane są jako sprzedaż należności lub źródła finansowania,
 - (ii) sposób traktowania zysków ze sprzedaży,
 - (iii) zasadnicze założenia przy wycenie zachowanych udziałów, oraz
 - (iv) sposoby traktowania sekurytyzacji syntetycznej, jeśli nie jest ona objęta innymi zasadami rachunkowości;
 - f) nazwy instytucji ECAI, których oceny stosowane są w odniesieniu do sekurytyzacji, i typy ekspozycji, którymi zajmują się poszczególne agencje;
 - g) łączna kwota ekspozycji sekurytyzowanych oraz objętych programem sekurytyzacji (w podziale na sekurytyzację tradycyjną i syntetyczną) według typów ekspozycji;
 - h) w przypadku ekspozycji poddanych sekurytyzacji przez instytucję kredytową w ramach programu sekurytyzacji – zestawienie kwoty zagrożonych i przeterminowanych ekspozycji objętych sekurytyzacją

▼ B

w rozbiciu na typy ekspozycji, a także uznane przez instytucję straty w danym okresie;

- i) kwotę skumulowaną zachowanych lub nabytych pozycji sekurytyzacyjnych w rozbiciu na typy ekspozycji;
- j) kwotę skumulowaną zachowanych lub nabytych pozycji sekurytyzacyjnych w rozbiciu na miarodajną liczbę przedziałów wag ryzyka. Pozycje, którym przypisano wagę ryzyka na poziomie 1 250 % lub które zostały potrącone, podlegają oddzielnej sprawozdawczości;
- k) sumę należnych kwot z tytułu sekurytyzowanych ekspozycji odnawialnych z podziałem na udział podmiotu inicjującego i udział inwestorów; oraz
- l) streszczenie działalności sekurytyzacyjnej w danym okresie, w tym kwotę ekspozycji objętych sekurytyzacją (według typów ekspozycji) oraz uznane zyski lub straty ze sprzedaży według typów ekspozycji.

CZĘŚĆ 3

Wymogi kwalifikujące do stosowania poszczególnych instrumentów lub metod

1. Instytucje kredytowe obliczające kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 84-89 ujawniają następujące informacje:
 - a) Zgoda właściwego organu na stosowanie metody lub zmianę metody już stosowanej,
 - b) objaśnienie i przegląd:
 - (i) struktury systemu wewnętrznych ocen ratingowych oraz powiązań między wewnętrznymi i zewnętrznymi ocenami ratingowymi;
 - (ii) stosowania oszacowań wewnętrznych do innych celów niż obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 84-89;
 - (iii) procesu zarządzania ograniczeniem ryzyka kredytowego oraz uznawania technik ograniczenia ryzyka; oraz
 - (iv) mechanizmów kontroli systemów oceny ratingowej (w tym opis stopnia ich niezależności i zakresów odpowiedzialności) oraz przeglądu systemów oceny ratingowej;
 - c) opis procesu wewnętrznych ocen ratingowych przedstawionych osobno dla następujących klas ekspozycji:
 - (i) rządy i banki centralne;
 - (ii) instytucje;
 - (iii) przedsiębiorstwa, w tym MŚP, finansowanie projektów inwestycyjnych oraz nabyte wierzytelności korporacyjne;
 - (iv) ekspozycje detaliczne dla każdej z kategorii ekspozycji, której odpowiadają różne rodzaje współzależności wymienione w załączniku VII część 1 ust. 10-13; oraz
 - (v) akcje;
 - d) wartości ekspozycji dla każdej z klas ekspozycji określonej w art. 86. Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych, instytucji i przedsiębiorstw, gdy do obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem instytucje kredytowe stosują własne oszacowania wartości LGD lub współczynników konwersji, ujawnia się oddzielnie dla ekspozycji, w odniesieniu do których instytucje nie stosują takich oszacowań;
 - e) w celu umożliwienia miarodajnego zróżnicowania ryzyka kredytowego dla każdej klasy ekspozycji (rządy i banki centralne, instytucje, przedsiębiorstwa i udziały kapitałowe) oraz dla wystarczającej liczby klas jakości dłużnika (w tym dłużnicy, którzy nie wykonali zobowiązań) instytucja kredytowa ujawnia następujące informacje:
 - (i) sumę ekspozycji (dla ekspozycji wobec rządów i banków centralnych, instytucji, przedsiębiorstw – sumę należności kredytowych i wartości ekspozycji dla niewykorzystanych zobowiązań; dla papierów kapitałowych – kwotę należności);

▼B

- (ii) w przypadku instytucji kredytowych stosujących własne oszacowania wartości LGD do obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem – średnią wartość LGD ważoną ryzykiem w ujęciu procentowym;
 - (iii) średnią wagę ryzyka ekspozycji ważonych ryzykiem; oraz
 - (iv) w przypadku instytucji kredytowych stosujących własne oszacowania współczynników konwersji do obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem – kwotę niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych oraz średnią wartość ekspozycji ważoną ryzykiem dla każdej klasy ekspozycji;
- f) w przypadku klasy ekspozycji detalicznej oraz dla każdej z kategorii wymienionych w lit. c) pkt (iv)– albo informacje określone w lit e) powyżej (w stosownych przypadkach przedstawione w sposób zbiorczy), albo analizę ekspozycji (należności kredytowe i wartości ekspozycji dla niewykorzystanych linii kredytowych) w odniesieniu do wystarczającej liczby klas oczekiwanych strat, aby umożliwić miarodajną dywersyfikację ryzyka kredytowego (w stosownych przypadkach przedstawione w sposób zbiorczy);
- g) rzeczywiste aktualizacje wartości za poprzedni okres dla każdej klasy ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych, dla każdej z kategorii wymienionej w lit. c) pkt (iv)) oraz różnicę w stosunku do wcześniejszych doświadczeń;
- h) opis czynników, które miały wpływ na poniesione straty w poprzednim okresie (na przykład, czy dana instytucja kredytowa zaobserwowała wyższe niż średnie współczynniki niewykonania zobowiązań, wyższe niż średnie wartości LGD czy współczynniki konwersji); oraz
- i) oszacowania instytucji kredytowej w zestawieniu z rzeczywistymi wynikami w dłuższej perspektywie czasowej. Informacje te zawierają co najmniej oszacowania strat w zestawieniu z rzeczywistymi stratami w każdej klasie ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych – dla każdej z kategorii określonych w lit. c) pkt (iv)) w okresie, który jest wystarczający do miarodajnej oceny funkcjonowania wewnętrznych ocen ratingowych dla każdej klasy ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych – dla każdej z kategorii wymienionej w lit. c) pkt (iv)). W stosownych przypadkach instytucje kredytowe dokonują dalszego podziału powyższych informacji w celu analizy wartości PD oraz – w przypadku instytucji kredytowych stosujących własne oszacowania wartości LGD lub współczynniki konwersji – w celu porównania wyników wartości LGD i współczynnika konwersji z oszacowaniami ujawnionymi wraz z informacjami na temat oceny ilościowej ryzyka.

Do celów lit. c) powyżej przedmiotowy opis zawiera informacje na temat typów ekspozycji w ramach danej klasy ekspozycji, definicje, metody oraz dane służące do oszacowania i aktualizacji wartości PD, a także w stosownych przypadkach wartość LGD i współczynniki konwersji, łącznie z założeniami użytymi przy obliczaniu tych zmiennych, oraz opisy istotnych odstępstw od definicji niewykonanego zobowiązania określonej w załączniku VII część 4 ust. 44-48, w tym szerokie segmenty portfela, których te odstępstwa dotyczą.

2. Instytucje kredytowe stosujące techniki ograniczenia ryzyka kredytowego ujawniają następujące informacje:
- a) zasady i procedury dotyczące kompensacji należności bilansowych i pozabilansowych oraz wskazanie stopnia, w jakim dana jednostka tę kompensację wykorzystuje;
 - b) zasady i procedury dotyczące wyceny i zarządzania zabezpieczeniami;
 - c) opis głównych typów zabezpieczeń przyjętych przez instytucję kredytową;
 - d) główne typy gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytową;
 - e) informacje na temat koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczenia ryzyka kredytowego;

▼B

- f) w przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83 lub 84-89, ale niedokonujących własnych oszacowań wartości LGD lub współczynników konwersji w odniesieniu do klasy ekspozycji – całkowitą wartość ekspozycji podaną oddzielnie dla każdej klasy ekspozycji (w stosownych przypadkach po kompensacji należności bilansowych i pozabilansowych), która jest objęta – po zastosowaniu korekty zmienności – uznanym zabezpieczeniem finansowym lub innym zabezpieczeniem; oraz
 - g) w przypadku instytucji kredytowych obliczających kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z art. 78-83 lub 84-89 – całkowitą wartość ekspozycji podaną oddzielnie dla każdej klasy ekspozycji (w stosownych przypadkach po kompensacji należności bilansowych i pozabilansowych), która jest objęta gwarancjami lub kredytowymi instrumentami pochodnymi. W przypadku klasy ekspozycji w papierach kapitałowych wymóg ten stosuje się do każdej metody określonej w załączniku VII część 1 ust. 17-26.
3. Instytucje kredytowe stosujące do obliczenia funduszy własnych wymaganych w związku z ryzykiem operacyjnym metodę określoną w art. 105 podają do informacji publicznej opis ubezpieczenia zastosowanego w celu ograniczenia ryzyka.

ZALĄCZNIK XIII

CZĘŚĆ A

Dyrektywy uchylone wraz z ich późniejszymi zmianami (przewidzianymi w art. 158)

Dyrektywa 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. odnosząca się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe

Dyrektywa 2000/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 września 2000 r. zmieniająca dyrektywę 2000/12/WE odnoszącą się do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej przez instytucje kredytowe

Dyrektywa 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego i zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG, 79/267/EWG, 92/49/EWG, 92/96/EWG, 93/6/EWG i 93/22/EWG oraz dyrektywy 98/78/WE i 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady,

Tylko art. 29 ust. 1 lit. a) i b), art. 29 ust. 2, art. 29 ust. 4 lit. a) i b), art. 29 ust. 5, art. 29 ust. 6, art. 29 ust. 7, art. 29 ust. 8, art. 29 ust. 9, art. 29 ust. 10, art. 29 ust. 11

Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG

Tylko art. 68

Dyrektywa Komisji 2004/69/WE z dnia 27 kwietnia 2004 r. zmieniająca dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do definicji „banków rozwoju wielostronnego”

Dyrektywa 2005/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 2005 r. zmieniająca dyrektywy Rady 73/239/EWG, 85/611/EWG, 91/675/EWG, 92/49/EWG i 93/6/EWG oraz dyrektywy 94/19/WE, 98/78/WE, 98/78/WE, 2000/12/WE, 2001/34/WE, 2002/83/WE i 2002/87/WE w celu ustanowienia struktury organizacyjnej nowego komitetu usług finansowych.

Tylko art. 3

ZMIANY NIEUCHYLONE

Akt Przystąpienia z 2003 r.

CZĘŚĆ B

Terminy transpozycji

Dyrektywa	Termin transpozycji
Dyrektywa 2000/12/WE	—
Dyrektywa 2000/28/WE	27.4.2002
Dyrektywa 2002/87/WE	11.8.2004
Dyrektywa 2004/39/WE	Jeszcze nieokreślony
Dyrektywa 2004/69/WE	30.6.2004
Dyrektywa 2005/1/WE	13.5.2005

ZAŁĄCZNIK XIV

TABELA KORELACJI

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 2000/12/WE	Dyrektywa 2000/28/WE	Dyrektywa 2002/87/WE	Dyrektywa 2004/69/WE	Dyrektywa 2004//WE
art. 1	art. 2 ust. 1 i 2				
art.2	art. 2 ust. 3 Akt Przystąpienia				
art. 2	art. 2 ust. 4				
art. 3	art. 2 ust. 5 i 6				
art. 3 ust. 1 wersja ostateczna					art. 3 ust. 2
art. 4 ust. 1	art. 1 ust. 1				
art. 4 ust. 2-5		art. 1 ust. 2-5			
art. 4 ust. 7-9		art. 1 ust. 6-8			
art. 4 ust. 10			art. 29 ust. 1 lit. a)		
art. 4 ust. 11-14	art. 1 ust. 10, 12 I 13				
art. 4 ust. 21 i 22			art. 29 ust. 1 lit. b)		
art. 4 ust. 23	art. 1 ust. 23				
art. 4 ust. 45-47	art. 1 ust. 25-27				
art. 5					
art. 6	art. 4				
art. 7	art. 8				
art. 8	art. 9				
art. 9 ust. 1	art. 5 ust. 1 i art. 1 ust. 11				
art. 9 ust. 2	art. 5 ust. 2				

▼B

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 2000/12/WE	Dyrektywa 2000/28/WE	Dyrektywa 2002/87/WE	Dyrektywa 2004/69/WE	Dyrektywa 2004/WE
art. 10	art. 5 ust. 3-7				
art. 11	art. 6				
art. 12	art. 7				
art. 13	art. 10				
art. 14	art. 11				
art. 15 ust. 1	art. 12				
art. 15 ust. 2 i 3			art. 29 ust. 2		
art. 16	art. 13				
art. 17	art. 14				
art. 18	art. 15				
art. 19 ust. 1	art. 16 ust. 1				
art. 19 ust. 2			art. 29 ust. 3		
art. 20	art. 16 ust. 3				
art. 21	art. 16 ust. 4-6				
art. 22	art. 17				
art. 23	art. 18				
art. 24 ust. 1	art. 19 ust. 1-3				
art. 24 ust. 2	art. 19 ust. 6				
art. 24 ust. 3	art. 19 ust. 4				
art. 25 ust. 1-3	art. 20 ust. 1-3 akapit pierwszy i drugi				
art. 25 ust. 3	art. 19 ust. 5				
art. 25 ust. 4	art. 20 ust. 3 akapit trzeci				

▼B

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 2000/12/WE	Dyrektywa 2000/28/WE	Dyrektywa 2002/87/WE	Dyrektywa 2004/69/WE	Dyrektywa 2004/WE
art. 26	art. 20 ust. 4-7				
art. 27	art. 1 ust. 3 ostatnie zdanie				
art. 28	art. 21				
art. 29	art. 22				
art. 30	art. 22 ust. 2-4				
art. 31	art. 22 ust. 5				
art. 32	art. 22 ust. 6				
art. 33	art. 22 ust. 7				
art. 34	art. 22 ust. 8				
art. 35	art. 22 ust. 9				
art. 36	art. 22 ust. 10				
art. 37	art. 22 ust. 11				
art. 38	art. 24				
art. 39 ust. 1 i 2	art. 25				
art. 39 ust. 3					art. 3 ust. 8
art. 40	art. 26				
art. 41	art. 27				
art. 42	art. 28				
art. 43	art. 29				
art. 44	art. 30 ust. 1-3				
art. 45	art. 30 ust. 4				
art. 46	art. 30 ust. 3				
art. 47	art. 30 ust. 5				

▼B

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 2000/12/WE	Dyrektywa 2000/28/WE	Dyrektywa 2002/87/WE	Dyrektywa 2004/69/WE	Dyrektywa 2004/WE
art. 48	art. 30 ust. 6 i 7				
art. 49	art. 30 ust. 8				
art. 50	art. 30 ust. 9 akapit pierwszy i drugi				
art. 51	art. 30 ust. 9 akapit trzeci				
art. 52	art. 30 ust. 10				
art. 53	art. 31				
art. 54	art. 32				
art. 55	art. 33				
art. 56	art. 34 ust. 1				
art. 57	art. 34 ust. 2 akapit pierwszy; oraz art. 34 ust. 2 pkt 2 zdanie drugie		art. 29 ust. 4 lit. a)		
art. 58			art. 29 ust. 4 lit. b)		
art. 59			art. 29 ust. 4 lit. b)		
art. 60			art. 29 ust. 4 lit. b)		
art. 61	art. 34 ust. 3 i 4				
art. 63	art. 35				
art. 64	art. 36				
art. 65	art. 37				
art. 66 ust. 1 i 2	art. 38 ust. 1 i 2				
art. 67	art. 39				
art. 73	art. 52 ust. 3				

▼B

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 2000/12/WE	Dyrektywa 2000/28/WE	Dyrektywa 2002/87/WE	Dyrektywa 2004/69/WE	Dyrektywa 2004/WE
art. 106	art. 1 ust. 24				
art. 107	art. 1 ust. 1 akapit trzeci				
art. 108	art. 48 ust. 1				
art. 109	art. 48 ust. 4 akapit pierwszy				
art. 110	art. 48 ust. 2-4 akapit drugi				
art. 111	art. 49 ust. 1-5				
art. 113	art. 49 ust. 4, 6 i 7				
art. 115	art. 49 ust. 8 i 9				
art. 116	art. 49 ust. 10				
art. 117	art. 49 ust. 11				
art. 118	art. 50				
art. 120	art. 51 ust. 1, 2 i 5				
art. 121	art. 51 ust. 4				
art. 122	art. 51 ust. 6		art. 29 ust. 5		
art. 125	art. 53 ust. 1 i 2				
art. 126	art. 53 ust. 3				
art. 128	art. 53 ust. 5				
art. 133 ust. 1	art. 54 ust. 1		art. 29 ust. 7 lit. a)		
art. 133 ust. 2 i 3	art. 54 ust. 2 i 3				

▼B

Niniejsza dyrektywa	Dyrektywa 2000/12/WE	Dyrektywa 2000/28/WE	Dyrektywa 2002/87/WE	Dyrektywa 2004/69/WE	Dyrektywa 2004/WE
art. 134 ust. 1	art. 54 ust. 4 akapit pierwszy				
art. 134 ust. 2	art. 54 ust. 4 akapit drugi				
art. 135			art. 29 ust. 8		
art. 137	art. 55				
art. 138			art. 29 ust. 9		
art. 139	art. 56 ust. 1-3				
art. 140	art. 56 ust. 4-6				
art. 141	art. 56 ust. 7		art. 29 ust. 10		
art. 142	art. 56 ust. 8				
art. 143			art. 29 ust. 11		art. 3 ust. 10
art. 150	art. 60 ust. 1				
art. 151	art. 60 ust. 2				art. 3 ust. 10
art. 158	art. 67				
art. 159	art. 68				
art. 160	art. 69				
załącznik I ust. 1 – 14, z wyjątkiem ostatniego akapitu	załącznik I				
załącznik I zdanie ostatnie				art. 68	
załącznik II	załącznik II				
załącznik III	załącznik III				
załącznik IV	załącznik IV				